

**ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

1152

На основу члана 19. став 1. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 7/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници одржаној 04.06.2012. године, донијела је

**УРЕДБУ
О ПРАВИЛИМА ЗА УЧЕШЋЕ ЗАИНТЕРЕСИРАНЕ
ЈАВНОСТИ У ПОСТУПКУ ПРИПРЕМЕ ФЕДЕРАЛНИХ
ПРАВНИХ ПРОПИСА
И ДРУГИХ АКАТА**

Члан 1.
(Предмет)

Овом уредбом уређују се правила за поступање Владе Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада), федералних министарстава, федералних управа и федералних управних организација (у даљем тексту: федерални органи) у припреми преднацрта/нацрта/ приједлога закона, стратегија, програма и других аката (у даљем тексту: правни прописи и други акти), које доносе или предлажу федерални органи и Влада, а у циљу осигуравања учешћа заинтересираних јавности.

Заинтересирана јавност, у смислу ове уредбе, су: грађани, организације цивилнога друштва (синдикати, удружења послодаваца, неформалне грађанске групе или иницијативе, удружења, фондације, приватне установе), представници академске заједнице, коморе, јавне установе и друга правна лица која обављају јавну службу или на која могу утицати правни прописи и други акти који се доносе, односно која ће бити укључена у његову provedбу.

Члан 2.
(Дефиниције)

Учесће заинтересираних јавности, у смислу ове уредбе, обухвата четири степена:

- **Информирање** је први степен учешћа заинтересираних јавности који подразумијева једносмјеран процес, што значи да федерални органи инфо-

мирају грађане према свом нахођењу или грађани долазе до информација на властиту иницијативу;

- **Консултације** су двосмјерни процес током којег Влада или федерални органи траже и примају повратне информације од грађана, односно заинтересираних јавности у поступку доношења правних прописа и других аката;
- **Укључивање** подразумијева виши степен двосмјерног процеса путем којег су представници заинтересираних јавности активно укључени у израду правних прописа и других аката, кроз чланство у радним тијелима;
- **Партнерство** представља највиши степен сарадње и узајамне одговорности Владе и представника заинтересираних јавности за процес доношења правних прописа и других аката, а осигурава се потписивањем споразума о партнерству.

Члан 3.

(Временски оквир за консултације)

Федерални орган може вршити консултације у било којој фази израде правног прописа, али ће планирати довољно времена за завршетак консултација, прије достављања правног прописа и другог акта Влади.

Члан 4.

(Вођење списка)

Сваки федерални орган води списак организација и појединаца заинтересираних за законодавне и друге активности из дјелокруга тог органа.

Списак из става 1. овог члана објављује се на интернет страници федералног органа и интернет страници Владе.

Федерални орган на списак из тачке 1. овог члана додаје имена свих појединаца или организација који за то поднесу писмени захтјев.

Члан 5.

(Опћа координација консултација)

Премијер Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Премијер) именује координатора за сарадњу са заинтересираном јавношћу.

Координатор за сарадњу са заинтересираном јавношћу има статус савјетника Премијера.

Стручне послове за потребе координатора врши Генерални секретаријат Владе Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 6.

(Одређивање степена обавезне консултације)

Сваки федерални орган, у складу са критеријима из ове уредбе, утврђује да ли у вези са правним прописом или другим актом из његовог дјелокруга има минималне обавезе у вези са консултацијама јавности или због значајног утицаја на јавност правни пропис и други акт подлијеже додатним консултацијама у смислу ове уредбе.

Премијер, у вршењу послова из члана 9. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине, може затражити да се осигура консултација заинтересираних јавности и одредити начин консултација у вези са појединим правним прописима и другим актима.

У случају из става 2. овог члана, консултацију јавности координира координатор из члана 5. ове уредбе.

Члан 7.

(Координатори за консултације у федералним органима)

Руководилац федералног органа именује, из реда државних службеника који учествују у изради прописа или другог акта, координатора за консултације, који је одговоран за координирање свих обавеза федералног органа у вези са консултацијама у смислу ове уредбе.

Члан 8.

(Објављивање планираних правних прописа и других аката од интереса за јавност)

Када Влада усвоји годишњи програм рада, федерални орган ставља на интернет страницу списак планираних нормативно-правних и студијско-аналитичких аката из свог дјелокруга.

У списку из става 1. овог члана, федерални орган ће посебно навести правне прописе и друге акте од значаја за јавност.

Члан 9.

(Минималне обавезе у вези са консултацијама о правним прописима и другим актима)

Сваки федерални орган обавезан је да након утврђивања текста правног прописа и другог акта од интереса за јавност:

- а) Постави преднацрт/нацрт закона, правног прописа или другог акта на своју интернет страницу, уз пружање могућности за доставу коментара путем интернета; и
- б) Позове на доставу коментара, обавјештавањем оних који су на попису институције за консултације, уз слање информација о томе како могу доћи до примјерка правног прописа или другог акта.

Рок за достављање ових коментара је најмање десет дана од дана објављивања правног прописа или другог акта на интернет страници Владе или федералног органа.

Члан 10.

(Консултације о правним прописима који имају значајан утицај на јавност)

Руководилац федералног органа одлучује на који начин треба, у смислу члана 11. став 2. ове уредбе обавити консултације о правним прописима и другим актима који имају значајан утицај на јавност, а који се односе на питања из члана 12. ове уредбе.

Поред питања из члана 12. ове уредбе, приликом разматрања нивоа утицаја на јавност, руководилац федералног органа може одлучити да се ради о правном пропису или другом акту који има значајан утицај на јавност руководећи се сљедећим факторима:

- а) да ли правни прописи и други акти представља новину;
- б) да ли је сврха правног прописа и другог акта усавршавање закона;
- в) да ли је сврха правног прописа и другог акта прилагођавање технолошким промјенама;
- д) да ли су те промјене резултат судских одлука, којима се претходни закон проглашава неважећим;
- е) број лица на које утиче промјена; те
- ф) значајан финансијски утицај на Буџет Федерације БиХ, привредна друштва или грађане.

Обавјештење о одлуци из става 1. овог члана објављује се на интернет страници федералног органа и Владе.

Члан 11.

(Облици консултација, буџет за консултације и временски оквир за консултације)

Руководилац федералног органа ће се одлучити за облик консултације путем којег ће добити релевантне сјернице за израду правног прописа или другог акта, узимајући у обзир:

- а) временско ограничење за усвајање правног прописа;
- б) могућности организација и појединаца да учествују у консултацијама; те
- в) новине или техничку сложеност теме обрађене у правном пропису.

Облици консултација обухватају тражење писмених и усмених коментара на један од сљедећих начина:

- а) путем објављивања правног прописа или другог акта на интернету;
- б) путем објављивања преднацрта правног прописа или другог акта у писаним медијима;
- в) достављањем правног прописа организацијама и појединцима;
- д) путем јавних састанака или округлих столова са одабраним организацијама и појединцима; те
- е) путем радних група које укључују стручњаке и представнике организација и појединаца.

Федерални орган ће размотрити које организације и појединце ће интересирати или ће на њих утицати правни пропис и који могу дати корисне коментаре, те ће од тих организација и појединаца затражити изјашњење.

Федерални орган оставља организацијама и појединцима период од најмање 30 дана за доставу коментара, када облик консултације омогућава писмене коментаре.

Федерални орган снима коментаре аудио или другим средствима и припрема сажетак тих коментара, у случају када облик консултације омогућава усмено изношење коментара.

Федерални органи ће планирати средства у Буџету за испуњавање својих обавеза у вези са консултацијама, у складу са овом уредбом.

Члан 12.

(Правни прописи и други акти који имају или могу имати значајан утицај на јавност)

Правни прописи и други акти којима се мијења или планира мијењати правни статус лица у погледу њихових евентуалних права или повластица имају значајан утицај на јавност.

То се посебно односи на правне прописе и друге акте из сљедећих области:

- а) казнена политика и поступак;
- б) закони којима се ограничавају или проширују могућности стицања права на погодности;
- в) гласачких права и права на политичко организовање;
- д) права у вези са држављанством;

- e) права о приступу судовима;
- f) закони којима се мијењају правна начела из прошлости.

Правни прописи и други акти који имају утицаја на економски статус лица, укључујући и оне са мањим утицајем на велики број лица, као и оне са значајним утицајем на ограничен број лица, могу имати значајан утицај на јавност. То се посебно односи на правне прописе и друге акте из сљедећих области:

- a) пореза и доприноса;
- b) погодности или субвенција;
- c) облигационих односа;
- d) радних односа;
- e) пензијско-инвалидске заштите;
- f) права бранилаца и чланова њихових породица;
- g) права демобилизованих бораца;
- h) фискалну и економску политику; или
- i) имовинска права.

Правни прописи и други акти, који се морају донијети да би држава испунила међународне обавезе или да би се примијенили међународни стандарди, могу имати значајног утицаја на јавност. То се посебно односи на правне прописе и друге акте из сљедећих области:

- a) прописи и други акти који се доносе у циљу усклађивања са еуропским директивама; или
- b) прописи и други акти који се доносе у циљу поштивања или испуњавања обавеза које произилазе из међународних споразума и конвенција.

Правни прописи и други акти, који утичу на природну средину, укључујући квалитет воде и ваздуха и којима се намећу или смањују обавезе у вези са кориштењем земљишта и других природних ресурса могу имати значајног утицаја на јавност, као на примјер:

- a) прописи и други акти којима се ограничавају испуштања опасних материја у природну средину;
- b) прописи и други акти којима се одређују одштете или казне за загађивање природне средине;
- c) прописи и други акти којима се ограничава кориштење земљишта из еколошких разлога; или
- d) прописи и други акти којима се утврђују изузеци од правних прописа о заштити природне средине.

Члан 13.

(Правни прописи и други акти који немају значајног утицаја на јавност)

За неке врсте правних прописа може се претпоставити да немају значајан утицај на јавност, тако да подлијежу само минималној обавези у вези са консултацијама јавности у складу с чланом 9. ове уредбе, као на примјер правни прописи којима се врши кодификација или на други начин обједињују или реорганизирају одредбе или се пребацују у друге дијелове правног прописа без садржајних измјена.

Члан 14.

(Изузимање)

У изузетним случајевима, Премијер може, на захтјев руководиоца федералног органа, изузети федерални орган од обавезе да изврши консултације, уколико оцијени да је усљед једног или више од доле наведених разлога изузимање потребно:

- a) хитне околности;
- b) непредвиђене међународне обавезе; или
- c) судског поништења дијела или цијелокупног закона.

Руководилац федералног органа доставља Влади обавјештење о разлозима за овакво изузимање.

Изузимањем се федерални орган не ослобађа испуњења минималних обавеза у вези консултација, које произилазе из члана 9. ове уредбе.

Члан 15.

(Кориштење коментара)

Федерални орган узима у обзир коментаре, било писмене или усмене, приликом припреме нацрта правног прописа за Владу.

Коментари се могу груписати и сажети, да би се избјегло сувишно понављање. Федерални орган може одлучити да прихвати или одбаци било који коментар.

Члан 16.

(Изјава коју федерални орган подноси Влади)

Приликом подношења правног прописа или другог акта Влади, руководиоца федералног органа доставља изјаву којом:

- a) изјављује да су испуњене минималне обавезе у погледу консултација;
- b) изјављује да пропис или други акт има значајан утицај на јавност, те образлаже свој закључак;
- c) образлаже одлуку о облику консултација коју је донио и описује консултације које су извршене;
- d) изјављује да је поступио са примљеним коментарима датим у поступку консултација;
- e) образлаже разлоге због којих није прихватио приједлоге који су дати у процесу консултација.

Члан 17.

(Доступност изјаве широк јавности)

Федерални орган ће свима, који писменим путем затраже, омогућити да добију примјерак изјаве из члана 16. ове уредбе.

Члан 18.

(Испуњавање споразума које предвиђају консултације)

Влада и федерални органи могу закључивати споразуме са организацијама и појединцима са којим ће вршити консултације у складу са овом уредбом.

Члан 19.

(Одбијање уврштавања у дневни ред сједнице Владе)

Генерални секретаријат Владе Федерације Босне и Херцеговине прати provedбу ове уредбе у поступку припреме прописа и других аката за Владу.

Влада ће одбити да уврсти правни пропис и други акт на дневни ред сједнице, уколико федерални орган нема потребну изјаву или одобрен захтјев за изузимање од консултација у смислу члана 14. ове уредбе.

У случајевима из става 2. овог члана, секретар Владе враћа правни пропис или други акт федералном органу, како би поступио у складу са овом уредбом у одређеном року.

Члан 20.

(Просљеђивање правних прописа и других аката Парламенту Федерације Босне и Херцеговине)

Приликом просљеђивања правних прописа и других аката Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, прилажу се изјаве дате у складу са чланом 16. или обавјештење о изузимању у складу са чланом 14. ове уредбе.

Члан 21.

(Ступање на снагу)

Ова уредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 893/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Нермин Никшић, с. р.

Na osnovu člana 19. stav 1. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 7/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici održanoj 04.06.2012. godine, donijela je

**UREDBU
O PRAVILIMA ZA UČEŠĆE ZAINTERESIRANE
JAVNOSTI U POSTUPKU PRIPREME FEDERALNIH
PRAVNIH PROPISA I DRUGIH AKATA**

Član 1.
(Predmet)

Ovom uredbom uređuju se pravila za postupanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada), federalnih ministarstava, federalnih uprava i federalnih upravnih organizacija (u daljem tekstu: federalni organi) u pripremi prednacrt/nacrta/prijedloga zakona, strategija, programa i drugih akata (u daljem tekstu: pravni propisi i drugi akti), koje donose ili predlažu federalni organi i Vlada, a u cilju osiguravanja učešća zainteresirane javnosti.

Zainteresirana javnost, u smislu ove uredbe, su: građani, organizacije civilnoga društva (sindikati, udruženja poslodavaca, neformalne građanske grupe ili inicijative, udruženja, fondacije, privatne ustanove), predstavnici akademske zajednice, komore, javne ustanove i druga pravna lica koja obavljaju javnu službu ili na koja mogu uticati pravni propisi i drugi akti koji se donose, odnosno koja će biti uključena u njegovu provedbu.

Član 2.
(Definicije)

Učešće zainteresirane javnosti, u smislu ove uredbe, obuhvata četiri stepena:

- **Informiranje** je prvi stepen učešća zainteresirane javnosti koji podrazumijeva jednosmjernan proces, što znači da federalni organi informiraju građane prema svom nahodanju ili građani dolaze do informacija na vlastitu inicijativu;
- **Konsultacije** su dvosmjerni proces tokom kojeg Vlada ili federalni organi traže i primaju povratne informacije od građana, odnosno zainteresirane javnosti u postupku donošenja pravnih propisa i drugih akata;
- **Uključivanje** podrazumijeva viši stepen dvosmjernog procesa putem kojega su predstavnici zainteresirane javnosti aktivno uključeni u izradu pravnih propisa i drugih akata, kroz članstvo u radnim tijelima;
- **Partnerstvo** predstavlja najviši stepen saradnje i uzajamne odgovornosti Vlade i predstavnika zainteresirane javnosti za proces donošenja pravnih propisa i drugih akata, a osigurava se potpisivanjem sporazuma o partnerstvu.

Član 3.

(Vremenski okvir za konsultacije)

Federalni organ može vršiti konsultacije u bilo kojoj fazi izrade pravnog propisa, ali će planirati dovoljno vremena za završetak konsultacija, prije dostavljanja pravnog propisa i drugog akta Vladi.

Član 4.
(Vođenje spiska)

Svaki federalni organ vodi spisak organizacija i pojedinaca zainteresiranih za zakonodavne i druge aktivnosti iz djelokruga tog organa.

Spisak iz stava 1. ovog člana objavljuje se na internet stranici federalnog organa i internet stranici Vlade.

Federalni organ na spisak iz tačke 1. ovog člana dodaje imena svih pojedinaca ili organizacija koji za to podnesu pismeni zahtjev.

Član 5.

(Opća koordinacija konsultacija)

Premijer Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Premijer) imenuje koordinatora za saradnju sa zainteresiranom javnošću.

Koordinator za saradnju sa zainteresiranom javnošću ima status savjetnika Premijera.

Stručne poslove za potrebe koordinatora vrši Generalni sekretarijat Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 6.

(Određivanje stepena obavezne konsultacije)

Svaki federalni organ, u skladu sa kriterijima iz ove uredbe, utvrđuje da li u vezi sa pravnim propisom ili drugim aktom iz njegovog djelokruga ima minimalne obaveze u vezi sa konsultacijama javnosti ili zbog značajnog uticaja na javnost pravni propis i drugi akt podliježe dodatnim konsultacijama u smislu ove uredbe.

Premijer, u vršenju poslova iz člana 9. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, može zatražiti da se osigura konsultacija zainteresirane javnosti i odrediti način konsultacija u vezi sa pojedinim pravnim propisima i drugim aktima.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, konsultaciju javnosti koordinira koordinatore iz člana 5. ove uredbe.

Član 7.

(Koordinatori za konsultacije u federalnim organima)

Rukovodilac federalnog organa imenuje, iz reda državnih službenika koji učestvuju u izradi propisa ili drugog akta, koordinatore za konsultacije, koji je odgovoran za koordiniranje svih obaveza federalnog organa u vezi sa konsultacijama u smislu ove uredbe.

Član 8.

(Objavljivanje planiranih pravnih propisa i drugih akata od interesa za javnost)

Kada Vlada usvoji godišnji program rada, federalni organ stavlja na internet stranicu spisak planiranih normativno-pravnih i studijsko-analitičkih akata iz svog djelokruga.

U spisku iz stava 1. ovog člana, federalni organ će posebno navesti pravne propise i druge akte od značaja za javnost.

Član 9.

(Minimalne obaveze u vezi sa konsultacijama o pravnim propisima i drugim aktima)

Svaki federalni organ obavezan je da nakon utvrđivanja teksta pravnog propisa i drugog akta od interesa za javnost:

- a) Postavi prednacrt/nacrt zakona, pravnog propisa ili drugog akta na svoju internet stranicu, uz pružanje mogućnosti za dostavu komentara putem interneta; i
- b) Pozove na dostavu komentara, obavještanjem onih koji su na popisu institucije za konsultacije, uz slanje informacija o tome kako mogu doći do primjerka pravnog propisa ili drugog akta.

Rok za dostavljanje ovih komentara je najmanje deset dana od dana objavljivanja pravnog propisa ili drugog akta na internet stranici Vlade ili federalnog organa.

Član 10.

(Konsultacije o pravnim propisima koji imaju značajan uticaj na javnost)

Rukovodilac federalnog organa odlučuje na koji način treba, u smislu člana 11. stav 2. ove uredbe obaviti konsultacije o pravnim propisima i drugim aktima koji imaju značajan uticaj na javnost, a koji se odnose na pitanja iz člana 12. ove uredbe.

Pored pitanja iz člana 12. ove uredbe, prilikom razmatranja nivoa uticaja na javnost, rukovodilac federalnog organa može odlučiti da se radi o pravnom propisu ili drugom aktu koji ima značajan uticaj na javnost rukovodeći se sljedećim faktorima:

- a) da li pravni propisi i drugi akti predstavlja novinu;
- b) da li je svrha pravnog propisa i drugog akta usavršavanje zakona;
- c) da li je svrha pravnog propisa i drugog akta prilagođavanje tehnološkim promjenama;
- d) da li su te promjene rezultat sudskih odluka, kojima se prethodni zakon proglašava nevažećim;
- e) broj lica na koje utiče promjena; te
- f) značajan finansijski uticaj na Budžet Federacije BiH, privredna društva ili građane.

Obavještenje o odluci iz stava 1. ovog člana objavljuje se na internet stranici federalnog organa i Vlade.

Član 11.

(Oblici konsultacija, budžet za konsultacije i vremenski okvir za konsultacije)

Rukovodilac federalnog organa će se odlučiti za oblik konsultacije putem kojeg će dobiti relevantne smjernice za izradu pravnog propisa ili drugog akta, uzimajući u obzir:

- a) vremensko ograničenje za usvajanje pravnog propisa;
- b) mogućnosti organizacija i pojedinaca da učestvuju u konsultacijama; te
- c) novine ili tehničku složenost teme obrađene u pravnom propisu.

Oblici konsultacija obuhvataju traženje pismenih i usmenih komentara na jedan od sljedećih načina:

- a) putem objavljivanja pravnog propisa ili drugog akta na internetu;
- b) putem objavljivanja prednacrt pravnog propisa ili drugog akta u pisanim medijima;
- c) dostavljanjem pravnog propisa organizacijama i pojedincima;
- d) putem javnih sastanaka ili okruglih stolova sa odabranim organizacijama i pojedincima; te
- e) putem radnih grupa koje uključuju stručnjake i predstavnike organizacija i pojedinaca.

Federalni organ će razmotriti koje organizacije i pojedince će interesirati ili će na njih uticati pravni propis i koji mogu dati korisne komentare, te će od tih organizacija i pojedinaca zatražiti izjašnjenje.

Federalni organ ostavlja organizacijama i pojedincima period od najmanje 30 dana za dostavu komentara, kada oblik konsultacije omogućava pismene komentare.

Federalni organ snima komentare audio ili drugim sredstvima i priprema sažetak tih komentara, u slučaju kada oblik konsultacije omogućava usmeno iznošenje komentara.

Federalni organi će planirati sredstva u Budžetu za ispunjavanje svojih obaveza u vezi sa konsultacijama, u skladu sa ovom uredbom.

Član 12.

(Pravni propisi i drugi akti koji imaju ili mogu imati značajnog uticaja na javnost)

Pravni propisi i drugi akti kojima se mijenja ili planira mijenjati pravni status lica u pogledu njihovih eventualnih prava ili povlastica imaju značajan uticaj na javnost.

To se posebno odnosi na pravne propise i druge akte iz sljedećih oblasti:

- a) kaznena politika i postupak;
- b) zakoni kojima se ograničavaju ili proširuju mogućnosti sticanja prava na pogodnosti;
- c) glasačkih prava i prava na političko organiziranje;
- d) prava u vezi sa državljanstvom;
- e) prava o pristupu sudovima;
- f) zakoni kojima se mijenjaju pravna načela iz prošlosti.

Pravni propisi i drugi akti koji imaju uticaja na ekonomski status lica, uključujući i one sa manjim uticajem na veliki broj lica,

kao i one sa značajnim uticajem na ograničen broj lica, mogu imati značajan uticaj na javnost. To se posebno odnosi na pravne propise i druge akte iz sljedećih oblasti:

- a) poreza i doprinosa;
- b) pogodnosti ili subvencija;
- c) obligacionih odnosa;
- d) radnih odnosa;
- e) penzijsko-invalidske zaštite;
- f) prava branilaca i članova njihovih porodica;
- g) prava demobiliziranih boraca;
- h) fiskalnu i ekonomsku politiku; ili
- i) imovinska prava.

Pravni propisi i drugi akti, koji se moraju donijeti da bi država ispunila međunarodne obaveze ili da bi se primijenili međunarodni standardi, mogu imati značajnog uticaja na javnost. To se posebno odnosi na pravne propise i druge akte iz sljedećih oblasti:

- a) propisi i drugi akti koji se donose u cilju usklađivanja sa europskim direktivama; ili
- b) propisi i drugi akti koji se donose u cilju poštivanja ili ispunjavanja obaveza koje proizilaze iz međunarodnih sporazuma i konvencija.

Pravni propisi i drugi akti, koji utiču na prirodnu sredinu, uključujući kvalitet vode i vazduha i kojima se nameću ili smanjuju obaveze u vezi sa korištenjem zemljišta i drugih prirodnih resursa mogu imati značajnog uticaja na javnost, kao naprimjer:

- a) propisi i drugi akti kojima se ograničavaju ispuštanja opasnih materija u prirodnu sredinu;
- b) propisi i drugi akti kojima se određuju odštete ili kazne za zagađivanje prirodne sredine;
- c) propisi i drugi akti kojima se ograničava korištenje zemljišta iz ekoloških razloga; ili
- d) propisi i drugi akti kojima se utvrđuju izuzeci od pravnih propisa o zaštiti prirodne sredine.

Član 13.

(Pravni propisi i drugi akti koji nemaju značajnog uticaja na javnost)

Za neke vrste pravnih propisa može se pretpostaviti da nemaju značajan uticaj na javnost, tako da podliježu samo minimalnoj obavezi u vezi sa konsultacijama javnosti u skladu s članom 9. ove uredbe, kao naprimjer pravni propisi kojima se vrši kodifikacija ili na drugi način objedinjuju ili reorganiziraju odredbe ili se prebacuju u druge dijelove pravnog propisa bez sadržajnih izmjena.

Član 14.

(Izuzimanje)

U izuzetnim slučajevima, Premijer može, na zahtjev rukovodioca federalnog organa, izuzeti federalni organ od obaveze da izvrši konsultacije, ukoliko ocijeni da je usljed jednog ili više od dole navedenih razloga izuzimanje potrebno:

- a) hitne okolnosti;
- b) nepredviđene međunarodne obaveze; ili
- c) sudskog poništenja dijela ili cjelokupnog zakona.

Rukovodilac federalnog organa dostavlja Vladi obavještenje o razlozima za ovakvo izuzimanje.

Izuzimanjem se federalni organ ne oslobađa ispunjenja minimalnih obaveza u vezi konsultacija, koje proizilaze iz člana 9. ove uredbe.

Član 15.

(Korištenje komentara)

Federalni organ uzima u obzir komentare, bilo pismene ili usmene, prilikom pripreme nacrt pravnog propisa za Vladu.

Komentari se mogu grupisati i sažeti, da bi se izbjeglo suvišno ponavljanje.

Federalni organ može odlučiti da prihvati ili odbaci bilo koji komentar.

Član 16.

(Izjava koju federalni organ podnosi Vladi)

Prilikom podnošenja pravnog propisa ili drugog akta Vladi, rukovodilac federalnog organa dostavlja izjavu kojom:

- a) izjavljuje da su ispunjene minimalne obaveze u pogledu konsultacija;
- b) izjavljuje da propis ili drugi akt ima značajan uticaj na javnost, te obrazlaže svoj zaključak;
- c) obrazlaže odluku o obliku konsultacija koju je donio i opisuje konsultacije koje su izvršene;
- d) izjavljuje da je postupio sa primljenim komentarima datim u postupku konsultacija;
- e) obrazlaže razloge zbog kojih nije prihvatio prijedloge koji su dati u procesu konsultacija.

Član 17.

(Dostupnost izjave široj javnosti)

Federalni organ će svima, koji pismenim putem zatraže, omogućiiti da dobiju primjerak izjave iz člana 16. ove uredbe.

Član 18.

(Ispunjavanje sporazuma koje predviđaju konsultacije)

Vlada i federalni organi mogu zaključivati sporazume sa organizacijama i pojedincima sa kojim će vršiti konsultacije u skladu sa ovom uredbom.

Član 19.

(Odbijanje uvrštavanja u dnevni red sjednice Vlade)

Generalni sekretarijat Vlade Federacije Bosne i Hercegovine prati provedbu ove uredbe u postupku pripreme propisa i drugih akata za Vladu.

Vlada će odbiti da uvrsti pravni propis i drugi akt na dnevni red sjednice, ukoliko federalni organ nema potrebnu izjavu ili odobren zahtjev za izuzimanje od konsultacija u smislu člana 14. ove uredbe.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana, sekretar Vlade vraća pravni propis ili drugi akt federalnom organu, kako bi postupio u skladu sa ovom uredbom u određenom roku.

Član 20.

(Prosljeđivanje pravnih propisa i drugih akata Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine)

Prilikom prosljeđivanja pravnih propisa i drugih akata Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, prilažu se izjave date u skladu sa članom 16. ili obavještenje o izuzimanju u skladu sa članom 14. ove uredbe.

Član 21.

(Stupanje na snagu)

Ova Uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 893/2012
04. juna 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

Na temelju članka 19. stavak 1. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06, 7/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici održanoj 04.06.2012. godine, donijela je

UREDBU

O PRAVILIMA ZA SUDJELOVANJE ZAINTERESIRANE JAVNOSTI U POSTUPKU PRIPREME FEDERALNIH PRAVNIH PROPISA I DRUGIH AKATA

Članak 1.

(Predmet)

Ovom uredbom uređuju se pravila za postupanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada),

federalnih ministarstava, federalnih uprava i federalnih upravnih organizacija (u daljem tekstu: federalni organi) u pripremi prednacrt/nacrta/prijedloga zakona, strategija, programa i drugih akata (u daljem tekstu: pravni propisi i drugi akti), koje donose ili predlažu federalni organi i Vlada, a u cilju osiguravanja sudjelovanja zainteresirane javnosti.

Zainteresirana javnost, u smislu ove uredbe, su: građani, organizacije civilnoga društva (sindikati, udruge poslodavaca, neformalne građanske skupine ili inicijative, udruge, fondacije, privatne ustanove), predstavnici akademske zajednice, komore, javne ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju javnu službu ili na koje mogu utjecati pravni propisi i drugi akti koji se donose, odnosno koje će biti uključene u njihovu provedbu.

Članak 2.

(Definicije)

Sudjelovanje zainteresirane javnosti, u smislu ove uredbe, obuhvaća četiri stupnja:

- **Informiranje** je prvi stupanj sudjelovanja zainteresirane javnosti koji podrazumijeva jednosmjernan proces, što znači da federalni organi informiraju građane prema svom nahodanju ili građani dolaze do informacija na vlastitu inicijativu;
- **Konsultacije** su dvosmjerni proces tijekom kojeg Vlada ili federalni organi traže i primaju povratne informacije od građana, odnosno zainteresirane javnosti u postupku donošenja pravnih propisa i drugih akata;
- **Uključivanje** podrazumijeva viši stupanj dvosmjernog procesa putem kojega su predstavnici zainteresirane javnosti aktivno uključeni u izradu pravnih propisa i drugih akata, kroz članstvo u radnim tijelima;
- **Partnerstvo** predstavlja najviši stupanj suradnje i uzajamne odgovornosti Vlade i predstavnika zainteresirane javnosti za proces donošenja pravnih propisa i drugih akata, a osigurava se potpisivanjem sporazuma o partnerstvu.

Članak 3.

(Vremenski okvir za konsultacije)

Federalni organ može vršiti konsultacije u bilo kojoj fazi izrade pravnog propisa, ali će planirati dovoljno vremena za završetak konsultacija, prije dostavljanja pravnog propisa i drugog akta Vladi.

Članak 4.

(Vođenje spiska)

Svaki federalni organ vodi spisak organizacija i pojedinaca zainteresiranih za zakonodavne i druge aktivnosti iz djelokruga tog organa.

Spisak iz stavka 1. ovog članka objavljuje se na internet stranici federalnog organa i internet stranici Vlade.

Federalni organ na spisak iz točke 1. ovog članka dodaje imena svih pojedinaca ili organizacija koji za to podnesu pismeni zahtjev.

Članak 5.

(Opća koordinacija konsultacija)

Premijer Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Premijer) imenuje koordinatora za suradnju sa zainteresiranom javnošću.

Koordinator za suradnju sa zainteresiranom javnošću ima status savjetnika Premijera.

Stručne poslove za potrebe koordinatora vrši Generalno tajništvo Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Određivanje stupnja obvezne konsultacije)

Svaki federalni organ, sukladno kriterijima iz ove uredbe, utvrđuje da li u vezi sa pravnim propisom ili drugim aktom iz

njegovog djelokruga ima minimalne obveze u vezi sa konsultacijama javnosti ili zbog značajnog utjecaja na javnost pravni propis i drugi akt podliježe dodatnim konsultacijama u smislu ove uredbe.

Premijer, u vršenju poslova iz članka 9. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, može zatražiti da se osigura konsultacija zainteresirane javnosti i odrediti način konsultacija u vezi sa pojedinim pravnim propisima i drugim aktima.

U slučaju iz stavka 2. ovog članka, konsultaciju javnosti koordinira koordinator iz članka 5. ove Uredbe.

Članak 7.

(Koordinatori za konsultacije u federalnim organima)

Rukovoditelj federalnog organa imenuje, iz reda državnih službenika koji sudjeluju u izradi propisa ili drugog akta, koordinatora za konsultacije, koji je odgovoran za koordiniranje svih obveza federalnog organa u vezi sa konsultacijama u smislu ove Uredbe.

Članak 8.

(Objavljivanje planiranih pravnih propisa i drugih akata od interesa za javnost)

Kada Vlada usvoji godišni program rada, federalni organ stavlja na internet stranicu spisak planiranih normativno-pravnih i studijsko-analitičkih akata iz svog djelokruga.

U spisku iz stavka 1. ovog članka, federalni organ će posebno navesti pravne propise i druge akte od značaja za javnost.

Članak 9.

(Minimalne obveze u vezi sa konsultacijama o pravnim propisima i drugim aktima)

Svaki federalni organ obavezan je da nakon utvrđivanja teksta pravnog propisa i drugog akta od interesa za javnost:

- Postavi prednacrt/nacrt zakona, pravnog propisa ili drugog akta na svoju internet stranicu, uz pružanje mogućnosti za dostavu komentara putem interneta; i
- Pozove na dostavu komentara, obavještavanjem onih koji su na popisu institucije za konsultacije, uz slanje informacija o tome kako mogu doći do primjerka pravnog propisa ili drugog akta.

Rok za dostavljanje ovih komentara je najmanje deset dana od dana objavljivanja pravnog propisa ili drugog akta na internet stranici Vlade ili federalnog organa.

Članak 10.

(Konsultacije o pravnim propisima koji imaju značajan utjecaj na javnost)

Rukovoditelj federalnog organa odlučuje na koji način treba, u smislu članka 11. stavak 2. ove uredbe obaviti konsultacije o pravnim propisima i drugim aktima koji imaju značajan utjecaj na javnost, a koji se odnose na pitanja iz članka 12. ove uredbe.

Pored pitanja iz članka 12. ove uredbe, prilikom razmatranja razine utjecaja na javnost, rukovoditelj federalnog organa može odlučiti da se radi o pravnom propisu ili drugom aktu koji ima značajan utjecaj na javnost rukovodeći se sljedećim faktorima:

- da li pravni propisi i drugi akti predstavljaju novinu;
- da li je svrha pravnog propisa i drugog akta usavršavanje zakona;
- da li je svrha pravnog propisa i drugog akta prilagodavanje tehnološkim promjenama;
- da li su te promjene rezultat sudskih odluka, kojima se prethodni zakon proglašava nevažećim;
- broj osoba na koje utječe promjena; te
- značajan finansijski utjecaj na Proračun Federacije BiH, gospodarska društva ili građane.

Obavijest o odluci iz stavka 1. ovog članka objavljuje se na internet stranici federalnog organa i Vlade.

Članak 11.

(Oblici konsultacija, proračun za konsultacije i vremenski okvir za konsultacije)

Rukovoditelj federalnog organa će se odlučiti za oblik konsultacije putem kojeg će dobiti relevantne smjernice za izradu pravnog propisa ili drugog akta, uzimajući u obzir:

- vremensko ograničenje za usvajanje pravnog propisa;
- mogućnosti organizacija i pojedinaca da sudjeluju u konsultacijama, te
- novine ili tehničku složenost teme obrađene u pravnom propisu.

Oblici konsultacija obuhvaćaju traženje pismenih i usmenih komentara na jedan od sljedećih načina:

- putem objave pravnog propisa ili drugog akta na internetu;
- putem objave pravnog propisa ili drugog akta u tiskanim medijima;
- dostavljanjem pravnog propisa organizacijama i pojedincima;
- putem javnih sastanaka ili okruglih stolova sa odabranim organizacijama i pojedincima; te
- putem radnih skupina koje uključuju stručnjake i predstavnike organizacija i pojedinaca

Federalni organ će razmotriti koje organizacije i pojedince će interesirati ili će na njih utjecati pravni propis i drugi akt, a koji mogu dati korisne komentare, te će od tih organizacija i pojedinaca zatražiti izjašnjenje.

Federalni organ ostavlja organizacijama i pojedincima razdoblje od najmanje 30 dana za dostavu komentara, kada oblik konsultacije omogućava pismene komentare.

Federalni organ snima komentare audio ili drugim sredstvima i priprema sažetak tih komentara, u slučaju kada oblik konsultacije omogućava usmeno iznošenje komentara.

Federalni organi će planirati sredstava u Proračunu za ispunjavanje svojih obveza u vezi sa konsultacijama, sukladno ovoj uredbi.

Članak 12.

(Pravni propisi i drugi akti koji imaju ili mogu imati značajnog utjecaja na javnost)

Pravni propisi i drugi akti kojima se mijenja ili planira mijenjati pravni status osoba u pogledu njihovih eventualnih prava ili povlastica imaju značajan utjecaj na javnost.

To se posebno odnosi na pravne propise i druge akte iz sljedećih oblasti:

- kaznena politika i postupak;
- zakoni kojima se ograničavaju ili proširuju mogućnosti stjecanja prava na pogodnosti;
- glasačkih prava i prava na političko organiziranje;
- prava u vezi sa državljanstvom;
- prava o pristupu sudovima;
- zakoni kojima se mijenjaju pravna načela iz prošlosti.

Pravni propisi i drugi akti koji imaju utjecaja na ekonomski status osobe, uključujući i one sa manjim utjecajem na veliki broj osoba, kao i one sa značajnim utjecajem na ograničen broj osoba, mogu imati značajan utjecaj na javnost. To se posebno odnosi na pravne propise i druge akte iz sljedećih oblasti:

- poreza i doprinosa;
- pogodnosti ili subvencija;
- obligacijskih odnosa;
- radnih odnosa;
- mirovinsko-invalidske zaštite;
- prava branitelja i članova njihovih obitelji;
- prava demobiliziranih boraca;
- fiskalnu i ekonomsku politiku; ili
- imovinska prava.

Члан 3.

U članu 5. stav 1. riječi: "u skladu sa raspoloživim sredstvima i visinom određenom zakonom" zamjenjuju se riječima: "u visini određenoj zakonom".

Stav 2. briše se.

U stavu 3. riječi: "st. 1. i 2." zamjenjuju se riječima: "stava 1.".

Stav 5. briše se.

Dosadašnji st. 3. i 4. postaju st. 2. i 3.

Члан 4.

U članu 8. u četvrtom redu riječ "i" zamjenjuje se zarezom, a iza broja "33/06" dodaju se riječi: "i 75/07".

Члан 5.

Ova uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 894/2012

04. juna/lipnja 2012. godine

Sarajevo

Premijer

Nermin Nikšić, s. r.

1154

Na osnovu člana 19. stav 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 15. Zakona o cestama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/10 i 16/10), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 52. sjednici, održanoj 30.05.2012. godine, donosi

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ
НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈП АУТОЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ДРУШТВО СА
ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ МОСТАР О
УСВАЈАЊУ НОВОГ ТЕКСТА СТАТУТА ЈП
АУТОЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ
МОСТАР**

I

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine daje saglasnost na Odluku Nadzornog odbora JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar o usvajanju novog teksta Statuta JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar broj: NO-1.01-1672-3/12 od 03.05.2012. godine.

II

Sastavni dio ove odluke je Odluka Nadzornog odbora broj NO-1.01-1672-3/12 od 03.05.2012. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 852/2012

30. maja 2012. godine

Sarajevo

Premijer

Nermin Nikšić, s. r.

Na osnovu člana 17. člana 23. Statuta JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar br. 11-02-2369/10 od 30.12.2010. godine, 317. Zakona o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07 i 84/08), člana 2. i člana 19. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 8/05 i 81/08), člana 22. stav 2. Poslovnika o radu Nadzornog odbora broj 11-02-1768/10 - NO od 06.10.2010. godine, na sjednici održanoj 03.05.2012. godine, donosi

ОДЛУКУ

**О УСВАЈАЊУ НОВОГ ТЕКСТА СТАТУТА ЈП
АУТОЦЕСТЕ ФБИХ Д.О.О. МОСТАР**

I

Nadzorni odbor JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar, usvaja novi tekst Statuta JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar.

II

Navedeni prijedlog prosljedit će se Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija i Skupštini JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar na daljnju proceduru.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj NO-1.08-1672-3/12

03. maja/svibnja

2012. godine

Mostar

Predsjednik

Nadzornog odbora

Željko Matoc, s. r.

Na osnovu člana 19. stav 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 15. Zakona o cestama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/10 i 16/10), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 52. sjednici, održanoj 30.05.2012. godine, donosi

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ НАДЗОРНОГ
ОДБОРА ЈП АУТОЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ
ОДГОВОРНОШЋУ МОСТАР О УСВАЈАЊУ НОВОГ
ТЕКСТА СТАТУТА ЈП АУТОЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ДРУШТВО СА
ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ МОСТАР**

I

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine daje saglasnost na Odluku Nadzornog odbora JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar o usvajanju novog teksta Statuta JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar broj NO-1.01-1672-3/12 od 03.05.2012. godine.

II

Sastavni dio ove odluke je Odluka Nadzornog odbora broj NO-1.01-1672-3/12 od 03.05.2012. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 852/2012

30. maja 2012. godine

Sarajevo

Premijer

Nermin Nikšić, s. r.

Na osnovu člana 17. člana 23. Statuta JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar br. 11-02-2369/10 od 30.12.2010. godine, 317. Zakona o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07 i 84/08), člana 2. i člana 19. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 8/05 i 81/08), člana 22. stav 2. Poslovnika o radu Nadzornog odbora broj 11-02-1768/10 - NO od 06.10.2010. godine, na sjednici održanoj 03.05.2012. godine, donosi

ODLUKU
O USVAJANJU PROGRAMA "REALIZACIJE
PROJEKATA ODRŽIVOSTI POVRATKA ZA 2012.
GODINU NA PROSTORU REPUBLIKE SRPSKE" IZ
SREDSTAVA UTVRĐENIH BUDŽETOM FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2012. GODINU
FEDERALNOM MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE,
VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA, FEDERALNOM
MINISTARSTVU RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA
I FEDERALNOM MINISTARSTVU RASELJENIH OSOBA
I IZBJEGLICA

I

Usvaja se Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Realizacije projekata održivosti povratka za 2012. godinu na prostoru Republike Srpske" iz sredstava utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta i Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica.

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. ove tačke u ukupnom iznosu od 14.000.000,00 KM, obezbijedit će se:

- iz razdjela 24. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, ekonomski kod 614400 Podsticaj za poljoprivredu u iznosu od 7.800.000 KM,
- iz razdjela 50. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, ekonomski kod 614100 Tekući transferi drugim nivoima vlasti - Tekući transferi općinama i gradovima u iznosu od 1.000.000 KM,
- iz razdjela 53. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, ekonomski kod 641200 "Tekući transfer za programe podrške razvoja Regije Srebrenica" sredstava u iznosu od 3.000.000,00 KM, iz ekonomskog koda 614200 "Transfer za raseljena lica i povratnike" - Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Transfer za raseljena lica i povratnike" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica, ("Službene novine Federacije BiH", broj 19/12) pozicija 4. "Projekti održivosti povratka", sredstva u iznosu od 1.500.000,00 KM, i iz ekonomskog koda 614200 "Podrška povratku izbjeglica i prognanih osoba sa područja Posavine RS" - Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Transfer pojedincima - potpora povratku izbjeglica i prognanih osoba sa područja Posavine RS" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica ("Službene novine Federacije BiH", broj 19/12) pozicija 3. "Pomoć za zapošljavanje povratnika u maloj privredi i poljoprivredi" sredstva u iznosu od 700.000,00 KM,

Sredstva iz stava 2. ove tačke dodijeliti će se korisnicima kao nepovratna/grant sredstva.

II

Financijska sredstva iz tačke I stav 2. ove Odluke u iznosu od 14.000.000 KM, raspodjeljuju se, po projektima kako slijedi:

1. NAZIV PROJEKTA: INVESTICIJE, PROJEKTI I OBR-TNA SREDSTVA U MALOJ PRIVREDI I POLJOPRIVREDI KROZ SUFINANCIRANJE PUTEM BANKE 8.000.000 KM
Svrha projekta

Svrha Projekta je stvaranje uslova za uspješnu realizaciju povratka na prostoru Republike Srpske, kroz udruživanje sredstava više ministarstava, što je od posebnog interesa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Krajnji cilj podrške je pružanje adekvatnog

odgovora na urgentne potrebe stanovništva Republike Srpske za zapošljavanje povratnika i bolji standard života, te da se omogući pristup povoljnim finansijskim sredstvima, privrednim subjektima i obrtnicima koji imaju dovoljne proizvodne kapacitete ili izgrađuju nove kapacitete, a neophodna su im dodatna ulaganja, kao i obrtna sredstva koja će omogućiti pokretanje proizvodnje ili pružanje usluga, veće iskorištenje kapaciteta, novo zapošljavanje povratnika, prevazilaženje negativnih uticaja ekomomske krize, a sve u cilju otvaranja novih radnih mjesta i razvoja održivosti povratka na prostoru Republike Srpske.

Kriteriji za izbor projekta

Kriteriji za izbor projekta su: namjena utroška sredstava; vrsta djelatnosti; broj uposlenih povratnika; povećanje broja uposlenosti povratnika, pozitivan trend za povratnike u Republiku Srpsku; orijentiranost ka izvozu; uvođenje novih tehnologija.

Korisnici sredstava

Pravna lica i obrtnici, registrirani po pozitivnim zakonskim propisima na teritoriji Bosne i Hercegovine, koji će realizovati projekte zapošljavanja povratnika na području Republike Srpske, imaju najmanje 3 (troje) zaposlenih na naodređeno vrijeme, od kojih je najmanje 2/3 iz reda povratničke populacije, ili kroz investicioni projekat imaju namjeru zaposliti najmanje 2/3 iz reda povratničke populacije, te se nalaze u najmanje 51% privatnom vlasništvu državljana Bosne i Hercegovine, kojima je odobren kredit od strane banke.

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. podtačke 1. ove tačke u minimalnom iznosu od 3.000.000,00 KM - Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, će se dodijeliti korisnicima na prostoru opština Srebrenica, Bratunac, Zvornik, Vlasenica, Osmaci i Milići.

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. podtačke 1. ove tačke u minimalnom iznosu od 2.000.000,00 KM - Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, će se dodijeliti za projekte poljoprivrede na čitavom prostoru Republike Srpske, dok će se ostatak sredstava Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica kao i sredstva Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta dodijeliti, kako za projekte u maloj privredi, tako i projekte u poljoprivredi na čitavom prostoru Republike Srpske.

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. podtačke 1, ove tačke u ukupnom iznosu od 8.000.000,00 KM će, pojedinačno u roku od 30 dana od dana donošenja ove odluke, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta i Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, doznačiti na račun Turkish Zirat bank Bosnia dd Sarajevo i sa kojima će ista zaključiti ugovore o međusobnim pravima i obavezama.

Maksimalni iznosi kredita/granta po korisniku je za projekte čija ukupna investicija ne prelazi iznos od 1.500.000,00 KM.

Projekt će se financirati na način da od ukupne vrijednosti projekta koji se želi realizirati iznos od 70% osigurava Turkish Zirat bank Bosnia dd Sarajevo kao kreditna sredstva, a iznos od 30% osiguravaju federalna ministarstva iz tačke I. stav 1 ove Odluke kao grant (bespovratna) sredstva. Do 20% odobrenih grant sredstava subjekti malog gospodarstva moći će koristiti za nabavku repromaterijala.

Kreditna sredstva će se dodjeljivati sa rokom povrata do 10 godina, grejs periodom do 1 godine i kamatnom stopom od 0% do 3,99%.

2. NAZIV PROJEKTA: IZGRADNJA I OPREMANJE FARMI I STAJSKIH OBJEKATA, TE DODJELA POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE I STAKLENIKA 6. 000.000 KM
Ciljevi projekta su:

Svrha Programa je stvaranje uslova za uspješnu realizaciju projekata povratka na prostoru Republike Srpske, kroz udruživanje

sredstava više ministarstava, što je od posebnog interesa Vlade Federacije BiH. Programom će se stvoriti uslovi za zapošljavanje, ekonomsku samoodrživost povratnika i poboljšanje kvaliteta življenja u lokalnim zajednicama kroz: pokretanje proizvodnje izgradnjom i opremanjem farmi (pilića, junadi, krava i sl.) i stajskih objekata; stvaranje novih radnih mjesta i zapošljavanje povratnika u različitim privrednim i poljoprivrednim djelatnostima; dodjelu poljoprivredne mehanizacije; staklenika i odgovarajućih priključaka radi povećanja i stimuliranja poljoprivredne proizvodnje; osiguranje što većeg stepena samoodrživosti povratka u Republiku Srpsku; prevazilaženje negativnih uticaja ekonomske krize.

Kriteriji za izbor projekta:

1. Opći kriteriji za dodjelu pomoći koji se odnose na fizička lica:

1. Da je povratnik u iz Federacije Bosne i Hercegovine u prijeratno mjesto prebivališta na području Republike Srpske;
2. Da raspoláže imovinom u mjestu povratka na kojoj se tražena pomoć može optimalno iskoristiti.

2. Posebni kriteriji koji se odnose na fizička lica:

1. ranija korištenost/nekorištenost finansijskih sredstava ili drugih oblika pomoći za održivi povratak;
2. broj i starosna dob članova porodice/osoba koje žive u zajedničkom domaćinstvu sa podnosiocem zahtjeva;
3. dokazi o pripadnosti ranjivim kategorijama (šehidske porodice odnosno porodice poginulog borca, RVI, demobilisani borci, porodica nestalih, bivši logoraši, civilne žrtve rata, samohrane majke, osobe sa invaliditetom i sl.);
4. biznis plan - projekat za djelatnost;
5. raspolaganje imovinom i resursima potrebnim za djelatnost, kao što su: zemljište, objekti i druga materijalna sredstva;
6. ukupni mjesečni prihodi - primanja podnosica prijave i članova porodičnog domaćinstva;
7. radni ili drugi status podnosioca zahtjeva i članova domaćinstva;
8. registrovana djelatnost ili poljoprivredno gazdinstvo, odnosno da je pokrenut postupak registracije kod nadležnog općinskog organa za obavljanje djelatnosti za koju se podnosi prijava;

3. Opći kriteriji koji se odnose na pravna lica:

1. da su programske aktivnosti pravnog subjekta usmjerene ka zapošljavanju povratničke populacije (ako prijavu podnose udruženja, organizacije, asocijacije, zadruge, poslovni subjekti i sl.);
2. izvršena registracija pravnog subjekta (ako prijavu podnose udruženja, organizacije, asocijacije, poslovni subjekti i sl.);
3. usvojen statut (ako prijavu podnose udruženja/organizacije/asocijacije i sl.).

4. Posebni kriteriji koji se odnose na pravna lica:

1. ranija korištenost/nekorištenost finansijskih sredstava ili drugih oblika pomoći za održivi povratak;
2. biznis plan - projekat za djelatnost, sa priloženim dokazima o postojećoj imovini i resursima potrebnim za djelatnost;
3. broj povratničkih domaćinstava/povratnika kojima će projekat koristiti;
4. ostali izvori prihoda za sufinansiranje projekta od strane drugih donatora;
5. postojanje odobrenog projekta, građevinske dozvole, urbanističke saglasnosti i ostala odobrenja potrebna za realizaciju projekta izdata od nadležnih organa;
6. ocjena finansijskog i ekonomskog stanja poslovnog subjekta;
7. spremnosti sufinansiranja projekta.

Korisnici sredstava:

Pravna lica i obrtnici, registrirani po pozitivnim zakonskim propisima na teritoriji Bosne i Hercegovine, koja će realizirati

projekte zapošljavanja povratnika u Republiku Srpsku; udruženja (zadruge) kao i fizička lica-povratnici u Republiku Srpsku u skladu sa općim i posebnim kriterijima utvrđenim ovom odlukom.

III

Javni poziv za dodjelu finansijskih sredstava iz tačke I ove Odluke za projekt "Investicije, projekti i obrtna sredstva u maloj privredi i poljoprivredi kroz sufinansiranje putem banke" raspisuje Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, a za projekt "Izgradnja i opremanje farmi i stajskih objekata, te dodjela poljoprivredne mehanizacije i staklenika" raspisuje Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica i isti će objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS" na web stranicama federalnih ministarstava iz tačke I stav 1. ove Odluke i u najmanje dvoje dnevnih novina dostupnih na teritoriji Federacije BiH i Republike Srpske. Javni poziv ostaje otvoren do utroška sredstava, a najdalje do 01.12.2012. godine.

Obradu zahtjeva u odnosu na opće i posebne kriterije će vršiti ministarstva, a kreditne kriterije će utvrditi Turkish Zirat bank Bosnia dd Sarajevo prema svojim procedurama.

Konačnu odluku o dodjeli grant (bespovratnih) sredstava donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Radne grupe imenovane od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Rezultati javnog poziva objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH" i na web stranicama federalnih ministarstava iz tačke I stav 1. ove Odluke.

Uslov za dodjelu grant sredstava je odluka o dodjeli kreditnih sredstava od strane Turkish Zirat bank Bosnia dd Sarajevo. Ugovore o dodjeli kredita i grant sredstava sa korisnicima zaključivat će navedena banka, koje će vršiti kontrolu namjenskog utroška kredita, te osiguranje kreditnih sredstava.

Obradu zahtjeva za projekt "Izgradnja i opremanje farmi i stajskih objekata, te dodjela poljoprivredne mehanizacije i staklenika" u odnosu na opće i posebne kriterije će vršiti Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica ministarstva, a kreditne kriterije će utvrditi banka prema svojim procedurama. Konačnu odluku o dodjeli grant (bespovratnih) sredstava za ovaj projekt donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog radne grupe imenovane od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Ugovore o dodjeli grant sredstava sa korisnicima zaključivat će Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Kontrolu namjenskog utroška grant sredstava u suradnji sa bankom, vršiti će posebna komisija koju će imenovati Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.

Rezultati javnog poziva objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS" i na web stranicama federalnih ministarstava iz tačke I stav 1. ove Odluke.

IV

Sredstva za realizaciju Programa iz tačke I stav 2. biće sukcesivno doznačavana Bosna bank international dd Sarajevo i Turkish Zirat bank Bosnia dd Sarajevo banci prema odlukama o dodjeli kreditnih sredstava.

V

Radna grupa, imenovana od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, obavezna je dostaviti Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnom ministarstvu finansija/Federalnom ministarstvu finansija Izvještaj o utrošenim sredstvima iz tačke I ove Odluke, odnosno po završetku implementacije Programa.

VI

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 886/2012
04. juna/lipnja
2012. godine

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

1159

На основу члана 19. став 1. тачка 6. и члана 21. став 4. Закона о дугу, задужевању и гаранцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 86/07, 24/09 и 44/10), а у вези са чланом 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и тачком II. став 1. Одлуке о условима и процедурама емисије обвезница Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 31/12), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници одржаној 04.06.2012. године, доноси

**ОДЛУКУ
О ЗАДУЖЕЊУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ ПУТЕМ ЕМИСИЈЕ ОБВЕЗНИЦА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

I

Одобрава се задужење Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација) путем емисије обвезница ради прикупљања средстава за финансирање издатака утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину, у номиналном износу до 30.000.000 КМ (словима: тридесетмилиона КМ).

II

Основни елементи обвезница из тачке I ове одлуке су:

- Емитент: Федерација Босне и Херцеговине
- Износ емисије: 30.000.000,00 КМ
- Број обвезница: 30.000
- Номинална вриједност обвезнице: 1.000,00 КМ
- Рок доспијећа: 5 (пет) година
- Метод аукције: формат вишеструке цијене
- Датум аукције: утврђује се јавним позивом
- Купон: утврђује се након завршене аукције
- Исплата камате: полугодишње, од датума поравнања
- Исплата главнице: једнократно на датум доспијећа
- Редни број емисије: 2. (друга) емисија
- Врста обвезнице: обвезница са фиксним купоном

III

Јавни позив за учествовање у емисији обвезница Федерације објављује се на интернет страницама Федералног министарства финансија - Федералног министарства финансија (у даљем тексту: Министарство), агента емисије и Сарајевској берзи-бурзи вриједносних папира д.д. Сарајево (у даљем тексту: САСЕ) најкасније седам дана прије дана одржавања аукције.

IV

Обвезнице се емитију у нематеријализованом облику и региструју код Регистра вриједносних папира у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: РВП). Министарство са РВП закључује уговор о пословима регистрације и вођења обвезница.

Не постоје никаква ограничења у пријеносу обвезница.

V

Продаја обвезница врши се путем аукције на САСЕ методом вишеструке цијене. Налози се испостављају уношењем приноса на два децимална мјеста.

Цијена обвезнице се утврђује на основу следеће формуле:

$$\text{ЦИЈЕНА} = \left[\frac{\text{исплата}}{\left(1 + \frac{\text{принос}}{\text{уверсталост}}\right)^{N-1} \frac{\text{УСЛ}}{E}} \right] + \left[\sum_{k=1}^N \frac{100 \times \frac{\text{стопа}}{\text{уверсталост}}}{\left(1 + \frac{\text{принос}}{\text{уверсталост}}\right)^{k-1} \frac{\text{УСЛ}}{E}} \right] - \left(100 \times \frac{\text{стопа}}{\text{уверсталост}} \times \frac{A}{E} \right)$$

ДСЦ = број дана од датума поравнања до наредног купонског датума,

Е = број дана у купонском периоду у који улази датум поравнања,

Н = број купона плативих између датума поравнања и датума исплате,

А = број дана од почетка купонског периода до датума поравнања.

VI

Министарство задржава право да прихвати понуду у цјелини, дјелимично или да одбије све понуде за куповину.

VII

Власништво над обвезницама стиче се на дан поравнања уписом обвезница на одговарајуће рачуне вриједносних папира који се воде код РВП и власнику даје право наплате номиналне вриједности главнице и камате.

Средства за измирење обавеза из става 1. ове тачке осигурат ће се из Буџета Федерације Босне и Херцеговине.

VIII

Обвезнице из тачке II ове одлуке могу се откупити прије рока њиховог доспијећа.

IX

Послове по основу емисије обвезница обавља Министарство. Министарство закључује уговор са САСЕ, банком депозитаром и агентом емисије о обављању послова у емисији обвезница.

X

Аукција обвезница на примарном тржишту обавља се преко аукцијске платформе берзанског трговинског система (у даљем тексту: БТС) САСЕ у периоду од 9:00 до 13:00 сати осим ако у јавном позиву није другачије назначено.

Понуде за куповину обвезница уносе се у БТС као куповни налози у периоду од 9:00 до 10:00 сати и у том периоду дозвољене су измјене приноса и количине из куповног налога као и повлачење куповних налога.

Понуда за продају обвезница уноси се као продајни налог у БТС у периоду од 10:00 до 13:00 сати.

XI

Након обављеног поравнања РВП региструје обвезнице у складу с уговором и о томе обавјештава САСЕ и Министарство.

На основу извјештаја РВП о регистрацији, Министарство доставља захтјев САСЕ за уврштавање обвезница на Котацију САСЕ.

XII

За реализацију ове одлуке, извјештавање о насталој обавези за Федерацију и подузимање осталих активности у вези с емисијом обвезница задужеје се Министарство.

XIII

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 889/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Нермин Никшић, с. р.

На основу члана 19. став 1. тачка 6. и члана 21. став 4. Закона о дугу, задужевању и гаранцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 86/07, 24/09 и 44/10), а у вези са чланом 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и тачком II. став 1. Одлуке о условима и процедурама емисије обвезница Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 31/12),

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici održanoj 04.06.2012. godine, donosi

**ODLUKU
O ZADUŽENJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PUTEM EMISIJE OBVEZNICA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE**

I

Odobrava se zaduženje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) putem emisije obveznica radi prikupljanja sredstava za finansiranje izdataka utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu, u nominalnom iznosu do 30.000.000 KM (slovima: tridesetmiliona KM).

II

Osnovni elementi obveznica iz tačke I ove odluke su:

- Emitent: Federacija Bosne i Hercegovine
- Iznos emisije: 30.000.000,00 KM
- Broj obveznica: 30.000
- Nominalna vrijednost obveznice: 1.000,00 KM
- Rok dospijea: 5 (pet) godina
- Metod aukcije: format višestruke cijene
- Datum aukcije: utvrđuje se javnim pozivom
- Kupon: utvrđuje se nakon završene aukcije
- Isplata kamate: polugodišnje, od datuma poravnanja
- Isplata glavnice: jednokratno na datum dospijea
- Redni broj emisije: 2. (druga) emisija
- Vrsta obveznice: obveznica sa fiksnim kuponom

III

Javni poziv za učestvovanje u emisiji obveznica Federacije objavljuje se na internet stranicama Federalnog ministarstva finansija-Federalnog ministarstva finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo), agenta emisije i Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: SASE) najkasnije sedam dana prije dana održavanja aukcije.

IV

Obveznice se emituju u nematerijalizovanom obliku i registruju kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: RVP). Ministarstvo sa RVP zaključuje ugovor o poslovanju registracije i vođenja obveznica.

Ne postoje nikakva ograničenja u prijenosu obveznica.

V

Prodaja obveznica vrši se putem aukcije na SASE metodom višestruke cijene. Nalozi se ispostavljaju unošenjem prinosa na dva decimalna mjesta.

Cijena obveznice se utvrđuje na osnovu sljedeće formule:

$$CIJENA = \left[\frac{isplata}{\left(1 + \frac{prinos}{ucestalost}\right)^{\left(N-1-\frac{DSC}{E}\right)}} \right] + \left[\sum_{k=1}^N \frac{100 \times \frac{stopa}{ucestalost}}{\left(1 + \frac{prinos}{ucestalost}\right)^{\left(N-1-\frac{DSC}{E} + k\right)}} \right] - \left(100 \times \frac{stopa}{ucestalost} \times \frac{A}{E} \right)$$

DSC = broj dana od datuma poravnanja do narednog kuponskog datuma,

E = broj dana u kuponskom periodu u koji ulazi datum poravnanja,

N = broj kupona plativih između datuma poravnanja i datuma isplate,

A = broj dana od početka kuponskog perioda do datuma poravnanja.

VI

Ministarstvo zadržava pravo da prihvati ponudu u cjelini, djelimično ili da odbije sve ponude za kupovinu.

VII

Vlasništvo nad obveznicama stiče se na dan poravnanja upisom obveznica na odgovarajuće račune vrijednosnih papira koji

se vode kod RVP i vlasniku daje pravo naplate nominalne vrijednosti glavnice i kamate.

Sredstva za izmirenje obaveza iz stava 1. ove tačke osigurat će se iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII

Obveznice iz tačke II ove odluke mogu se otkupiti prije roka njihovog dospijea.

IX

Poslove po osnovu emisije obveznica obavlja Ministarstvo. Ministarstvo zaključuje ugovor sa SASE, bankom depozitarom i agentom emisije o obavljanju poslova u emisiji obveznica.

X

Aukcija obveznica na primarnom tržištu obavlja se preko aukcijske platforme berzanskog trgovinskog sistema (u daljem tekstu: BTS) SASE u periodu od 9:00 do 13:00 sati osim ako u javnom pozivu nije drugačije naznačeno.

Ponude za kupovinu obveznica unose se u BTS kao kupovni nalozi u periodu od 9:00 do 10:00 sati i u tom periodu dozvoljene su izmjene prinosa i količine iz kupovnog naloga kao i povlačenje kupovnih naloga.

Ponuda za prodaju obveznica unosi se kao prodajni nalog u BTS u periodu od 10:00 do 13:00 sati.

XI

Nakon obavljenog poravnanja RVP registruje obveznice u skladu s ugovorom i o tome obavještava SASE i Ministarstvo.

Na osnovu izvještaja RVP o registraciji, Ministarstvo dostavlja zahtjev SASE za uvrštavanje obveznica na Kotaciju SASE.

XII

Za realizaciju ove odluke, izvještavanje o nastaloj obavezi za Federaciju i poduzimanje ostalih aktivnosti u vezi s emisijom obveznica zadužuje se Ministarstvo.

XIII

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 889/2012
04. juna 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

Na temelju članka 19. stavak 1. točka 6. i članka 21. stavak 4. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 86/07, 24/09 i 44/10), a u vezi sa člankom 19. stavak 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i točkom II. stavak 1. Odluke o uvjetima i procedurama emisije obveznica Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/12), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici održanoj 04.06.2012. godine, donosi

**ODLUKU
O ZADUŽENJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PUTEM EMISIJE OBVEZNICA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE**

I

Odobrava se zaduženje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) putem emisije obveznica radi prikupljanja sredstava za financiranje izdataka utvrđenih Proračunom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu, u nominalnom iznosu do 30.000.000 KM (slovima: tridesetmilijuna KM).

II

Osnovni elementi obveznica iz tačke I ove odluke su:

- Emitent: Federacija Bosne i Hercegovine
- Iznos emisije: 30.000.000,00 KM
- Број обвезница: 30.000
- Nominalna vrijednost обвезнице: 1.000,00 KM
- Rok доспијећа: 5 (пет) година
- Metod аукције: формат вишеструке цијене
- Datum аукције: утврђује се јавним позивом
- Kupon: утврђује се након завршене аукције
- Isplata kamate: полугодишње, од датума поравњања
- Isplata главнице: једнократно на datum доспијећа
- Redni број емисије: 2. (друга) емисија
- Vrsta обвезнице: обвезница са фиксним купоном

III

Javni poziv за судјеловање у емисији обвезница Федерације објављује се на интернет страницима Federalnog ministarstva finansija-Federalnog ministarstva finansija (у даљем тексту: Министарство), агента емисије и Сарајевској берзи-бурзи вредносних папира д.д. Сарајево (у даљем тексту: SASE) најкасније седам дана прије дана одржавања аукције.

IV

Обвезнице се емитирају у нематеријализованом облику и регистирају код Регистра вредносних папира у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: RVP). Министарство са RVP закључује уговор о пословима регистрација и вођења обвезница.

Не постоје никаква ограничења у пријеносу обвезница.

V

Продаја обвезница врши се путем аукције на SASE методом вишеструке цијене. Наложи се испостављају уношењем prinosa на два decimalna мјеста.

Цијена обвезнице се утврђује на основу следеће формуле:

$$CIJENA = \left[\frac{isplata}{\left(1 + \frac{prinos}{ucestalost}\right)^{N-1} \frac{DSC}{E}} \right] + \left[\sum_{k=1}^N \frac{100 \times \frac{stopa}{ucestalost}}{\left(1 + \frac{prinos}{ucestalost}\right)^{k-1} \frac{DSC}{E}} \right] - \left(100 \times \frac{stopa}{ucestalost} \times \frac{A}{E} \right)$$

DSC = број дана од датума поравњања до наредног купонског датума,

E = број дана у купонском раздобљу у који улази datum поравњања,

N = број купона плативих између датума поравњања и датума исплате,

A = број дана од почетка купонског раздобља до датума поравњања.

VI

Министарство задржава право да прихвати понуду у cjelini, djelimično или да одбје све понуде за куповину.

VII

Vlasništvo nad обвезницама стјеће се на дан поравњања upisom обвезница на одговарајуће рачуне вредносних папира који се воде код RVP и власнику даје право naplate nominalne vrijednosti главнице и камате.

Sredstva за измирење обавеза из ставка 1. ове тачке осигурат ће се из Proračuna Федерације Босне и Херцеговине.

VIII

Обвезнице из тачке II ове одлуке могу се откупити прије рока njihovog доспијећа.

IX

Poslove по основу емисије обвезница обавља Министарство. Министарство закључује уговор са SASE, bankom депозитаром и агентом емисије о обављању послова у емисији обвезница.

X

Аукција обвезница на примарном тржишту обавља се преко аукцијске платформе бурзанског трговинског sustava (у даљем

tekst: BTS) SASE у раздобљу од 9:00 до 13:00 sati осим ако у јавном позиву није другачије наведено.

Понуде за купњу обвезница уносе се у BTS као куповни налози у раздобљу од 9:00 до 10:00 sati и у том раздобљу дозвољене су измјене prinosa и количине из куповног naloga као и повлачење куповних naloga.

Понуда за продају обвезница уноси се као продајни налог у BTS у раздобљу од 10:00 до 13:00 sati.

XI

Након обављеног поравњања RVP региструје обвезнице суkladно уговору и о томе обавјештава SASE и Министарство.

На основу извјешћа RVP о регистрацији, Министарство доставља заhtjev SASE за уврштавање обвезница на Kotaciju SASE.

XII

За реализирање ове одлуке, извјешћавање о насталој обвези за Федерацију и подузимање осталих активности у вези с емисијом обвезница задужује се Министарство.

XIII

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 889/2012

04. lipnja 2012. godine
Sарајево

Премијер
Nermin Nikšić, v. r.

1160

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 15. Уредбе о вршењу овлаштења органа Федерације Босне и Херцеговине у привредним друштвима са учешћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ
НАДЗОРНОМ ОДБОРУ ЈП Б&Х AIRLINES Д.О.О.
САРАЈЕВО ЗА РАЗРЈЕШЕЊЕ ДУЖНОСТИ ЧЛАНОВА
УПРАВЕ ЈП Б&Х AIRLINES Д.О.О. САРАЈЕВО**

I

Даје се претходна сагласност Надзорном одбору ЈП Б&Х Airlines д.о.о. Сарајево за доношење Одлуке о разрјешењу Управе ЈП Б&Х Airlines д.о.о. Сарајево госп. Eldar Yavuz, Serhat Kaqa и Mustafa Aydin испред дијела капитала TURK HAVA YOLLARI ANONIM ORTAKLIGI.

II

Сагласност се даје на основу Уговора о измјени Уговора о усклађивању оснивачког акта Јавног предузећа Б&Х Airlines друштво са ограниченом одговорношћу Сарајево број: ОПУ-ИП-688/2011 од 19.05.2011. године закљученог између Федерације Босне и Херцеговине, "Енергоинвест" д.д. Сарајево и TURK HAVA YOLLARI ANONIM ORTAKLIGI.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 891/2012

04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, с. р.

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 15. Уредбе о вршењу овлаштења

organa Federacije Bosne i Hercegovine u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

**ODLUKU
O DAVANJU PRETHODNE SAGLASNOSTI
NADZORNOM ODBORU JP B&H AIRLINES D.O.O.
SARAJEVO ZA RAZRJEŠENJE DUŽNOSTI ČLANOVA
UPRAVE JP B&H AIRLINES D.O.O. SARAJEVO**

I

Дaje се претходна сагласност Надзорном одбору JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево за доношење Одлуке о разрјешењу Управе JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево гoсп. Eldar Yavuz, Serhat Kaya i Mustafa Aydin испред дијела капитала TURK HAVA YOLLARI ANONIM ORTAKLIGI.

II

Сагласност се даје на основу Уговора о измјени Уговора о усклађивању оснивачког акта Јавног предузећа B&H Airlines друштво са ограниченом одговорношћу Сарајево број: OPU-IP-688/2011 од 19.05.2011. године закљученог између Федерације Босне и Херцеговине, "Energoinvest" d.d. Сарајево и TURK HAVA YOLLARI ANONIM ORTAKLIGI.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 891/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, s. r.

Темелјем чланка 19. ставак 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и чланка 15. Уредбе о вршењу овлашћења органа Федерације Босне и Херцеговине у гoспoдaрским друштвима са учеšћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

**ODLUKU
O DAVANJU PRETHODNE SUGLASNOSTI
NADZORNOM ODBORU JP B&H AIRLINES D.O.O.
SARAJEVO ZA RAZRJEŠENJE DUŽNOSTI ČLANOVA
UPRAVE JP B&H AIRLINES D.O.O. SARAJEVO**

I

Дaje се претходна сагласност Надзорном одбору JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево за доношење Одлуке о разрјешењу Управе JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево гoсп. Eldar Yavuz, Serhat Kaya i Mustafa Aydin испред дијела капитала TURK HAVA YOLLARI ANONIM ORTAKLIGI.

II

Сагласност се даје темелјем Уговора о измјени Уговора о усклађивању оснивачког акта Јавног предузећа B&H Airlines друштво са ограниченом одговорношћу Сарајево број: OPU-IP-688/2011 од 19.05.2011. године закљученог између Федерације Босне и Херцеговине, "Energoinvest" d.d. Сарајево и TURK HAVA YOLLARI ANONIM ORTAKLIGI.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 891/2012
04. липња 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, v. r.

1161

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 14. Уредбе о вршењу овлашћења органа Федерације Босне и Херцеговине у привредним друштвима са учешћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11) у поступку именовања вршиоца дужности директора у JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево, Влада Федерације Босне и Херцеговине на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

**ODLUKU
O DAVANJU PRETHODNE SAGLASNOSTI
NADZORNOM ODBORU JP B&H AIRLINES D.O.O.
SARAJEVO ZA IMENOVANJE VRŠIOCA DUŽNOSTI
DIREKTORA JP B&H AIRLINES D.O.O. SARAJEVO**

I

Влада Федерације Босне и Херцеговине даје претходну сагласност Надзорном одбору JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево за доношење Одлуке о именовању вршиоца дужности директора у JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево, гoсп. Амира Јажића на период до 6 мјесеци.

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 892/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, s. r.

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 14. Уредбе о вршењу овлашћења органа Федерације Босне и Херцеговине у привредним друштвима са учеšћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), у поступку именовања вршиоца дужности директора у JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево, Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

**ODLUKU
O DAVANJU PRETHODNE SAGLASNOSTI
NADZORNOM ODBORU JP B&H AIRLINES D.O.O.
SARAJEVO ZA IMENOVANJE VRŠIOCA DUŽNOSTI
DIREKTORA JP B&H AIRLINES D.O.O. SARAJEVO**

I

Влада Федерације Босне и Херцеговине даје претходну сагласност Надзорном одбору JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево за доношење Одлуке о именовању вршиоца дужности директора у JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево, гoсп. Амира Јажића на период до 6 мјесеци.

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 892/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, s. r.

Темелјем чланка 19. ставак 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и чланка 14. Уредбе о вршењу овлашћења органа Федерације Босне и Херцеговине у гoспoдaрским друштвима са учеšћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11) у поступку именовања вршиоца дужности директора у JP B&H Airlines d.o.o. Сарајево, Влада

Federacije Bosne i Hercegovine na 53. sjednici, održanoj 04.06.2012. godine, donosi

**ODLUKU
O DAVANJU PRETHODNE SUGLASNOSTI
NADZORNOM ODBORU JP B&H AIRLINES D.O.O.
SARAJEVO ZA IMENOVANJE VRŠIOCA DUŽNOSTI
DIREKTORA JP B&H AIRLINES D.O.O. SARAJEVO**

I

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine daje prethodnu suglasnost Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za donošenje Odluke o imenovanju vršioca dužnosti direktora u JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo gosp. Amira Jažića na period do 6 mjeseci.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 892/2012

04. lipnja 2012. godine

Sarajevo

Premijer

Nermin Nikšić, v. r.

1162

На основу чл. 33. и 39. Закона о извршавању Буџета Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), а у вези са чланом 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

**О УСВАЈАЊУ ПРОГРАМА УТРОШКА ДИЈЕЛА
СРЕДСТАВА СА КРИТЕРИЈИМА РАСПОДЈЕЛЕ
СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕГ ТРАНСФЕРА УТВРЂЕНОГ
БУЏЕТОМ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2012. ГОДИНУ ФЕДЕРАЛНОМ МИНИСТАРСТВУ
РАЗВОЈА, ПОДУЗЕТНИШТВА И ОБРТА**

I

Усваја се Програм утрошка дијела средстава са критеријима расподеле средстава текућег трансфера утврђеног у раздјелу 50. Економски код 614500 субвенције приватним предузећима и предузетницима - Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта, Буџету Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), Федералном министарству развоја, подузетништва и обрта, ради реализирања Програма: "Суфинансирање Инвестиционих пројеката које правни субјекти финансирају из кредитних средстава Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине."

Средства за реализацију Програма из става 1. ове тачке у укупном износу од 2.300.000,00 КМ, додијелит ће се корисницима као неповратна/грант/средства.

II

Битни елементи Програма "Суфинансирање Инвестиционих пројеката које правни субјекти финансирају из кредитних средстава Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине."

Сврха програма: Програм има за циљ да пружи финансијску подршку субјектима мале привреде којима недостају финансијска средства ради реализирања својих Инвестицијских пројеката, а неопходна су им додатна улагања у основна средства. Додатна улагања ће омогућити покретање нове и одржавање постојеће производње; пружање услуга; веће искориштење капацитета; одржавање постојећих радних мјеста и ново запошљавање; очување постојећег броја

субјеката мале привреде; превазилажење негативних учинака економске кризе и повећање извоза.

Критерији за избор корисника средстава су: врста дјелатности; број уполсених; повећање уполсености; намјена утрошка средстава; оријентисаност ка извозу; равномјернији регионални развој (ступањ неупослености); досадашњи потицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава: субјекти мале привреде чије је сједиште на подручју Федерације Босне и Херцеговине, имају најмање 3 уполсеника на неодређено вријеме, а налазе се у најмање 51%-тном приватном власништву држављана Босне и Херцеговине, којима је одобрен кредит од стране Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине.

Инвестицијски пројекти ће се финансирати на начин да од укупне вриједности пројекта који се жели реализирати износ од 80% осигурава Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине као кредитна средства, а износ од 20% осигурава Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта као грант (бесповратна) средства. До 20% одобрених грант средстава субјекти мале привреде моћи ће користити за набавку репроматеријала.

Максимални износи кредита који одобрава Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине по кориснику могу бити:

- до 100.000 КМ за субјекте мале привреде који имају од 3 до 9 уполсених,
- до 200.000 КМ за субјекте мале привреде који имају од 10 до 49 уполсених,
- до 300.000 КМ за субјекте мале привреде који имају од 50 до 250 уполсених.

III

Јавни конкурс за додјелу финансијских средстава из тачке I ове одлуке расписује Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта, који ће објавити у "Службеним новинама Федерације БиХ", на web страници Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта и у најмање двоје дневних новина доступних на територији Федерације БиХ.

Захтјеви за учешће по овом Програму, односно овој кредитној линији, подносе се Федералном министарству развоја, подузетништва и обрта. Обраду захтјева вршиће Комисија коју именује федерални министар развоја, подузетништва и обрта. Именована Комисија, на основу критерија из тачке II ове одлуке, Јавног конкурса и Правилника о поступцима у provedби програма развоја мале привреде, врши одабир потенцијалних корисника грант средстава и упућује захтјеве одабраних подносиоца Развојној банци Федерације Босне и Херцеговине на даљу обраду ради одобравања кредита у складу са процедурама Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине.

Коначну одлуку о додјели средстава суфинансирања доноси федерални министар развоја, подузетништва и обрта.

Резултати конкурса објављују се у "Службеним новинама Федерације БиХ" и на web страници Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Уговоре о додјели кредита и грант средстава са корисницима закључиват ће Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине, која ће вршити контролу намјенског утрошка кредита, те осигурање кредитних средстава. Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта врши надзор и провјеру намјенског утрошка средстава суфинансирања у сарадњи са Развојном банком Федерације Босне и Херцеговине.

IV

Средства за реализацију Програма из става 2. тачке I биће дозначена у складу са Законом о извршавању Буџета Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), односно процентом прилива истих у Буџет и расподјелом у периоду додјеле средстава.

V

О утрошеним средствима из тачке I ове одлуке Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта ће извјештавати Федерално министарство финансија, а Федерално министарство финансија Владу Федерације Босне и Херцеговине у складу са Законом о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине.

VI

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 895/2012

04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Нермин Никшић, с. р.

На основу чл. 33. и 39. Закона о извршавању Буџета Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), а у вези са чланом 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници одржаној 04.06.2012. године, donosi

ODLUKU

**O USVAJANJU PROGRAMA UTROŠKA DIJELA
SREDSTAVA SA KRITERIJIMA RASPODJELE
SREDSTAVA TEKUĆEG TRANSFERA UTVRĐENOG
BUDŽETOM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2012. GODINU FEDERALNOM MINISTARSTVU
RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA**

I

Usvaja se Program utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenog u razdjelu 50. Ekonomski kod 614500 subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta, radi realiziranja Programa: "Sufinansiranje Investicionih projekata koje pravni subjekti finansiraju iz kreditnih sredstava Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine."

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. ove tačke u ukupnom iznosu od 2.300.000,00 KM, dodijelit će se korisnicima kao nepovratna/grant/ sredstva.

II

Bitni elementi Programa "Sufinansiranje Investicionih projekata koje pravni subjekti finansiraju iz kreditnih sredstava Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine."

Svrha programa: Program ima za cilj da pruži finansijsku podršku subjektima male privrede kojima nedostaju finansijska sredstva radi realiziranja svojih Investicionih projekata, a neophodna su im dodatna ulaganja u osnovna sredstva. Dodatna ulaganja će omogućiti pokretanje nove i održavanje postojeće proizvodnje; pružanje usluga; veće iskorištenje kapaciteta; održavanje postojećih radnih mjesta i novo upošljavanje; očuvanje postojećeg broja subjekata male privrede; prevazilaženje negativnih učinaka ekonomske krize i povećanje izvoza.

Kriteriji za izbor korisnika sredstava su: vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti; namjena utroška sredstava;

orijentisanost ka izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj neuposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava: subjekti male privrede čije je sjedište na području Federacije Bosne i Hercegovine, imaju najmanje 3 uposlenika na neodređeno vrijeme, a nalaze se u najmanje 51%-tnom privatnom vlasništvu državljana Bosne i Hercegovine, kojima je odobren kredit od strane Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine.

Investicioni projekti će se finansirati na način da od ukupne vrijednosti projekta koji se želi realizirati iznos od 80% osigurava Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine kao kreditna sredstva, a iznos od 20% osigurava Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta kao grant (bepovratna) sredstva. Do 20% odobrenih grant sredstava subjekti male privrede moći će koristiti za nabavku repromaterijala.

Maksimalni iznosi kredita koji odobrava Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine po korisniku mogu biti:

- do 100.000 KM za subjekte male privrede koji imaju od 3 do 9 uposlenih,
- do 200.000 KM za subjekte male privrede koji imaju od 10 do 49 uposlenih,
- do 300.000 KM za subjekte male privrede koji imaju od 50 do 250 uposlenih.

III

Javni konkurs za dodjelu finansijskih sredstava iz tačke I ove odluke raspisuje Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, koji će objaviti u "Службеним новинама Федерације БиХ", на веб страници Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta i u najmanje dvoje dnevnih novina dostupnih на територији Федерације БиХ.

Zahtjevi za učešće po ovom Programu, odnosno ovoj kreditnoj liniji, podnose se Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta. Obradu zahtjeva vršit će Komisija koju imenuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta. Imenovana Komisija, на основу критерија из тачке II ове одлуке, јавног конкурса и Правилника о поступцима у проведби програма развоја мале привреде, врши одабир потенцијалних корисника грант средстава и упућује заhtjeve одабраних подносиоца Развојној банци Федерације Босне и Херцеговине на даљу обраду ради одобравања кредита у складу са процедурама Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине.

Konačnu одлуку о додјели средстава суфинансирања donosi federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta.

Rezultati konkursa objavljuju se u "Службеним новинама Федерације БиХ" и на веб страници Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Ugovore о додјели кредита и грант средстава са корисницима закључиват ће Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине, која ће вршити контролу намјенског утрошка кредита, те осигурање кредитних средстава. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta врши надзор и провјеру намјенског утрошка средстава суфинансирања у сарадњи са Развојном банком Федерације Босне и Херцеговине.

IV

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 2. tačke I bit će doznačena u skladu sa Законом о извршавању Буџета Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), односно процентом прилива истих у Буџет и расподјелом у периоду додјеле средстава.

V

О утрошеним средствима из тачке I ове одлуке Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта ће извјештавати Федерално министарство финансија, а Федерално министарство финансија

Vladu Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

VI

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 895/2012
04. juna 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

Na temelju čl. 33. i 39. Zakona o izvršavanju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), a u svezi s člankom 19. stavak 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici, održanoj 04.06.2012. godine, donosi

ODLUKA**O USVAJANJU PROGRAMA UTROŠKA DIJELA
SREDSTAVA SA KRITERIJIMA RASPODJELE
SREDSTAVA TEKUĆEG TRANSFERA UTVRĐENOG
PRORAČUNOM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2012. GODINU FEDERALNOM MINISTARSTVU
RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA**

I

Usvaja se Program utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenog u razdjelu 50. Ekonomski kod 614500 subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta, radi realiziranja Programa: "Sufinanciranje Investicionih projekata koje pravni subjekti financiraju iz kreditnih sredstava Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine."

Sredstva za realizaciju Programa iz stavka 1. ove točke u ukupnom iznosu od 2.300.000,00 KM, dodijelit će se korisnicima kao nepovratna/grant/ sredstva.

II

Bitni elementi Programa "Sufinanciranje Investicionih projekata koje pravni subjekti financiraju iz kreditnih sredstava Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine."

Svrha programa: Program ima za cilj da pruži finansijsku podršku subjektima malog gospodarstva kojima nedostaju finansijska sredstva radi realiziranja svojih Investicionih projekata, a neophodna su im dodatna ulaganja u osnovna sredstva. Dodatna ulaganja će omogućiti pokretanje nove i održavanje postojeće proizvodnje; pružanje usluga; veće iskorištenje kapaciteta; održavanje postojećih radnih mjesta i novo upošljavanje; očuvanje postojećeg broja subjekata malog gospodarstva; prevazilaženje negativnih učinaka ekonomske krize i povećanje izvoza.

Kriteriji za izbor korisnika sredstava su: vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti; namjena utroška sredstava; orijentiranost ka izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj neuposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava: subjekti malog gospodarstva čije je sjedište na području Federacije Bosne i Hercegovine, imaju najmanje 3 uposlenika na neodređeno vrijeme, a nalaze se u najmanje 51%-tnom privatnom vlasništvu državljana Bosne i Hercegovine, kojima je odobren kredit od strane Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine.

Investicioni projekti će se financirati na način da od ukupne vrijednosti projekta koji se želi realizirati iznos od 80% osigurava

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine kao kreditna sredstva, a iznos od 20% osigurava Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta kao grant (bepovratna) sredstva. Do 20% odobrenih grant sredstava subjekti malog gospodarstva moći će koristiti za nabavku repromaterijala.

Maksimalni iznosi kredita koji odobrava Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine po korisniku mogu biti:

- do 100.000 KM za subjekte malog gospodarstva koji imaju od 3 do 9 uposlenih,
- do 200.000 KM za subjekte malog gospodarstva koji imaju od 10 do 49 uposlenih,
- do 300.000 KM za subjekte malog gospodarstva koji imaju od 50 do 250 uposlenih.

III

Javni natječaj za dodjelu finansijskih sredstava iz točke I ove odluke raspisuje Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, koji će objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH", na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta i u najmanje dvoje dnevnih novina dostupnih na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Zahtjevi za učešće po ovom Programu, odnosno ovoj kreditnoj liniji, podnose se Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta. Obradu zahtjeva vršit će Komisija koju imenuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta. Imenovana Komisija, na osnovu kriterija iz točke II ove odluke, javnog natječaja i Pravilnika o postupcima u provedbi programa razvoja malog gospodarstva, vrši odabir potencijalnih korisnika grant sredstava i upućuje zahtjeve odabranih podnosioca Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine na dalju obradu radi odobravanja kredita sukladno sa procedurama Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine.

Konačnu odluku o dodjeli sredstava sufinanciranja donosi federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta.

Rezultati natječaja objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH" i na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Ugovore o dodjeli kredita i grant sredstava sa korisnicima zaključivat će Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine, koja će vršiti kontrolu namjenskog utroška kredita, te osiguranje kreditnih sredstava. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta vrši nadzor i provjeru namjenskog utroška sredstava sufinanciranja u suradnji sa Razvojnou bankom Federacije Bosne i Hercegovine.

IV

Sredstva za realizaciju Programa iz stavka 2. točke I bit će doznačena u skladu sa Zakonom o izvršavanju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), odnosno stupnjem priliva istih u Proračun i raspodjelom u periodu dodjele sredstava.

V

O utrošenim sredstvima iz točke I ove odluke Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta će, izvještavati Federalno ministarstvo financija, a Federalno ministarstvo financija Vladu Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

VI

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 895/2012
04. lipnja 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, v. r.

1163

На основу чл. 33. и 39. Закона о извршењу Буџета Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), а у вези са чланом 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ПРОГРАМА УТРОШКА ДИЈЕЛА СРЕДСТАВА СА КРИТЕРИЈИМА РАСПОДЈЕЛЕ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕГ ТРАНСФЕРА УТВРЂЕНИХ БУЏЕТОМ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2012. ГОДИНУ ФЕДЕРАЛНОМ МИНИСТАРСТВУ РАЗВОЈА, ПОДУЗЕТНИШТВА И ОБРТА

I

Усваја се Програм утрошка дијела средстава са критеријима расподеле средстава текућих трансфера утврђених у раздјелу 50. Буџета Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), Федералном министарству развоја, подузетништва и обрта.

Средства за реализацију Програма из става 1. ове тачке, са називима пројекта из тачке II ове одлуке, у укупном износу од 2.739.985,00 КМ, исплатиће се корисницима средстава као неповратна /грант/ средства.

II

Финансијска средства из става 2. тачке I ове одлуке у износу од 2.510.000,00 КМ, расподјељују се са слиједећих економских кодова, по пројектима како слиједи:

1. Економски код 614100 текући трансфери другим нивоима власти - текући трансфери опћинама и градовима

1.1. Назив пројекта: Изградња подузетничке инфраструктуре - 1.000.000,00 КМ

Циљеви пројекта су:

Подстицање локалне управе за изградњу подузетничке инфраструктуре у циљу стварања предуслова за развој малих и средњих подuzeћа и отварање нових радних мјеста; простор Федерације БиХ учинити конкурентним за страна и домаћа улагања (у подузетништво) у односу на земље окружења.

Критерији за избор пројекта:

Величина субјекта; број корисника/чланова; извори-начин финансирања, намјена утрошка средстава; стање просторног плана за зону; равномјернији регионални развој (ступањ неупослености); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Опћине и градови у Федерацији Босне и Херцеговине.

2. Економски код 614200 текући трансфери појединцима - исплата стипендија и исплата иноваторима

2.1. Назив пројекта: Подстицаји иноваторима-појединцима - 20.000,00 КМ

Циљеви програма су:

Подстицање иноватора на развој иновација; довођење иновације до производа; подстицање иноватора да крену у подузетничке подухвате и коришћење иновативног потенцијала у стварању бх. (Федерације БиХ) производа.

Критерији за избор пројекта:

Врста производа којем је иновација намијењена; довођење иновације до производа; признања на сајмовима и

изложбама; досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници програма:

Иноватори - појединци који имају пребивалиште у Федерацији БиХ.

2.2. Назив пројекта: Стипендирање ученика који се образују за традиционалне и старе занате - 80.000,00 КМ

Циљеви пројекта:

Унапрјеђење стручног образовања стипендирањем ученика који се образују за дјелатности традиционалних и старих заната, стимулисање свршених основаца да се наставе образовати за дјелатности традиционалних и старих заната.

Критерији за избор корисника:

Имовинско стање ученика; успјех у основној школи; успјех у претходним годинама школовања за ученике виших разреда; досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Ученици (полазници 1., 2. и 3. разреда) који ће се у школској 2012/13. години школовати у средњим стручним школама за дјелатности које се обављају са претежним удјелом ручног рада, у мањим серијама, пружајући услуге односно стварајући финални производ традиционалног или старог заната: бачвар, казаница, четкар, димњачар, градитељ музичких инструмената, калиграф, књиговезац, ковач, крзнар, лончар, млинар, писмосликар, обућар (ручна израда и поправак обуће), ременар, столар - рестаурирање и ручна израда намјештаја, стаклар, урар (искључиво одржавање и поправки), ујар, израда сувенира на традиционални начин, кројач (шивање по мјери, поправки одјеће), каменоклесар, лијевање - одљеви умјетничких предмета, пушкар - израда и поправак уникатног оружја, рестаурирање (зграда, намјештаја и др.), израда и рестаурирање народних ношњи, златар - филигранист, ручно ковање - умјетничка браварија, умјетничка керамика, израда аутохтоних сувенира који одржавају традицију града, производња и поправак накита и друге дјелатности сличне наведенима.

3. Економски код 614300 текући трансфери непрофитним организацијама- удружења грађана, обртничке коморе Федерације Босне и Херцеговине и кантона и образовне институције

3.1. Назив пројекта: Подстицај удружењима, коморама и образовним институцијама - 180.000,00 КМ

Циљеви пројекта су:

Развој и афирмација подузетништва и обрта; интересно умрежавање подузетника и обртника, организирано заступање интереса подузетника и обртника; подршка пројектима које финансирају ЕУ и други страни донатори; равномјернији регионални развој.

Критерији за избор пројекта:

Намјена пројекта; извори-начин финансирања; број чланова удружења/комора; организираност удружења/комора; равномјернији регионални развој (степен неупослености); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Удружења грађана, коморе и образовне институције, које својим пројектима промовишу и подстичу развој подузетништва и обрта у Федерацији Босне и Херцеговине.

4. Економски код 614500 субвенције приватним подuzeћима и подузетницима - Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта**4.1. Назив пројекта: Техничко усклађивање (увођење ИСО, ХАЦЦП стандарда и осигурање ЦЕ знака) - 200.000,00 КМ****Циљеви пројекта су:**

Повећање конкурентности субјеката мале привреде заснованих на знању; увођење ИСО стандарда; осигурање ЦЕ знака за производе из Федерације Босне и Херцеговине.

Критерији за избор пројекта:

Врста дјелатности; број упослених; повећање успелости; оријентираност извозу; равномјернији регионални развој (степен неуспелости); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Субјекти мале привреде и обртници.

4.2. Назив пројекта: Подстицаји традиционалним и старим занатима - 230.000,00 КМ**Циљеви пројекта:**

Очување занатске традиције и културног и историјског наслијеђа подстицањем традиционалних и старих занатских дјелатности кроз суфинансирање трошкова: провођења пословног плана, набавке алата и увођења нових технолошких поступака, побољшања услова рада у радионици, едукације и стручног оспособљавања упослених и израду рекламног материјала.

Критерији за избор пројекта:

Врста дјелатности; број упослених; повећање успелости; старост обрта; намјена улагања средстава; извор-начин финансирања, припадност групи (инвалидна лица, повратници и демобилисани борци); равномјернији регионални развој (степен неуспелости); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Обртници који обављају обртничку дјелатност у складу са Уредбом о заштити традиционалних и старих обрта ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 66/09 и 38/10) и послују најмање 12 мјесеци.

4.3. Назив пројекта: Поттицај подузетништву жена 200.000,00 КМ**Циљеви пројекта:**

Веће и лакше укључивање жена у подузетништво те стварање нових радних мјеста.

Критерији за избор пројекта:

Врста дјелатности; број упослених; повећање успелости; намјена улагања средстава; извори-начин финансирања; оријентираност извозу; припадност групи (инвалидна лица, повратници); равномјернији регионални развој (степен неуспелости); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Субјекти мале привреде и обртници који су у већинском (51% и више) приватном власништву жена.

4.4. Назив пројекта: Поттицај подузетништву младих - 200.000,00 КМ**Циљеви пројекта:**

Подстицање младих особа на самоупошљавање, веће и лакше укључивање младих у подузетништво, те стварање нових радних мјеста.

Критерији за избор пројекта:

Врста дјелатности; број упослених; повећање успелости, намјена улагања средстава; извори-начин финансирања; оријентираност извозу; припадност групи (инвалидна лица, повратници); равномјернији регионални развој (степен неуспелости); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Субјекти мале привреде и обртници који су у већинском (51% и више) приватном власништву особа млађих од 35 година.

4.5. Назив пројекта: Субвенционирање камата на подузетничке кредите - 150.000,00 КМ**Циљеви пројекта су:**

Опстанак субјеката мале привреде, који користе кредите код комерцијалних банака, кроз помоћ у суфинансирању камата. Субвенционирање се камате на подузетничке кредите код комерцијалних банака, које се реализују из програма Владе Федерације Босне и Херцеговине (финансирање путем ОДРАЗА преко пројеката ЕАФ који је креиран у сарадњи с Вијећем министара, ентитетским владама и Свјетском банком).

Кредитима који се пласирају путем комерцијалних банака субвенционирање се камата до 3%, а што ће бити прецизирано посебним споразумом између Федералног министарства, развоја подузетништва и обрта и фондације ОДРАЗ.

Критерији за избор пројекта:

Врста дјелатности; број упослених; намјена улагања средстава; оријентираност извозу; равномјернији регионални развој (степен неуспелости); досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Правна лица-субјекти мале привреде, микро, мала и средња подuzeћа регистрована као д.д., д.о.о. и обрти чије је сједиште на подручју Федерације Босне и Херцеговине, а налазе се у минимално 51%-тном приватном власништву држављана Босне и Херцеговине, те имају најмање 1 (једног) упосленог на неодређено вријеме.

4.6. Назив пројекта: Поддршка организовању сајмова, округлих столова, конференција, семинара, такмичења и сл. - 250.000,00 КМ**Циљеви пројекта су:**

Развој сајмова и сајамских активности, као и њихове промоције у циљу постизања привлачности сајмова за излагаче и посјетиоце. Подстицање и других манифестација од значаја за малу привреду Федерације Босне и Херцеговине.

Критерији за избор пројекта:

Врста манифестације, традиција у организовању манифестације (сајам, округли стол, конференција, семинар, такмичење и сл), број учесника, категорија манифестације (локална, државна, међународна), извор-начин финансирања,

досадашњи подстицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници средстава:

Организатори сајмова, округлих столова, конференција, семинара, такмичења и сличних активности, као и организатори заједничких наступа подузетника на споменутим скуповима, који својим пројектима промовишу и подстичу развој подузетништва и обрта у Федерацији Босне и Херцеговине.

III

Из средстава из тачке I става 2. ове одлуке, са економског кода 614500, за Интервентна средства резерве која ће се користити за пројекте и програме у области развоја, подузетништва и обрта, конференција, округлих столова, семинара и других пројеката од значаја за малу привреду и обрт, утврђује се износ од 229.985,00 КМ.

Интервентна средства резерве ће се распоређивати посебним одлукама федералног министра развоја, подузетништва и обрта.

Право аплицирања на Интервентна средства резерве остварују сви субјекти мале привреде, као и друге организације и институције које својим радом доприносе промоцији развоја, подузетништва и обрта.

IV

Приликом расподеле средстава, Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта водиће рачуна о равномјерном регионалном развоју.

V

Средства из тачке II ове одлуке додјеливаће се корисницима у складу са критеријима утврђеним овом одлуком, Јавним натјечајем и Правилником о поступцима у провођењу Програма развоја мале привреде.

VI

За додјелу грант средстава из става 2. тачке I ове одлуке, осим за средстава из пројекта под редним бројем 4.6. Подршка организирању сајмова, округлих столова, конференција, семинара, натјечања и сл. и тачке III ове одлуке Интервентна средства резерве, Федерално министарство развоја подузетништва и обрта, расписује Јавни натјечај. Јавни натјечај се објављује у "Службеним новинама Федерације БиХ", на веб страници Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта и у најмање двоје дневних новина доступних на територију Федерације БиХ.

Комисија за избор корисника средстава, коју образује федерални министар развоја, подузетништва и обрта, вршиће избор корисника средстава у складу са тачком V ове одлуке.

Резултати Јавног натјечаја објављују се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

VII

На приједлог федералног министра развоја, подузетништва и обрта, ради финансирања квалитетних пројеката, Влада Федерације Босне и Херцеговине може извршити преумјеравање планираних новчаних средстава за поједине пројекте, на друге пројекте из тачке II ове одлуке у износу до 20% укупних новчаних средстава из става 2. тачке I ове одлуке.

За сваки издатак средстава за програме из тачке II и тачке III ове одлуке, федерални министар развоја, подузетништва и обрта доноси посебне одлуке.

VIII

Нереализована средства по појединим пројектима у току буџетске 2012. године, пребацују се на Интервентна средства резерве и троше се по процедури трошења истих.

IX

Средства за реализовање Програма из става 2. тачке I биће дозначена у складу са Законом о извршењу Буџета Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), односно степеном прилива истих у Буџет и расподјелом у периоду додјеле грант средстава.

X

Надзор и провјеру намјенског утрошка средстава од стране корисника средстава вршиће Комисија за надзор, коју образује федерални министар развоја, подузетништва и обрта, у складу са одредбама Правилника о поступцима у провођењу Програма развоја мале привреде.

XI

О утрошеним средствима из тачке I ове одлуке Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта ће извјештавати Федерално министарство финансија, а Федерално министарство финансија Владу Федерације Босне и Херцеговине у складу са Законом о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине.

XII

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 896/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Нермин Никшић, с. р.

Na osnovu čl. 33. i 39. Zakona o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), a u vezi sa članom 19. stav 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici, održanoj 04.06.2012. godine, donosi

ODLUKU

O USVAJANJU PROGRAMA UTROŠKA DIJELA SREDSTAVA SA KRITERIJIMA RASPODJELE SREDSTAVA TEKUĆEG TRANSFERA UTVRĐENIH BUĐŽETOM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2012. GODINU FEDERALNOM MINISTARSTVU RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRТА

I

Usvaja se Program utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih u razdjelu 50. Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrта.

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. ove tačke, sa nazivima projekta iz tačke II ove odluke, u ukupnom iznosu od 2.739.985,00 КМ, isplatiće se korisnicima sredstava kao nepovratna /grant/ sredstva.

II

Finansijska sredstva iz stava 2. tačke I ove odluke u iznosu od 2.510.000,00 КМ, raspodjeljuju se sa slijedećih ekonomskih kodova, po projektima kako slijedi:

1. Ekonomski kod 614100 tekući transferi drugim nivoima vlasti - tekući transferi općinama i gradovima
1.1. Naziv projekta: Izgradnja poduzetničke infrastrukture - 1.000.000,00 КМ
Ciljevi projekta su:

Podsticanje lokalne uprave za izgradnju poduzetničke infrastrukture u cilju stvaranja preduslova za razvoj malih i srednjih poduzeća i otvaranje novih radnih mjesta; prostor Federacije BiH

učiniti konkurentnim za strana i domaća ulaganja (u poduzetništvo) u odnosu na zemlje okruženja.

Kriteriji za izbor projekta:

Veličina subjekta; broj korisnika/članova; izvori-način finansiranja, namjena utroška sredstava; stanje prostornog plana za zonu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Općine i gradovi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2. Ekonomski kod 614200 tekući transferi pojedincima - isplata stipendija i isplata inovatorima

2.1. Naziv projekta: Podsticaji inovatorima-pojedincima - 20.000,00 KM

Ciljevi programa su:

Podsticanje inovatora na razvoj inovacija; dovođenje inovacije do proizvoda; podsticanje inovatora da krenu u poduzetničke poduhvate i korištenje inovativnog potencijala u stvaranju bh. (Federacije BiH) proizvoda.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta proizvoda kojem je inovacija namijenjena; dovođenje inovacije do proizvoda; priznanja na sajmovima i izložbama; dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici programa:

Inovatori - pojedinci koji imaju prebivalište u Federaciji BiH.

2.2. Naziv projekta: Stipendiranje učenika koji se obrazuju za tradicionalne i stare zanate - 80.000,00 KM

Ciljevi projekta:

Unaprjeđenje stručnog obrazovanja stipendiranjem učenika koji se obrazuju za djelatnosti tradicionalnih i starih zanata, stimulisanje svršenih osnovaca da se nastave obrazovati za djelatnosti tradicionalnih i starih zanata.

Kriteriji za izbor korisnika:

Imovinsko stanje učenika; uspjeh u osnovnoj školi; uspjeh u prethodnim godinama školovanja za učenike viših razreda; dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Učenici (polaznici 1., 2. i 3. razreda) koji će se u školskoj 2012/13. godini školovati u srednjim stručnim školama za djelatnosti koje se obavljaju sa pretežnim udjelom ručnog rada, u manjim serijama, pružajući usluge odnosno stvarajući finalni proizvod tradicionalnog ili starog zanata: bačvar, kazandžija, četkar, dimnjačar, graditelj muzičkih instrumena, kaligraf, knjigovezac, kovač, krznar, lončar, mlinar, pismoslikar, obučar (ručna izrada i popravak obuće), remenar, stolar - restauriranje i ručna izrada namještaja, staklar, urar (isključivo održavanje i popravci), užar, izrada suvenira na tradicionalni način, krojač (šivanje po mjeri, popravci odjeće), kamenoklesar, lijevanje -odljevi umjetničkih predmeta, pukar - izrada i popravak unikatnog oružja, restauriranje (zgrada, namještaja i dr.), izrada i restauriranje narodnih nošnji, zlatar-filigranist, ručno kovanje - umjetnička bravarija, umjetnička keramika, izrada autohtonih suvenira koji održavaju tradiciju grada, proizvodnja i popravak nakita i druge djelatnosti slične navedenima.

3. Ekonomski kod 614300 tekući transferi neprofitnim organizacijama-udruženja građana, obrtničke komore Federacije Bosne i Hercegovine i kantona i obrazovne institucije

3.1. Naziv projekta: Podsticaj udruženjima, komorama i obrazovnim institucijama - 180.000,00 KM

Ciljevi projekta su:

Razvoj i afirmacija poduzetništva i obrta; interesno umrežavanje poduzetnika i obrtnika, organizirano zastupanje interesa

poduzetnika i obrtnika; podrška projektima koje finansira EU i drugi strani donatori; ravnomjerniji regionalni razvoj.

Kriteriji za izbor projekta:

Namjena projekta; izvori-način finansiranja; broj članova udruženja/komora; organiziranost udruženja/komora; ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Udruženja građana, komore i obrazovne institucije, koje svojim projektima promovišu i podstiču razvoj poduzetništva i obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine.

4. Ekonomski kod 614500 subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

4.1. Naziv projekta: Tehničko usklađivanje (uvođenje ISO, HACCP standarda i osiguranje CE znaka) - 200.000,00 KM

Ciljevi projekta su:

Povećanje konkurentnosti subjekata male privrede zasnovanih na znanju; uvođenje ISO standarda; osiguranje CE znaka za proizvode iz Federacije Bosne i Hercegovine.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti; orijentiranost izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Subjekti male privrede i obrtnici.

4.2. Naziv projekta: Podsticaji tradicionalnim i starim zanatima - 230.000,00 KM

Ciljevi projekta:

Očuvanje zanatske tradicije i kulturnog i historijskog naslijeđa podsticanjem tradicionalnih i starih zanatskih djelatnosti kroz sufinansiranje troškova: provođenja poslovnog plana, nabavke alata i uvođenja novih tehnoloških postupaka, poboljšanja uslova rada u radionici, edukacije i stručnog osposobljavanja uposlenih i izradu reklamnog materijala.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti; starost obrta; namjena ulaganja sredstava; izvor-način finansiranja; pripadnost grupi (invalidna lica, povratnici i demobilisani borci); ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Obrtnici koji obavljaju obrtničku djelatnost u skladu sa Uredbom o zaštiti tradicionalnih i starih obrta ("Službene novine Federacije BiH", br. 66/09 i 38/10) i posluju najmanje 12 mjeseci.

4.3. Naziv projekta: Poticaj poduzetništvu žena - 200.000,00 KM

Ciljevi projekta:

Veće i lakše uključivanje žena u poduzetništvo te stvaranje novih radnih mjesta.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti; namjena ulaganja sredstava; izvori-način finansiranja; orijentiranost izvozu; pripadnost grupi (invalidna lica, povratnici); ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Subjekti male privrede i obrtnici koji su u većinskom (51% i više) privatnom vlasništvu žena.

4.4. Naziv projekta: Poticaj poduzetništvu mladih - 200.000,00 KM**Ciljevi projekta:**

Podsticanje mladih osoba na samoupošljavanje, veće i lakše uključivanje mladih u poduzetništvo, te stvaranje novih radnih mjesta.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti, namjena ulaganja sredstava; izvori-način finansiranja; orijentiranost izvozu; pripadnost grupi (invalidna lica, povratnici); ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Subjkti male privrede i obrtnici koji su u većinskom (51% i više) privatnom vlasništvu osoba mladih od 35 godina.

4.5. Naziv projekta: Subvencioniranje kamata na poduzetničke kredite 150.000,00 KM**Ciljevi projekta su:**

Opstanak subjekata male privrede, koji koriste kredite kod komercijalnih banaka, kroz pomoć u sufinansiranju kamata. Subvencioniraće se kamate na poduzetničke kredite kod komercijalnih banaka, koje se realizuju iz programa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (finansiranje putem ODRAZA preko projekata EAF koji je kreiran u saradnji s Vijećem ministara, entitetskim vladama i Svjetskom bankom).

Kreditima koji se plasiraju putem komercijalnih banaka subvencioniraće se kamata do 3%, a što će biti precizirano posebnim sporazumom između Federalnog ministarstva, razvoja poduzetništva i obrta i fondacije ODRAZ.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj uposlenih; namjena ulaganja sredstava; orijentiranost izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Pravna lica-subjkti male privrede, mikro, mala i srednja poduzeća registrovana kao d.d., d.o.o. i obrti čije je sjedište na području Federacije Bosne i Hercegovine, a nalaze se u minimalno 51%-tnom privatnom vlasništvu državljana Bosne i Hercegovine, te imaju najmanje 1 (jednog) uposlenog na neodređeno vrijeme.

4.6. Naziv projekta: Podrška organiziranju sajmova, okruglih stolova, konferencija, seminara, takmičenja i sl. - 250.000,00KM**Ciljevi projekta su:**

Razvoj sajmova i sajamskih aktivnosti, kao i njihove promocije u cilju postizanja privlačnosti sajmova za izlagače i posjetioce. Podsticanje i drugih manifestacija od značaja za malu privredu Federacije Bosne i Hercegovine.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta manifestacije, tradicija u organizovanju manifestacije (sajam, okrugli stol, konferencija, seminar, takmičenje i sl.), broj učesnika, kategorija manifestacije (lokalna, državna, međunarodna), izvor-način finansiranja, dosadašnji podsticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Organizatori sajmova, okruglih stolova, konferencija, seminara, takmičenja i sličnih aktivnosti, kao i organizatori zajedničkih nastupa poduzetnika na spomenutim skupovima, koji svojim projektima promovišu i podstiču razvoj poduzetništva i obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III

Iz sredstava iz tačke I stava 2. ove odluke, sa ekonomskog koda 614500, za Interventna sredstva rezerve koja će se koristiti za

projekte i programe u oblasti razvoja, poduzetništva i obrta, konferencija, okruglih stolova, seminara i drugih projekata od značaja za malu privredu i obrt, utvrđuje se iznos od 229.985,00 KM.

Interventna sredstva rezerve će se raspoređivati posebnim odlukama federalnog ministra razvoja, poduzetništva i obrta.

Pravo apliciranja na Interventna sredstva rezerve ostvaruju svi subjekti male privrede, kao i druge organizacije i institucije koje svojim radom doprinose promociji razvoja, poduzetništva i obrta.

IV

Prilikom raspodjele sredstava, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta vodiće računa o ravnomjernom regionalnom razvoju.

V

Sredstva iz tačke II ove odluke dodjeljivaće se korisnicima u skladu sa kriterijima utvrđenim ovom odlukom, Javnim natječajem i Pravilnikom o postupcima u provođenju Programa razvoja male privrede.

VI

Za dodjelu grant sredstava iz stava 2. tačke I ove odluke, osim za sredstva iz projekta pod rednim brojem 4.6. Podrška organiziranju sajmova, okruglih stolova, konferencija, seminara, natjecanja i sl. i tačke III ove odluke Interventna sredstva rezerve, Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta, raspisuje Javni natječaj. Javni natječaj se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH", na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta i u najmanje dvoje dnevnih novina dostupnih na teritoriju Federacije BiH.

Komisija za izbor korisnika sredstava, koju obrazuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta, vršiće izbor korisnika sredstava u skladu sa tačkom V ove odluke.

Rezultati Javnog natječaja objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH".

VII

Na prijedlog federalnog ministra razvoja, poduzetništva i obrta, radi finansiranja kvalitetnih projekata, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine može izvršiti preusmjerenje planiranih novčanih sredstava za pojedine projekte, na druge projekte iz tačke II ove odluke u iznosu do 20% ukupnih novčanih sredstava iz stava 2. tačke I ove odluke.

Za svaki izdatak sredstava za programe iz tačke II i tačke III ove odluke, federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta donosi posebne odluke.

VIII

Nerealizovana sredstva po pojedinim projektima u toku budžetske 2012. godine, prebacuju se na Interventna sredstva rezerve i troše se po proceduri trošenja istih.

IX

Sredstva za realizovanje Programa iz stava 2. tačke I biće doznačena u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), odnosno stepenom priliva istih u Budžet i raspodjelom u periodu dodjele grant sredstava.

X

Nadzor i provjeru namjenskog utroška sredstava od strane korisnika sredstava vršiće Komisija za nadzor, koju obrazuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta, u skladu sa odredbama Pravilnika o postupcima u provođenju Programa razvoja male privrede.

XI

O utrošenim sredstvima iz tačke I ove odluke Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta će izvještavati Federalno ministarstvo finansija, a Federalno ministarstvo finansija Vladu Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

XII

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavlјivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 896/2012
04. juna 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

Na temelju čl. 33. i 39. Zakona o izvršavanju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), a u vezi sa člankom 19. stavak 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 53. sjednici, održanoj 04.06.2012. godine, donosi

ODLUKU
O USVAJANJU PROGRAMA UTROŠKA DIJELA
SREDSTAVA S KRITERIJIMA RASPODJELE
SREDSTAVA TEKUĆEG TRANSFERA UTVRĐENIH
PRORAČUNOM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2012. GODINU FEDERALNOM MINISTARSTVU
RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA

I

Usvaja se Program utroška dijela sredstava s kriterijima raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih u razdjelu 50. Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta.

Sredstva za realizaciju Programa iz stavka 1. ove točke, s nazivima projekta iz točke II ove odluke, u ukupnom iznosu od 2.739.985,00 KM, isplatit će se korisnicima sredstava kao nepovratna /grant/ sredstva.

II

Financijska sredstva iz stavka 2. točke I ove odluke u iznosu od 2.510.000,00 KM, raspodjeljuju se sa slijedećih ekonomskih kodova, po projektima kako slijedi:

1. Ekonomski kod 614100 tekući transferi drugim razinama vlasti - tekući transferi općinama i gradovima

1.1. Naziv projekta: Izgradnja poduzetničke infrastrukture - 1.000.000,00 KM

Ciljevi projekta su:

Poticanje lokalne uprave za izgradnju poduzetničke infrastrukture u cilju stvaranja preduvjeta za razvoj malih i srednjih poduzeća i otvaranje novih radnih mjesta; prostor Federacije BiH učiniti konkurentnim za strana i domaća ulaganja (u poduzetništvo) u odnosu na zemlje okruženja.

Kriteriji za izbor projekta:

Veličina subjekta; broj korisnika/članova; izvori-način financiranja, namjena utroška sredstava; stanje prostornog plana za zonu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Općine i gradovi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2. Ekonomski kod 614200 tekući transferi pojedincima - isplata stipendija i isplata inovatorima

2.1. Naziv projekta: Poticaji inovatorima-pojedincima - 20.000,00 KM

Ciljevi programa su:

Poticanje inovatora na razvoj inovacija; dovođenje inovacije do proizvoda; poticanje inovatora da krenu u poduzetničke

pothvate i uporaba inovativnog potencijala u stvaranju bh. (Federacije BiH) proizvoda.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta proizvoda kojem je inovacija namijenjena; dovođenje inovacije do proizvoda; priznanja na sajmovima i izložbama; dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici programa:

Inovatori - pojedinci koji imaju prebivalište u Federaciji BiH.

2.2. Naziv projekta: Stipendiranje učenika koji se obrazuju za tradicionalne stare obrte - 80.000,00 KM

Ciljevi projekta:

Unaprjeđenje stručnog obrazovanja stipendiranjem učenika koji se obrazuju za djelatnosti tradicionalnih i starih obrta, stimuliranje svršenih osnovaca da se nastave obrazovati za djelatnosti tradicionalnih i starih obrta.

Kriteriji za izbor korisnika:

Imovinsko stanje učenika; uspjeh u osnovnoj školi; uspjeh u prethodnim godinama školovanja za učenike viših razreda; dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Učenici (polaznici 1., 2. i 3. razreda) koji će se u školskoj 2012./13. godini školovati u srednjim strukovnim školama za djelatnosti koje se obavljaju s pretežnim udjelom ručnog rada, u manjim serijama, pružajući usluge odnosno stvarajući krajnji proizvod tradicionalnog ili starog obrta: bačvar, kazandžija, četkar, dimnjačar, graditelj glazbenih instrumenata, kaligraf, knjigovezac, kovač, krznar, lončar, mlinar, pismoslikar, obućar (ručna izrada i popravak obuće), remenar, stolar - restauriranje i ručna izrada namještaja, staklar, urar (isključivo održavanje i popravci), užar, izrada suvenira na tradicionalni način, krojač (šivanje po mjeri, popravci odjeće), kamenoklesar, lijevanje - odljevi umjetničkih predmeta, puškar- izrada i popravak unikatnog oružja, restauriranje (zgrada, namještaja i dr.), izrada i restauriranje narodnih nošnji, zlatar - filigran, ručno kovanje - umjetnička bravarija, umjetnička keramika, izrada autohtonih suvenira koji održavaju tradiciju grada, proizvodnja i popravak nakita i druge djelatnosti slične navedenima.

3. Ekonomski kod 614300 tekući transferi neprofitnim organizacijama-udruženja građana, obrtničke komore Federacije BiH i županija i obrazovne institucije

3.1. Naziv projekta: Poticaj udruženjima, komorama i obrazovnim institucijama - 180.000,00 KM

Ciljevi projekta su:

Razvoj i afirmacija poduzetništva i obrta; interesno umrežavanje poduzetnika i obrtnika, organizirano zastupanje interesa poduzetnika i obrtnika; potpora projektima koje financiraju EU i drugi strani donatori; ravnomjerniji regionalni razvoj.

Kriteriji za izbor projekta:

Namjena projekta; izvori-način financiranja; broj članova udruženja/komora; organiziranost udruženja/komora; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Udruženja građana, komore i obrazovne institucije, koje svojim projektima promoviraju i potiču razvoj poduzetništva i obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine.

4. Ekonomski kod 614500 subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta**4.1. Naziv projekta: Tehničko usklađivanje (uvođenje ISO, HACCP standarda i osiguranje CE znaka) - 200.000,00 KM**
Ciljevi projekta su:

Povećanje konkurentnosti subjekata malog gospodarstva zasnovanih na znanju; uvođenje ISO standarda; osiguranje CE znaka za proizvode iz Federacije Bosne i Hercegovine.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj zaposlenih; povećanje zaposlenosti; orijentiranost izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Subjekti malog gospodarstva i obrtnici.

4.2. Naziv projekta: Poticaji tradicionalnim i starim obrtima - 230.000,00 KM**Ciljevi projekta:**

Očuvanje obrtničke tradicije i kulturnog i povijesnog naslijeđa poticanjem tradicionalnih i starih obrtničkih djelatnosti kroz sufinansiranje troškova: provedbe poslovnog plana, nabavke alata i uvođenja novih tehnoloških postupaka, poboljšanja uvjeta rada u radionici, edukacije i stručnog osposobljavanja zaposlenih i izradu reklamnog materijala.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj zaposlenih; povećanje zaposlenosti; starost obrta; namjena ulaganja sredstava; izvor-način financiranja, pripadnost skupini (invalidne osobe, povratnici i razvojačeni branitelji); ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Obrtnici koji obavljaju obrtničku djelatnost u skladu s Uredbom o zaštiti tradicionalnih i starih obrta ("Službene novine Federacije BiH", br. 66/09 i 38/10) i posluju najmanje 12 mjeseci.

4.3. Naziv projekta: Poticaj poduzetništvu žena - 200.000,00 KM**Ciljevi projekta:**

Veće i lakše uključivanje žena u poduzetništvo, te stvaranje novih radnih mjesta.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj zaposlenih; povećanje zaposlenosti; namjena ulaganja sredstava; izvori-način financiranja; orijentiranost izvozu; pripadnost skupini (invalidne osobe, povratnici); ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Subjekti malog gospodarstva i obrtnici koji su u većinskom (51 % i više) privatnom vlasništvu žena.

4.4. Naziv projekta: Poticaj poduzetništvu mladih - 200.000,00 KM**Ciljevi projekta:**

Poticanje mladih osoba na samozapošljavanje, veće i lakše uključivanje mladih u poduzetništvo te stvaranje novih radnih mjesta.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj zaposlenih; povećanje zaposlenosti; namjena ulaganja sredstava; izvori-način financiranja; orijentira-

nost izvozu; pripadnost skupini (invalidne osobe, povratnici); ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Subjekti malog gospodarstva i obrtnici koji su u većinskom (51 % i više) privatnom vlasništvu osoba mlađih od 35 godina.

4.5. Naziv projekta: Subvencioniranje kamata na poduzetničke kredite - 150.000,00 KM**Ciljevi projekta su:**

Opstanak subjekata malog gospodarstva, koji koriste kredite kod komercijalnih banaka, kroz pomoć u sufinansiranju kamata. Subvencionirat će se kamate na poduzetničke kredite kod komercijalnih banaka, koje se realiziraju iz programa Vlade Federacije BiH (finansiranje putem ODRAZA preko projekata EAF koji je kreiran u suradnji s Vijećem ministara, entitetskim vladama i Svjetskom bankom).

Kreditima koji se plasiraju putem komercijalnih banaka subvencionirat će se kamata do 3%, a što će biti precizirano posebnim sporazumom između Federalnog ministarstva, razvoja poduzetništva i obrta i fondacije ODRAZ.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta djelatnosti; broj zaposlenih; namjena ulaganja sredstava; orijentiranost izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj nezaposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Pravne osobe-subjekti malog gospodarstva, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana kao d.d., d.o.o. i obrti čije je sjedište na području Federacije Bosne i Hercegovine, a nalaze se u minimalno 51%-tnom privatnom vlasništvu državljana BiH, te imaju najmanje 1 (jednog) zaposlenog na neodređeno vrijeme.

4.6. Naziv projekta: Potpora organiziranju sajмова, okruglih stolova, konferencija, seminara, natjecanja i sl. - 250.000,00 KM**Ciljevi projekta su:**

Razvoj sajмова i sajamskih aktivnosti, kao i njihove promocije u cilju postizanja privlačnosti sajмова za izlagače i posjetitelje. Poticanje i drugih manifestacija od značaja za malo gospodarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Kriteriji za izbor projekta:

Vrsta manifestacije, tradicija u organiziranju manifestacije (sajam, okrugli stol, konferencija, seminar, natjecanje i sl.), broj sudionika, kategorija manifestacije (lokalna, državna, međunarodna), izvor-način financiranja, dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici sredstava:

Organizatori sajмова, okruglih stolova, konferencija, seminara, natjecanja i sličnih aktivnosti, kao i organizatori zajedničkih nastupa poduzetnika na spomenutim skupovima, koji svojim projektima promoviraju i potiču razvoj poduzetništva i obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III

Iz sredstava iz točke I stavak 2. ove odluke, sa ekonomskog koda 614500, za Interventna sredstva rezerve koja će se koristiti za projekte i programe u oblasti razvoja, poduzetništva i obrta, konferencija, okruglih stolova, seminara i drugih projekata od značaja za malo gospodarstvo i obrt, utvrđuje se iznos od 229.985,00 KM.

Interventna sredstva rezerve će se raspoređivati posebnim odlukama federalnog ministra razvoja, poduzetništva i obrta.

Pravo natjecanja za Interventna sredstva rezerve ostvaruju svi subjekti malog gospodarstva, kao i druge organizacije i institucije koje svojim radom doprinose promociji razvoja, poduzetništva i obrta.

IV

Prilikom raspodjele sredstava, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta vodit će računa o ravnomjernom regionalnom razvoju.

V

Sredstva iz točke II ove odluke dodjeljivat će se korisnicima u skladu s kriterijima utvrđenim ovom odlukom, Javnim natječajem i Pravilnikom o postupcima u provođenju Programa razvoja malog gospodarstva.

VI

Za dodjelu grant sredstava iz stavka 2. točke I ove odluke, izuzev za sredstava iz projekta pod rednim brojem 4.6. Potpora organiziranju sajмова, okruglih stolova, konferencija, seminara, natjecanja i sl. i točke III ove odluke Interventna sredstva rezerve, Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta, raspisuje Javni natječaj. Javni natječaj se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH", na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta i u najmanje dvoje dnevnih novina dostupnih na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine.

Komisija za izbor korisnika sredstava, koju obrazuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta, vršit će izbor korisnika sredstava u skladu s točkom V ove odluke.

Rezultati Javnog natječaja objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH".

VII

Na prijedlog federalnog ministra razvoja, poduzetništva i obrta, radi financiranja kvalitetnih projekata, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine može izvršiti preusmjeravanje planiranih novčanih sredstava za pojedine projekte, na druge projekte iz točke II ove odluke u iznosu do 20% ukupnih novčanih sredstava iz stavka 2. točke I ove odluke.

Za svaki izdatak sredstava za programe iz točke II i točke III ove odluke, federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta donosi posebne odluke.

VIII

Nerealizirana sredstva po pojedinim projektima u tijeku proračunske 2012. godine, prebacuju se na Interventna sredstva rezerve i troše se po proceduri trošenja istih.

IX

Sredstva za realiziranje Programa iz stavka 2. točke I bit će doznačena u skladu sa Zakonom o izvršavanju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), odnosno stupnjem priliva istih u Proračun i raspodjelom u periodu dodjele grant sredstava.

X

Nadzor i provjeru namjenskog utroška sredstava od strane korisnika sredstava vršit će Komisija za nadzor, koju obrazuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta, u skladu s odredbama Pravilnika o postupcima u provođenju Programa razvoja malog gospodarstva.

XI

O utrošenim sredstvima iz točke I ove odluke Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta će izvješćivati Federalno ministarstvo financija, a Federalno ministarstvo financija Vladu Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

XII

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 896/2012
04. lipnja 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, v. r.

1164

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ УТРОШКА СРЕДСТАВА СА ПОЗИЦИЈЕ - ОСТАЛА ДОМАЋА ПОЗАЈМЉИВАЊА, БУЏЕТА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2012. ГОДИНУ, ФЕДЕРАЛНОМ МИНИСТАРСТВУ РАЗВОЈА, ПОДУЗЕТНИШТВА И ОБРТА

I

Усваја се Програм утроска средстава утврђених у раздјелу 50. ек. код. 822600 - Остала домаћа позајмљивања, Буџета Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), Федералном министарству развоја, подузетништва и обрта, ради реализације Програма "Кредитни потицај развоја, подузетништва и обрта".

Средства за реализацију Програма из става 1. ове тачке, у износу од 2.700.000,00 КМ, пласираће се путем Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине, на револвинг основи са роком поврата средстава на ЈРТ Буџета Федерације Босне и Херцеговине од седам година, грејс периодом до двије године и каматном стопом до 2%.

Неутрошена средства из претходних година по програму "Кредитни потицај развоја, подузетништва и обрта", која су депонована код Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине на конту "Дугорочни намјенски депозит Владе Федерације Босне и Херцеговине - Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта" број 7201113-104111, додат ће се средствима из става 2. ове тачке.

II

Битни елементи Програма "Кредитни потицај развоја, подузетништва и обрта" су:

Сврха програма: Кредитни програм има за циљ да пружи финансијску подршку субјектима мале привреде за продуктивније пословање и раст привредних активности, а неопходна су им додатна улагања у основна средства. Додатна улагања ће омогућити покретање нове и одржавање постојеће производње, пружања услуга, веће искориштење капацитета, одржавање постојећих радних мјеста, очување постојећег броја субјеката мале привреде, превазилажење негативних учинака економске кризе, ново упошљавање и повећање извоза. Кредит се даје на бази комисионе кредитне линије која ће се користити путем Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине. До 20% одобрених кредитних средстава субјекти мале привреде моћи ће користити за набавку репроматеријала.

Критерији за избор програма су: врста дјелатности; број уполсених; повећање уполсности; намјена утроска средстава; извори-начин финансирања; оријентираност ка извозу; равномјернији регионални развој (степен неупослености); досадашњи потицаји од стране Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Корисници кредитних средстава: субјекти мале привреде и обртници чије је сједиште на подручју Федерације Босне и Херцеговине, те имају најмање 3 уполсника на неодређено вријеме, а налазе се у најмање 51% приватном власништву држављана Босне и Херцеговине.

III

Јавни конкурс за додјелу финансијских средстава из тачке I ове одлуке расписује Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта, који ће се објавити у "Службеним новинама Федерације БиХ", на веб страници Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта и у најмање двоје дневних новина доступних на територији Федерације Босне и Херцеговине.

Захтјеви за додјелу кредитних средстава подносе се Федералном министарству развоја, подузетништва и обрта. Обраду захтјева вршит ће Комисија коју именује федерални министар развоја, подузетништва и обрта. Именована Комисија, на основу критерија за избор програма из тачке II ове одлуке, Јавног конкурса и Правилника о поступцима у проведби програма развоја мале привреде, утврђује ранг-листу потенцијалних корисника кредитних средстава. Са утврђене ранг-листе потенцијалних корисника кредита, Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта доставља Развојној банци Федерације Босне и Херцеговине поднесене захтјева за додјелу кредитних средстава до висине одобрених средстава из тачке I ове одлуке на даљу обраду у складу са процедурама Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине.

Коначне одлуке о додјели кредитних средстава доноси федерални министар развоја, подузетништва и обрта.

Резултати конкурса објављују се у "Службеним новинама Федерације БиХ" и на веб страници Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта.

Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине закључиват ће уговоре о додјели кредитних средстава са корисницима кредита, као и осигурање кредитних средстава. Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта врши надзор и провјеру намјенског утрошка кредитних средстава од стране корисника кредитних средстава у сарадњи са Развојном банком Федерације Босне и Херцеговине.

IV

Средства за реализацију Програма из става 2. тачке I ове одлуке биће дозначена у складу са Законом о извршавању Буџета Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), односно степену прилива истих у Буџет и расподјелом у периоду додјеле кредита.

V

О утрошеним средствима из тачке I ове одлуке Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта ће извјештавати Федерално министарство финансија, а Федерално министарство финансија Владу Федерације Босне и Херцеговине у складу са Законом о Буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине.

VI

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 897/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Нермин Никшић, с. р.

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, донијела је

ODLUKU

O ODOBRAVANJU UTROŠKA SREDSTAVA SA POZICIJE - OSTALA DOMAĆA POZAJMLJIVANJA, BUDŽETA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2012. GODINU, FEDERALNOM MINISTARSTVU RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA

I

Usvaja se Program utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 50. ek. kod. 822600 - Ostala domaća pozajmljivanja, Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12), Федералном министарству развоја, подузетништва и обрта, ради реализације Програма "Кредитни потицај развоја, подузетништва и обрта".

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. ove tačke, u iznosu od 2.700.000,00 KM, plasirat će se putem Razvojnje banke Federacije Bosne i Hercegovine, na revolving osnovi sa rokom povrata sredstava na JRT Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine od sedam godina, grejs periodom do dvije godine i kamatnom stopom do 2%.

Neurošena sredstva iz prethodnih godina po programu "Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta", koja su deponovana kod Razvojnje banke Federacije Bosne i Hercegovine na kontu "Dugoročni namjenski depozit Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta" број 7201113-104111, dodat će se sredstvima iz stava 2. ove tačke.

II

Bitni elementi Programa "Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta" su:

Svrha programa: Kreditni program ima za cilj da pruži finansijsku podršku subjektima male privrede za produktivnije poslovanje i rast privrednih aktivnosti, a neophodna su im dodatna ulaganja u osnovna sredstva. Dodatna ulaganja će omogućiti pokretanje nove i održavanje postojeće proizvodnje, pružanja usluga, veće iskorištenje kapaciteta, održavanje postojećih radnih mjesta, očuvanje postojećeg broja subjekata male privrede, prevazilaženje negativnih učinaka ekonomske krize, novo upošljavanje i povećanje izvoza. Kredit se daje na bazi komisione kreditne linije koja će se koristiti putem Razvojnje banke Federacije Bosne i Hercegovine. Do 20% odobrenih kreditnih sredstava subjekti male privrede moći će koristiti za nabavku repromaterijala.

Kriteriji za izbor programa su: vrsta djelatnosti; број uposlenih; povećanje uposlenosti; namjena utroška sredstava; izvori-način finansiranja; orijentiranost ka izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stepen neuposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici kreditnih sredstava: subjekti male privrede i obrtnici čije je sjedište na području Federacije Bosne i Hercegovine, te imaju najmanje 3 uposlenika na neodređeno vrijeme, a nalaze se u najmanje 51% privatnom vlasništvu državljana Bosne i Hercegovine.

III

Javni konkurs za dodjelu finansijskih sredstava iz tačke I ove odluke raspisuje Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, koji će se objaviti u "Службеним новинама Федерације БиХ", на веб страници Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта и у најмање двоје дневних новина доступних на територији Федерације Босне и Херцеговине.

Zahtjevi za dodjelu kreditnih sredstava podnose se Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta. Obradu zahtjeva vršit će Komisija koju imenuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta. Imenovana Komisija, na osnovu kriterija za izbor programa iz tačke II ove odluke, Javnog konkursa i Pravilnika o postupcima u provedbi programa razvoja male privrede, utvrđuje rang-listu potencijalnih korisnika kreditnih

sredstava. Sa utvrđene rang-liste potencijalnih korisnika kredita, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta dostavlja Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine podnesene zahtjeve za dodjelu kreditnih sredstava do visine odobrenih sredstava iz tačke I ove odluke na dalju obradu u skladu sa procedurama Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine.

Konačne odluke o dodjeli kreditnih sredstava donosi federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta.

Rezultati konkursa objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH" i na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine zaključivat će ugovore o dodjeli kreditnih sredstava sa korisnicima kredita, kao i osiguranje kreditnih sredstava. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta vrši nadzor i provjeru namjenskog utroška kreditnih sredstava od strane korisnika kreditnih sredstava u saradnji sa Razvojnou bankom Federacije Bosne i Hercegovine.

IV

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 2. tačke I ove odluke bit će doznačena u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), odnosno stepenu priliva istih u Budžet i raspodjelom u periodu dodjele kredita.

V

O utrošenim sredstvima iz tačke I ove odluke Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta će izvještavati Federalno ministarstvo finansija, a Federalno ministarstvo finansija Vladu Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o Budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

VI

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 897/2012
04. juna 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

Na temelju članka 19. stavak 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 53. sjednici, održanoj 04.06.2012. godine, donijela je

ODLUKU

O ODOBRAVANJU UTROŠKA SREDSTAVA SA POZICIJE - OSTALA DOMAĆA POZAJMLJIVANJA, PRORAČUNA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2012. GODINU, FEDERALNOM MINISTARSTVU RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA

I

Usvaja se Program utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 50. ek. kod. 822600 - Ostala domaća pozajmljivanja, Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/12), Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta, radi realizacije Programa "Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta".

Sredstva za realizaciju Programa iz stava 1. ove tačke, u iznosu od 2.700.000,00 KM, plasirat će se putem Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, na revolving osnovi sa rokom povrata sredstava na JRT Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine od sedam godina, grejs periodom do dvije godine i kamatnom stopom do 2%.

Neutrošena sredstva iz prethodnih godina po programu "Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta", koja su deponirana kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine

na kontu "Dugoročni namjenski depozit Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta" broj 7201113-104111, dodat će se sredstvima iz stavka 2. ove tačke.

II

Bitni elementi Programa "Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta" su:

Svrha programa: Kreditni program ima za cilj da pruži finansijsku podršku subjektima malog gospodarstva za produktivnije poslovanje i rast privrednih aktivnosti, a neophodna su im dodatna ulaganja u osnovna sredstva. Dodatna ulaganja će omogućiti pokretanje nove i održavanje postojeće proizvodnje, pružanja usluga, veće iskorištenje kapaciteta, održavanje postojećih radnih mjesta, očuvanje postojećeg broja subjekata malog gospodarstva, prevazilaženje negativnih učinaka ekonomske krize, novo upošljavanje i povećanje izvoza. Kredit se daje na bazi komisije kreditne linije koja će se koristiti putem Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine. Do 20% odobrenih kreditnih sredstava subjekti malog gospodarstva moći će koristiti za nabavku repromaterijala.

Kriteriji za izbor programa su: vrsta djelatnosti; broj uposlenih; povećanje uposlenosti; namjena utroška sredstava; izvori-način financiranja; orijentiranost ka izvozu; ravnomjerniji regionalni razvoj (stupanj neuposlenosti); dosadašnji poticaji od strane Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Korisnici kreditnih sredstava: subjekti malog gospodarstva i obrtnici čije je sjedište na području Federacije Bosne i Hercegovine, te imaju najmanje 3 uposlenika na neodređeno vrijeme, a nalaze se u najmanje 51% privatnom vlasništvu državljana Bosne i Hercegovine.

III

Javni konkurs za dodjelu finansijskih sredstava iz tačke I ove odluke raspisuje Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, koji će se objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH", na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta i u najmanje dvoje dnevnih novina dostupnih na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Zahtjevi za dodjelu kreditnih sredstava podnose se Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta. Obradu zahtjeva vršit će Komisija koju imenuje federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta. Imenovana Komisija, na osnovu kriterija za izbor programa iz tačke II ove odluke, Javnog konkursa i Pravilnika o postupcima u provedbi programa razvoja malog gospodarstva, utvrđuje rang-listu potencijalnih korisnika kreditnih sredstava. Sa utvrđene rang-liste potencijalnih korisnika kredita, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta dostavlja Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine podnesene zahtjeve za dodjelu kreditnih sredstava do visine odobrenih sredstava iz tačke I ove odluke na dalju obradu sukladno procedurama Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine.

Konačne odluke o dodjeli kreditnih sredstava donosi federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta.

Rezultati konkursa objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH" i na web stranici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine zaključivat će ugovore o dodjeli kreditnih sredstava sa korisnicima kredita, kao i osiguranje kreditnih sredstava. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta vrši nadzor i provjeru namjenskog utroška kreditnih sredstava od strane korisnika kreditnih sredstava u saradnji sa Razvojnou bankom Federacije Bosne i Hercegovine.

IV

Sredstva za realizaciju Programa iz stavka 2. tačke I bit će doznačena sukladno Zakonu o izvršavanju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj

("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАНЈУ ИЗДВАЈАЊА СРЕДСТАВА ИЗ "ТЕКУЋЕ ПРИЧУВЕ ВЛАДЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ" ПРORAЧУНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2012. ГОДИНУ ФЕДЕРАЛНОМ МИНИСТАРСТВУ ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ

I

Из "Текуће причуве Владе Федерације" Прорачуна Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/12) одобрава се издвајање средстава Федералном министарству образовања и науке, раздјел 54. глава 5401, у укупном износу од 300.000,00 КМ, и то: Граду Mostaru средства у износу од 200.000,00 КМ у сврху наставка изградње нове зграде ЈУ Основне школе "Залик" Mostar; Agronomsko и prehrambeno-tehnološkom факултету Свеучилишта у Mostaru средства у износу од 50.000,00 КМ у сврху санације материјалне штете настале услјед невремена и Agromediteranskom факултету Универзитета "Дžemal Биједић" у Mostaru средства у износу од 50.000,00 КМ у сврху санације кровне конструкције факултета и побољшања материјалне основе рада. Средства се распоређују на економски код:

- 615100 - "Kapitalni transferi drugim razinama vlasti".

II

Средства из тоčke I ове одлуке издвајају се са раздјела 12, глава 1201, позиција 600000 - "Текућа причува Владе Федерације" Прорачуна Федерације Босне и Херцеговине за 2012. годину.

III

За реализирање ове одлуке задужују се Федерално министарство финансија - Федерално министарство финансија и Федерално министарство образовања и науке, свако у оквиру своје надлежности.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 898/2012
04. липња 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, v. r.

1166

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), и члана 8. Уредбе о вршењу овлаштења органа Федерације Босне и Херцеговине у привредним друштвима са учешћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници, одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ ЗА ПРИВРЕМENO ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНОВА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Д.О.О. САРАЈЕВО

I

Влада Федерације Босне и Херцеговине даје претходну сагласност на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Цесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Сарајево, на период до 60 дана почев од дана доношења одлуке Скупштине Друштва:

1. Жељко Матоц

2. Синиша Билић
3. Медина Кочан
4. Вилдана Смајловић Хоти
5. Марко Иванковић

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 899/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, с. р.

На основу члана 19. став 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 8. Уредбе о вршењу овлаштења органа Федерације Босне и Херцеговине у привредним друштвима са учешћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ ЗА ПРИВРЕМENO ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНОВА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Д.О.О. САРАЈЕВО

I

Влада Федерације Босне и Херцеговине даје претходну сагласност на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Цесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Сарајево, на период до 60 дана почев од дана доношења одлуке Скупштине Друштва:

1. Жељко Матоц
2. Синиша Билић
3. Медина Кочан
4. Вилдана Смајловић Хоти
5. Марко Иванковић

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 899/2012
04. јуна 2012. године
Сарајево

Премијер
Nermin Nikšić, с. р.

Темелјем члана 19. ставак 2. Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 8. Уредбе о вршењу овлаштења органа Федерације Босне и Херцеговине у привредним друштвима са учешћем државног капитала ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/11), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 53. сједници одржаној 04.06.2012. године, доноси

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ ЗА ПРИВРЕМENO ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНОВА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Д.О.О. САРАЈЕВО

I

Влада Федерације Босне и Херцеговине даје претходну сагласност на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Цесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Сарајево, на период до 60 дана почев од дана доношења одлуке Скупштине Друштва:

II

Ovlašćuju se Jerko Ivanković - Lijanović, federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, dr. Sanjin Halimović, federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta i mr. Adil Osmanović, federalni ministar raseljenih osoba i izbjeglica, da u ime Vlade Federacije Bosne i Hercegovine potpišu sporazum iz tačke I ove odluke.

III

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavlјivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 906/2012

04. јуна/липња

2012. godine

Sarajevo

Premijer

Nermin Nikšić, s. r.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ, РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ

1169

На основу члана 48. став 2. Закона о геолошким истраживањима Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/10 и 14/10), федерални министар доноси

ПРАВИЛНИК

О НАЧИНУ ПРИКУПЉАЊА, ЕВИДЕНТИРАЊА, ОБРАДЕ, КОРИШТЕЊА И РАЗМЈЕНЕ ПОДАТАКА ЗА ГЕОЛОШКУ БАЗУ ПОДАТАКА, ФОРМИРАЊЕ ФОНДА СТРУЧНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ О ГЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ГЕОИНФОРМАЦИЈСКОГ СИСТЕМА I. ОПШЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Правилника)

- (1) Овим правилником прописује се:
  - a) успостава и управљање Геолошким информацијским системом Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Геол ИС ФБиХ),
  - b) садржај и носиоци Геол ИС ФБиХ,
  - c) методологија прикупљања, обраде, систематизације и чувања података,
  - d) приступ информацијама из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације о геолошким истраживањима
- (2) Геолошки информацијски систем је саставни дио јединственог информацијског система (ГИС – Географски информацијски систем) организованог за подручје Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерације).
- (3) Геол ИС ФБиХ представља основу за чување геолошких података на простору Федерације у дигиталном облику, једноставну употребу података и преглед постојећих података.

Члан 2.

(Дефиниције)

Изрази употребљени у овом Правилнику имају сљедећа значења:

- a) географски информацијски систем (ГИС) је рачунарски систем намијењен прикупљању, обради, управљању, анализи, приказивању и одржавању просторно оријентисаних информација (података);
- b) "геолошки информацијски систем (геолошки документациони систем)" означава базу геоло-

шких података у дигиталном формату организовану по тематским цјелинама из области геологије;

- c) "база геолошких података" означава збирку података из области геологије у електронском и неелектронском формату тј. збирку електронских и физичких докумената похрањену на систематизован начин;
- d) "фонд стручне документације о геолошким истраживањима" означава архив (библиотеку) Федералног завода за геологију (у даљем тексту: Федерални завод) у коме се складиште и чувају документи из области геологије и других сродних дисциплина;
- e) "Веб ГИС интернет прегледник" је приказ података и информација јавне намјене из Геол ИС ФБиХ на Веб страници Федералног завода;
- f) "документ" означава запис, било које врсте, облика и технике израде (рукопис, штампа, слика, звучни, филмски или видеозапис, електронски запис и др.) који садржајем и структуром чини препознатљиву цјелину;
- g) "електронски документ" означава документ који је сачињен помоћу рачунарских програма и уређаја и похрањен као електронски запис на одгова-рајућем медију;
- h) "физички документ" означава документ похрањен на папиру и другом медију који није електронски медиј;
- i) "орган управе" је орган државне, федералне, кантоналне и локалне управе, правна лица са јавним овлашћењима и друга лица на која су пренесена јавна овлашћења;
- j) "каталог информација" означава систематизовани преглед информација о Геол ИС ФБиХ и Фонду стручне документације с описом садржаја, намјеном, начином осигуравања и временом остваривања права на приступ.

Члан 3.

(Циљ успоставе Геол ИС ФБиХ)

Циљ успоставе јединственог геоинформацијског система у области геологије на простору Федерације је:

- a) похрањивање свих геолошких података у јединствени систем, укључујући базу података дигиталних геолошких карата;
- b) повећање продуктивности и ефикасности у области пројектовања и реализације геолошких истраживања уз смањење трошкова координације и комуникације међу субјектима;
- c) унапређење квалитета процеса планирања истраживања, кориштења и заштите геолошких ресурса као основе за начела одрживог развоја Федерације;
- d) израда квалитетних анализа истражености, потенцијалности и искориштености геолошких ресурса;
- e) сервисирање националних институција које на локалном или регионалном нивоу креирају и спроводе програме економског развоја, одрживог управљања, кориштења те заштите геолошких ресурса као дијела природног богатства Федерације и програма заштите животне средине;
- f) једноставно комуницирање у домену геолошких наука и поједностављење размјене података са свим заинтересованим субјектима;
- g) израда геолошких карата високог квалитета и јасноће у складу са нормама које дефинишу формат и начин израде карата, итд.

II. САДРЖАЈ И НОСИОЦИ ГЕОЛОШКОГ ИНФОРМАЦИЈСКОГ СИСТЕМА

Члан 4.

(Садржај Геол ИС ФБиХ)

- (1) Геол ИС ФБиХ дио је општег геоинформацијског система Федерације, базиран на савременим геоинформацијским технологијама и чини основу за дигитално архивирање, претраживање, анализу и визуелизацију геолошких података и њихово интернет публикавање.
- (2) Геол ИС ФБиХ садржи техничку основу (Хардвер), програмску подршку (Софтвер), модел података и одговарајућу базу података те Гис стручно оспособљени кадар.
  - a) техничку основу (Хардвер) чини: сервер, рачунарска опрема и комуникацијски уређаји (модем, мрежна картица - НИЦ).

Члан 5.

(Форма базе Геол ИС ФБиХ)

База се састоји од скупова слојева (тачака, линија, полигона) која садржи просторне податке и вањске атрибутне таблице.

Члан 6.

(Поглавље базе података)

База обухвата осам тематских цјелина: геологију, хидрогеологију, инжењерску геологију, минералне сировине, геохемију, структурну-геоморфологију, тектонику и геотермалну енергију са припадајућим картама одговарајуће размјере (прегледне карте, основне карте, детаљне карте и специјалне карте) и банком података.

Члан 7.

(Тематска цјелина геологија)

- (1) Унутар тематске цјелине Геологија организују се слојеви података:
  - a) Прегледна геолошка карта Босне и Херцеговине мјерила 1:300.000 која садржи:
    1. геолошке јединице
    2. геолошке границе и тектонику
    3. тектонске и структурне ознаке
  - b) Основна геолошка карта Босне и Херцеговине мјерила 1:100.000 која садржи:
    1. геолошке јединице
    2. геолошке границе и тектонику
    3. тектонске ознаке
    4. ознаке метаморфних комплекса
    5. фосиле
    6. линије геолошких профила
  - c) Геолошку карту Федерације 1:10.000 која садржи:
    1. теренске истражне тачке
    2. податке теренске истражне тачке
    3. литолошке и структурне податке истражне теренске тачке
    4. каталог литостратиграфских јединица БиХ
    5. референтне тачке
    6. литостратиграфске јединице
    7. полигоне литостратиграфских јединица
    8. границе литостратиграфских јединица и тектонику

Члан 8.

(Тематска цјелина хидрогеологија)

- (1) Унутар тематске цјелине хидрогеологија организују се слојеви података:
  - a) Прегледна хидрогеолошка карта Босне и Херцеговине мјерила 1:300.000 која садржи:
    1. хидрогеолошке јединице

2. геолошке границе, хидрогеолошке границе и тектоника
3. тектонске и структурне ознаке
4. сливна подручја
5. разводнице
6. генерални смјер тока подземне воде - тачке
7. геоморфолошке објекте
8. водне појаве - извори
9. црпилишта јавних водовода

- b) Основна хидрогеолошка карта Босне и Херцеговине мјерила 1:100.000 која садржи:

1. хидрогеолошке јединице
2. геолошке границе, хидрогеолошке границе и тектоника
3. тектонске ознаке за хидрогеолошку карту
4. линије хидрогеолошких профила
5. сливна подручја
6. разводнице
7. генерални смјер тока подземне воде - тачке
8. геометрија водоносника
9. нивои подземне воде
10. геоморфолошки подаци - долине, јаруге, терасни одсејци
11. геоморфолошки објекти, водне појаве, водне грађевине и станице опажања
12. подземно-водне везе
13. допунски слојеви
14. цјелине подземних вода (подземно-водна тијела - ГВ бодисе)
15. цјелине термоминералних подземних вода
16. цјелине подземних вода под утицајем мора (бочатое воде) – пријелазне воде
17. опасност од онечишћења подземне воде
18. средња годишња количина падавина
19. средња годишња температура зрака

- c) Банка хидрогеолошких података (дигитална верзија хидрогеолошког катастра) која садржи:

1. извори, вруље и еставеле
2. водне појаве
3. бушени објекти
4. копани објекти
5. геоморфолошки објекти - шпиле, јаме и понори
6. црпилишта водовода и водозхвати
7. станице опажања
8. метеоролошке станице
9. хидролошке станице - издашност проток
10. станице мјерења нивоа подземне воде
11. станице мјерења квалитете воде
12. водне грађевине
13. водне грађевине - бране и преграде
14. водне грађевине - канали и тунели, подземни токови
15. трасирање подземних токова
16. подземно-водне везе

Члан 9.

(Тематска цјелина инжењерска геологија)

- (1) Унутар тематске цјелине Инжењерска геологија организују се слојеви података:

- a) Прегледна инжењерскогеолошка карта мјерила 1:300.000 која садржи:
  1. инжењерскогеолошке јединице
  2. геолошке границе, инжењерскогеолошке границе и тектоника
  3. тектонске и структурне ознаке
  4. геоморфолошки објекти

5. водне појаве – извори
  6. појаве нестабилности
  7. сеизмички подаци
  8. епицентри
  9. зоне сеизмичности
  10. лежишта грађевинских материјала
  - b) Основна инжењерскогеолошка карта мјерила 1:100.000 која садржи:
    1. инжењерскогеолошке јединице
    2. геолошке границе, инжењерскогеолошке границе и тектоника
    3. тектонске ознаке
    4. ознаке метаморфних комплекса
    5. геоморфолошки подаци
    6. геоморфолошки подаци – шпиле, јаме, суфозије
    7. геоморфолошки подаци – терасни одсједи
    8. антропоморфне творевине
    9. појаве нестабилности падине
    10. појаве интензивног спирања и линијске ерозије
    11. површине интензивног спирања
    12. линије дубинске ерозије и абразије
    13. водне појаве и захвати
    14. хидролошке појаве – мочваре, плављена подручја, водотоци и језера
    15. лежишта грађевинских материјала
    16. допунски подаци – оигк
    17. сеизмички подаци
    18. категоризација терена према стабилности
    19. категоризација терена према интензитету окршености
  - c) Банка инжењерскогеолошких података (дигитална верзија инжењерскогеолошког катастра) која садржи:
    1. појаве нестабилности падине
    2. клизишта, одрони, тецишта
    3. подручја нестабилности
    4. опћи подаци о појави
    5. инжењерскогеолошки елементи падине
    6. хидрогеолошке околности
    7. подаци о типу, геометрији и кинематици појаве
    8. подаци о узорку појаве
    9. подаци о штетама
    10. подаци о прогнози, поступцима и санацији
    11. инжењерскогеолошке теренске истражне тачке
    12. основни ИГ подаци истражне тачке
    13. ИГ подаци теренске тачке - Фотографије
    14. ИГ подаци теренске тачке - Тло
    15. ИГ подаци теренске тачке - Материјал стијене
    16. ИГ подаци теренске тачке - Стијенска маса, трошење
    17. ИГ подаци теренске тачке - Орјентације и размаци
    18. ИГ подаци теренске тачке - Постојаност, зијев и ширина
    19. ИГ подаци теренске тачке - Испуна
    20. ИГ подаци теренске тачке - Храпавост
    21. ИГ подаци теренске тачке - Трошност и чврстоћа стијенке
    22. инжењерско-геолошки подаци бушотине
    23. основни инжењерско-геолошки подаци бушотине
    24. инжењерско-геолошки подаци бушотине - стање језгре
    25. инжењерско-геолошки подаци бушотине - опис интервала
    26. инжењерско-геолошки подаци бушотине - стање узорака и подземна вода
    27. инжењерско-геолошки подаци бушотине - ин ситу тестови (СПТ)
- Члан 10.
(Тематска цјелина минералне сировине)
- (1) Унутар тематске цјелине минералне сировине организују се слојеви података:
    - a) Карта минералних сировина Федерације која садржи:
      1. катастар минералних сировина - лежишта и појаве
      2. локације лежишта и појаве минералних сировина
      3. таблице података минералних сировина
      4. опћи подаци лежишта и појава минералних сировина
      5. геолошки подаци
      6. подаци о експлоатацији лежишта
      7. координате експлоатационог простора
      8. подаци о резервама
      9. истражни радови и документација
      10. координате истражног простора
      11. истражни и експлоатациони простори
      12. истражни простори
      13. експлоатациони простори
    - b) Карта потенцијалности минералних сировина Федерације садржи:
      1. потенцијалност металних сировина
      2. потенцијалност неметалних сировина
      3. потенцијалност енергетских сировина
    - c) Банка минералних сировина података (дигитална верзија минералних сировина катастра).
- Члан 11.
(Тематска цјелина геохемија)
- (1) Унутар тематске цјелине геохемија организују се слојеви података:
    - a) Геохемијске Карте и база аналитичких и теренских података који садрже:
      1. теренска истраживања и подаци анализа
      2. локације узорковања за геохемијску анализу
      3. таблица података о локацији узорковања
      4. локација узорковања - просторни приказ
      5. резултати анализе узорака
      6. интерпретација резултата анализа
      7. интерпретација резултата - елемент аг
      8. полигонски слојеви - интерпретације резултата геохемијских анализа
- Члан 12.
(Тематска цјелина структурна геоморфологија)
- (1) Унутар тематске цјелине структурна геоморфологија организују се слојеви података:
    - a) Структурно геоморфолошка Карта садржи:
      1. морфоструктуре
      2. границе већих морфоструктура
      3. локалне морфоструктуре
      4. расједи
      5. тектонске ознаке расједа
      6. расједне зоне

Члан 13.

(Тематска цјелина тектоника)

- (1) Унутар тематске цјелине тектоника организују се слојеви података:
  - а) Тектонска карта садржи:
    1. геотектонске јединице
    2. расједи
    3. тектонске ознаке расједа
    4. тектонске и структурне ознаке
    5. борани облици – оси
    6. ознаке уз оси бораних облика
    7. карактеристике стреса

Члан 14.

(Тематска цјелина геотермална енергија)

- (1) Унутар тематске цјелине геотермална енергија организују се слојеви података:
  - а) Геотермална карта мјерила 1:200.000 садржи:
    1. хидрогеохемијске области (полигон)
    2. физикално-хемијске врсте вода
    3. физикално-хемијске карактеристике вода
    4. допунски слојеви
    5. геотермалне инсталације - просторни приказ
    6. карта густине терстичног топлотног тока
    7. карта температуре по дубини
    8. геотермални ресурси
    9. потенцијална подручја за кориштење геотермалне енергије
    10. термичке карактеристике стијена
    11. термичке карактеристике стијена на површини – тачке узорковања
    12. подаци локације узимања узорка термички значајне стијене са површине
    13. резултати мјерења узорка стијене са површине терена
    14. термичке карактеристике стијена из бушотине по интервалима
    15. резултати мјерења узорка стијене из бушотине

Члан 15.

(Носиоци Геол ИС ФБиХ)

- 1) Пројектни задатак пројекта Геол ИС ФБиХ у складу са Законом о геолошким истраживањима ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 9/10 и 14/10) (у даљем тексту: Закон) утврђује Федерално министарство енергије, рударства и индустрије (у даљем тексту: Федерално министарство) на приједлог Федералног завода.
- 2) Геол ИС ФБиХ у складу са Законом о федералним министарствима и другим тијелима федералне управе "Службене новине Федерације БиХ", број 19/03, 38/05, 2/06 и 61/06, 52/09 и 48/11 (у даљем тексту: Законом о федералним министарствима) креира и развија Федерални завод.
- 3) Федерални завод је дужан да кроз своју редовну дјелатност и међународне пројекте континуирано ради на проширивању и унапређивању Геол ИС ФБиХ.

III. МЕТОДОЛОГИЈА ПРИКУПЉАЊА, ОБРАДЕ, СИСТЕМАТИЗАЦИЈЕ И ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА

Члан 16.

(Достављање података Федералном заводу)

- 1) Органи управе и правна лица – инвеститори, који врше истраживања, дужна су достављати податке о резултатима геолошких истраживања Федералном заводу у складу са чланом 47, 48, 49 Закона и овим правилником.

- 2) Инвеститори из става (1) овог члана Федералном заводу достављају пројектне задатке, програме и пројекте геолошких истраживања, извјештаје и резултате о изведеним истраживањима, урађене анализе стијена, минерала, фосила и воде, студије из области геолошких истраживања, пројекте заштите изворишта, студије утицаја на околиш, планове активности и висину улагања финансијских средстава у геолошка истраживања, те друге документе из области геологије и заштите животне средине.
- 3) Инвеститори из става (1) овог члана достављају по један примјерак докумената из става (2) овог члана Федералном заводу у физичком и електронском облику до 15 марта текуће године за истраживања обављена у претходној години.
- 4) Федерални завод је дужан да податке из ст. (1) и (2) овог члана интегрише у Геол ИС ФБиХ и да их архивира (складишти и чува) у оригиналном формату у Фонду стручне документације о геолошким истраживањима Федералног завода (у даљем тексту: Фонд стручне документације).

Члан 17.

(Фонд стручне документације)

- 1) Фонд стручне документације у складу са Законом о федералним министарствима формира и води Федерални завод.
- 2) У Фонду стручне документације у складу са Законом депонују се програми и пројекти на основу којих су издата одобрења за геолошка истраживања, елаборати о резервама минералних сировина верификовани у Федералном министарству односно надлежном кантоналном министарству и елаборати о осталим геолошким истраживањима.
- 3) Федерални завод је дужан да геолошке податке, који су у папирном облику или у различитим дигиталним формама из Фонда стручне документације спреми у стандардизовани информацијски систем - Геол ИС ФБиХ.

IV. КОРИСНИЦИ ГЕОЛОШКОГ ИНФОРМАЦИЈСКОГ СИСТЕМА И ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА

Члан 18.

(Корисници Геол ИС ФБиХ)

Корисници Геолошког информацијског система су: органи управе, правна и физичка лица и јавност.

Члан 19.

(Увид и кориштење података из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације)

- (1) Федерални завод, у складу са Законом о федералним министарствима и овим правилником, пружа информације и податке из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације корисницима резултата геолошких истраживања.
- (2) Федерални завод ће осигурати потпуни увид и омогућити кориштење свих података и информација из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације Федералном министарству.
- (3) Другим органима управе осигураће се увид и омогућити кориштење одређених сетова података и информација из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације и то на њихов захтјев, а у складу са њиховим потребама.
- (4) Органи управе и друге институције на нивоу Босне и Херцеговине могу остварити приступ информацијама из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације уз

претходну сагласност надлежног Федералног министарства.

- (5) Осталим правним или физичким лицима Федерални завод ће омогућити увид и кориштење тражених података и информација из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације, у складу са Законом о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 32/01 и 48/11). Право на увид остварује се на писмени захтјев.
- (6) Висину накнаде за кориштење података и информација из Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације прописат ће се одлуком коју доноси Влада Федерације БиХ.
- (7) "Веб ГИС интернет прегледник" бит ће доступан свим корисницима интернета на службеним Веб страницама Федералног завода.
- (8) Федерални завод ће урадити Каталог информација о садржају Геол ИС ФБиХ и Фонда стручне документације и који ће бити доступни на Веб страници Федералног завода.

Члан 20.

(Информације и подаци који нису доступни)

- 1) У информације које нису доступне корисницима из члана 19. ст. (4) и (5) у смислу овога Правилника спадају информације и подаци добивени од правних или физичких лица за које је тражена тајност или ограничење у кориштењу.
- 2) Информације које у складу са другим прописом представљају државну, војну, службену, пословну или професионалну тајну или заштиту личних података нису доступне.

V. НАДЗОР

Члан 21.

(Надзор)

- (1) Управни надзор над провођењем овога правилника врши Федерално министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над провођењем овог правилника врши федерална техничка инспекција, надлежна за геолошка истраживања, организирана у Федералној управи за инспекцијске послове.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

(Дизајн Геол ИС ФБиХ и Веб ГИС интернет прегледник)

Завод ће у року од десет мјесеци од дана прихватања пројектног задатка из члана 15. став (1) интерним актима дефинисати детаљан дизајн Геол ИС ФБиХ и садржај података јавне намјене (садржај "Веб ГИС интернет прегледника").

Члан 23.

(Престанак примјене Правилника)

Даном ступања на снагу овог правилника престаје примјена Правилника о начину прикупљања, евидентирања, обраде, размјене, чувања и кориштења података од значаја за геолошки информацијски систем ("Службени лист РБиХ", бр. 17/93) на територији Федерације БиХ.

Члан 24.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 06-34-1282/10

Јуна 2012. године

Мостар

Министар

Ердал Трхуљ, с. р.

Na osnovu člana 48. stav 2. Zakona o geološkim istraživanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/10 и 14/10), федерални министар donosi

PRAVILNIK

O NAČINU PRIKUPLJANJA, EVIDENTIRANJA, OBRADE, KORIŠTENJA I RAZMJENE PODATAKA ZA GEOLOŠKU BAZU PODATAKA, FORMIRANJE FONDA STRUČNE DOKUMENTACIJE O GEOLOŠKIM ISTRAŽIVANJIMA I ORGANIZACIJE GEOINFORMACIJSKOG SISTEMA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

- (1) Ovim pravilnikom propisuje se:
  - a) uspostava i upravljanje Geološkim informacijskim sistemom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Geol IS FBiH),
  - b) sadržaj i nosioci Geol IS FBiH,
  - c) metodologija prikupljanja, obrade, sistematizacije i čuvanja podataka,
  - d) pristup informacijama iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima
- (2) Geološki informacijski sistem je sastavni dio jedinstvenog informacijskog sistema (GIS – Geografski informacijski sistem) organizovanog za područje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacije).
- (3) Geol IS FBiH predstavlja osnovu za čuvanje geoloških podataka na prostoru Federacije u digitalnom obliku, jednostavnu upotrebu podataka i pregled postojećih podataka.

Član 2.

(Definicije)

Izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju slijedeća značenja:

- a) geografski informacijski sistem (GIS) je računarski sistem namijenjen prikupljanju, obradi, upravljanju, analizi, prikazivanju i održavanju prostorno orijentisanih informacija (podataka);
- b) "geološki informacijski sistem (geološki dokumentacioni sistem)" označava bazu geoloških podataka u digitalnom formatu organizovanu po tematskim cjelinama iz oblasti geologije;
- c) "baza geoloških podataka" označava zbirku podataka iz oblasti geologije u elektronskom i neelektronskom formatu tj. zbirku elektronskih i fizičkih dokumenata pohranjenu na sistematizovan način;
- d) "fond stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima" označava arhiv (biblioteku) Federalnog zavoda za geologiju (u daljem tekstu: Federalni zavod) u kome se skladište i čuvaju dokumenti iz oblasti geologije i drugih srodnih disciplina;
- e) "Web GIS internet preglednik" je prikaz podataka i informacija javne namjene iz Geol IS FBiH na Web stranici Federalnog zavoda;
- f) "dokument" označava zapis, bilo koje vrste, oblika i tehnike izrade (rukopis, štampa, slika, zvučni, filmski ili videozapis, elektronski zapis i dr.) koji sadržajem i strukturom čini prepoznatljivu cjelinu;
- g) "elektronski dokument" označava dokument koji je sačinjen pomoću računarskih programa i uređaja i pohranjen kao elektronski zapis na odgovarajućem mediju;
- h) "fizički dokument" označava dokument pohranjen na papiru i drugom mediju koji nije elektronski medij;

- i) "organ uprave" je organ državne, federalne, kantonalne i lokalne uprave, pravna lica sa javnim ovlaštenjima i druga lica na koja su prenesena javna ovlaštenja;
- j) "katalog informacija" označava sistematizovani pregled informacija o Geol IS FBiH i Fondu stručne dokumentacije s opisom sadržaja, namjenom, načinom osiguravanja i vremenom ostvarivanja prava na pristup.

Član 3.

(Cilj uspostave Geol IS FBiH)

Cilj uspostave jedinstvenog geoinformacijskog sistema u oblasti geologije na prostoru Federacije je:

- a) pohranjivanje svih geoloških podataka u jedinstveni sistem, uključujući bazu podataka digitalnih geoloških karata;
- b) povećanje produktivnosti i efikasnosti u oblasti projektovanja i realizacije geoloških istraživanja uz smanjenje troškova koordinacije i komunikacije među subjektima;
- c) unapređenje kvaliteta procesa planiranja istraživanja, korištenja i zaštite geoloških resursa kao osnove za načela održivog razvoja Federacije;
- d) izrada kvalitetnih analiza istraženosti, potencijalnosti i iskorištenosti geoloških resursa;
- e) servisiranje nacionalnih institucija koje na lokalnom ili regionalnom nivou kreiraju i sprovode programe ekonomskog razvoja, održivog upravljanja, korištenja te zaštite geoloških resursa kao dijela prirodnog bogatstva Federacije i programa zaštite životne sredine;
- f) jednostavno komuniciranje u domenu geoloških nauka i pojednostavljenje razmjene podataka sa svim zainteresovanim subjektima;
- g) izrada geoloških karata visokog kvaliteta i jasnoće u skladu sa normama koje definišu format i način izrade karata, itd.

II. SADRŽAJ I NOSIOCI GEOLOŠKOG INFORMACIJSKOG SISTEMA

Član 4.

(Sadržaj Geol IS FBiH)

- (1) Geol IS FBiH dio je opšteg geoinformacijskog sistema Federacije, baziran na savremenim geoinformacijskim tehnologijama i čini osnovu za digitalno arhiviranje, pretraživanje, analizu i vizuelizaciju geoloških podataka i njihovo internet publikovanje.
- (2) Geol IS FBiH sadrži tehničku osnovu (Hardwer), programsku podršku (Softwer), model podataka i odgovarajuću bazu podataka te Gis stručno osposobljeni kadar.
  - a) tehničku osnovu (Hardwer) čini: server, računarska oprema i komunikacijski uređaji (modem, mrežna kartica - NIC).

Član 5.

(Forma baze Geol IS FBiH)

Baza se sastoji od skupova slojeva (tačkaka, linija, poligona) koja sadrži prostorne podatke i vanjske atributne tablice.

Član 6.

(Poglavlje baze podataka)

Baza obuhvata osam tematskih cjelina: geologiju, hidrogeologiju, inženjersku geologiju, mineralne sirovine, geohemiju, strukturu-geomorfologiju, tektoniku i geotermalnu energiju sa pripadajućim kartama odgovarajuće razmjere (pregledne karte, osnovne karte, detaljne karte i specijalne karte) i bankom podataka.

Član 7.

(Tematska cjelina geologija)

- (1) Unutar tematske cjeline Geologija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Pregledna geološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:300.000 koja sadrži:
    - 1. geološke jedinice
    - 2. geološke granice i tektoniku
    - 3. tektonske i strukturne oznake
  - b) Osnovna geološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:100.000 koja sadrži:
    - 1. geološke jedinice
    - 2. geološke granice i tektoniku
    - 3. tektonske oznake
    - 4. oznake metamornih kompleksa
    - 5. fosile
    - 6. linije geoloških profila
  - c) Geološku kartu Federacije 1:10.000 koja sadrži:
    - 1. terenske istražne tačke
    - 2. podatke terenske istražne tačke
    - 3. litološke i strukturne podatke istražne terenske tačke
    - 4. katalog litostratigrafskih jedinica BiH
    - 5. referentne tačke
    - 6. litostratigrafske jedinice
    - 7. poligone litostratigrafskih jedinica
    - 8. granice litostratigrafskih jedinica i tektoniku

Član 8.

(Tematska cjelina hidrogeologija)

- (1) Unutar tematske cjeline hidrogeologija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Pregledna hidrogeološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:300.000 koja sadrži:
    - 1. hidrogeološke jedinice
    - 2. geološke granice, hidrogeološke granice i tektonika
    - 3. tektonske i strukturne oznake
    - 4. slivna područja
    - 5. razvodnice
    - 6. generalni smjer toka podzemne vode - tačke
    - 7. geomorfološke objekte
    - 8. vodne pojave - izvori
    - 9. crpilišta javnih vodovoda
  - b) Osnovna hidrogeološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:100.000 koja sadrži:
    - 1. hidrogeološke jedinice
    - 2. geološke granice, hidrogeološke granice i tektonika
    - 3. tektonske oznake za hidrogeološku kartu
    - 4. linije hidrogeoloških profila
    - 5. slivna područja
    - 6. razvodnice
    - 7. generalni smjer toka podzemne vode - tačke
    - 8. geometrija vodonosnika
    - 9. nivoi podzemne vode
    - 10. geomorfološki podaci - doline, jaruge, terasni odsjeci
    - 11. geomorfološki objekti, vodne pojave, vodne građevine i stanice opažanja
    - 12. podzemno-vodne veze
    - 13. dopunski slojevi
    - 14. cjeline podzemnih voda (podzemno-vodna tijela - GW bodies)
    - 15. cjeline termomineralnih podzemnih voda
    - 16. cjeline podzemnih voda pod uticajem mora (bočatoe vode) – prijelazne vode

17. opasnost od onečišćenja podzemne vode
18. srednja godišnja količina padavina
19. srednja godišnja temperatura zraka
- c) Banka hidrogeoloških podataka (digitalna verzija hidrogeološkog katastra) koja sadrži:
  1. izvori, vrulje i estavele
  2. vodne pojave
  3. bušeni objekti
  4. kopani objekti
  5. geomorfološki objekti - špilje, jame i ponori
  6. crpilišta vodovoda i vodozahvati
  7. stanice opažanja
  8. meteorološke stanice
  9. hidrološke stanice - izdašnost protok
  10. stanice mjerenja nivoa podzemne vode
  11. stanice mjerenja kvalitete vode
  12. vodne građevine
  13. vodne građevine - brane i pregrade
  14. vodne građevine - kanali i tuneli, podzemni tokovi
  15. trasiranje podzemnih tokova
  16. podzemno-vodne veze

Član 9.

(Tematska cjelina inženjerska geologija)

- (1) Unutar tematske cjeline Inženjerska geologija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Pregledna inženjerskogeološka karta mjerila 1:300.000 koja sadrži:
    1. inženjerskogeološke jedinice
    2. geološke granice, inženjerskogeološke granice i tektonika
    3. tektonske i strukturne oznake
    4. geomorfološki objekti
    5. vodne pojave – izvori
    6. pojave nestabilnosti
    7. seizmički podaci
    8. epicentri
    9. zone seizmičnosti
    10. ležišta građevinskih materijala
  - b) Osnovna inženjerskogeološka karta mjerila 1:100.000 koja sadrži:
    1. inženjerskogeološke jedinice
    2. geološke granice, inženjerskogeološke granice i tektonika
    3. tektonske oznake
    4. oznake metamorfnih kompleksa
    5. geomorfološki podaci
    6. geomorfološki podaci – špilje, jame, sufozije
    7. geomorfološki podaci – terasni odsjeci
    8. antropomorfne tvorevine
    9. pojave nestabilnosti padine
    10. pojave intenzivnog spiranja i linijske erozije
    11. površine intenzivnog spiranja
    12. linije dubinske erozije i abrazije
    13. vodne pojave i zahvati
    14. hidrološke pojave – močvare, plavljena područja, vodotoci i jezera
    15. ležišta građevinskih materijala
    16. dopunski podaci – oigk
    17. seizmički podaci
    18. kategorizacija terena prema stabilnosti
    19. kategorizacija terena prema intenzitetu okršenosti
  - c) Banka inženjerskogeoloških podataka (digitalna verzija inženjerskogeološkog katastra) koja sadrži:
    1. pojave nestabilnosti padine
    2. klizišta, odroni, tecišta

3. područja nestabilnosti
4. opći podaci o pojavi
5. inženjerskogeološki elementi padine
6. hidrogeološke okolnosti
7. podaci o tipu, geometriji i kinematici pojave
8. podaci o uzorku pojave
9. podaci o štetama
10. podaci o prognozi, postupcima i sanaciji
11. inženjerskogeološke terenske istražne tačke
12. osnovni IG podaci istražne tačke
13. IG podaci terenske tačke – Fotografije
14. IG podaci terenske tačke – Tlo
15. IG podaci terenske tačke – Materijal stijene
16. IG podaci terenske tačke – Stijenska masa, trošenje
17. IG podaci terenske tačke – Orjentacije i razmaci
18. IG podaci terenske tačke – Postojanost, zijev i širina
19. IG podaci terenske tačke – Ispuna
20. IG podaci terenske tačke – Hrapavost
21. IG podaci terenske tačke – Trošnost i čvrstoća stijenke
22. inženjersko-geološki podaci bušotine
23. osnovni inženjersko-geološki podaci bušotine
24. inženjersko-geološki podaci bušotine – stanje jezgre
25. inženjersko-geološki podaci bušotine – opis intervala
26. inženjersko-geološki podaci bušotine – stanje uzoraka i podzemna voda
27. inženjersko-geološki podaci bušotine – in situ testovi (SPT)

Član 10.

(Tematska cjelina mineralne sirovine)

- (1) Unutar tematske cjeline mineralne sirovine organizuju se slojevi podataka:
  - a) Karta mineralnih sirovina Federacije koja sadrži:
    1. katastar mineralnih sirovina – ležišta i pojave
    2. lokacije ležišta i pojave mineralnih sirovina
    3. tablice podataka mineralnih sirovina
    4. opći podaci ležišta i pojave mineralnih sirovina
    5. geološki podaci
    6. podaci o eksploataciji ležišta
    7. koordinate eksploatacionog prostora
    8. podaci o rezervama
    9. istražni radovi i dokumentacija
    10. koordinate istražnog prostora
    11. istražni i eksploatacioni prostori
    12. istražni prostori
    13. eksploatacioni prostori
  - b) Karta potencijalnosti mineralnih sirovina Federacije sadrži:
    1. potencijalnost metalnih sirovina
    2. potencijalnost nemetalnih sirovina
    3. potencijalnost energetske sirovine
  - c) Banka mineralnih sirovina podataka (digitalna verzija mineralnih sirovina katastarske).

Član 11.

(Tematska cjelina geohemija)

- (1) Unutar tematske cjeline geohemija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Geohemijske Karte i baza analitičkih i terenskih podataka koji sadrže:
    1. terenska istraživanja i podaci analiza
    2. lokacije uzorkovanja za geohemijsku analizu

3. tablica podataka o lokaciji uzorkovanja
4. lokacija uzorkovanja – prostorni prikaz
5. rezultati analize uzoraka
6. interpretacija rezultata analiza
7. interpretacija rezultata – element ag
8. poligonski slojevi – interpretacije rezultata geohemijskih analiza

Član 12.

(Tematska cjelina strukturalna geomorfologija)

- (1) Unutar tematske cjeline strukturalna geomorfologija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Strukturno geomorfološka Karta sadrži:
    1. morfostrukture
    2. granice većih morfostruktura
    3. lokalne morfostrukture
    4. rasjedi
    5. tektonske oznake rasjeda
    6. rasjedne zone

Član 13.

(Tematska cjelina tektonika)

- (1) Unutar tematske cjeline tektonika organizuju se slojevi podataka:
  - a) Tektonska karta sadrži:
    1. geotektonske jedinice
    2. rasjedi
    3. tektonske oznake rasjeda
    4. tektonske i strukturne oznake
    5. borani oblici – osi
    6. oznake uz osi boranih oblika
    7. karakteristike stresa

Član 14.

(Tematska cjelina geotermalna energija)

- (1) Unutar tematske cjeline geotermalna energija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Geotermalna karta mjerila 1:200.000 sadrži:
    1. hidrogeohemijske oblasti (poligon)
    2. fizikalno-hemijske vrste voda
    3. fizikalno-hemijske karakteristike voda
    4. dopunski slojevi
    5. geotermalne instalacije - prostorni prikaz
    6. karta gustine terističnog toplotnog toka
    7. karta temperature po dubini
    8. geotermalni resursi
    9. potencijalna područja za korištenje geotermalne energije
    10. termičke karakteristike stijena
    11. termičke karakteristike stijena na površini – tačke uzorkovanja
    12. podaci lokacije uzimanja uzoraka termički značajne stijene sa površine
    13. rezultati mjerenja uzorka stijene sa površine terena
    14. termičke karakteristike stijena iz bušotine po intervalima
    15. rezultati mjerenja uzorka stijene iz bušotine

Član 15.

(Nosioci Geol IS FBiH)

- 1) Projektni zadatak projekta Geol IS FBiH u skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima ("Službene novine Federacije BiH", br: 9/10 i 14/10) (u daljem tekstu: Zakon) utvrđuje Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) na prijedlog Federalnog zavoda.
- 2) Geol IS FBiH u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave "Službene

novine Federacije BiH", broj 19/03, 38/05, 2/06 i 61/06, 52/09 i 48/11 (u daljem tekstu: Zakonom o federalnim ministarstvima) kreira i razvija Federalni zavod.

- 3) Federalni zavod je dužan da kroz svoju redovnu djelatnost i međunarodne projekte kontinuirano radi na proširivanju i unapređivanju Geol IS FBiH.

III. METODOLOGIJA PRIKUPLJANJA, OBRADE, SISTEMATIZACIJE I ČUVANJE

Član 16.

(Dostavljanje podataka Federalnom zavodu)

- 1) Organi uprave i pravna lica – investitori, koji vrše istraživanja, dužna su dostavljati podatke o rezultatima geoloških istraživanja Federalnom zavodu u skladu sa članom 47, 48, 49 Zakona i ovim pravilnikom.
- 2) Investitori iz stava (1) ovog člana Federalnom zavodu dostavljaju projektne zadatke, programe i projekte geoloških istraživanja, izvještaje i rezultate o izvedenim istraživanjima, urađene analize stijena, minerala, fosila i vode, studije iz oblasti geoloških istraživanja, projekte zaštite izvorišta, studije uticaja na okoliš, planove aktivnosti i visinu ulaganja finansijskih sredstava u geološka istraživanja, te druge dokumente iz oblasti geologije i zaštite životne sredine.
- 3) Investitori iz stava (1) ovog člana dostavljaju po jedan primjerak dokumenata iz stava (2) ovog člana Federalnom zavodu u fizičkom i elektronskom obliku do 15 marta tekuće godine za istraživanja obavljena u prethodnoj godini.
- 4) Federalni zavod je dužan da podatke iz st. (1) i (2) ovog člana integriše u Geol IS FBiH i da ih arhivira (skladišti i čuva) u originalnom formatu u Fondu stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima Federalnog zavoda (u daljem tekstu: Fond stručne dokumentacije).

Član 17.

(Fond stručne dokumentacije)

- 1) Fond stručne dokumentacije u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima formira i vodi Federalni zavod.
- 2) U Fondu stručne dokumentacije u skladu sa Zakonom deponuju se programi i projekti na osnovu kojih su izdata odobrenja za geološka istraživanja, elaborati o rezervama mineralnih sirovina verifikovani u Federalnom ministarstvu odnosno nadležnom kantonalnom ministarstvu i elaborati o ostalim geološkim istraživanjima.
- 3) Federalni zavod je dužan da geološke podatke, koji su u papiratom obliku ili u različitim digitalnim formama iz Fonda stručne dokumentacije spremi u standardizovani informacijski sistem - Geol IS FBiH.

IV. KORISNICI GEOLOŠKOG INFORMACIJSKOG SISTEMA I PRISTUP INFORMACIJAMA

Član 18.

(Korisnici Geol IS FBiH)

Korisnici Geološkog informacijskog sistema su: organi uprave, pravna i fizička lica i javnost.

Član 19.

(Uvid i korištenje podataka iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije)

- (1) Federalni zavod, u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i ovim pravilnikom, pruža informacije i podatke iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije korisnicima rezultata geoloških istraživanja.
- (2) Federalni zavod će osigurati potpuni uvid i omogućiti korištenje svih podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije Federalnom ministarstvu.
- (3) Drugim organima uprave osigurat će se uvid i omogućiti korištenje određenih setova podataka i informacija iz Geol IS

- FBiH i Fonda stručne dokumentacije i to na njihov zahtjev, a u skladu sa njihovim potrebama.
- (4) Organi uprave i druge institucije na nivou Bosne i Hercegovine mogu ostvariti pristup informacijama iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije uz prethodnu saglasnost nadležnog Federalnog ministarstva.
  - (5) Ostalim pravnim ili fizičkim licima Federalni zavod će omogućiti uvid i korištenje traženih podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 32/01 i 48/11). Pravo na uvid ostvaruje se na pismeni zahtjev.
  - (6) Visinu naknade za korištenje podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije propisat će se odlukom koju donosi Vlada Federacije BiH.
  - (7) "Web GIS internet preglednik" bit će dostupan svim korisnicima interneta na službenim Web stranicama Federalnog zavoda.
  - (8) Federalni zavod će uraditi Katalog informacija o sadržaju Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije i koji će biti dostupni na Web stranici Federalnog zavoda.

Član 20.

(Informacije i podaci koji nisu dostupni)

- 1) U informacije koje nisu dostupne korisnicima iz člana 19. st. (4) i (5) u smislu ovoga Pravilnika spadaju informacije i podaci dobiveni od pravnih ili fizičkih lica za koje je tražena tajnost ili ograničenje u korištenju.
- 2) Informacije koje u skladu sa drugim propisom predstavljaju državnu, vojnu, službenu, poslovnu ili profesionalnu tajnu ili zaštitu ličnih podataka nisu dostupne.

V. NADZOR

Član 21.

(Nadzor)

- (1) Upravni nadzor nad provođenjem ovoga pravilnika vrši Federalno ministarstvo.
- (2) Inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog pravilnika vrši federalna tehnička inspekcija, nadležna za geološka istraživanja, organizirana u Federalnoj upravi za inspeksijske poslove.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

(Dizajn Geol IS FBiH i Web GIS internet preglednik)

Zavod će u roku od deset mjeseci od dana prihvatanja projektnog zadatka iz člana 15. stav (1) internim aktima definisati detaljan dizajn Geol IS FBiH i sadržaj podataka javne namjene (sadržaj "Web GIS internet preglednika").

Član 23.

(Prestanak primjene Pravilnika)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o načinu prikupljanja, evidentiranja, obrade, razmjene, čuvanja i korištenja podataka od značaja za geološki informacijski sistem ("Službeni list RBiH", br. 17/93) na teritoriji Federacije BiH.

Član 24.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-34-1282/10

Juni 2012 godine

Mostar

Ministar
Erdal Truhulj, s. r.

Temeljem članka 48. stavak 2. Zakona o geološkim istraživanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/10 i 14/10), federalni ministar donosi

PRAVILNIK

O NAČINU PRIKUPLJANJA, EVIDENTIRANJA, OBRADE, KORIŠTENJA I RAZMJENE PODATAKA ZA GEOLOŠKU BAZU PODATAKA, FORMIRANJE FONDA STRUČNE DOKUMENTACIJE O GEOLOŠKIM ISTRAŽIVANJIMA I ORGANIZACIJE GEOINFORMACIONOG SISTEMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Pravilnika)

- (1) Ovim pravilnikom propisuje se:
  - a) uspostava i upravljanje Geološkim informacionim sistemom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Geol IS FBiH),
  - b) sadržaj i nosioci Geol IS FBiH,
  - c) metodologija prikupljanja, obrade, sistematizacije i čuvanja podataka,
  - d) pristup informacijama iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima
- (2) Geološki informacioni sistem je sastavni dio jedinstvenog informacionog sistema (GIS – Geografski informacioni sistem) organizovanog za područje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacije).
- (3) Geol IS FBiH predstavlja osnovu za čuvanje geoloških podataka na prostoru Federacije u digitalnom obliku, jednostavnu uporabu podataka i pregled postojećih podataka.

Članak 2.

(Definicije)

Izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju slijedeća značenja:

- a) geografski informacioni sistem (GIS) je računarski sistem namijenjen prikupljanju, obradi, upravljanju, analizi, prikazivanju i održavanju prostorno orijentisanih informacija (podataka);
- b) "geološki informacioni sistem (geološki dokumentacioni sistem)" označava bazu geoloških podataka u digitalnom formatu organizovanu po tematskim cjelinama iz oblasti geologije;
- c) "baza geoloških podataka" označava zbirku podataka iz oblasti geologije u elektronskom i neelektronskom formatu tj. zbirku elektronskih i fizičkih dokumenata pohranjenu na sistematizovan način;
- d) "fond stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima" označava arhiv (biblioteku) Federalnog zavoda za geologiju (u daljem tekstu: Federalni zavod) u kome se skladište i čuvaju dokumenti iz oblasti geologije i drugih srodnih disciplina;
- e) "Web GIS internet preglednik" je prikaz podataka i informacija javne namjene iz Geol IS FBiH na Web stranici Federalnog zavoda;
- f) "dokument" označava zapis, bilo koje vrste, oblika i tehnike izrade (rukopis, štampa, slika, zvučni, filmski ili videozapis, elektronski zapis i dr.) koji sadržajem i strukturom čini prepoznatljivu cjelinu;
- g) "elektronski dokument" označava dokument koji je sačinjen pomoću računarskih programa i uređaja i pohranjen kao elektronski zapis na odgovarajućem mediju;

- h) "fizički dokument" označava dokument pohranjen na papiru i drugom mediju koji nije elektronski medij;
- i) "organ uprave" je organ državne, federalne, županijske i lokalne uprave, pravna lica sa javnim ovlaštenjima i druga lica na koja su prenesena javna ovlaštenja;
- j) "katalog informacija" označava sistematizovani pregled informacija o Geol IS FBiH i Fondu stručne dokumentacije s opisom sadržaja, namjenom, načinom osiguravanja i vremenom ostvarivanja prava na pristup.

Članak 3.

(Cilj uspostave Geol IS FBiH)

Cilj uspostave jedinstvenog geoinformacionog sistema u oblasti geologije na prostoru Federacije je:

- a) pohranjivanje svih geoloških podataka u jedinstveni sistem, uključujući bazu podataka digitalnih geoloških karata;
- b) povećanje produktivnosti i efikasnosti u oblasti projektovanja i realizacije geoloških istraživanja uz smanjenje troškova koordinacije i komunikacije među subjektima;
- c) unapređenje kvaliteta procesa planiranja istraživanja, korištenja i zaštite geoloških resursa kao osnove za načela održivog razvoja Federacije;
- d) izrada kvalitetnih analiza istraženosti, potencijalnosti i iskorištenosti geoloških resursa;
- e) servisiranje nacionalnih institucija koje na lokalnom ili regionalnom nivou kreiraju i sprovode programe ekonomskog razvoja, održivog upravljanja, korištenja te zaštite geoloških resursa kao dijela prirodnog bogatstva Federacije i programa zaštite životne sredine;
- f) jednostavno komuniciranje u domenu geoloških nauka i pojednostavljenje razmjene podataka sa svim zainteresovanim subjektima;
- g) izrada geoloških karata visokog kvaliteta i jasnoće sukladno normama koje definišu format i način izrade karata, itd.

II. SADRŽAJ I NOSIOCI GEOLOŠKOG INFORMACIONOG SISTEMA

Članak 4.

(Sadržaj Geol IS FBiH)

- (1) Geol IS FBiH dio je opšteg geoinformacionog sistema Federacije, baziran na suvremenim geoinformacionim tehnologijama i čini osnovu za digitalno arhiviranje, pretraživanje, analizu i vizuelizaciju geoloških podataka i njihovo internet publikovanje.
- (2) Geol IS FBiH sadrži tehničku osnovu (Hardwer), programsku podršku (Softwer), model podataka i odgovarajuću bazu podataka te Gis stručno osposobljeni kadar.
  - a) tehničku osnovu (Hardwer) čini: server, računarska oprema i komunikacijski uređaji (modem, mrežna kartica - NIC).

Članak 5.

(Forma baze Geol IS FBiH)

Baza se sastoji od skupova slojeva (točaka, linija, poligona) koja sadrži prostorne podatke i vanjske atributne tablice.

Članak 6.

(Poglavlje baze podataka)

Baza obuhvata osam tematskih cjelina: geologiju, hidrogeologiju, inženjersku geologiju, mineralne sirovine, geokemiju, strukturnu-geomorfologiju, tektoniku i geotermalnu energiju sa pripadajućim kartama odgovarajuće razmjere (pregledne karte,

osnovne karte, detaljne karte i specijalne karte) i bankom podataka.

Članak 7.

(Tematska cjelina geologija)

- (1) Unutar tematske cjeline Geologija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Pregledna geološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:300.000 koja sadrži:
    1. geološke jedinice
    2. geološke granice i tektoniku
    3. tektonske i strukturne oznake
  - b) Osnovna geološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:100.000 koja sadrži:
    1. geološke jedinice
    2. geološke granice i tektoniku
    3. tektonske oznake
    4. oznake metamorfnih kompleksa
    5. fosile
    6. linije geoloških profila
  - c) Geološku kartu Federacije 1:10.000 koja sadrži:
    1. terenske istražne točke
    2. podatke terenske istražne točke
    3. litološke i strukturne podatke istražne terenske točke
    4. katalog litostratigrafskih jedinica BiH
    5. referentne točke
    6. litostratigrafske jedinice
    7. poligone litostratigrafskih jedinica
    8. granice litostratigrafskih jedinica i tektoniku

Članak 8.

(Tematska cjelina hidrogeologija)

- (1) Unutar tematske cjeline hidrogeologija organizuju se slojevi podataka:
  - a) Pregledna hidrogeološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:300.000 koja sadrži:
    1. hidrogeološke jedinice
    2. geološke granice, hidrogeološke granice i tektonika
    3. tektonske i strukturne oznake
    4. slivna područja
    5. razvodnice
    6. generalni smjer toka podzemne vode - točke
    7. geomorfološke objekte
    8. vodne pojave - izvori
    9. crpilišta javnih vodovoda
  - b) Osnovna hidrogeološka karta Bosne i Hercegovine mjerila 1:100.000 koja sadrži:
    1. hidrogeološke jedinice
    2. geološke granice, hidrogeološke granice i tektonika
    3. tektonske oznake za hidrogeološku kartu
    4. linije hidrogeoloških profila
    5. slivna područja
    6. razvodnice
    7. generalni smjer toka podzemne vode - točke
    8. geometrija vodonosnika
    9. razine podzemne vode
    10. geomorfološki podaci - doline, jaruge, terasni odsjeci
    11. geomorfološki objekti, vodne pojave, vodne građevine i stanice opažanja
    12. podzemno-vodne veze
    13. dopunski slojevi
    14. cjeline podzemnih voda (podzemno-vodna tijela - GW bodies)

15. cjeline termomineralnih podzemnih voda
  16. cjeline podzemnih voda pod utjecajem mora (bočatoe vode) - prijelazne vode
  17. opasnost od onečišćenja podzemne vode
  18. srednja godišnja količina oborina
  19. srednja godišnja temperatura zraka
- c) Banka hidrogeoloških podataka (digitalna verzija hidrogeološkog katastra) koja sadrži:
1. izvori, vrulje i estavele
  2. vodne pojave
  3. bušeni objekti
  4. kopani objekti
  5. geomorfološki objekti - špilje, jame i ponori
  6. crpilišta vodovoda i vodozahvati
  7. stanice opažanja
  8. meteorološke stanice
  9. hidrološke stanice - izdašnost, protok
  10. stanice mjerenja razine podzemne vode
  11. stanice mjerenja kvalitete vode
  12. vodne građevine
  13. vodne građevine - brane i pregrade
  14. vodne građevine - kanali i tuneli podzemni tokovi
  15. trasiranje podzemnih tokova
  16. podzemno-vodne veze

Članak 9.

(Tematska cjelina inženjerska geologija)

- (1) Unutar tematske cjeline Inženjerska geologija organizuju se slojevi podataka:
- a) Pregledna inženjerskogeološka karta mjerila 1:300.000 koja sadrži:
1. inženjerskogeološke jedinice
  2. geološke granice, inženjerskogeološke granice i tektonika
  3. tektonske i strukturne oznake
  4. geomorfološki objekti
  5. vodne pojave - izvori
  6. pojave nestabilnosti
  7. seizmički podaci
  8. epicentri
  9. zone seizmičnosti
  10. ležišta građevinskih materijala
- b) Osnovna inženjerskogeološka karta mjerila 1:100.000 koja sadrži:
1. inženjerskogeološke jedinice
  2. geološke granice, inženjerskogeološke granice i tektonika
  3. tektonske oznake
  4. oznake metamorfnih kompleksa
  5. geomorfološki podaci
  6. geomorfološki podaci - špilje, jame, sufozije
  7. geomorfološki podaci - terasni odsjeci
  8. antropomorfne tvorevine
  9. pojave nestabilnosti padine
  10. pojave intenzivnog spiranja i linijske erozije
  11. površine intenzivnog spiranja
  12. linije dubinske erozije i abrazije
  13. vodne pojave i zahvati
  14. hidrološke pojave - močvare, plavljena područja, vodotoci i jezera
  15. ležišta građevnih materijala
  16. dopunski podaci - oigk
  17. seizmički podaci
  18. kategorizacija terena prema stabilnosti
  19. kategorizacija terena prema intenzitetu okršenosti

- c) Banka inženjerskogeoloških podataka (digitalna verzija inženjerskogeološkog katastra) koja sadrži:
1. pojave nestabilnosti padine
  2. klizišta, odroni, tecišta
  3. područja nestabilnosti
  4. opći podaci o pojavi
  5. inženjerskogeološki elementi padine
  6. hidrogeološke okolnosti
  7. podaci o tipu, geometriji i kinematici pojave
  8. podaci o uzorku pojave
  9. podaci o štetama
  10. podaci o prognozi, postupcima i sanaciji
  11. inženjerskogeološke terenske istražne točke
  12. osnovni IG podaci istražne točke
  13. IG podaci terenske točke - Fotografije
  14. IG podaci terenske točke - Tlo
  15. IG podaci terenske točke - Materijal stijene
  16. IG podaci terenske točke - Stijenska masa, trošenje
  17. IG podaci terenske točke - Orjentacije i razmaci
  18. IG podaci terenske točke - Postojanost, zijev i širina
  19. IG podaci terenske točke - Ispuna
  20. IG podaci terenske točke - Hrapavost
  21. IG podaci terenske točke - Trošnost i čvrstoća stijenke
  22. inženjersko-geološki podaci bušotine
  23. osnovni inženjersko-geološki podaci bušotine
  24. inženjersko-geološki podaci bušotine - stanje jezgre
  25. inženjersko-geološki podaci bušotine - opis intervala
  26. inženjersko-geološki podaci bušotine - stanje uzoraka i podzemna voda
  27. inženjersko-geološki podaci bušotine - in situ testovi (SPT)

Članak 10.

(Tematska cjelina mineralne sirovine)

- (1) Unutar tematske cjeline mineralne sirovine organizuju se slojevi podataka:
- a) Karta mineralnih sirovina Federacije koja sadrži:
1. katastar mineralnih sirovina – ležišta i pojave
  2. lokacije ležišta i pojave mineralnih sirovina
  3. tablice podataka mineralnih sirovina
  4. opći podaci ležišta i pojava mineralnih sirovina
  5. geološki podaci
  6. podaci o eksploataciji ležišta
  7. koordinate eksploatacionog prostora
  8. podaci o rezervama
  9. istražni radovi i dokumentacija
  10. koordinate istražnog prostora
  11. istražni i eksploatacioni prostori
  12. istražni prostori
  13. eksploatacioni prostori
- b) Karta potencijalnosti mineralnih sirovina Federacije sadrži:
1. potencijalnost metalnih sirovina
  2. potencijalnost nemetalnih sirovina
  3. potencijalnost energetske sirovine
- c) Banka mineralnih sirovina podataka (digitalna verzija mineralnih sirovina katastarske).

Članak 11.

(Tematska cjelina geokemija)

- (1) Unutar tematske cjeline geokemija organizuju se slojevi podataka:

- a) Geokemijske Karte i baza analitičkih i terenskih podataka koji sadrže:
1. terenska istraživanja i podaci analiza
  2. lokacije uzorkovanja za geokemijsku analizu
  3. tablica podataka o lokaciji uzorkovanja
  4. lokacija uzorkovanja - prostorni prikaz
  5. rezultati analize uzoraka
  6. interpretacija rezultata analiza
  7. interpretacija rezultata - element ag
  8. poligonski slojevi - interpretacije rezultata geokemijskih analiza

Članak 12.

(Tematska cjelina strukturalna geomorfologija)

- (1) Unutar tematske cjeline strukturalna geomorfologija organizuju se slojevi podataka:
- a) Strukturno geomorfološka Karta sadrži:
1. morfostrukture
  2. granice većih morfostruktura
  3. lokalne morfostrukture
  4. rasjedi
  5. tektonske oznake rasjeda
  6. rasjedne zone

Članak 13.

(Tematska cjelina tektonika)

- (1) Unutar tematske cjeline tektonika organizuju se slojevi podataka:
- a) Tektonska karta sadrži:
1. geotektonske jedinice
  2. rasjedi
  3. tektonske oznake rasjeda
  4. tektonske i strukturalne oznake
  5. borani oblici - osi
  6. oznake uz osi boranih oblika
  7. karakteristike stresa

Članak 14.

(Tematska cjelina geotermalna energija)

- (1) Unutar tematske cjeline geotermalna energija organizuju se slojevi podataka:
- a) Geotermalna karta mjerila 1:200.000 sadrži:
1. hidrogeokemijske oblasti (poligon)
  2. fizikalno-kemijske vrste voda
  3. fizikalno-kemijske karakteristike voda
  4. dopunski slojevi
  5. geotermalne instalacije - prostorni prikaz
  6. karta gustine terističnog toplotnog toka
  7. karta temperature po dubini
  8. geotermalni resursi
  9. potencijalna područja za korištenje geotermalne energije
  10. termičke karakteristike stijena
  11. termičke karakteristike stijena na površini – točke uzorkovanja
  12. podaci lokacije uzimanja uzoraka termički značajne stijene sa površine
  13. rezultati mjerenja uzorka stijene sa površine terena
  14. termičke karakteristike stijena iz bušotine po intervalima
  15. rezultati mjerenja uzorka stijene iz bušotine

Članak 15.

(Nosioci Geol IS FBiH)

- (1) Projektni zadatak projekta Geol IS FBiH u skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/10 i 14/10) (u daljem tekstu: Zakon) utvrđuje Federalno ministarstvo energije, rudarstva i

industrije (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) na prijedlog Federalnog zavoda.

- 2) Geol IS FBiH sukladno sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave "Službene novine Federacije BiH", broj 19/03, 38/05, 2/06 i 61/06, 52/09 i 48/11 (u daljem tekstu: Zakonom o federalnim ministarstvima) kreira i razvija Federalni zavod.
- 3) Federalni zavod je dužan da kroz svoju redovnu djelatnost i međunarodne projekte kontinuirano radi na proširivanju i unapređivanju Geol IS FBiH.

III. METODOLOGIJA PRIKUPLJANJA, OBRADE, SISTEMATIZACIJE I ČUVANJE PODATAKA

Članak 16.

(Dostavljanje podataka Federalnom zavodu)

- 1) Organi uprave i pravna lica – investitori, koji vrše istraživanja, dužna su dostavljati podatke o rezultatima geoloških istraživanja Federalnom zavodu sukladno člankom 47, 48, 49 Zakona i ovim pravilnikom.
- 2) Investitori iz stavka (1) ovog članka Federalnom zavodu dostavljaju projektne zadatke, programe i projekte geoloških istraživanja, izvješća i rezultate o izvedenim istraživanjima, urađene analize stijena, minerala, fosila i vode, studije iz oblasti geoloških istraživanja, projekte zaštite izvorišta, studije uticaja na okoliš, planove aktivnosti i visinu ulaganja finansijskih sredstava u geološka istraživanja, te druge dokumente iz oblasti geologije i zaštite životne sredine.
- 3) Investitori iz stavka (1) ovog članka dostavljaju po jedan primjerak dokumenata iz stavka (2) ovog članka Federalnom zavodu u fizičkom i elektronskom obliku do 15 marta tekuće godine za istraživanja obavljena u prethodnoj godini.
- 4) Federalni zavod je dužan da podatke iz st. (1) i (2) ovog članka integriše u Geol IS FBiH i da ih arhivira (skladišti i čuva) u originalnom formatu u Fondu stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima Federalnog zavoda (u daljem tekstu: Fond stručne dokumentacije).

Članak 17.

(Fond stručne dokumentacije)

- 1) Fond stručne dokumentacije sukladno sa Zakonom o federalnim ministarstvima formira i vodi Federalni zavod.
- 2) U Fondu stručne dokumentacije sukladno sa Zakonom deponuju se programi i projekti na osnovu kojih su izdata odobrenja za geološka istraživanja, elaborati o rezervama mineralnih sirovina verifikovani u Federalnom ministarstvu odnosno nadležnom županijskom ministarstvu i elaborati o ostalim geološkim istraživanjima.
- 3) Federalni zavod je dužan da geološke podatke, koji su u papiratom obliku ili u različitim digitalnim formama iz Fonda stručne dokumentacije spremi u standardizovani informacioni sistem - Geol IS FBiH.

IV. KORISNICI GEOLOŠKOG INFORMACIONOG SISTEMA I PRISTUP INFORMACIJAMA

Članak 18.

(Korisnici Geol IS FBiH)

Korisnici Geološkog informacionog sistema su: organi uprave, pravna i fizička lica i javnost.

Članak 19.

(Uvid i korištenje podataka iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije)

- (1) Federalni zavod, sukladno Zakonom o federalnim ministarstvima i ovim pravilnikom, pruža informacije i podatke iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije korisnicima rezultata geoloških istraživanja.

- (2) Federalni zavod će osigurati potpuni uvid i omogućiti korištenje svih podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije Federalnom ministarstvu.
- (3) Drugim organima uprave osigurat će se uvid i omogućiti korištenje određenih setova podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije i to na njihov zahtjev, a sukladno njihovim potrebama.
- (4) Organi uprave i druge institucije na nivou Bosne i Hercegovine mogu ostvariti pristup informacijama iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije uz prethodnu saglasnost nadležnog Federalnog ministarstva.
- (5) Ostalim pravnim ili fizičkim licima Federalni zavod će omogućiti uvid i korištenje traženih podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije, sukladno Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 32/01 i 48/11). Pravo na uvid ostvaruje se na pismeni zahtjev.
- (6) Visinu naknade za korištenje podataka i informacija iz Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije propisat će se odlukom koju donosi Vlada Federacije BiH.
- (7) "Web GIS internet preglednik" bit će dostupan svim korisnicima interneta na službenim Web stranicama Federalnog zavoda.
- (8) Federalni zavod će uraditi Katalog informacija o sadržaju Geol IS FBiH i Fonda stručne dokumentacije i koji će biti dostupni na Web stranici Federalnog zavoda.

Članak 20.

(Informacije i podaci koji nisu dostupni)

- 1) U informacije koje nisu dostupne korisnicima iz članka 19. st. (4) i (5) u smislu ovoga Pravilnika spadaju informacije i podaci dobiveni od pravnih ili fizičkih lica za koje je tražena tajnost ili ograničenje u korištenju.
- 2) Informacije koje sukladno drugim propisom predstavljaju državnu, vojnu, službenu, poslovnu ili profesionalnu tajnu ili zaštitu ličnih podataka nisu dostupne.

V. NADZOR

Članak 21.

(Nadzor)

- (1) Upravni nadzor nad provođenjem ovoga pravilnika vrši Federalno ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog pravilnika vrši federalna tehnička inspekcija, nadležna za geološka istraživanja, organizirana u Federalnoj upravi za inspekcijske poslove.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

(Dizajn Geol IS FBiH i Web GIS internet preglednik)

Zavod će u roku od deset mjeseci od dana prihvatanja projektnog zadatka iz članka 15. stavak (1) internim aktima definirati detaljan dizajn Geol IS FBiH i sadržaj podataka javne namjene (sadržaj "Web GIS internet preglednika").

Članak 23.

(Prestanak primjene Pravilnika)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o načinu prikupljanja, evidentiranja, obrade, razmjene, čuvanja i korištenja podataka od značaja za geološki informacijski sistem ("Službeni list RBiH", br. 17/93) na teritoriji Federacije BiH.

Članak 24.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-34-1282/10

Lipnja 2012. godine

Mostar

Ministar

Erdal Trhulj, v. r.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА

1170

Na osnovu člana 15. Pravilnika o načinu, uvjetima, postupku i kriterijima utvrđivanja trajanja privremenog obustavljanja održavanja polaska ili reda vožnje usljed više sile ili vanrednog slučaja u cestovnom prometu ("Službene novine Federacije BiH", broj 19/10), Federalno ministarstvo prometa i komunikacija donosi

RJEŠENJE

O PRODUŽENJU VAŽNOSTI PRIVREMENO OBUSTAVLJENOG ODRŽAVANJA POLASKA ILI VOZNOG REDA I PRIVREMENO REGISTRIRANIH VOZNIH REDOVA

I

Redovima vožnje na federalnim autobuskim linijama, kojima je odobreno privremeno obustavljanje kao i privremeno registrovanim redovima vožnje čija važnost ističe 30.06.2012. godine, produžava se rok važnosti do 31.12.2012. godine.

II

Rješenje će se objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH".

III

Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Broj 06-27-1007/12

29. maja/svibnja

2012. godine

Mostar

Ministar

Mr. Enver Bijedić, s. r.

(SI-626/12-F)

УРЕД ВЛАДЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО И УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ/ЕУРОПСКЕ УНИЈЕ

1171

Na osnovu тачке III Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 38/11), а у вези са чланом 91. став 1. Пословника о раду Владе Федерације Босне и Херцеговине - Пречишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/10, 37/10 и 62/10), Уред Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са прописима Европске уније утврдио је Пречишћени текст Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника борацких популација, како слиједи

ОДЛУКА
О ОСНИВАЊУ ФОНДАЦИЈЕ ЗА ПРУЖАЊЕ
ПОМОЋИ У РЈЕШАВАЊУ СТАМБЕНИХ ПИТАЊА
ПРИПАДНИКА БОРАЧКИХ ПОПУЛАЦИЈА

-Пречишћени текст-

I

Овом одлуком оснива се Фондација за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника борацких популација (у даљем тексту: Фондација).

II

Ова одлука ће се примјењивати до доношења одговарајућег прописа.

III

Фондација је правно лице.
Скраћени назив Фондације је ФБП.
Сједиште Фондације је у Сарајеву.

IV

Фондација има статут, који мора бити у складу са законом и прописима Владе Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада).

Сагласност на статут даје Влада.

V

Фондација има печат који садржи латиницом исписан текст: "Босна и Херцеговина-Федерација Босне и Херцеговине, Фондација за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника борацких популација".

VI

Дјелатност Фондације је пружање помоћи у: оправци и санацији породичних и стамбених зграда, станова у приватној својини и станова на којима постоји станарско право, изградњи нових стамбених јединица, осигурање повољних кредита за ове намјене и друге активности у складу са статутом Фондације.

VII

За оснивање и рад Фондације обезбијеђена су средства у Буџету Федерације Босне и Херцеговине за 2002. годину у износу од 4.483.976,00 КМ ("Службене новине Федерације БиХ", број 12/02).

VIII

Фондација стиче приходе:

- од средстава добивених из мултилатералних и билатералних програма помоћи,
- од улагања која осигуравају Босна и Херцеговина и Федерација Босне и Херцеговине,
- од донација домаћих и страних правних и физичких лица,
- из других извора, у складу са законом и статутом Фондације.

IX

Орган управљања Фондацијом је Управни одбор.

X

Управни одбор Фондације састоји се од осам чланова које именује Влада на приједлог Федералног министарства за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата - Федералног министарства за питања бранитеља и инвалида домовинског рата.

Управни одбор именује председника из реда својих чланова.

XI

За учешће на сједницама Управног одбора Фондације, члановима Управног одбора Фондације припада накнада која ће се обрачунавати и исплаћивати из средстава Фондације.

XII

Фондација има административну, техничку и финансијску самосталност, што се ближе уређује статутом Фондације.

XIII

Састав, надлежност, мандат, начин одлучивања, одговорност и друга питања од значаја за рад Управног одбора и других органа Фондације уређују се статутом Фондације.

Фондација може имати и друге органе у складу са статутом.

XIV

Фондација почиње са радом даном уписа у Регистар фондација.

XV

Надзор над радом Фондације врши Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата - Федерално министарство за питања бранитеља и инвалида домовинског рата.

XVI

Фондација подноси Влади годишњи извјештај о свом раду, а на тражење Владе и у краћем року.

XVII

Влада ће именовати председника и чланове Управног одбора у року од 15 (петнаест) дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Управни одбор донијет ће измјене и допуне статута Фондације у року од 30 дана од дана именовања, у складу са одредбама Закона о удружењима и фондацијама и овом одлуком.

XVIII

Фондација престаје са радом кад престане сврха њеног оснивања, о чему одлучује Влада, на приједлог федералног министра за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата - федералног министра за питања бранитеља и инвалида домовинског рата.

XIX

Даном ступања на снагу Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 22/02), престаје да важи Одлука о оснивању Фондације за помоћ у стамбеном збрињавању припадника борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 43/00).

XX

Пречишћени текст Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација обухвата: Одлуку о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 22/02), Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 13/03), Одлуку о допунама Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 12/04), Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 15/05), Одлуку о измјени Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања борацких популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 75/05) и Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о оснивању

Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бораčkih популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 38/11), у којима је назначен дан ступања на снагу тих одлука.

Број 02-02/2-41-550/12
05. јуна 2012. године
Сарајево

Директор
Жељко Силађи, с. р.

На основу таčke III Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника бораčkih популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 38/11), а у вези са чланом 91. став 1. Пословника о раду Владе Федерације Босне и Херцеговине - Пречишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/10, 37/10 и 62/10), Уред Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са прописима Европске уније утврдио је Пречишћени текст Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника бораčkih популација, како сlijеди

ODLUKA
O OSNIVANJU FONDACIJE ZA PRUŽANJE POMOĆI U
RJEŠAVANJU STAMBENIH PITANJA PRIPADNIKA
BORAČKIH POPULACIJA
-Пречишћени текст-

I

Ovom odlukom osniva se Fondacija za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika boračkih populacija (u daljem tekstu: Fondacija).

II

Ova odluka će se primjenjivati do donošenja odgovarajućeg propisa.

III

Fondacija je pravno lice.
Skraćeni naziv Fondacije je FBP.
Sjedište Fondacije je u Sarajevu.

IV

Fondacija ima statut, koji mora biti u skladu sa zakonom i propisima Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada).

Saglasnost na statut daje Vlada.

V

Fondacija ima pečat koji sadrži latinicom ispisan tekst: "Bosna i Hercegovina- Federacija Bosne i Hercegovine, Fondacija za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika boračkih populacija".

VI

Djelatnost Fondacije je pružanje pomoći u: opravci i sanaciji porodičnih i stambenih zgrada, stanova u privatnom vlasništvu i stanova na kojima postoji stanarsko pravo, izgradnji novih stambenih jedinica, osiguranje povoljnih kredita za ove namjene i druge aktivnosti u skladu sa statutom Fondacije.

VII

Za osnivanje i rad Fondacije obezbijedena su sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine za 2002. godinu u iznosu od 4.483.976,00 KM ("Службене новине Федерације БиХ", број 12/02).

VIII

Fondacija stiče prihode:

- od sredstava dobivenih iz multilateralnih i bilateralnih programa pomoći,
- od ulaganja koja osiguravaju Bosna i Hercegovina i Federacija Bosne i Hercegovine,

- od donacija domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica,
- iz drugih izvora, u skladu sa zakonom i statutom Fondacije.

IX

Organ upravljanja Fondacijom je Upravni odbor.

X

Upravni odbor Fondacije sastoji se od osam članova koje imenuje Vlada na prijedlog Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno- oslobodilačkog rata - Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

Upravni odbor imenuje predsjednika iz reda svojih članova.

XI

Za učešće na sjednicama Upravnog odbora Fondacije, članovima Upravnog odbora Fondacije pripada naknada koja će se obračunavati i isplaćivati iz sredstava Fondacije.

XII

Fondacija ima administrativnu, tehničku i finansijsku samostalnost, što se bliže uređuje statutom Fondacije.

XIII

Sastav, nadležnost, mandat, način odlučivanja, odgovornost i druga pitanja od značaja za rad Upravnog odbora i drugih organa Fondacije uređuje se statutom Fondacije.

Fondacija može imati i druge organe u skladu sa statutom.

XIV

Fondacija počinje sa radom danom upisa u Registar fondacija.

XV

Nadzor nad radom Fondacije vrši Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata - Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

XVI

Fondacija podnosi Vladi godišnji izvještaj o svom radu, a na traženje Vlade i u kraćem roku.

XVII

Vlada će imenovati predsjednika i članove Upravnog odbora u roku od 15 (petnaest) dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Upravni odbor donijet će izmjene i dopune statuta Fondacije u roku od 30 dana od dana imenovanja, u skladu sa odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama i ovom odlukom.

XVIII

Fondacija prestaje sa radom kad prestane svrha njenog osnivanja, o čemu odlučuje Vlada, na prijedlog federalnog ministra za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata - federalnog ministra za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

XIX

Danom stupanja na snagu Odluke o osnivanju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja boračkih populacija ("Службене новине Федерације БиХ", број 22/02), prestaje da važi Odluka o osnivanju Fondacije za pomoć u stambenom zbrinjavanju pripadnika boračkih populacija ("Службене новине Федерације БиХ", број 43/00).

XX

Пречишћени текст Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бораčkih популација обухвата: Одлуку о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бораčkih популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 22/02), Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Фондације за пружање помоћи у

rješavanju stambenih pitanja boračkih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/03), Odluku o dopunama Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja boračkih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 12/04), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja boračkih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/05), Odluku o izmjeni Odluke osnivanju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja boračkih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/05) i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja boračkih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 38/11), u kojima je naznačen dan stupanja na snagu tih odluka.

Broj 02-02/2-41-550/12
05. juna 2012. godine
Sarajevo

Direktor
Željko Silađi, s. r.

Na temelju točke III Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o utemeljenju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika braniteljskih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 38/11), a u svezi sa člankom 91. stavak 1. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Pročišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/10, 37/10 i 62/10), Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije utvrdio je Pročišćeni tekst Odluke o utemeljenju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika braniteljskih populacija, kako slijedi

**ODLUKA
O UTEMELJENJU FONDACIJE ZA PRUŽANJE
POMOĆI U RJEŠAVANJU STAMBENIH PITANJA
PRIPADNIKA BRANITELJSKIH POPULACIJA
-Pročišćeni tekst-**

I

Ovom odlukom utemeljuje se Fondacija za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika braniteljskih populacija (u daljnjem tekstu: Fondacija).

II

Ova odluka će se primjenjivati do donošenja odgovarajućeg propisa.

III

Fondacija je pravna osoba.
Skraćeni naziv Fondacije je FBP.
Sjedište Fondacije je u Sarajevu.

IV

Fondacija ima statut, koji mora biti sukladan zakonu i propisima Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada).

Suglasnost na statut daje Vlada.

V

Fondacija ima pečat koji sadrži latinicom ispisan tekst: "Bosna i Hercegovina- Federacija Bosne i Hercegovine, Fondacija za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika braniteljskih populacija".

VI

Djelatnost Fondacije je pružanje pomoći u: opravci i sanaciji obiteljskih i stambenih zgrada, stanova u privatnom vlasništvu i stanova na kojima postoji stanarsko pravo, izgradnji novih stambenih jedinica, osiguranje povoljnih kredita za ove namjene i druge aktivnosti sukladno statutu Fondacije.

VII

Za utemeljenje i rad Fondacije osigurana su sredstva u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine za 2002. godinu u iznosu od 4.483.976,00 KM ("Službene novine Federacije BiH", broj 12/02).

VIII

Fondacija stječe prihode:

- od sredstava dobivenih iz multilateralnih i bilateralnih programa pomoći,
- od ulaganja koja osiguravaju Bosna i Hercegovina i Federacija Bosne i Hercegovine,
- od donacija domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba,
- iz drugih izvora, sukladno zakonu i statutu Fondacije.

IX

Organ upravljanja Fondacijom je Upravni odbor.

X

Upravni odbor Fondacije sastoji se od osam članova koje imenuje Vlada na prijedlog Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata - Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

Upravni odbor imenuje predsjednika iz reda svojih članova.

XI

Za sudjelovanje na sjednicama Upravnog odbora Fondacije, članovima Upravnog odbora Fondacije pripada naknada koja će se obračunavati i isplaćivati iz sredstava Fondacije.

XII

Fondacija ima administrativnu, tehničku i finansijsku samostalnost, što se bliže uređuje statutom Fondacije.

XIII

Sastav, mjerodavnost, mandat, način odlučivanja, odgovornost i druga pitanja od značaja za rad Upravnog odbora i drugih organa Fondacije uređuje se statutom Fondacije.

Fondacija može imati i druge organe sukladno statutu.

XIV

Fondacija počinje sa radom danom upisa u Registar fondacija.

XV

Nadzor nad radom Fondacije vrši Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata - Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

XVI

Fondacija podnosi Vladi godišnji izvještaj o svom radu, a na traženje Vlade i u kraćem roku.

XVII

Vlada će imenovati predsjednika i članove Upravnog odbora u roku od 15 (petnaest) dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Upravni odbor donijet će izmjene i dopune statuta Fondacije u roku od 30 dana od dana imenovanja, sukladno odredbama Zakona o udrugama i fondacijama i ovom odlukom.

XVIII

Fondacija prestaje sa radom kad prestane svrha njenog utemeljenja, o čemu odlučuje Vlada, na prijedlog federalnog ministra za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata - federalnog ministra za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

XIX

Danom stupanja na snagu Odluke o utemeljenju Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja braniteljskih populacija ("Službene novine Federacije BiH", broj 22/02), prestaje da važi Odluka o utemeljenju Fondacije za pomoć u

стамбеном збринјаванју припадника бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 43/00).

XX

Проčiшчени текст Одлуке о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација обухвата: Одлуку о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 22/02), Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 13/03), Одлуку о допунама Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 12/04), Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 15/05), Одлуку о измјени Одлуке о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 75/05) и Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о утемељенју Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања бранитељских популација ("Службене новине Федерације БиХ", број 38/11), у којима је назаиен дан ступања на снагу тих одлука.

Број 02-02/2-41-550/12
05. липња 2012. године
Сарајево

Директор
Џелко Силади, в. р.

КОМИСИЈА ЗА КОНЦЕСИЈЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1172

На основу члана 70. став 2. Закона о организацији органа управе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/05) и члана 7. Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 49/04, 19/05, 52/05), а у вези са Одлуком о набавци кроз конкурентски поступак број 01-1-14-4-79/12 од 11.06.2012. године, предсједник Комисије за концесије доноси

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

I

Именује се Комисија за јавне набавке роба и вршењу услуга у Комисији за концесије Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Комисија) у саставу:

1. Gordana Bračković, предсједник
2. Ekrem Durmo, члан
3. Alma Avdić, члан
4. Indira Hasagić - технички секретар

II

У провођењу поступка јавних набавки Комисија је дужна поступати у складу са одредбама Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине, подзаконским актима, Правилником о поступку набавке роба, вршењу услуга и успутању радова Комисије за концесије Федерације БиХ и Одлуком о набавци кроз конкурентски поступак.

III

Затак Комисије је да утврди план рада, припреми и осигура тендерску документацију, организира и проведе јавно отварање благовремено приспјелих понуда, отвори приспјеле понуде, саиини записник о отварању понуда, саиини извјештај о раду, да препоруку за додјелу уговора и припреми нацрте уговора у складу са законом и проведбеним прописима.

IV

Рок за извршење задатака из таике III овог рјешења је 60 дана од дана доношења овог рјешења.

V

Овлашћење Комисије у вршењу задатака из таике III овог рјешења су:

1. писмена кореспонденција са понуаиачима везано за појашњење понуда са правом на овјеру докумената потписаних од предсједника Комисије, овлашћење да по потреби ангажује струиана лица која ће учествовати у раду Комисије, без права одлучивања, као помоћ у рјешавању одређених елемената понуде.

VI

Чланови Комисије из таике I овог рјешења, дужни су чувати као пословну тајну све податке и сазианја која стекну у раду Комисије о чему су дужни потписати изјаву о чувању пословне тајне, као и изјаву о непристрасности и повјерењу у односу на понудитеље, који су саставни дио овог рјешења.

VII

Накнада члановима Комисије и техничком секретару из таике I овог рјешења, утврдит ће се посебним рјешењима по проведеном поступку набавке у складу са таиком IV и V Одлуке о наиину образовања и утврђивању висине накнаде за рад радних тијела основаних од стране Владе Федерације БиХ и руководилица федералних органа државне службе ("Службене новине Федерације БиХ", број 14/11).

VIII

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 01-1-14-4-79/12-2

11. јуна/липња
2012. године
Сарајево

Предсједник Комисије
Др. sc. **Шефик Коричић**, с. р.

(SI-633/12-F)

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1173

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 133/09, рјешавајући апелацију **Нуриса Селимовића**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 алинеја 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 1 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

Миодраг Симовић, предсједник
Валерија Галић, потпредсједница
Constance Grewe, потпредсједница
Сеада Палаврић, потпредсједница
Tudor Pantiru, судија
Мато Тадић, судија
Мирсад Теман, судија
Маргарита Цаца-Николовска, суткиња
Златко М. Кнежевић, судија
на сједници одржаној 30. марта 2012. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ¹

Усваја се апелација **Нуриса Селимовића**.

Утврђује се повреда члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

¹ Одлука објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 38/12

Укида се Пресуда Кантоналног суда у Зеници број 004-0-Кж-08-000 240 од 10. децембра 2008. године.

Предмет се враћа Кантоналним суду у Зеници који је дужан по хитном поступку донијети нову одлуку, у складу с чланом 4. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Кантоналном суду у Зеници да, у складу с чланом 74 став 5 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које су предузете с циљем да се изврши ова одлука.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Нурис Селимовић (у даљњем тексту: апелант) из Високог, ког заступа Захид Хоџић, адвокат из Високог, поднио је 19. јануара 2009. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Зеници (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 004-0-Кж-08-000 240 од 10. децембра 2008. године и Пресуде Општинског суда у Високом (у даљњем тексту: Општински суд) број 041-О-К-08-000067 од 9. јула 2008. године. Апелант је допунио апелацију 7. децембра 2010. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, од Кантоналног суда и Кантоналног тужилаштва Зеничко-добојског кантона (у даљњем тексту: Кантонално тужилаштво) затражено је 6. маја 2009. године да доставе одговор на апелацију.

3. Кантонални суд је одговор доставио 11. маја, а Кантонално тужилаштво 14. маја 2009. године.

4. На основу члана 26 став 2 Правила Уставног суда, одговори Кантоналног суда и Кантоналног тужилаштва достављени су апеланту 25. јуна 2009. године.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената који су предочени Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

6. Општински суд је, одлучујући о захтјеву за покретање прекршајног поступка који је поднијела Полицијска управа Високо (у даљњем тексту: Полицијска управа), Рјешењем број 041-0-ПР-07-001 709 од 21. марта 2008. године апеланта, те Б.М. и Са.М. прогласио одговорним због нарушавања јавног реда и мира, учествовања у тучи и нарочито дрског понашања, чиме су апелант и М.Б. починили прекршај из члана 3 став 1 тач. 2 и 3 Закона о јавном реду и миру ("Службене новине ЗЕ-ДО кантона" бр. 8/00 и 15/03), а Са.М. прекршај из члана 3 став 1 тачка 2 истог закона, па им је изречена условна осуда, и то Б.М. и Са.М. новчане казне које се неће извршити ако у року од једне године не почине нови прекршај, а апеланту новчана казна у износу од 200,00 КМ за прекршај из члана 3 став 1 тачка 2 Закона о јавном реду и миру, а за прекршај из члана 3 став 1 тачка 3а. истог закона, примјеном Закона о прекршајима Федерације БиХ, укор.

7. Наиме, 8. јула 2007. године око 14:45 часова у мјесту Шошње, испред куће бр. 41 апелант се, управљајући мотокултиватором, кретао некатегорисаним путем поред куће, власништво Х.М., а из куће су изашле сестре Б.М. и

Се.М., и стале на пут у намјери да му онемогуће пролаз. Б.М. је почела да псује и стала испред мотокултиватора, али је апелант наставио с вођњом и том приликом је дошло до контакта предњег дијела машине и лијеве ноге М.Б. у предјелу бутине. Након тога је М.Б. покушала да га удари дрвеном граном, од чега се он одбранио рукама. При томе је пустио управљач због чега је дошло до превртања мотокултиватора. Тада је апелант шаком два пута ударио Се.М. у лице, те дрвеном граном у главу, а затим отишао својој кући гдје је дошао Са.М. и уз пријетње га позивао да изађе да се физички обрачунају.

8. Општински суд је Пресудом број 041-О-К-08-000067 од 9. јула 2008. године апеланта прогласио кривим за кривично дјело лаке тјелесне повреде из члана 173 став 1, у вези с чланом 54 Кривичног закона ФБиХ (у даљњем тексту: КЗ ФБиХ), те му је изречена условна осуда - јединствена казна затвора у трајању од три мјесеца, која се неће извршити ако у року од једне године не учини ново кривично дјело.

9. Наиме, 8. јула 2007. године око 13:30 часова у мјесту Шошње, на путу испред куће Б.М., након краће препирке са Б.М. у вези с путем, апелант је возећи трактор кренуо у правцу Б.М. и њиме је ударио у лијеву ногу, нанијевши јој лаку тјелесну повреду у виду нагњечења с накупинама крви у лијевој наткољеници, а када је Се.М. чула галаму и пошла у апелантовом правцу у намјери да помогне М.Б., апелант је ушао у двориште куће, те од Се.М. отео дрво дужине око два метра којим ју је ударио у главу и врат, нанијевши јој лаке тјелесне повреде у виду нагњечења у затиљном дијелу главе и врата са огуљотином коже.

10. Из образложења пресуде произилази да је суд у цјелини вјеровао исказима Б.М., Се.М. и Би.М. јер су биле на лицу мјеста, а Б.М. и Се.М. су биле и директне учеснице догађаја у ком су задобиле лаке тјелесне повреде. Даље, суд је дао исцрпну анализу исказа наведених свједока, посебно истичући да Б.М. и Се.М. нису порицале да је Б.М. изашла на пут у намјери да апеланту онемогући пролаз, те да је то био повод за критични догађај, што је и апелант потврдио у свом исказу. Затим, суд је у цјелини прихватио и исказ Би.М., мајке Б.М. и Се.М., јер је она свједочила на основу непосредног опажања о оном што се дешавало на путу испред њене куће, као и у њеном дворишту. Такође, указано је да је исказе наведених свједока потврдио и свједок Са.М. који није био непосредни очевидца самог догађаја, али је о њему обавијештен од М.Б. и Се.М., односно он је изнио своја сазнања која је видио и чуо кад је дошао на лице мјеста. Најзад, искази наведених свједока, као свједока оптужбе који су били сагласни и којим је суд вјеровао, потврђени су и налазом и мишљењем вјештака који је потврдио да повреде које је претрпјела Б.М. могу да буду изазване замахнутим тупим тврдим механичким средством, да то може бити и мотокултиватор у покрету, а како је Б.М. и изјавила, односно да повреде које је претрпјела Се.М. могу потицати од тупог замахнутог предмета које може бити дрво. Суд није вјеровао исказима свједока одбране А.Ч., Е.Ч. и Е.С. јер нису били на лицу мјеста догађаја, тј. догађај су посматрали с удаљености која им није омогућавала да га потпуно сагледају, односно догађај нису видјели од почетка. У вези с тим посебно је истакнуто да је свједок А.Ч. изјавио да му је, с мјеста гдје је стајао и посматрао догађај, видик заклањао воћњак. Изјавио је да он није видио догађај већ да је чуо галаму, те је указано да свједок Е.С. није био на лицу мјеста нити је догађај посматрао од почетка, као и да није учинио вјероватном своју тврдњу како је с удаљености на којој се налазио видио да М.Б. и Се.М. у рукама држе букове огранке којима су замахивале према апеланту. На основу

овако утврђеног чињеничног стања закључено је да су се у апелантовим радњама стекла обиљежја кривичног дјела лаке тјелесне повреде из члана 173 став 1 КЗ ФБиХ.

11. Кантонални суд је Пресудом број 004-0-Кж-08-000 240 од 10. децембра 2008. године апелантову жалбу одбио као неосновану и потврдио пресуду Општинског суда. У образложењу пресуде је истакнуто да је првостепени суд своју одлуку засновао на чињеницама које је утврдио као неспорне провођењем доказа на главном претресу. Даље, истакнуто је да је у образложењу првостепене пресуде дана исцрпна анализа проведених доказа и оптужбе и одбране, да су проведени докази цијењени појединачно и у узајамној вези, те да су дата јасна образложења због чега неки од проведених доказа нису прихваћени. С тим у вези, Кантонални суд се у цјелини сагласио с разлозима и образложењима првостепеног суда због којих нису прихваћени искази свједока које је предложио апелант, те указао да ни у жалби није оспорена чињеница да они нису били непосредни очевици цијелог догађаја, као и чињеница да се ради о лицима која су у ближем или даљем средству с апелантом и која су, такође, у сукобу са М.Б. и Се.М. због коришћења пута на ком се догађај и одиграо. Као неоснован је оцијењен и жалбени навод који се односио на прихваћање исказа свједока Са.Б. те је истакнуто да не постоји препрека да се чињенично стање утврђује и посредним свједоцима, а да је на суду да оцијени вриједност таквог исказа. Најзад, у вези с апелантовим наводима да је за тај догађај прекршајно кажњаван Рјешењем Општинског суда број 041-Пр-7-001 709 од 21. марта 2008. године због прекршаја из члана 3 став 1 тачка 2 Закона о јавном реду и миру, истакнуто је да ова околност не искључује постојање кривичног дјела лаке тјелесне повреде из члана 173 став 1 у вези с чланом 54 КЗ БиХ за које је проглашен кривим оспореном пресудом, јер прекршај не може да конзумира постојање кривичног дјела.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

12. Апелант сматра да му је оспореним пресудама повријеђено право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Апелант сматра да му је оспореним пресудама повријеђено и право да не буде суђен или кажњен два пута по истом предмету из члана 4 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

13. Повреду права да му не буде суђено или да не буде кажњен два пута по истом предмету апелант заснива на чињеници да је за исти догађај, односно исте чињеничне радње, проглашен кривим и кажњен у правоснажно окончаном прекршајном поступку пред истим судом. Апелант сматра да је неоснован став Кантоналног суда да прекршај не може да конзумира постојање кривичног дјела. У прилог тврдњи да је два пута кажњен по истом предмету апелант истиче да је правоснажно окончани прекршајни поступак водио независни и непристрасни суд, да је задовољио све захтјеве члана 6 Европске конвенције, те најзад да је и прекршајни, као и кривични поступак, фактички водио исти суд, односно да је исти судија поступао у оба поступка, а што, по његовом мишљењу, упућује на закључак да се ради о истом суду, односно поступку.

14. Апелант сматра да му је право на правично суђење повријеђено због погрешно утврђеног чињеничног стања. У прилог овом апелант истиче да су оспорене пресуде засноване на доказима које је предочило тужилаштво, односно на исказима оштећених као свједока, те на исказу посредног свједока који је у прекршајном поступку

проглашен кривим, те да судови нису понудили ваљане разлоге због којих нису прихватили исказе свједока одбране, а који су у потпуности сагласни с чињеничним стањем утврђеним у рјешењу из прекршајног поступка у поводу истог догађаја. Све наведено је по апелантовом мишљењу резултирало и повредом његовог права на одбрану. Затим, апелант истиче да се из образложења оспорених пресуда не види на који начин је у односу на њега примјењен принцип *in dubio pro reo*, што по његовом мишљењу указује на произвољност. Најзад, апелант истиче да је Кантонални суд произвољно и некритички прихватио закључке првостепеног суда у погледу чињеничног утврђења и разлога због којих нису прихваћени искази свједока одбране, а због чега сматра да му је у његовом случају прекршена пресумпција невиности.

б) Одговор на апелацију

15. Кантонални суд је у одговору на апелацију истакао да у свему остаје код разлога и образложења изнесених у образложењу оспорене пресуде.

16. Кантонално тужилаштво је у одговору на апела-цију истакло да су сви апелантови наводи неосновани. Такође, указано је да је апелант рјешењем Општинског суда проглашен одговорним за нарушавање јавног реда и мира, а пресудом Општинског суда проглашен је кривим за кривично дјело лаке тјелесне повреде, па се не може прихватити његова тврдња да се ради о потпуно истим чињеничним радњама и чињеничном опису, те да утврђење да у апелантовим радњама има елемената прекршаја ни у ком случају не може да искључи утврђивање и постојање кривичног дјела и кривичне одговорности. Кантонално тужилаштво се у цјелини сагласило с оцјеном Кантоналног суда да постојање прекршаја не може да конзумира постојање кривичног дјела.

V. Релевантни прописи

17. **Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине ФБиХ" бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04 и 18/05) у релевантном дијелу гласи:

Члан 4.

Ne bis in idem

Нико не може бити поновно суђен за дјело за које је већ био суђен и за које је донесена правоснажна судска одлука.

Члан 172.

Лака тјелесна повреда

(1) Ко другог лако тјелесно озлиједи или му здравље лако наруши, казнит ће се новчаном казном или казном затвора до једне године

18. **Закон о јавном реду и миру** ("Службене новине Зедо кантона" бр. 8/00, 15/03 и 11/07) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Овим законом уређује се јавни ред и мир на подручју Зеничко-добојског кантона (у даљњем тексту: Кантон), утврђују дјела којим се повређује јавни ред и мир и прописују прекршајне санкције за поступке и понашања којима се нарушава и угрожава сигурност и лично достојанство грађана на јавним мјестима, вријећа морал, (...).

Члан 3.

Прекршај јавног реда и мира чини:

2. ко на јавном мјесту нарушава јавни ред и мир учествовањем у тучи, злостављањем или физичким нападом на другог, или ко изазове тучу, односно злостављање или физички напад на другог;

3. ко на јавном мјесту нарушава јавни ред и мир нарочито дрским понашањем;

Члан 3а.

Као нарочито дрско понашање из члана 3. став 1. тачка 3. сматра се грубо вријећање другог лица или друго безобзирно понашање којим се угрожава сигурност грађана или којим се може изазвати осјећање угрожености, узнемирености или негодовања грађана.

Члан 6.

Учиницац ће се казнити:

2. за прекршај из члана 3. тачка 2., 3., 4., 5., 14., 15., 16., 20. и 21. овог закона новчаном казном од 200 до 500 КМ.

19. **Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине ФБиХ" бр. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07 и 53/07) у релевантном дијелу гласи:

Члан 313.

Повреде Кривичног закона

Повреда Кривичног закона постоји ако је Кривични закон повријеђен у питању:

ц) постоје ли околности које искључују кривично гоњење, а посебно је ли наступила застара кривично гоњења или је гоњење искључено услјед амнестије или помиловања или је ствар већ правоснажно пресуђена.

20. **Закон о прекршајима Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине ФБиХ" број 31/06) у релевантном дијелу гласи:

Члан 6.

Прекршајне санкције

(1) Прекршајне санкције су: новчана казна, условна осуда, укор и заштитне мјере.

(2) Прекршајну санкцију може изрећи суд у прекршајном поступку који је покренут и проведен у складу са овим законом.

VI. Допустивост

21. У складу с чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

22. У складу с чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући сходно закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

23. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Кантоналног суда број 004-0-Кж-08-000 240 од 10. децембра 2008. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих сходно закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 5. јануара 2009. године, а апелација је поднесена 19. јануара 2009. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 16 ст. 2 и 4 Правила Уставног суда, јер није очигледно (*prima facie*) неоснована, нити постоји неки други формални разлог због ког апелација није допуштена.

24. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 ст. 1, 2 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуштивости.

VII. Меритум

25. Апелант је апелацију поднио због наводног кршења права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције и права да не

буде суђен или кажњен два пута по истом предмету из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

Право да се не буде суђен или кажњен два пута по истом предмету

26. Члан 4 Протокола број 7 уз Европску конвенцију гласи:

1. Никоме се не може судити нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дјело због ког је већ био правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

2. Одредбе претходног става не спречавају обнову поступка у складу са законом и кривичним поступком дате државе, ако постоје докази о новим или новооткривеним чињеницама, или ако је у ранијем поступку дошло до битне повреде која је могла да утиче на његов исход.

3. Овај се члан не може ставити ван снаге на основу члана 15. Конвенције.

27. У конкретном случају апелант истиче да су му изречене двије казне у два одвојена поступка која су вођена упоредно а у поводу истог инкриминисаног догађаја. Наиме, апеланту је у прекршајном поступку изречена новчана казна и укор, а у кривичном поступку условна осуда казне затвора у трајању од два мјесеца. Затим, одлука донесена у прекршајном поступку постала је правоснажна у тренутку када о апелантовој жалби на пресуду у кривичном поступку, у којој је, поред осталог, указивао на прекршајни поступак у поводу истог догађаја, још није било одлучено.

28. Уставни суд подсјећа да је Европски суд у предмету *Maresti protiv Хрватске* (види Европски суд, апликација број 55759/07, пресуда од 23. јула 2009. године), а позивајући се на ставове заузете у предмету *Sergey Zolotukhin против Русије* (види Европски суд, [ПЦ] апликација број 14939/03, пресуда од 10. фебруар 2009. године) утврдио да је при одлучивању о постојању двоструког суђења или кажњавања у смислу члана 4 Протокола број 7 потребно да се одговори на следећа питања: а) Да ли је прва казна по својој природи била кривичноправна?; б) Да ли је дјело због ког је апелант кривично гоњен исто (идем); те ц) Да ли је постојала двострукост поступка (бис). Стога ће Уставни суд апелантове наводе да су му изречене двије казне у два одвојена поступка која су вођена упоредно, испитати у складу с наведеним ставовима Европског суда.

а) Да ли је прва казна по својој природи била кривичноправна?

29. Уставни суд примјећује да је апелант рјешењем Општинског суда од 21. марта 2008. године проглашен одговорним у поступку који је вођен сходно Закону о прекршајима, те му је за почињене прекршаје изречена новчана казна и укор. Према правној квалификацији, није сасвим јасно да ли се могу "прекршаји" третирали као "кривична дјела". Стога, да би се утврдило да ли је апелант "правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком" прво питање о ком треба да се одлучи је да ли се тај поступак односи на "кривичну" ствар у смислу члана 4 Протокола број 7.

30. Сходно становишту Европског суда правно означавање поступка према националном праву не може да буде једино мјерило релевантности за примјену начела *ne bis in idem* на основу члана 4 став 1 Протокола број 7. Иначе би примјена ове одредбе била остављена на слободну процјену државама уговорницама у мјери која би могла да доведе до резултата који су неспојиви с циљем и сврхом Европске конвенције (види Европски суд, *Storbraten против Норвешке* (дец.), бр. 12277/04, ECHR 2007... (изводи), с даљњим

референцама). Појам "кривични поступак" у тексту члана 4 Протокола број 7 треба тумачити у свјетлу општих принципа која се односе на одговарајуће ријечи "оптужба за кривично дјело" и "казна" у чл. 6 и 7 Европске конвенције (види Европски суд, *Naarvig против Норвешке* (дец.), број 11187/05, 11. децембар 2007; *Rosenquist против Шведске* (дец.), број 60619/00, 14. септембар 2004; *Manasson против Шведске* (дец.), број 41265/98, 8. април 2003; *Göktan против Француске*, број 33402/96, ст. 48, ЕCHR 2002-V; *Malige против Француске*, 23. септембар 1998, став 35, Извјештаји 1998. VII и *Nilsson против Шведске* (дец.), бр. 73661/01, ЕCHR 2005...).

31. У утврђеној пракси Европског суда постављена су три мјерила која су општепозната као "мјерила Engel" (види Европски суд, *Engel и други против Холандије*, 8. април 1976, Серија А број 22), која треба размотрити при утврђивању да ли се ради о "оптужби за кривично дјело". Прво мјерило је правно разврставање дјела према националном праву, друго је сама природа дјела, а треће степен тежине казне којој је дотична особа могуће изложена. Друго и треће мјерило је алтернативно, не нужно кумулативно. То, међутим, не искључује кумулативни приступ кад одвојена анализа свакога мјерила не омогућава постизање јасног закључка у погледу постојања оптужбе за кривично дјело (види Европски суд, *Jussila против Финске* [ГЦ], број 73053/01, ст. 30-31, ЕCHR 2006...и *Ezeh и Connors против Уједињеног Краљевства* [ГЦ], број 39665/98 и 40086/98, ст. 82-86, ЕCHR 2003 X).

32. У конкретном случају апелант је проглашен одговорним у прекршајном поступку за два дјела која према домаћем праву представљају прекршаје на основу чл. 3 и 3а. Закона о јавном реду и миру. Без обзира на то, Европски суд је утврдио да одређена дјела ипак имају кривичну конотацију, иако се према мјеродавном домаћем праву сматрају превише тривијалним да би се на њих примјењивало кривично право и поступак (види Европски суд, *Menesheva против Русије*, број 59261/00, став 96, ЕCHR 2006...; *Galstyan против Јерменије* број 26986/03, став 57, 15. новембар 2007. и *Zilibergberg против Молдове*, број 61821/00, ст. 32-35, 1. фебруар 2005).

33. Укључивање конкретних дјела у Закон о јавном реду и миру послужило је као јемство заштите људског достојанства и јавног реда (члан 1), вриједности и интереса који редовно спадају у сферу заштите кривичног права. Ова одговарајућа одредба Закона усмјерена је према свим грађанима а не према групи која има посебан положај. Позивање на "лакшу" природу дјела само по себи не искључује његово разврставање као "кривичног" у аутономном смислу Европске конвенције, јер у њој ништа не упућује на то да би кривична природа дјела, у смислу "мјерила Engel", нужно тражила одређени степен тежине (види напријед цитирани предмет *Ezeh*, став 104). Коначно, према становишту Европског суда, примарни циљеви у утврђивању дјела о којим је ријеч је казна и одвраћање, а то су призната обиљежја кривичних санкција (*ibid.*, ст. 102 и 105).

34. У погледу степена тежине мјере, она се утврђује с обзиром на највећу могућу казну коју предвиђа мјеродавно право. Стварно запријеђена казна мјеродавна је за ово утврђење али не може да умањи важност онога што се првобитно доводи у питање (*ibid.*, став 120). У конкретном случају за прекршаје за које је апелант проглашен одговорним члан 6 Закона о јавном реду и миру предвиђа новчану казну од 200,00 до 500,00 КМ, односно члан 6 Закона о прекршајима, новчану казну, условну осуду, укор и заштитну мјеру. Апеланту су за прекршаје за које је

проглашен одговорним изречене новчана казна од 200,00 КМ и укор.

35. Према становишту Европског суда, а у складу с критеријумима Енгел, дјело по својој природи мора да буде кривично, те за починиоца таквог дјела мора да буде прописана казна која по својој природи и степену тежине генерално припада кривичној области (види напријед цитирану *Jussila против Финске*, став 31). Такође, мање тешка казна сама по себи не може да буде основ да једно дјело, у смислу критеријума Енгел, буде искључено од примјене члана 6 Европске конвенције, с обзиром да је много важнија природа дјела, те да је релевантно да казна има обиљежје одвраћања и кажњавања (*ibid.* 38).

36. У конкретном случају, Уставни суд примјећује да је сврха казне у прекршајном поступку да спрјечи дјелатности којима се врши повреда јавног поретка, да спрјечи учиниоца да чини прекршаје и да га преваспита, те да васпитно утиче на друге да не чине прекршаје, јача морал и утиче на развијање одговорности и дисциплине грађана, а што чини обиљежја и кривичне санкције. У конкретном случају циљ казне је да се обезбједи поштовање прописа којим се уређује област јавног реда и мира, те да се казне лица која крше те прописе. Дакле, сврха казне у прекршајном поступку је одвраћање и кажњавање без обзира на степен њене тежине.

37. Уставни суд закључује да природа дјела за која је апелант проглашен одговорним и за која су му изречене санкције рјешењем Општинског суда од 21. марта 2008. године улазе у сферу "кривичног поступка" према садржају члана 4 Протокола број 7.

б) Да ли је дјело због ког је апелант кривично гоњен исто (*idem*)

38. Члан 4. Протокола број 7 успоставља јамство да се никоме неће судити односно да нико неће бити кажњен за дјело за које је већ био правоснажно ослобођен или осуђен. Европски суд је у том погледу поставио мјеродавна начела у предмету *Sergey Zolotukhin против Русије* ([ГЦ], број 14939/03, 10. фебруара 2009). Мјеродавни дијелови гласе како слиједи:

78. Суд сматра да постојање разних приступа при одлучивању је ли дјело за које се подносила захтјева казнено годино уистину исто као оно за које је већ био правоснажно ослобођен или осуђен ствара правну неизвесност неспојиву с темељним правом, и то правом да се не буде казнено гоњен два пута за исто дјело. У том је контексту Суд сад позван дати усклађено тумачење појма "исто дјело" – елемент идем начела не бис ин идем – у сврху чланка 4. Протокола бр. 7. Иако је у интересу правне извесности, предвидљивости и једнакости пред законом да суд без ваљаног разлога не одступа од преседана постављених у претходним предметима, ако Суд не би одржао динамичан и еволутиван приступ изложио би се ризику да постане препреком реформи или побољшању (види предмет *Вилхо Ескелинен анд Отхерс в. Финланд* [ГЦ], бр. 63235/00, ст. 56., ЕCHR 2007...).

79. Анализа међународних инструмената у које је урађено начело не бис ин идем у једном или другом облику открива разноликост израза којима је формулирано. Тако се у чланку 4. Протокола бр. 7. уз Конвенцију, чланку 14., ст. 7. УН-овог Пакта о грађанским и политичким правима и чланку 50. Повеље о темељним правима Европске уније говори о '[истом] дјелу' ('[истој] повреди'), Америчка повеља о људским правима говори о 'истом узроку' ('истим чињеницама'), Конвенција којом се проводи Schengenski споразум забрањује казни прогон за 'исте радње' ('исте чињенице'), а Статут Међународног казног суда користи

израз '[исто] понашање' ('[исте] конститутивне радње'). Суд Еуропских заједница и Интер-амерички Суд за људска права сматрали су да је разлика између израза 'исте радње' или 'исти узрок' ('исте чињенице') с једне стране и израза '[исто] дјело' ('[иста]повреда') с друге стране важан елемент у корист заузимања приступа који се строго темељи на истовјетности материјалних радњи и одбија право разврставање тих радњи као неважно. При таквом утврђењу оба су суда нагласила да би такав приступ био на корист починитељу, који би знао да се, након што је проглашен кривим и одслужио своју казну или након што је ослобођен, више не мора бојати даљњег казног прогона за исту радњу...

80. Суд сматра да употреба израза 'дјело' у тексту чланка 4. Протокола бр. 7. не може оправдати заузимање строжег приступа. Суд понавља да Конвенцију треба тумачити и примјенити на начин који права чини практичним и дјелотворним, а не теоријским и илузорним. Она је живи инструмент којег треба тумачити у свјетлу данашњих услова (види, између много других извора права, предмет *Tyler v. the United Kingdom*, 25. травња 1978., ст. 31., *Series A* бр. 26 и *Christine Goodwin v. the United Kingdom [GC]*, бр. 28957/95, ст. 75., *ECHR 2002 VI*). Одредбе међународног уговора као што је Конвенција морају се тумачити у свјетлу њиховог циља и сврхе те исто тако у складу с начелом дјелотворности (види предмете *Matatkulov and Askarov v. Turkey [GC]* бр. 46827/99 и 46951/99, ст. 123., *ECHR 2005 I*).

81. Суд надаље примјеђује да је приступ који наглашава правно означавање два дјела превише рестриктиван у односу на права појединца, јер ако се Суд ограничи на утврђење да је особа казнено гоњена за дјела која су различито разврстана, тада се излаже ризику да ће подривати јамство садржано у чланку 4. Протокола бр. 7., а не учинити га практичним и дјелотворним, како то тражи Конвенција (успореди напријед цитирани предмет *Franz Fischer*, ст. 25.).

82. Стога Суд заузима стајалиште да се чланак 4. Протокола бр. 7. мора тумачити на начин да забрањује казни прогон или суђење за друго 'дјело' уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у бити исте.

83. Јамство уграђено у чланак 4. Протокола бр. 7. постаје релевантно на почетку новог казног прогона, кад је претходна ослобађајућа или осуђујућа одлука постала по својој снази рес јудицата. На тој точки у поступку доступни материјал ће се нужно састојати од одлуке којом је први 'казнени поступак' окончан и написа оптужби подигнутих против подносиоца захтјева у новом поступку. Ти документи редовно садрже изјаву о чињеницама која се односи и на дјело за које је подносиоцу захтјева већ суђено и на дјело за које је оптужен или оптужена. По мишљењу Суда, такве изјаве о чињеницама одговарајућа су полазна точка за његову одлуку о питању јесу ли чињенице у та оба поступка биле истовјетне или битно исте. Суд наглашава да је неважно који дијелови нових оптужби су могуће усвојени или одбачени у наредном поступку, јер чланак 4. Протокола бр. 7. садржи осигурање против могућности да се некоме суди или да буде подложен да му се суди поновно у новоме поступку, а не забрану друге осуђујуће или ослобађајуће одлуке...

84. Суд се у своје испитивању треба стога усредоточити на оне чињенице које представљају скуп конкретних чињеничних околности које укључују истога окривљеника и које су нераздвојно повезане у времену и

простору, а чије постојање треба доказати како би се осигурала осуђујућа пресуда или покренуо казни поступак.

39. У конкретном случају Уставни суд примјеђује да је апелант у односу на прекршај и кривично дјело проглашен кривим као исти окривљеник за исто понашање и у истом временском оквиру. С тим у вези, такође, примјеђује да дефиниција прекршаја на основу чл. 3 и 3а. Закона о јавном реду и миру не садржи као таква нашоњење тјелесне повреде, док је тај елемент пресудан за кривично дјело нашоњења лаке тјелесне повреде прописаног чланом 172 КЗ ФБиХ. Општински суд је у својој одлуци у прекршајном поступку апеланта прогласио одговорним зато што је јавни ред и мир нарушавао тако што је, настављајући да вози мотокултиватор, његовим предњим дијелом ударио Б.М. у лијеву ногу у предјелу бутине, односно јер је Се.М. ударио шаком два пута у лице и дрвеном граном у главу. Дакле, физички напад је представљао елемент прекршаја за који је апелант проглашен одговорним. У кривичном поступку апелант је проглашен кривим јер је возећи мотокултиватор кренуо у правцу Б.М. и њиме је ударио у лијеву ногу нанијевши јој лаку тјелесну повреду у виду нагњечења с накупином крви у лијевој наткољеници, односно јер је од Се.М. оteo дрво дужине око два м и њиме је ударио у главу и врат, нанијевши јој лаке тјелесне повреде у виду нагњечења с накупином крви у затиљном дијелу главе и нагњечењем врата с огуљотином коже. Затим, догађаји описани у обје одлуке догодили су се истог дана (8. јул 2007. године) и у истом мјесту (*Шошње*), односно обје одлуке односе се на тачно исти догађај и исте радње.

40. Сходно наведеном, Уставни суд закључује да су чињенице које представљају прекршај за који је апелант проглашен одговорним исте као и оне које представљају кривично дјело за које је такође осуђен. При томе, чињеница да је апеланту у прекршајном поступку изречена новчана казна и укор а у кривичном поступку условна осуда казне затвора од три мјесеца, с обзиром на околности конкретног случаја, не утиче на закључак да је апеланту и у прекршајном и у кривичном поступку у ствари суђено за исто дјело.

ц) Да ли је постојала двострукоост поступка (bis)

41. Према становишту Европског суда члан 4. Протокола број 7 нужно се не протеже на све поступке покренуте у односу на исто дјело (види предмет *Falkner v. Austria* (дец.), бр. 6072/02, 30. рујна 2004). Његов циљ и сврха подразумијева да, у недостатку штете коју је доказао подносилац апликације, већ сам нови поступак покренут уз знање да је окривљенику већ суђено у пријашњем поступку, представљао би повреду ове одредбе (види напријед цитирани предмет *Zigarella*).

42. У конкретном случају прекршајни поступак је покренут по захтјеву за покретање прекршајног поступка од 1. новембра 2007. године који је поднијела ПУ Високо. Одлука у овом поступку је донесена 21. марта 2008. године и постала је правоснажна 26. новембра 2008. године. Кривични поступак покренут је на основу оптужнице коју је подигло Кантонално тужилаштво, а која је потврђена 14. фебруара 2008. године. Оба поступка су вођена пред истим општинским судом и пред истим студијом појединцем. У вријеме доношења првостепене пресуде у кривичном поступку, тј. 9. јула 2008. године, одлука донесена у прекршајном поступку још увијек није била коначна. Одлука у прекршајном поступку је постала коначна и стекла својство *res judicata* 26. новембра 2008. године, тј. у тренутку када још увијек није било одлучено о апелантовој жалби на првостепену одлуку у кривичном поступку.

43. Уставни суд примјеђује да је апелант у жалби изричито указивао да је за исти догађај код истог суда покренут и прекршајни поступак (*другостепена пресуда донесена 10. децембра 2008. године*). У одговору на ове апелантове жалбене наводе Кантонални суд је у образложењу истакао: *Што се тиче околности да је оптужени Селимовић Нурис, (апелант) везано за исти догађај прекршајно кажњаван рјешењем Општинског суда у Високом број 041-Пр-07-001 709 од 21. марта 2008. године по члану 3. став 1. тачка 2. Закона о јавном реду и миру, ова околност не искључује постојање кривичног дјела лака тјелесна повреда из члана 173. став 1. у вези са чланом 54. КЗ ФБиХ, за које је оглашен кривим пресудом Општинског суда у Високом број 041-0-К-08-000 067 од 9. јула 2008. године, јер прекршај не може конзумирати постојање кривичног дјела.*

44. Уставни суд примјеђује да другостепени суд у поступку по жалби може да испитује само ону повреду материјалног права на коју се у жалби указује. Даље, Закон о кривичном поступку изричито прописује да ће повреда материјалног права постојати и када је *ствар већ правоснажно пресуђена*. Из образложења оспорене пресуде Кантоналног суда произилази да је овај суд закључио да чињеница да је апелант прекршајно кажњен за исти догађај не искључује постојање кривичног дјела и кривичне одговорности, те је потврдио првостепену пресуду којом је апелант проглашен кривим за исто дјело за које је већ проглашен одговорним у прекршајном поступку.

45. Сходно наведеном, Уставни суд закључује да је у околностима конкретне случаја дошло до двострукости поступка, с обзиром да је рјешење из прекршајног поступка стекло својство *res judicata* прије него што је кривични поступак покренут за исто дјело окончан. При томе, Уставни суд примјеђује да кривични поступак вођен против апеланта не може да се сврста под изузетке прописане ставом 2 члана 4 Протокола број 7.

46. Уставни суд закључује да је у конкретном случају повријеђено апелантово право из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

Остали наводи

47. С обзиром на закључке у погледу повреде права гарантованог чланом 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију, Уставни суд сматра да нема потребе да посебно испитује и апелантове наводе о повреди права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције.

VIII. Закључак

48. Уставни суд закључује да постоји повреда права из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију када природа дјела улази у оквир "кривичног поступка" у смислу наведеног члана, те када је такво дјело предмет прекршајног и кривичног поступка против истог лица и ако произилази из истих чињеница или чињеница које су битно исте, па одлука донесена у једном поступку која је стекла својство *res judicata* и којом је утврђена одговорност и изречена казна, није била препрека да против истог тог лица и у другом поступку, који није окончан, такође буде донесена одлука.

49. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

50. Сходно члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Проф. др **Миодраг Симовић**, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **АП 133/09**, рјешавајући апелацију **Нуриса Селимовића**, на основу члана VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59. став 2. alineја 2, члана 61. ст. 1. и 2. и члана 64. став 1. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

Миодраг Симовић, предсједник
Валерија Галић, потпредсједница
Constance Grewe, потпредсједница
Seada Palavrić, потпредсједница
Tudor Pantiru, судија
Mato Tadić, судија
Mirsad Ćeman, судија
Margarita Caca-Nikolovska, суткиња
Zlatko M. Knežević, судија

на сједници одржаној 30. марта 2012. године donio је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU¹

Усваја се апелација **Нуриса Селимовића**.

Утврђује се повреда члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Кантоналног суда у Zenici број 004-0-Кž-08-000 240 од 10. децембра 2008. године.

Предмет се враћа Кантоналним суду у Zenici који је дужан по hitном поступку donijeti novu odluku, у складу с чланом 4. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Кантоналном суду у Zenici да, у складу с чланом 74. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавјести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Nuris Selimović (у daljnjem tekstu: апелант) из Visо-kog, којег zastupa Zahid Hodžić, адвокат из Visokog, podnio је 19. јануара 2009. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у daljnjem tekstu: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Zenici (у daljnjem tekstu: Кантонални суд) број 004-0-Кž-08-000 240 од 10. децембра 2008. године и Пресуде Опćинског суда у Visоком (у daljnjem tekstu: Опćински суд) број 041-О-К-08-000067 од 9. јула 2008. године. Апелант је dopunio апелацију 7. децембра 2010. године.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. На основу члана 22. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда, од Кантоналног суда и Кантоналног туџилаштва Zeničко-doboјskog kantona (у daljnjem tekstu: Кантонално туџилаштво) zatraženo је 6. маја 2009. године да dostave odgovor на апелацију.

3. Кантонални суд је odgovor dostavio 11. маја, а Кантонално туџилаштво 14. маја 2009. године.

4. На основу члана 26. став 2. Правила Уставног суда, odgovori Кантоналног суда и Кантоналног туџилаштва dostavljeni су апеланту 25. јуна 2009. године.

¹ Одлука објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 38/12

III. Ћинјенићно stanje

5. Ћинјенићне predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći naћin.

6. Općinski sud je, odlučujući o zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka koji je podnijela Policijska uprava Visoko (u daljnjem tekstu: Policijska uprava), Rješenjem broj 041-0-PR-07-001 709 od 21. marta 2008. godine apelanta, te B.M. i Sa.M. proglasio odgovornim zbog narušavanja javnog reda i mira, učestvovanja u tući i naroćito drskog ponašanja, ĉime su apelant i M.B. poćinili prekršaj iz člana 3. stav 1. tać. 2. i 3. Zakona o javnom redu i miru ("Službene novine ZE-DO kantona" br. 8/00 i 15/03), a Sa.M. prekršaj iz člana 3. stav 1. taćka 2. istog zakona, pa im je izrećena uvjetna osuda, i to B.M. i Sa.M. novćane kazne koje se neće izvršiti ako u roku od jedne godine ne poćine novi prekršaj, a apelantu novćana kazna u iznosu od 200,00 KM za prekršaj iz člana 3. stav 1. taćka 2. Zakona o javnom redu i miru, a za prekršaj iz člana 3. stav 1. taćka 3a. istog zakona, primjenom Zakona o prekršajima Federacije BiH, ukor.

7. Naime, 8. jula 2007. godine oko 14:45 sati u mjestu Šošnje, ispred kuće br. 41 apelant se, upravljajući motokultivatorom, kretao nekategorisanim putem pored kuće, vlasništvo H.M., a iz kuće su izašle sestre B.M. i Se.M., i stale na put u namjeri da mu onemoguće prolaz. B.M. je poćela da psuje i stala ispred motokultivatora, ali je apelant nastavio s vožnjom i tom prilikom je došlo do kontakta prednjeg dijela mašine i lijeve noge M.B. u predjelu butine. Nakon toga ga je M.B. pokušala udariti drvenom granom, od ĉega se on odbranio rukama. Pri tome je pustio upravljać zbog ĉega je došlo do prevrtanja motokultivatora. Tada je apelant šakom dva puta udario Se.M. u lice, te drvenom granom u glavu, a zatim otišao svojoj kući gdje je došao Sa.M. i uz prijetnje ga pozivao da izađe da se fizićki obraćunaju.

8. Općinski sud je Presudom broj 041-O-K-08-000067 od 9. jula 2008. godine apelanta proglasio krivim za krivićno djelo lake tjelesne povrede iz člana 173. stav 1, u vezi s ćlanom 54. Krivićnog zakona FBiH (u daljnjem tekstu: KZ FBiH), te mu je izrećena uvjetna osuda - jedinstvena kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca, koja se neće izvršiti ako u roku od jedne godine ne ućini novo krivićno djelo.

9. Naime, 8. jula 2007. godine oko 13:30 sati u mjestu Šošnje, na putu ispred kuće B.M., nakon kraće prepirke sa B.M. u vezi s putem, apelant je vozeći traktor krenuo u pravcu B.M. i njime je udario u lijevu nogu, nanijevši joj laku tjelesnu povredu u vidu nagnjećenja s nakupinama krvi u lijevoj natkoljenici, a kada je Se.M. ćula galamu i pošla u apelantovom pravcu u namjeri da pomogne M.B., apelant je ušao u dvorište kuće, te od Se.M. oteo drvo dućine oko dva metra kojim ju je udario u glavu i vrat, nanijevši joj lake tjelesne povrede u vidu nagnjećenja u zatiljnom dijelu glave i vrata sa oguljotinom koće.

10. Iz obrazloženja presude proizlazi da je sud u cjelini vjerovao iskazima B.M., Se.M. i Bi.M. jer su bile na licu mjesta, a B.M. i Se.M. su bile i direktne ućesnice događaja u kojem su zadobile lake tjelesne povrede. Dalje, sud je dao iscrpnu analizu iskaza navedenih svjedoka, posebno istiući da B.M. i Se.M. nisu poricale da je B.M. izašla na put u namjeri da apelantu onemogući prolaz, te da je to bio povod za kritićni događaj, što je i apelant potvrdio u svom iskazu. Zatim, sud je u cjelini prihvatio i iskaz Bi.M., majke B.M. i Se.M., jer je ona svjedoćila na temelju neposrednog opažanja o onom što se dešavalo na putu ispred njene kuće, kao i u njenom dvorištu. Također, ukazano je da je iskaze navedenih svjedoka potvrdio i svjedok Sa.M. koji nije bio neposredni oćevidac samog događaja, ali je o njemu obaviješten od M.B. i Se.M., odnosno on je iznio svoja saznanja koja je vidio i ćuo kad je došao na lice mjesta. Najzad, iskazi navedenih svjedoka, kao svjedoka optuće koji su bili saglasni i

kojim je sud vjerovao, potvrđeni su i nalazom i mišljenjem vještaka koji je potvrdio da povrede koje je pretrpjela B.M. mogu biti izazvane zamahnutim tupim mehanićkim sredstvom, da to moće biti i motokultivator u pokretu, a kako je B.M. i izjavila, odnosno da povrede koje je pretrpjela Se.M. mogu poticati od tupog zamahnutog predmeta koje moće biti drvo. Sud nije vjerovao iskazima svjedoka odbrane A.Ć., E.Ć. i E.S. jer nisu bili na licu mjesta događaja, tj. događaj su posmatrali s udaljenosti koja im nije omogućavala da ga potpuno sagledaju, odnosno događaj nisu vidjeli od poćetka. U vezi s tim posebno je istaknuto da je svjedok A.Ć. izjavio da mu je, s mjesta gdje je stajao i posmatrao događaj, vidik zaklanjao voćnjak. Izjavio je da on nije vidio događaj već da je ćuo galamu, te je ukazano da svjedok E.S. nije bio na licu mjesta niti je događaj posmatrao od poćetka, kao i da nije ućinio vjerovatnom svoju tvrdnju kako je s udaljenosti na kojoj se nalazio vidio da M.B. i Se.M. u rukama drće bukove ogranke kojima su zamahivale prema apelantu. Na temelju ovako utvrđenog ĉinjenićnog stanja zakljućeno je da su se u apelantovim radnjama stekla obiljeća krivićnog djela lake tjelesne povrede iz člana 173. stav 1. KZ FBiH.

11. Kantonalni sud je Presudom broj 004-0-Kž-08-000 240 od 10. decembra 2008. godine apelantovu žalbu odbio kao neosnovanu i potvrdio presudu Općinskog suda. U obrazloženju presude je istaknuto da je prvostepeni sud svoju odluku zasnovao na ĉinjenicama koje je utvrdio kao nesporne provođenjem dokaza na glavnom pretresu. Dalje, istaknuto je da je u obrazloženju prvostepene presude dana iscrpna analiza provedenih dokaza i optuće i odbrane, da su provedeni dokazi cijnenjeni pojedinaćno i u uzajamnoj vezi, te da su data jasna obrazloženja zbog ĉega neki od provedenih dokaza nisu prihvaćeni. S tim u vezi, Kantonalni sud se u cjelini saglasio s razlozima i obrazloženjima prvostepenog suda zbog kojih nisu prihvaćeni iskazi svjedoka koje je predložio apelant, te ukazao da ni u žalbi nije osporena ĉinjenica da oni nisu bili neposredni oćevici cijelog događaja, kao i ĉinjenica da se radi o licima koja su u blićem ili daljem srodstvu s apelantom i koja su, također, u sukobu sa M.B. i Se.M. zbog korišćenja puta na kojem se događaj i odigrao. Kao neosnovan je ocijenjen i žalbeni navod koji se odnosio na prihvaćanje iskaza svjedoka Sa.B. te je istaknuto da ne postoji prepreka da se ĉinjenićno stanje utvrdje i posrednim svjedoćima, a da je na sudu da ocijeni vrijednost takvog iskaza. Najzad, u vezi s apelantovim navodima da je za taj događaj prekršajno kaćnjavan Rješenjem Općinskog suda broj 041-Pr-7-001 709 od 21. marta 2008. godine zbog prekršaja iz člana 3. stav 1. taćka 2. Zakona o javnom redu i miru, istaknuto je da ova okolnost ne iskljućuje postojanje krivićnog djela lake tjelesne povrede iz člana 173. stav 1. u vezi s ćlanom 54. KZ BiH za koje je proglašen krivim osporenom presudom, jer prekršaj ne moće konzumirati postojanje krivićnog djela.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravićno suđenje iz ćlana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i ćlana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno i pravo da ne bude suđen ili kaćnjen dva puta po istom predmetu iz ćlana 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

13. Povredu prava da mu ne bude suđeno ili da ne bude kaćnjen dva puta po istom predmetu apelant zasniva na ĉinjenici da je za isti događaj, odnosno iste ĉinjenićne radnje, proglašen krivim i kaćnjen u pravosnažno okonćanom prekršajnom postupku pred istim sudom. Apelant smatra da je neutemeljen stav Kantonalnog suda da prekršaj ne moće konzumirati

postojanje krivičnog djela. U prilog tvrdnji da je dva puta kažnjen po istom predmetu apelant ističe da je pravosnažno okončani prekršajni postupak vodio nezavisni i nepristrasni sud, da je zadovoljio sve zahtjeve člana 6. Evropske konvencije, te najzad da je i prekršajni, kao i krivični postupak, faktički vodio isti sud, odnosno da je isti sudija postupao u oba postupka, a što, po njegovom mišljenju, upućuje na zaključak da se radi o istom sudu, odnosno postupku.

14. Apelant smatra da mu je pravo na pravično suđenje povrijeđeno zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. U prilog ovom apelant ističe da su osporene presude zasnovane na dokazima koje je predložilo tužilaštvo, odnosno na iskazima oštećenih kao svjedoka, te na iskazu posrednog svjedoka koji je u prekršajnom postupku proglašen krivim, te da sudovi nisu ponudili valjane razloge zbog kojih nisu prihvatili iskaze svjedoka odbrane, a koji su u potpunosti saglasni s činjeničnim stanjem utvrđenim u rješenju iz prekršajnog postupka u povodu istog događaja. Sve navedeno je po apelantovom mišljenju rezultiralo i povredom njegovog prava na odbranu. Zatim, apelant ističe da se iz obrazloženja osporenih presuda ne vidi na koji način je u odnosu na njega primijenjen princip *in dubio pro reo*, što po njegovom mišljenju ukazuje na proizvoljnost. Najzad, apelant ističe da je Kantonalni sud proizvoljno i nekritički prihvatio zaključke prvostepenog suda u pogledu činjeničnog utvrđenja i razloga zbog kojih nisu prihvaćeni iskazi svjedoka odbrane, a zbog čega smatra da mu je u njegovom slučaju prekršena presumpcija nevinosti.

b) Odgovor na apelaciju

15. Kantonalni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da u svemu ostaje kod razloga i obrazloženja iznesenih u obrazloženju osporene presude.

16. Kantonalno tužilaštvo je u odgovoru na apelaciju istaklo da su svi apelantovi navodi neosnovani. Također, ukazano je da je apelant rješenjem Općinskog suda proglašen odgovornim za narušavanje javnog reda i mira, a presudom Općinskog suda proglašen je krivim za krivično djelo lake tjelesne povrede, pa se ne može prihvatiti njegova tvrdnja da se radi o potpuno istim činjeničnim radnjama i činjeničnom opisu, te da utvrđenje da u apelantovim radnjama ima elemenata prekršaja ni u kojem slučaju ne može isključiti utvrđivanje i postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti. Kantonalno tužilaštvo se u cjelini saglasilo s ocjenom Kantonalnog suda da postojanje prekršaja ne može konzumirati postojanje krivičnog djela.

V. Relevantni propisi

17. **Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04 i 18/05) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka.

Član 172.

Laka tjelesna povreda

(1) Ko drugog lako tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje lako naruši,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

18. **Zakon o javnom redu i miru** ("Službene novine Zedo kantona" br. 8/00, 15/03 i 11/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se javni red i mir na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Kanton), utvrđuju djela kojim se povređuje javni red i mir i propisuju prekršajne sankcije za postupke i ponašanja kojima se narušava i ugrožava

sigurnost i lično dostojanstvo građana na javnim mjestima, vrijeđa moral, (...).

Član 3.

Prekršaj javnog reda i mira čini:

2. ko na javnom mjestu narušava javni red i mir učestvovanjem u tuči, zlostavljanjem ili fizičkim napadom na drugog, ili ko izazove tuču, odnosno zlostavljanje ili fizički napad na drugog;

3. ko na javnom mjestu narušava javni red i mir naročito drskim ponašanjem;

Član 3a.

Kao naročito drsko ponašanje iz člana 3. stav 1. tačka 3. smatra se grubo vrijeđanje drugog lica ili drugo bezobzirno ponašanje kojim se ugrožava sigurnost građana ili kojim se može izazvati osjećanje ugroženosti, uznemirenosti ili neodgovornosti građana.

Član 6.

Učinitac će se kazniti:

2. za prekršaj iz člana 3. tačka 2., 3., 4., 5., 14., 15., 16., 20. i 21. ovog zakona novčanom kaznom od 200 do 500 KM.

19. **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07 i 53/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 313.

Povrede Krivičnog zakona

Povreda Krivičnog zakona postoji ako je Krivični zakon povrijeđen u pitanju:

c) postoje li okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a posebno je li nastupila zastara krivičnog gonjenja ili je gonjenje isključeno uslijed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravosnažno presuđena.

20. **Zakon o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" broj 31/06) u relevantnom dijelu glasi:

Član 6.

Prekršajne sankcije

(1) Prekršajne sankcije su: novčana kazna, uvjetna osuda, ukor i zaštitne mjere.

(2) Prekršajnu sankciju može izreći sud u prekršajnom postupku koji je pokrenut i proveden u skladu sa ovim zakonom.

VI. Dopustivost

21. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. U skladu s članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

23. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj 004-0-Kž-08-000 240 od 10. decembra 2008. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 5. januara 2009. godine, a apelacija je podnesena 19. januara 2009. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nije očigledno (*prima facie*) neosnovana, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

24. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

25. Apelant je apelaciju podnio zbog navodnog kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije i prava da ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu

26. Član 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju glasi:

1. *Nikome se ne može suditi niti se može ponovo kazniti u krivičnom postupku u nadležnosti iste države za djelo zbog kog je već bio pravosnažno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države.*

2. *Odredbe prethodnog stava ne sprečavaju obnovu postupka u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom date države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.*

3. *Ovaj se član ne može staviti van snage na osnovu člana 15. Konvencije.*

27. U konkretnom slučaju apelant ističe da su mu izrečene dvije kazne u dva odvojena postupka koja su vođena uporedno a u povodu istog inkriminiranog događaja. Naime, apelantu je u prekršajnom postupku izrečena novčana kazna i ukor, a u krivičnom postupku uvjetna osuda kazne zatvora u trajanju od dva mjeseca. Zatim, odluka donijeta u prekršajnom postupku postala je pravosnažna u trenutku kada o apelantovoj žalbi na presudu u krivičnom postupku, u kojoj je, pored ostalog, ukazivao na prekršajni postupak u povodu istog događaja, još nije bilo odlučeno.

28. Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud u predmetu *Maresti protiv Hrvatske* (vidi Evropski sud, aplikacija broj 55759/07, presuda od 23. jula 2009. godine), a pozivajući se na stavove zauzete u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* (vidi Evropski sud, [GC] aplikacija broj 14939/03. presuda od 10. februar 2009. godine) utvrdio da je pri odlučivanju o postojanju dvostrukog suđenja ili kažnjavanja u smislu člana 4. Protokola broj 7 potrebno odgovoriti na sljedeća pitanja: a) Da li je prva kazna po svojoj prirodi bila krivičnopravna?; b) Da li je djelo zbog kojeg je apelant krivično gonjen isto (idem); te c) Da li je postojala dvostrukost postupka (bis). Stoga će Ustavni sud apelantove navode da su mu izrečene dvije kazne u dva odvojena postupka koja su vođena uporedno, ispitati u skladu sa navedenim stavovima Evropskog suda.

a) Da li je prva kazna po svojoj prirodi bila krivičnopravna?

29. Ustavni sud primjećuje da je apelant rješenjem Općinskog suda od 21. marta 2008. godine proglašen odgovornim u postupku vođenom prema Zakonu o prekršajima, te mu je za počinjene prekršaje izrečena novčana kazna i ukor. Prema pravnoj kvalifikaciji, nije sasvim jasno mogu li se "prekršaji" tretirati kao "krivična djela". Stoga, da bi se utvrdilo je li apelant "pravosnažno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom" prvo pitanje o kojem treba odlučiti je da li se taj postupak odnosi na "krivičnu" stvar u smislu člana 4. Protokola broj 7.

30. Prema stanovištu Evropskog suda pravno označavanje postupka prema nacionalnom pravu ne može biti jedino mjerilo relevantnosti za primjenu načela *ne bis in idem* na temelju člana 4. stav 1. Protokola broj 7. Inače bi primjena ove odredbe bila ostavljena na slobodnu procjenu državama ugovornicama u mjeri

koja bi mogla dovesti do rezultata nespojivih s ciljem i svrhom Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Storbraten protiv Norveške* (dec.), br. 12277/04, ECHR 2007... (izvodi), s daljnjim referencama). Pojam "krivični postupak" u tekstu člana 4. Protokola broj 7 treba tumačiti u svjetlu opštih načela koja se odnose na odgovarajuće riječi "optužba za krivično djelo" i "kazna" u čl. 6. i 7. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Haarvig protiv Norveške* (dec.), broj 11187/05, 11. decembar 2007; *Rosenquist protiv Švedske* (dec.), broj 60619/00, 14. septembar 2004; *Manasson protiv Švedske* (dec.), broj 41265/98, 8. april 2003; *Göktan protiv Francuske*, broj 33402/96, st. 48, ECHR 2002-V; *Malige protiv Francuske*, 23. septembar 1998, stav 35, Izvještaji 1998. VII i *Nilsson protiv Švedske* (dec.), br. 73661/01, ECHR 2005...).

31. U utvrđenoj praksi Evropskog suda postavljena su tri mjerila koja su opštepoznata kao "mjerila Engel" (vidi Evropski sud, *Engel i drugi protiv Holandije*, 8. april 1976, Serija A broj 22), koja treba razmotriti pri utvrđivanju radi li se o "optužbi za krivično djelo". Prvo mjerilo je pravno razvrstavanje djela prema nacionalnom pravu, drugo je sama priroda djela, a treće stepen težine kazne kojoj je dotična osoba moguće izložena. Drugo i treće mjerilo je alternativno, ne nužno kumulativno. To, međutim, ne isključuje kumulativni pristup kad odvojena analiza svakoga mjerila ne omogućava postizanje jasnog zaključka u pogledu postojanja optužbe za krivično djelo (vidi Evropski sud, *Jussila protiv Finske* [GC], broj 73053/01, st. 30-31, ECHR 2006...i *Ezeh i Connors protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], broj 39665/98 i 40086/98, st. 82-86, ECHR 2003 X).

32. U konkretnom slučaju apelant je proglašen odgovornim u prekršajnom postupku za dva djela koja prema domaćem pravu predstavljaju prekršaje na temelju čl. 3. i 3a. Zakona o javnom redu i miru. Bez obzira na to, Evropski sud je utvrdio kako određena djela ipak imaju krivičnu konotaciju, iako se prema mjerodavnom domaćem pravu smatraju previše trivijalnim da bi se na njih primjenjivalo krivično pravo i postupak (vidi Evropski sud, *Menesheva protiv Rusije*, broj 59261/00, stav 96, ECHR 2006...; *Galstyan protiv Jermenije* broj 26986/03, stav 57, 15. novembar 2007. i *Ziliberberg protiv Moldove*, broj 61821/00, st. 32-35, 1. februar 2005).

33. Uključivanje konkretnih djela u Zakon o javnom redu i miru poslužilo je kao jemstvo zaštite ljudskog dostojanstva i javnog reda (*član 1*), vrijednosti i interesa koji redovno spadaju u sferu zaštite krivičnog prava. Ova odgovarajuća odredba Zakona usmjerena je prema svim građanima a ne prema grupi koja ima poseban položaj. Pozivanje na "lakšu" prirodu djela samo po sebi ne isključuje njegovo razvrstavanje kao "krivičnog" u autonomnom smislu Evropske konvencije, jer u njoj ništa ne upućuje na to da bi krivična priroda djela, u smislu "mjerila Engel", nužno tražila određeni stepen težine (vidi naprijed citirani predmet *Ezeh*, stav 104). Konačno, prema stanovištu Evropskog suda, primarni ciljevi u utvrđivanju djela o kojim je riječ je kazna i odvratanje, a to su priznata obilježja krivičnih sankcija (ibid., st. 102. i 105).

34. U pogledu stepena težine mjere, ona se utvrđuje s obzirom na najveću moguću kaznu koju predviđa mjerodavno pravo. Stvarno zapriječena kazna mjerodavna je za ovo utvrđenje ali ne može umanjiti važnost onoga što se prvobitno dovodi u pitanje (ibid., stav 120). U konkretnom slučaju za prekršaje za koje je apelant proglašen odgovornim član 6. Zakona o javnom redu i miru predviđa novčanu kaznu od 200,00 do 500,00 KM, odnosno član 6. Zakona o prekršajima, novčanu kaznu, uvjetnu osudu, ukor i zaštitnu mjeru. Apelantu su za prekršaje za koje je proglašen odgovornim izrečene novčana kazna od 200,00 KM i ukor.

35. Prema stanovištu Evropskog suda, a u skladu s kriterijima Engel, djelo po svojoj prirodi mora biti krivično, te za

počinioца takvog djela mora biti propisana kazna koja po svojoj prirodi i stepenu težine uopšteno pripada krivičnoj oblasti (vidi naprijed citiranu *Jussila protiv Finske*, stav 31). Također, manje teška kazna sama po sebi ne može biti osnov da jedno djelo, u smislu kriterija Engel, bude isključeno od primjene člana 6. Evropske konvencije, s obzirom da je mnogo važnija priroda djela, te da je relevantno da kazna ima obilježje odvratanja i kažnjavanja (ibid. 38).

36. U konkretnom slučaju, Ustavni sud primjećuje da je svrha kazne u prekršajnom postupku da spriječi djelatnosti kojima se vrši povreda javnog poretka, da spriječi učinioца da čini prekršaje i da ga prevaspita, te da vaspitno utiče na druge da ne čine prekršaje, jača moral i utiče na razvijanje odgovornosti i discipline građana, a što čini obilježja i krivične sankcije. U konkretnom slučaju svrha kazne je obezbijediti poštivanje propisa kojim se uređuje oblast javnog reda i mira, te kazniti lica koja krše te propise. Dakle, svrha kazne u prekršajnom postupku je odvratanje i kažnjavanje bez obzira na stepen njene težine.

37. Ustavni sud zaključuje da priroda djela za koja je apelant proglašen odgovornim i za koja su mu izrečene sankcije rješenjem Općinskog suda od 21. marta 2008. godine ulaze u sferu "krivičnog postupka" prema sadržaju člana 4. Protokola broj 7.

b) Da li je djelo zbog kojeg je apelant krivično gonjen isto (idem)

38. Član 4. Protokola broj 7 uspostavlja jamstvo da se nikome neće suditi odnosno da niko neće biti kažnjen za djelo za koje je već bio pravosnažno oslobođen ili osuđen. Evropski sud je u tom pogledu postavio mjerodavna načela u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* ([GC], broj 14939/03, 10. februara 2009). Mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

78. *Sud smatra da postojanje raznih pristupa pri odlučivanju je li djelo za koje se podnositelj zahtjeva kazneno godinu uistinu isto kao ono za koje je već bio pravomoćno oslobođen ili osuđen stvara pravnu neizvjesnost nespojivu s temeljnim pravom, i to pravom da se ne bude kazneno gonjen dva puta za isto djelo. U tom je kontekstu Sud sad pozvan dati usklađeno tumačenje pojma "isto djelo" – element idem načela ne bis in idem – u svrhu članka 4. Protokola br. 7. Iako je u interesu pravne izvjesnosti, predvidljivosti i jednakosti pred zakonom da sud bez valjanog razloga ne odstupa od presedana postavljenih u prethodnim predmetima, ako Sud ne bi održao dinamičan i evolutivan pristup izložio bi se riziku da postane preprekom reformi ili poboljšanju (vidi predmet *Vilho Eskelinen and Others v. Finland* [GC], br. 63235/00, st. 56., ECHR 2007...).*

79. *Analiza međunarodnih instrumenata u koje je ugrađeno načelo ne bis in idem u jednom ili drugom obliku otkriva raznolikost izraza kojima je formulirano. Tako se u članku 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju, članku 14., st. 7. UN-ovog Pakta o građanskim i političkim pravima i članku 50. Povelje o temeljnim pravima Evropske unije govori o '[istom] djelu' ('[istoj] povredi'), Američka povelja o ljudskim pravima govori o 'istom uzroku' ('istim činjenicama'), Konvencija kojom se provodi Schengenski sporazum zabranjuje kazneni progon za 'iste radnje' ('iste činjenice'), a Statut Međunarodnog kaznenog suda koristi izraz '[isto] ponašanje' ('[iste] konstitutivne radnje'). Sud Evropskih zajednica i Inter-američki Sud za ljudska prava smatrali su da je razlika između izraza 'iste radnje' ili 'isti uzrok' ('iste činjenice') s jedne strane i izraza '[isto] djelo' ('[ista]povreda') s druge strane važan element u korist zauzimanja pristupa koji se strogo temelji na istovjetnosti materijalnih radnji i odbija pravno razvrstavanje tih radnji kao nevažno. Pri takvom utvrđenju oba su suda naglasila da bi takav pristup bio na korist počinitelju, koji bi znao da se, nakon što je proglašen krivim i odslužio svoju kaznu ili nakon što je*

oslobođen, više ne mora bojati daljnjeg kaznenog progona za istu radnju...

80. *Sud smatra da upotreba izraza 'djelo' u tekstu članka 4. Protokola br. 7. ne može opravdati zauzimanje strožeg pristupa. Sud ponavlja da Konvenciju treba tumačiti i primijeniti na način koji prava čini praktičnima i djelotvornima, a ne teorijskima i iluzornima. Ona je živi instrument kojeg treba tumačiti u svjetlu današnjih uvjeta (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmet *Tyrer v. the United Kingdom*, 25. travnja 1978., st. 31., Series A br. 26 i *Christine Goodwin v. the United Kingdom* [GC], br. 28957/95, st. 75., ECHR 2002 VI). Odredbe međunarodnog ugovora kao što je Konvencija moraju se tumačiti u svjetlu njihovoga cilja i svrhe te isto tako u skladu s načelom djelotvornosti (vidi predmete *Mamatkulov and Askarov v. Turkey* [GC], br. 46827/99 i 46951/99, st. 123., ECHR 2005 I).*

81. *Sud nadalje primjećuje da je pristup koji naglašava pravno označavanje dva djela previše restriktivan u odnosu na prava pojedinca, jer ako se Sud ograniči na utvrđenje da je osoba kazneno gonjena za djela koja su različito razvrstana, tada se izlaže riziku da će podrivati jamstvo sadržano u članku 4. Protokola br. 7., a ne učiniti ga praktičnim i djelotvornim, kako to traži Konvencija (usporedi naprijed citirani predmet *Franz Fischer*, st. 25.).*

82. *Stoga Sud zauzima stajalište da se članak 4. Protokola br. 7. mora tumačiti na način da zabranjuje kazneni progon ili suđenje za drugo 'djelo' ukoliko ono proizlazi iz istih činjenica ili činjenica koje su u biti iste.*

83. *Jamstvo ugrađeno u članak 4. Protokola br. 7. postaje relevantno na početku novoga kaznenog progona, kad je prethodna oslobađajuća ili osuđujuća odluka postala po svojoj snazi res iudicata. Na toj točki u postupku dostupni materijal će se nužno sastojati od odluke kojom je prvi 'kazneni postupak' okončan i popisa optužbi podignutih protiv podnosioca zahtjeva u novom postupku. Ti dokumenti redovno sadrže izjavu o činjenicama koja se odnosi i na djelo za koje je podnositelju zahtjeva već suđeno i na djelo za koje je optužen ili optužena. Po mišljenju Suda, takve izjave o činjenicama odgovarajuća su polazna točka za njegovu odluku o pitanju jesu li činjenice u ta oba postupka bile istovjetne ili bitno iste. Sud naglašava da je nevažno koji dijelovi novih optužbi su moguće usvojeni ili odbačeni u naknadnom postupku, jer članak 4. Protokola br. 7. sadrži osiguranje protiv mogućnosti da se nekome sudi ili da bude podložan da mu se sudi ponovno u novome postupku, a ne zabranu druge osuđujuće ili oslobađajuće odluke...*

84. *Sud se u svome ispitivanju treba stoga usredotočiti na one činjenice koje predstavljaju skup konkretnih činjeničnih okolnosti koje uključuju istoga okrivljenika i koje su nerazdvojno povezane u vremenu i prostoru, a čije postojanje treba dokazati kako bi se osigurala osuđujuća presuda ili pokrenuo kazneni postupak.*

39. U konkretnom slučaju Ustavni sud primjećuje da je apelant u odnosu na prekršaj i krivično djelo proglašen krivim kao isti okrivljenik za isto ponašanje i u istome vremenskom okviru. S tim u vezi, također, primjećuje da definicija prekršaja na temelju čl. 3. i 3a. Zakona o javnom redu i miru ne sadrži kao takva nanošenje tjelesne povrede, dok je taj element presudan za krivično djelo nanošenja lake tjelesne povrede propisanog članom 172. KZ FBiH. Općinski sud je u svojoj odluci u prekršajnom postupku apelanta proglasio odgovornim zato što je javni red i mir narušavao tako što je, nastavljajući da vozi motokultivator, njegovim prednjim dijelom udario B.M. u lijevu nogu u predjelu butine, odnosno jer je Se.M. udario šakom dva puta u lice i drvenom granom u glavu. Dakle, fizički napad je predstavljao element prekršaja za koji je apelant proglašen odgovornim. U krivičnom postupku apelant je proglašen krivim jer je vozeći motokultivator krenuo u pravcu B.M. i njime je

udario u lijevu nogu nanijevši joj laku tjelesnu povredu u vidu nagnječenja s nakupinom krvi u lijevoj natkoljenici, odnosno jer je od Se.M. oteo drvo dužine oko dva m i njime je udario u glavu i vrat, nanijevši joj lake tjelesne povrede u vidu nagnječenja s nakupinom krvi u zatiljnom dijelu glave i nagnječenjem vrata s oguljotinom kože. Zatim, događaji opisani u obje odluke dogodili su se istog dana (8. jul 2007. godine) i u istom mjestu (Šošnje), odnosno obje odluke odnose se na tačno isti događaj i iste radnje.

40. Prema navedenom, Ustavni sud zaključuje da su činjenice koje predstavljaju prekršaj za koji je apelant proglašen odgovornim iste kao i one koje predstavljaju krivično djelo za koje je također osuđen. Pri tome, činjenica da je apelantu u prekršajnom postupku izrečena novčana kazna i ukor a u krivičnom postupku uvjetna osuda kazne zatvora od tri mjeseca, s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, ne utiče na zaključak da je apelantu i u prekršajnom i u krivičnom postupku u stvari suđeno za isto djelo.

c) Da li je postojala dvostrukost postupka (bis)

41. Prema stanovištu Evropskog suda član 4. Protokola broj 7 nužno se ne proteže na sve postupke pokrenute u odnosu na isto djelo (vidi predmet *Falkner v. Austria* (dec.), br. 6072/02, 30. rujna 2004). Njegov cilj i svrha podrazumijeva da, u nedostatku štete koju je dokazao podnositelj aplikacije, već sam novi postupak pokrenut uz znanje da je okrivljeniku već suđeno u prijašnjem postupku, predstavljao bi povredu ove odredbe (vidi naprijed citirani predmet *Zigarella*).

42. U konkretnom slučaju prekršajni postupak je pokrenut po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka od 1. novembra 2007. godine koji je podnijela PU Visoko. Odluka u ovom postupku je donijeta 21. marta 2008. godine i postala je pravosnažna 26. novembra 2008. godine. Krivični postupak pokrenut je na osnovu optužnice koju je podiglo Kantonalno tužilaštvo, a koja je potvrđena 14. februara 2008. godine. Oba postupka su vođena pred istim općinskim sudom i pred istim studijom pojedincem. U vrijeme donošenja prvostepene presude u krivičnom postupku, tj. 9. jula 2008. godine, odluka donijeta u prekršajnom postupku još uvijek nije bila konačna. Odluka u prekršajnom postupku je postala konačna i stekla svojstvo *res judicata* 26. novembra 2008. godine, tj. u trenutku kada još uvijek nije bilo odlučeno o apelantovoj žalbi na prvostepenu odluku u krivičnom postupku.

43. Ustavni sud primjećuje da je apelant u žalbi izričito ukazivao da je za isti događaj kod istog suda pokrenut i prekršajni postupak (*drugostepena presuda donijeta 10. decembra 2008. godine*). U odgovoru na ove apelantove žalbene navode Kantonalni sud je u obrazloženju istakao: *Što se tiče okolnosti da je optuženi Selimović Nuris, (apelant) vezano za isti događaj prekršajno kažnjavan rješenjem Općinskog suda u Visokom broj 041-Pr-07-001 709 od 21. marta 2008. godine po članu 3. stav 1. tačka 2. Zakona o javnom redu i miru, ova okolnost ne isključuje postojanje krivičnog djela laka tjelesna povreda iz člana 173. stav 1. u vezi sa članom 54. KZ FBiH, za koje je oglašen krivim presudom Općinskog suda u Visokom broj 041-0-K-08-000 067 od 9. jula 2008. godine, jer prekršaj ne može konzumirati postojanje krivičnog djela.*

44. Ustavni sud primjećuje da drugostepeni sud u postupku po žalbi može ispitivati samo onu povredu materijalnog prava na koju se u žalbi ukazuje. Nadalje, Zakon o krivičnom postupku izričito propisuje da će povreda materijalnog prava postojati i kada je stvar već pravosnažno presuđena. Iz obrazloženja osporene presude Kantonalnog suda proizlazi da je ovaj sud zaključio da činjenica da je apelant prekršajno kažnjen za isti događaj ne isključuje postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti, te je potvrdio prvostepenu presudu kojom je apelant proglašen krivim za isto djelo za koje je već proglašen odgovornim u prekršajnom postupku.

45. Prema navedenom, Ustavni sud zaključuje da je u okolnostima konkretnog slučaja došlo do dvostrukosti postupka, s obzirom da je rješenje iz prekršajnog postupka steklo svojstvo *res judicata* prije nego što je krivični postupak pokrenut za isto djelo okončan. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da se krivični postupak vođen protiv apelanta ne može svrstati pod izuzetke propisane stavom 2. člana 4. Protokola broj 7.

46. Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju povrijeđeno apelantovo pravo iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

Ostali navodi

47. S obzirom na zaključke u pogledu povrede prava garantovanog članom 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju, Ustavni sud smatra da nema potrebe da posebno ispituje i apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

48. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju kada priroda djela ulazi u okvir "krivičnog postupka" u smislu navedenog člana, te kada je takvo djelo predmet prekršajnog i krivičnog postupka protiv istog lica i ako proizlazi iz istih činjenica ili činjenica koje su bitno iste, pa odluka donijeta u jednom postupku koja je stekla svojstvo *res judicata* i kojom je utvrđena odgovornost i izrečena kazna, nije bila prepreka da protiv istog tog lica i u drugom postupku, koji nije okončan, također bude donesena odluka.

49. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

50. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Prof. dr. **Miodrag Simović**, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 133/09**, rješavajući apelaciju **Nurisa Selimovića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. alineja 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Miodrag Simović, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Constance Grewe, dopredsjednica
Seada Palavrić, dopredsjednica
Tudor Pantiru, sudac
Mato Tadić, sudac
Mirsad Čeman, sudac
Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 30. ožujka 2012. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU¹

Usvaja se apelacija **Nurisa Selimovića**.

Utvrđuje se povreda članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

¹ Odluka objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 38/12

Ukida se Presuda Kantonalnog suda u Zenici broj 004-0-Kž-08-000 240 od 10. prosinca 2008. godine.

Predmet se vraća Kantonalnim sudu u Zenici koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku, sukladno članku 4. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Kantonalnom sudu u Zenici da, sukladno članku 74. stavak 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama u svrhu provedbe ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Nuris Selimović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Visokog, kojeg zastupa Zahid Hodžić, odvjetnik iz Visokog, podnio je 19. siječnja 2009. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 004-0-Kž-08-000 240 od 10. prosinca 2008. godine i Presude Općinskog suda u Visokom (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 041-O-K-08-000067 od 9. srpnja 2008. godine. Apelant je dopunio apelaciju 7. prosinca 2010. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda i Kantonalnog tužiteljstva Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Kantonalno tužiteljstvo) zatraženo je 6. svibnja 2009. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Kantonalni sud je odgovor dostavio 11. svibnja, a Kantonalno tužiteljstvo 14. svibnja 2009. godine.

4. Na temelju članka 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Kantonalnog suda i Kantonalnog tužiteljstva dostavljeni su apelantu 25. lipnja 2009. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata podastrih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Općinski sud je, odlučujući o zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka koji je podnijela Policijska uprava Visoko (u daljnjem tekstu: Policijska uprava), Rješenjem broj 041-0-PR-07-001 709 od 21. ožujka 2008. godine apelanta, te B.M. i Sa.M. proglasio odgovornim zbog narušavanja javnog reda i mira, sudjelovanja u tuči i osobito drskog ponašanja, čime su apelant i M.B. počinili prekršaj iz članka 3. stavak 1. toč. 2. i 3. Zakona o javnom redu i miru ("Službene novine ZE-DO kantona" br. 8/00 i 15/03), a Sa.M. prekršaj iz članka 3. stavak 1. točka 2. istog zakona, pa im je izrečena uvjetna osuda, i to B.M. i Sa.M. novčane kazne koje se neće izvršiti ako u roku od jedne godine ne počine novi prekršaj, a apelantu novčana kazna u iznosu od 200,00 KM za prekršaj iz članka 3. stavak 1. točka 2. Zakona o javnom redu i miru, a za prekršaj iz članka 3. stavak 1. točka 3a. istog zakona, primjenom Zakona o prekršajima Federacije BiH, ukor.

7. Naime, 8. srpnja 2007. godine oko 14:45 sati u mjestu Šošnje, ispred kuće br. 41 apelant se, upravljajući motokultivatorom, kretao nekategorisanim putem pored kuće, vlasništvo H.M., iz kuće su izašle sestre B.M. i Se.M., i stale na put u namjeri da mu onemoguće prolaz. B.M. je počela da psuje i stala ispred motokultivatora, ali je apelant nastavio s vožnjom i tom prilikom je došlo do kontakta prednjeg dijela stroja i lijeve

noge M.B. u predjelu butine. Nakon toga ga je M.B. pokušala udariti drvenom granom, od čega se on obranio rukama. Pri tome je pustio upravljač zbog čega je došlo do prevrtanja motokultivatora. Tada je apelant šakom dva puta udario Se.M. u lice, te drvenom granom u glavu, a potom otišao svojoj kući gdje je došao Sa.M. i uz prijetnje ga pozivao da izađe da se fizički obračunaju.

8. Općinski sud je Presudom broj 041-O-K-08-000067 od 9. srpnja 2008. godine apelanta proglasio krivim za kazneno djelo lake tjelesne povrede iz članka 173. stavak 1, u svezi s člankom 54. Kaznenog zakona FBiH (u daljnjem tekstu: KZ FBiH), te mu je izrečena uvjetna osuda - jedinstvena kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca, koja se neće izvršiti ako u roku od jedne godine ne učini novo kazneno djelo.

9. Naime, 8. srpnja 2007. godine oko 13:30 sati u mjestu Šošnje, na putu ispred kuće B.M., nakon kraće prepirke sa B.M. u svezi s putem, apelant je vozeći traktor krenuo u pravcu B.M. i njime je udario u lijevu nogu, nanijevši joj laku tjelesnu povredu u vidu nagnječenja s nakupinama krvi u lijevoj natkoljenici, a kada je Se.M. čula galamu i pošla u apelantovom pravcu u namjeri da pomogne M.B., apelant je ušao u dvorište kuće, te od Se.M. oteo drvo duljine oko dva metra kojim ju je udario u glavu i vrat, nanijevši joj lake tjelesne povrede u vidu nagnječenja u zatiljnom dijelu glave i vrata sa oguljotinom kože.

10. Iz obrazloženja presude proizlazi da je sud u cjelini vjerovao iskazima B.M., Se.M. i Bi.M. jer su bile na licu mjesta, a B.M. i Se.M. su bile i izravne sudionice događaja u kojem su zadobile lake tjelesne povrede. Dalje je sud dao iscrpnu analizu iskaza navedenih svjedoka, posebice ističući da B.M. i Se.M. nisu poricale da je B.M. izašla na put u namjeri da apelantu onemogući prolaz, te da je to bio povod za kritični događaj, što je i apelant potvrdio u svome iskazu. Potom je sud u cjelini prihvatio i iskaz Bi.M., majke B.M. i Se.M., jer je ona svjedočila na temelju neposrednog opažanja o onome što se dešavalo na putu ispred njezine kuće, kao i u njezinome dvorištu. Također, ukazano je da je iskaze navedenih svjedoka potvrdio i svjedok Sa.M. koji nije bio neposredni očevidac samog događaja, ali je o njemu obaviješten od M.B. i Se.M., odnosno on je iznio svoja saznanja koja je vidio i čuo kad je došao na lice mjesta. Najzad, iskazi navedenih svjedoka, kao svjedoka optužbe koji su bili suglasni i kojim je sud vjerovao, potvrđeni su i nalazom i mišljenjem vještaka koji je potvrdio kako povrede koje je pretrpjela B.M. mogu biti izazvane zamahnutim tupim tvrdim mehaničkim sredstvom, da to može biti i motokultivator u pokretu, a kako je B.M. i izjavila, odnosno da povrede koje je pretrpjela Se.M. mogu poticati od tupog zamahnutog predmeta koje može biti drvo. Sud nije vjerovao iskazima svjedoka obrane A.Č., E.Č. i E.S. jer nisu bili na licu mjesta događaja, tj. događaj su promatrali s udaljenosti koja im nije omogućavala da ga potpuno sagledaju, odnosno događaj nisu vidjeli od početka. U svezi s tim posebice je istaknuto kako je svjedok A.Č. izjavio da mu je, s mjesta gdje je stajao i promatrao događaj, vidik zaklanjao voćnjak. Izjavio je da on nije vidio događaj već da je čuo galamu, te je ukazano da svjedok E.S. nije bio na licu mjesta niti je događaj promatrao od početka, kao i da nije učinio vjerovatnom svoju tvrdnju kako je s udaljenosti na kojoj se nalazio vidio da M.B. i Se.M. u rukama drže bukove ogranke kojima su zamahivale prema apelantu. Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja zaključeno je da su se u apelantovim radnjama stekla obilježja kaznenog djela lake tjelesne povrede iz članka 173. stavak 1. KZ FBiH.

11. Kantonalni sud je Presudom broj 004-0-Kž-08-000 240 od 10. prosinca 2008. godine apelantov priziv odbio kao neutemeljen i potvrdio presudu Općinskog suda. U obrazloženju presude je istaknuto da je prvostupanjski sud svoju odluku utemeljio na činjenicama koje je utvrdio kao neprijeporne

provodenjem dokaza na glavnom pretresu. Dalje je istaknuto da je u obrazloženju prvostupajnske presude dana iscrpna analiza provedenih dokaza i optužbe i obrane, da su provedeni dokazi cijenjeni pojedinačno i u uzajamnoj vezi, te su data jasna obrazloženja zbog čega neki od provedenih dokaza nisu prihvaćeni. S tim u svezi, Kantonalni sud se u cjelini suglasio s razlozima i obrazloženjima prvostupajnskog suda zbog kojih nisu prihvaćeni iskazi svjedoka koje je predložio apelant, te ukazao da ni u prizivu nije pobijana činjenica da oni nisu bili neposredni očevidci cijeloga događaja, kao i činjenica da se radi o osobama koje su u bližem ili daljem srodstvu s apelantom i koje su, također, u sukobu sa M.B. i Se.M. zbog korištenja puta na kojem se događaj i odigrao. Kao neutemeljen je ocijenjen i prizivni navod koji se odnosio na prihvatanje iskaza svjedoka Sa.B., te je istaknuto kako ne postoji prepreka da se činjenično stanje utvrđuje i posrednim svjedocima, a da sudu treba ocijeniti vrijednost takvoga iskaza. Najzad, u svezi s apelantovim navodima kako je za taj događaj prekršajno kažnjavan Rješenjem Općinskog suda broj 041-Pr-7-001 709 od 21. ožujka 2008. godine zbog prekršaja iz članka 3. stavak 1. točka 2. Zakona o javnom redu i miru, istaknuto je da ova okolnost ne isključuje postojanje kaznenoga djela lake tjelesne povrede iz članka 173. stavak 1. u svezi s člankom 54. KZ BiH za koje je proglašen krivim pobijanom presudom, jer prekršaj ne može konzumirati postojanje kaznenoga djela.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant smatra kako mu je pobijanim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Apelant smatra kako mu je pobijanim presudama povrijeđeno i pravo da ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu iz članka 4. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

13. Povredu prava da mu ne bude suđeno ili da ne bude kažnjen dva puta po istom predmetu apelant zasniva na činjenici da je za isti događaj, odnosno iste činjenične radnje, proglašen krivim i kažnjen u pravomoćno okončanom prekršajnom postupku pred istim sudom. Apelant smatra kako je neutemeljen stav Kantonalnog suda da prekršaj ne može konzumirati postojanje kaznenog djela. U prilog tvrdnji da je dva puta kažnjen po istom predmetu apelant ističe da je pravomoćno okončani prekršajni postupak vodio neovisni i nepristrani sud, da je zadovoljio sve zahtjeve članka 6. Europske konvencije, te najzad da je i prekršajni, kao i kazneni postupak, faktički vodio isti sud, odnosno da je isti sudac postupao u oba postupka, a što, po njegovome mišljenju, upućuje na zaključak da se radi o istom sudu, odnosno postupku.

14. Apelant smatra kako mu je pravo na pravično suđenje povrijeđeno zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. U prilog ovome apelant ističe kako su pobijane presude utemeljene na dokazima koje je predložio tužiteljstvo, odnosno na iskazima oštećenih kao svjedoka, te na iskazu posrednog svjedoka koji je u prekršajnom postupku proglašen krivim, te da sudovi nisu ponudili valjane razloge zbog kojih nisu prihvatili iskaze svjedoka obrane, a koji su u potpunosti suglasni s činjeničnim stanjem utvrđenim u rješenju iz prekršajnog postupka u povodu istog događaja. Sve navedeno je po apelantovome mišljenju rezultiralo i povredom njegovoga prava na obranu. Potom, apelant ističe kako se iz obrazloženja pobijanih presuda ne vidi na koji je način u odnosu na njega primijenjeno načelo *in dubio pro reo*, što po njegovome mišljenju ukazuje na proizvoljnost. Najzad, apelant ističe kako je Kantonalni sud proizvoljno i nekritički prihvatio zaključke prvostupajnskoga suda glede

činjeničnog utvrđenja i razloga zbog kojih nisu prihvaćeni iskazi svjedoka obrane, a zbog čega smatra da mu je u njegovom slučaju prekršena presumpcija nevinosti.

b) Odgovor na apelaciju

15. Kantonalni sud je u odgovoru na apelaciju istaknuo kako u svemu ostaje kod razloga i obrazloženja iznesenih u obrazloženju pobijane presude.

16. Kantonalno tužiteljstvo je u odgovoru na apelaciju istaknulo kako su svi apelantovi navodi neutemeljeni. Također, ukazano je kako je apelant rješenjem Općinskog suda proglašen odgovornim za narušavanje javnog reda i mira, a presudom Općinskog suda proglašen je krivim za kazneno djelo lake tjelesne povrede, pa se ne može prihvatiti njegova tvrdnja da se radi o potpuno istim činjeničnim radnjama i činjeničnom opisu, te da utvrđenje kako u apelantovim radnjama ima elemenata prekršaja ni u kojem slučaju ne može isključiti utvrđivanje i postojanje kaznenoga djela i kaznene odgovornosti. Kantonalno tužiteljstvo se u cjelini suglasilo s ocjenom Kantonalnog suda da postojanje prekršaja ne može konzumirati postojanje kaznenoga djela.

V. Relevantni propisi

17. **Kazneni zakon Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04 i 18/05) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka.

Članak 172.

Laka tjelesna povreda

(1) Ko drugog lako tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje lako naruši,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

18. **Zakon o javnom redu i miru** ("Službene novine Ze-Do kantona" br. 8/00, 15/03 i 11/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se javni red i mir na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Kanton), utvrđuju djela kojim se povređuje javni red i mir i propisuju prekršajne sankcije za postupke i ponašanja kojima se narušava i ugrožava sigurnost i lično dostojanstvo građana na javnim mjestima, vrijeđa moral, (...).

Član 3.

Prekršaj javnog reda i mira čini:

2. ko na javnom mjestu narušava javni red i mir učestvovanjem u tuči, zlostavljanjem ili fizičkim napadom na drugog, ili ko izazove tuču, odnosno zlostavljanje ili fizički napad na drugog;

3. ko na javnom mjestu narušava javni red i mir osobito drskim ponašanjem;

Član 3a.

Kao osobito drsko ponašanje iz članka 3. stav 1. točka 3. smatra se grubo vrijeđanje drugog lica ili drugo bezobzirno ponašanje kojim se ugrožava sigurnost građana ili kojim se može izazvati osjećanje ugroženosti, uznemirenosti ili negodovanja građana.

Član 6.

Učinitelac će se kazniti:

2. za prekršaj iz članka 3. točka 2., 3., 4., 5., 14., 15., 16., 20. i 21. ovog zakona novčanom kaznom od 200 do 500 KM.

19. **Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07 i 53/07) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 313.

Povrede Kaznenog zakona

Povreda Kaznenog zakona postoji ako je Kazneni zakon povrijeđen u pitanju.

c) postoje li okolnosti koje isključuju kazneno gonjenje, a posebice je li nastupila zastara kaznenog gonjenja ili je gonjenje isključeno uslijed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravomoćno presuđena.

20. Zakon o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" broj 31/06) u relevantnom dijelu glasi:

*Član 6.**Prekršajne sankcije*

(1) Prekršajne sankcije su: novčana kazna, uvjetna osuda, ukor i zaštitne mjere.

(2) Prekršajnu sankciju može izreći sud u prekršajnom postupku koji je pokrenut i proveden sukladno ovom zakonu.

VI. Dopustivost

21. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovome ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojega suda u Bosni i Hercegovini.

22. Sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojega je koristio.

23. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apela-cijom je Presuda Kantonalnog suda broj 004-0-Kž-08-000 240 od 10. prosinca 2008. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, pobijanu je presudu apelant primio 5. siječnja 2009. godine, a apelacija je podnesena 19. siječnja 2009. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nije očevidno (*prima facie*) neutemeljena, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojega apelacija nije dopustiva.

24. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio kako predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

25. Apelant je apelaciju podnio zbog navodnoga kršenja prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije i prava da ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu

26. Članak 4. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju glasi:

1. Nikome se ne može suditi niti se može ponovo kazniti u kaznenom postupku u nadležnosti iste države za djelo zbog kojeg je već bio pravomoćno oslobođen ili osuđen sukladno zakonu i kaznenom postupku te države.

2. Odredbe prethodnog stava ne sprečavaju obnovu postupka sukladno zakonu i kaznenim postupkom date države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.

3. Ovaj se član ne može staviti van snage na temelju članka 15. Konvencije.

27. U konkretnom slučaju apelant ističe kako su mu izrečene dvije kazne u dva odvojena postupka koja su vođena usporedno a u povodu istog inkriminiranog događaja. Naime, apelantu je u prekršajnom postupku izrečena novčana kazna i ukor, a u kaznenom postupku uvjetna osuda kazne zatvora u trajanju od dva mjeseca. Potom, odluka donijeta u prekršajnom postupku postala je pravomoćna u trenutku kada o apelantovom prizivu na presudu u kaznenom postupku, u kojoj je, pored ostalog, ukazivao na prekršajni postupak u povodu istog događaja, još nije bilo odlučeno.

28. Ustavni sud podsjeća kako je Europski sud u predmetu *Maresti protiv Hrvatske* (vidi Europski sud, aplikacija broj 55759/07, presuda od 23. srpnja 2009. godine), a pozivajući se na stavove zauzete u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* (vidi Europski sud, [GC] aplikacija broj 14939/03 presuda od 10. veljače 2009. godine) utvrdio kako je pri odlučivanju o postojanju dvostrukog suđenja ili kažnjavanja u smislu članka 4. Protokola broj 7 potrebno odgovoriti na sljedeća pitanja: a) Je li prva kazna po svojoj prirodi bila kaznenopravna?; b) Je li djelo zbog kojega je apelant kazneno gonjen isto (idem); te c) Je li postojala dvostrukost postupka (bis). Stoga će Ustavni sud apelantove navode kako su mu izrečene dvije kazne u dva odvojena postupka koja su vođena usporedno, ispitati sukladno navedenim stavovima Europskog suda.

a) Je li prva kazna po svojoj prirodi bila kaznenopravna?

29. Ustavni sud primjećuje kako je apelant rješenjem Općinskog suda od 21. ožujka 2008. godine proglašen odgovornim u postupku vođenom prema Zakonu o prekršajima, te mu je za počinjene prekršaje izrečena novčana kazna i ukor. Prema pravnoj kvalifikaciji, nije sasvim jasno mogu li se "prekršaji" tretirati kao "kaznena djela". Stoga, kako bi se utvrdilo je li apelant "pravomoćno oslobođen ili osuđen sukladno zakonu i kaznenom postupku" prvo pitanje o kojem treba odlučiti je odnosi li se taj postupak na "kaznenu" stvar u smislu članka 4. Protokola broj 7.

30. Prema stajalištu Europskog suda pravno označavanje postupka prema nacionalnom pravu ne može biti jedino mjerilo relevantnosti za primjenu načela *ne bis in idem* na temelju članka 4. stavak 1. Protokola broj 7. Inače bi primjena ove odredbe bila ostavljena na slobodnu procjenu državama ugovornicama u mjeri koja bi mogla dovesti do rezultata nespojivih s ciljem i svrhom Europske konvencije (vidi Europski sud, *Storbraten protiv Norveške* (dec.), br. 12277/04, ECHR 2007... (izvodi), s daljnjim referencama). Pojam "kazneni postupak" u tekstu članka 4. Protokola broj 7 treba tumačiti u svjetlu općih načela koja se odnose na odgovarajuće riječi "optužba za kazneno djelo" i "kazna" u čl. 6. i 7. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Haarvig protiv Norveške* (dec.), broj 11187/05, 11. prosinac 2007; *Rosenquist protiv Švedske* (dec.), broj 60619/00, 14. rujna 2004; *Manasson protiv Švedske* (dec.), broj 41265/98, 8. april 2003; *Göktan protiv Francuske*, broj 33402/96, stavak 48, ECHR 2002-V; *Malige protiv Francuske*, 23. rujna 1998, stavak 35, Izvješća 1998. VII i *Nilsson protiv Švedske* (dec.), br. 73661/01, ECHR 2005...).

31. U utvrđenoj praksi Europskog suda postavljena su tri mjerila koja su općepoznata kao "mjerila Engel" (vidi Europski sud, *Engel i drugi protiv Nizozemske*, 8. april 1976, Serija A broj 22), koja treba razmotriti pri utvrđivanju radi li se o "optužbi za kazneno djelo". Prvo mjerilo je pravno razvrstavanje djela prema nacionalnom pravu, drugo je sama priroda djela, a treće stupanj težine kazne kojoj je dotična osoba moguće izložena. Drugo i treće mjerilo je alternativno, ne nužno kumulativno. To, međutim, ne isključuje kumulativni pristup kad odvojena analiza svakoga mjerila ne omogućuje postizanje jasnog zaključka glede postojanja optužbe za kazneno djelo (vidi Europski sud, *Jussila protiv Finske* [GC], broj 73053/01, st. 30-31, ECHR 2006... i

Ezeh i Connors protiv Ujedinjenog Kraljevstva [GC], broj 39665/98 i 40086/98, st. 82-86, ECHR 2003 X).

32. U konkretnom slučaju apelant je proglašen odgovornim u prekršajnom postupku za dva djela koja prema domaćem pravu predstavljaju prekršaje na temelju čl. 3. i 3a. Zakona o javnom redu i miru. Bez obzira na to, Europski sud je utvrdio kako određena djela ipak imaju kaznenu konotaciju, iako se prema mjerodavnom domaćem pravu smatraju previše trivijalnim da bi se na njih primjenjivalo kazneno pravo i postupak (vidi Europski sud, *Menesheva protiv Rusije*, broj 59261/00, stavak 96, ECHR 2006...; *Galstyan protiv Jermenije* broj 26986/03, stavak 57, 15. novembar 2007. i *Ziliberberg protiv Moldove*, broj 61821/00, st. 32-35, 1. veljače 2005).

33. Uključivanje konkretnih djela u Zakon o javnom redu i miru poslužilo je kao jamstvo zaštite ljudskog dostojanstva i javnog reda (članak 1), vrijednosti i interesa koji redovito spadaju u sferu zaštite kaznenoga prava. Ova odgovarajuća odredba Zakona usmjerena je prema svim građanima a ne prema grupi koja ima poseban položaj. Pozivanje na "lakšu" prirodu djela samo po sebi ne isključuje njegovo razvrstavanje kao "kaznenog" u autonomnom smislu Europske konvencije, jer u njoj ništa ne upućuje na to da bi kaznena priroda djela, u smislu "mjerila Engel", nužno tražila određeni stupanj težine (vidi naprijed citirani predmet *Ezeh*, stavak 104). Konačno, prema stajalištu Europskog suda, primarni ciljevi u utvrđivanju djela o kojim je riječ je kazna i odvratanje, a to su priznata obilježja kaznenih sankcija (ibid., st. 102. i 105).

34. Glede stupnja težine mjere, ona se utvrđuje s obzirom na najveću moguću kaznu koju predviđa mjerodavno pravo. Stvarno zapriječena kazna mjerodavna je za ovo utvrđenje ali ne može umanjiti važnost onoga što se prvobitno dovodi u pitanje (ibid., stavak 120). U konkretnom slučaju za prekršaje za koje je apelant proglašen odgovornim članak 6. Zakona o javnom redu i miru predviđa novčanu kaznu od 200,00 do 500,00 KM, odnosno članak 6. Zakona o prekršajima, novčanu kaznu, uvjetnu osudu, ukor i zaštitnu mjeru. Apelantu su za prekršaje za koje je proglašen odgovornim izrečene novčana kazna od 200,00 KM i ukor.

35. Prema stajalištu Europskog suda, a sukladno kriterijima Engel, djelo po svojoj prirodi mora biti kazneno, te za počinitelja takvog djela mora biti propisana kazna koja po svojoj prirodi i stupnju težine općenito pripada kaznenoj oblasti (vidi naprijed citiranu *Jussila protiv Finske*, stavak 31). Također, manje teška kazna sama po sebi ne može biti osnova da jedno djelo, u smislu kriterija Engel, bude isključeno od primjene članka 6. Europske konvencije, s obzirom da je mnogo važnija priroda djela, te da je relevantno da kazna ima obilježje odvratanja i kažnjavanja (ibid. 38).

36. U konkretnom slučaju, Ustavni sud primjećuje da je svrha kazne u prekršajnom postupku da spriječi djelatnosti kojima se vrši povreda javnog poretka, da spriječi učinioca da čini prekršaje i da ga preodgoji, te da odgojno utiče na druge da ne čine prekršaje, jača moral i utiče na razvijanje odgovornosti i discipline građana, a što čini obilježja i kaznene sankcije. U konkretnom slučaju svrha kazne je osigurati poštivanje propisa kojim se uređuje oblast javnog reda i mira, te kazniti osobe koje krše te propise. Dakle, svrha kazne u prekršajnom postupku je odvratanje i kažnjavanje bez obzira na stupanj njezine težine.

37. Ustavni sud zaključuje kako priroda djela za koja je apelant proglašen odgovornim i za koja su mu izrečene sankcije rješenjem Općinskog suda od 21. ožujka 2008. godine ulaze u sferu "kaznenog postupka" prema sadržaju članka 4. Protokola broj 7.

b) Je li djelo zbog kojega je apelant kazneno gonjen isto (idem)

38. Članak 4. Protokola broj 7 uspostavlja jamstvo da se nikome neće suditi odnosno da nitko neće biti kažnjen za djelo za koje je već bio pravomoćno oslobođen ili osuđen. Europski sud je u tome pogledu postavio mjerodavna načela u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* ([GC], broj 14939/03, 10. veljače 2009). Mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

78. *Sud smatra da postojanje raznih pristupa pri odlučivanju je li djelo za koje se podnositelj zahtjeva kazneno godino uistinu isto kao ono za koje je već bio pravomoćno oslobođen ili osuđen stvara pravnu neizvjesnost nespojivu s temeljnim pravom, i to pravom da se ne bude kazneno gonjen dva puta za isto djelo. U tom je kontekstu Sud sad pozvan dati usklađeno tumačenje pojma "isto djelo" – element idem načela ne bis in idem – u svrhu članka 4. Protokola br. 7. Iako je u interesu pravne izvjesnosti, predvidljivosti i jednakosti pred zakonom da sud bez valjanog razloga ne odstupa od presedana postavljenih u prethodnim predmetima, ako Sud ne bi održao dinamičan i evolutivan pristup izložio bi se riziku da postane preprekom reformi ili poboljšanju (vidi predmet Vilho Eskelinen and Others v. Finland [GC], br. 63235/00, st. 56., ECHR 2007...).*

79. *Analiza međunarodnih instrumenata u koje je ugrađeno načelo ne bis in idem u jednom ili drugom obliku otkriva raznolikost izraza kojima je formulirano. Tako se u članku 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju, članku 14., st. 7. UN-ovog Pakta o građanskim i političkim pravima i članku 50. Povelje o temeljnim pravima Europske unije govori o '[istom] djelu' ('[isto]j povredi'), Američka povelja o ljudskim pravima govori o 'istom uzroku' ('istim činjenicama'), Konvencija kojom se provodi Schengenski sporazum zabranjuje kazneni progon za 'iste radnje' ('iste činjenice'), a Statut Međunarodnog kaznenog suda koristi izraz '[isto] ponašanje' ('[iste] konstitutivne radnje'). Sud Europskih zajednica i Inter-američki Sud za ljudska prava smatrali su da je razlika između izraza 'iste radnje' ili 'isti uzrok' ('iste činjenice') s jedne strane i izraza '[isto] djelo' ('[ista]povreda') s druge strane važan element u korist zauzimanja pristupa koji se strogo temelji na istovjetnosti materijalnih radnji i odbija pravno razvrstavanje tih radnji kao nevažno. Pri takvom utvrđenju oba su suda naglasila da bi takav pristup bio na korist počinitelju, koji bi znao da se, nakon što je proglašen krivim i odslužio svoju kaznu ili nakon što je oslobođen, više ne mora bojati daljnjeg kaznenog progona za istu radnju...*

80. *Sud smatra da upotreba izraza 'djelo' u tekstu članka 4. Protokola br. 7. ne može opravdati zauzimanje strožeg pristupa. Sud ponavlja da Konvenciju treba tumačiti i primijeniti na način koji prava čini praktičnima i djelotvornima, a ne teorijskima i iluzornima. Ona je živi instrument kojeg treba tumačiti u svjetlu današnjih uvjeta (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmet Tyrer v. the United Kingdom, 25. travnja 1978., st. 31., Series A br. 26 i Christine Goodwin v. the United Kingdom [GC], br. 28957/95, st. 75., ECHR 2002 VI). Odredbe međunarodnog ugovora kao što je Konvencija moraju se tumačiti u svjetlu njihovoga cilja i svrhe te isto tako u skladu s načelom djelotvornosti (vidi predmete Mamatkulov and Askarov v. Turkey [GC], br. 46827/99 i 46951/99, st. 123., ECHR 2005 I).*

81. *Sud nadalje primjećuje da je pristup koji naglašava pravno označavanje dva djela previše restriktivan u odnosu na prava pojedinca, jer ako se Sud ograniči na utvrđenje da je osoba kazneno gonjena za djela koja su različito razvrstana, tada se izlaže riziku da će podrivati jamstvo sadržano u članku 4. Protokola br. 7., a ne učiniti ga praktičnim i djelotvornim, kako to traži Konvencija (usporedi naprijed citirani predmet Franz Fischer, st. 25.).*

82. *Stoga Sud zauzima stajalište da se članak 4. Protokola br. 7. mora tumačiti na način da zabranjuje kazneni progon ili*

suđenje za drugo 'djelo' ukoliko ono proizlazi iz istih činjenica ili činjenica koje su u biti iste.

83. Jamstvo ugrađeno u članak 4. Protokola br. 7. postaje relevantno na početku novoga kaznenog progona, kad je prethodna oslobađajuća ili osuđujuća odluka postala po svojoj snazi res iudicata. Na toj točki u postupku dostupni materijal će se nužno sastojati od odluke kojom je prvi 'kazneni postupak' okončan i popisa optužbi podignutih protiv podnosioca zahtjeva u novom postupku. Ti dokumenti redovno sadrže izjavu o činjenicama koja se odnosi i na djelo za koje je podnosiocu zahtjeva već suđeno i na djelo za koje je optužen ili optužena. Po mišljenju Suda, takve izjave o činjenicama odgovarajuća su polazna točka za njegovu odluku o pitanju jesu li činjenice u ta oba postupka bile istovjetne ili bitno iste. Sud naglašava da je nevažno koji dijelovi novih optužbi su moguće usvojeni ili odbačeni u naknadnom postupku, jer članak 4. Protokola br. 7. sadrži osiguranje protiv mogućnosti da se nekomе суди ili да буде подложан да му се суди поновно у новоме поступку, а не забрану друге осуђујуће или ослобађајуће одлуке...

84. Суд се у своме испитивању треба стого усредоточити на оне чинjenice koje predstavljaju skup konkretnih činjeničnih okolnosti koje uključuju istoga okrivljenika i koje su nerazdvojno povezane u vremenu i prostoru, a čije postojanje treba dokazati kako bi se osigurala osuđujuća presuda ili pokrenuo kazneni postupak.

39. U konkretnom slučaju Ustavni sud primjećuje da je apelant u odnosu na prekršaj i kazneno djelo proglašen krivim kao isti okrivljenik za isto ponašanje i u istome vremenskom okviru. S tim u svezi, također, primjećuje da definicija prekršaja na temelju čl. 3. i 3a. Zakona o javnom redu i miru ne sadrži kao takva nanošenje tjelesne povrede, dok je taj element presudan za kazneno djelo nanošenja lake tjelesne povrede propisanog člankom 172. KZ FBiH. Općinski sud je u svojoj odluci u prekršajnom postupku apelanta proglasio odgovornim zato što je javni red i mir narušavao tako što je, nastavljajući voziti motokultivator, njegovim prednjim dijelom udario B.M. u lijevu nogu u predjelu butine, odnosno jer je Se.M. udario šakom dva puta u lice i drvenom granom u glavu. Dakle, fizički napad je predstavljao element prekršaja za koji je apelant proglašen odgovornim. U kaznenom postupku apelant je proglašen krivim jer je vozeći motokultivator krenuo u pravcu B.M. i njime je udario u lijevu nogu nanijevši joj laku tjelesnu povredu u vidu nagnječenja s nakupinom krvi u lijevoj natkoljenici, odnosno jer je od Se.M. oteo drvo duljine oko dva m i njime je udario u glavu i vrat, nanijevši joj lake tjelesne povrede u vidu nagnječenja s nakupinom krvi u zatiljnom dijelu glave i nagnječenjem vrata s oguljotinom kože. Potom, događaji opisani u obje odluke dogodili su se istog dana (8. jul 2007. godine) i u istom mjestu (Šošnje), odnosno obje odluke odnose se na tačno isti događaj i iste radnje.

40. Prema navedenomе, Ustavni sud zaključuje da su činjenice koje predstavljaju prekršaj za koji je apelant proglašen odgovornim iste kao i one koje predstavljaju kazneno djelo za koje je također osuđen. Pri tome, činjenica da je apelantu u prekršajnom postupku izrečena novčana kazna i ukor a u kaznenom postupku uvjetna osuda kazne zatvora od tri mjeseca, s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, ne utiče na zaključak da je apelantu i u prekršajnom i u kaznenom postupku u stvari suđeno za isto djelo.

c) Je li postojala dvostrukost postupka (bis)

41. Prema stajalištu Europskog suda članak 4. Protokola broj 7 nužno se ne proteže na sve postupke pokrenute u odnosu na isto djelo (vidi predmet *Falkner v. Austria* (dec.), br. 6072/02, 30. rujna 2004). Njegov cilj i svrha podrazumijeva da, u nedostatku štete koju je dokazao podnositelj aplikacije, već sam novi postupak pokrenut uz znanje da je okrivljeniku već suđeno u

prijašnjem postupku, predstavljao bi povredu ove odredbe (vidi naprijed citirani predmet *Zigarella*).

42. U konkretnom slučaju prekršajni postupak je pokrenut po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka od 1. studenoga 2007. godine koji je podnijela PU Visoko. Odluka u ovom postupku je donijeta 21. ožujka 2008. godine i postala je pravomoćna 26. studenoga 2008. godine. Kazneni postupak pokrenut je na temelju optužnice koju je podiglo Kantonalno tužiteljstvo, a koja je potvrđena 14. veljače 2008. godine. Oba postupka su vođena pred istim općinskim sudom i pred istim sucem pojedincem. U vrijeme donošenja prvostupanjske presude u kaznenom postupku, tj. 9. srpnja 2008. godine, odluka donijeta u prekršajnom postupku još uvijek nije bila konačna. Odluka u prekršajnom postupku je postala konačna i stekla svojstvo *res iudicata* 26. studenoga 2008. godine, tj. u trenutku kada još uvijek nije bilo odlučeno o apelantovom prizivu na prvostupanjsku odluku u kaznenom postupku.

43. Ustavni sud primjećuje da je apelant u prizivu izričito ukazivao da je za isti događaj kod istog suda pokrenut i prekršajni postupak (*drugostupanjska presuda donijeta 10. prosinca 2008. godine*). U odgovoru na ove apelantove prizivne navode Kantonalni sud je u obrazloženju istaknuo: *Što se tiče okolnosti da je optuženi Selimović Nuris, (apelant) vezano za isti događaj prekršajno kažnjavan rješenjem Općinskog suda u Visokom broj 041-Pr-07-001 709 od 21. marta 2008. godine po članu 3. stav 1. tačka 2. Zakona o javnom redu i miru, ova okolnost ne isključuje postojanje krivičnog djela laka tjelesna povreda iz člana 173. stav 1. u vezi sa članom 54. KZ FBiH, za koje je oglašen krivim presudom Općinskog suda u Visokom broj 041-0-K-08-000 067 od 9. jula 2008. godine, jer prekršaj ne može konzumirati postojanje krivičnog djela.*

44. Ustavni sud primjećuje da drugostupanjski sud u postupku po prizivu može ispitivati samo onu povredu materijalnog prava na koju se u prizivu ukazuje. Nadalje, Zakon o kaznenom postupku izričito propisuje da će povreda materijalnog prava postojati i kada je stvar već pravomoćno presuđena. Iz obrazloženja pobijane presude Kantonalnog suda proizlazi da je ovaj sud zaključio kako činjenica da je apelant prekršajno kažnjen za isti događaj ne isključuje postojanje kaznenog djela i kaznene odgovornosti, te je potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je apelant proglašen krivim za isto djelo za koje je već proglašen odgovornim u prekršajnom postupku.

45. Prema navedenomе, Ustavni sud zaključuje da je u okolnostima konkretnog slučaja došlo do dvostrukost postupka, s obzirom da je rješenje iz prekršajnog postupka steklo svojstvo *res iudicata* prije nego što je kazneni postupak pokrenut za isto djelo okončan. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da se kazneni postupak vođen protiv apelanta ne može svrstati pod izuzetke propisane stavkom 2. članka 4. Protokola broj 7.

46. Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju povrijeđeno apelantovo pravo iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

Ostali navodi

47. S obzirom na zaključke glede povrede prava garantiranog člankom 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju, Ustavni sud smatra kako nema potrebe posebice ispitivati i apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

48. Ustavni sud zaključuje kako postoji povreda prava iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju kada priroda djela ulazi u okvir "kaznenog postupka" u smislu navedenog članka, te kada je takvo djelo predmetom prekršajnog

привремена мјера којом би Уставни суд "забрањено" изгон" из Босне и Херцеговине док се не оконча поступак пред Уставним судом и Европским судом за људска права о његовим апелацијама, односно апликацијама. Истог дана, факсом, апелант је допунио захтјев да се донесе привремена мјера у 13:56 часова достављајући копију свог захтјева за пружање међународне заштите (азил) у Босни и Херцеговини.

6. Апелант је 6. маја 2011. године поднио апелацију Уставном суду регистровану под бројем АП 2001/11 против Пресуде Суда БиХ број С1 3 У 005588 11 У од 12. априла 2011. године.

7. Апелант је 1. јуна 2011. године поднио апелацију Уставном суду регистровану под бројем АП 2285/11 против Пресуде Суда БиХ број С1 3 У 005827 11 У од 11. маја 2011. године.

8. Апелант је 11. јануара 2012. године поднио апелацију Уставном суду регистровану под бројем АП 221/12 против Пресуде Суда БиХ број С1 3 У 006552 11 У од 5. септембра 2011. године.

II. Поступак пред Уставним судом

9. На основу члана 22 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, у апелацијама које су регистроване под бројем АП 5802/10, АП 301/11, АП 1364/11, АП 1365/11, АП 1602/11, АП 2001/11, АП 2285/11 и АП 221/12 од Суда БиХ, Министарства безбједности и Службе за послове са странцима затражено је у периоду од 15. априла 2011. године до 6. фебруара 2012. године да доставе одговоре на апелацију.

10. Суд БиХ, Министарство безбједности и Служба за послове са странцима одговоре на апелације су доставили у периоду од 4. маја 2011. године до 8. марта 2012. године. Суд БиХ није доставио одговор на апелацију регистровану под бројем АП 2285/11.

11. На основу члана 26 став 2 Правила Уставног суда, одговори на апелације Суда БиХ, Министарства безбједности и Службе за послове са странцима достављени су апеланту у периоду од 12. маја 2011. године до 9. марта 2012. године.

12. Уставни суд је Одлуком о привременој мјери број АП 1602/11 од 29. јуна 2011. године одбио апелантов захтјев да се донесе привремена мјера.

13. С обзиром да се апелације регистроване под бројем АП 5802/10, АП 301/11, АП 1364/11, АП 1365/11, АП 1602/11, АП 2001/11, АП 2285/11 и АП 221/12 тичу истог чињеничног и правног основа, Уставни суд је, у складу с чланом 31 став 1 Правила Уставног суда, одлучио да споји свих седам предмета у којима ће водити један поступак и донијети једну одлуку под бројем АП 5802/10.

III. Чињенично стање

14. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената који су предочени Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

Продужење мјере надзора

- *Чињенице у предмету број АП 5802/10 и АП 301/11*

15. Служба за послове са странцима је рјешењима број УП-1/19.5-07.3-69-3/10 од 26. новембра 2010. године и број УП-1/19.5-07.3-69-4/10 од 28. децембра 2010. године апеланту продужила мјеру надзора у означеном временском периоду с циљем да му спријечи слободно и неограничено кретање, јер је утврђено да апелант представља пријетњу за националну безбједност БиХ, али и да обезбиједи извршење рјешења о протјеривању. Продужење надзора требало је да се изврши у Установи за прихват и смјештај странаца

Служба за послове са странцима (у даљњем тексту: Имиграциони центар).

16. Из образложења оба рјешења произилази да је Служба за послове са странцима на основу увида у спис утврдила да се нису измијениле околности и разлози због којих је правоснажним рјешењем Службе за послове са странцима број УП-1/19.5-07.3-69-1/10 од 5. октобра 2010. године апеланту одређена мјера надзора. У прилогу овог закључка указано је на Информацију Обавјештајно-безбједносне агенције (у даљњем тексту: ОСА) од 20. јула 2010. године која, у складу с чланом 7 Закона о кретању и бораваку странаца и азилу (у даљњем тексту: ЗКБС) врши безбједносне провере за странце, с циљем да утврди безбједност, а из које произилази да апелант и даље представља пријетњу за националну безбједност у БиХ. Даље, указано је да је апеланту рјешењем Службе за послове са странцима број УП-1/19.5-07.3-69/10 од 5. октобра 2010. године отказано право на привремени боравак у БиХ и изречена мјера протјеривања са забраном уласка у БиХ у периоду од пет година од момента напуштања БиХ, те да је ово рјешење потврђено рјешењем Министарства безбједности број УП-2-06-07-2-189/10 од 19. новембра 2010. године. Служба за послове са странцима је, указујући на члан 99 став 1 тачка а) и став 2 тачка б) ЗКБС-а, те члан 102 ст. 2 и 4 истог закона, закључила да се у апелантовом случају разлози због којих је мјера стављања под надзор одређена нису битно промијенили, те да блажом мјером, имајући у виду процјену ОСА-а, сходно члану 102 став 7 ЗКБС-а, не може да се постигне сврха надзора. Најзад, закључено је да доношењем рјешења о продужењу мјере надзора апеланту нису повријеђена права из члана III/3 тач. д), е), ф), ј) и м) Устава Босне и Херцеговине и чл. 3, 5, 6, 8 и 13 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). С тим у вези је указано да је питање кретања и боравака странаца јавни домен државе и њених органа, па да доношење рјешења о продужењу надзора у законом предвиђеној процедури, а примјеном законом прописаних овлашћења надлежног органа, не може да представља повреду наведених права.

17. Министарство безбједности је Рјешењем број УП-2-06-07-2-208/10 од 29. новембра 2010. године и Рјешењем број УП-2-06-07-2-223/10 од 30. децембра 2010. године одбило као неосноване апелантове жалбе на наведена првостепена рјешења.

18. У образложењу рјешења је истакнуто да је на основу увида у спис оцијењено да је првостепени орган правилно и потпуно утврдио чињенично стање, правилно примијенио материјално право, правилно утврдио да постоје услови да се продужи надзор апеланту, те донио на закону засновану одлуку. Затим, указано је и да Информација ОСА-е не може да буде детаљно садржана у образложењу оспорених рјешења с обзиром на ограничења која су установљена Законом о заштити тајних података, који прописује услове приступа, коришћења, чувања и заштите од неовлашћеног откривања, уништавања и злоупотребе тајних података. Такође, увидом у повјерљиви дио списка, у који је уложена Информација ОСА-е од 20. јула 2010. године, утврђено је као неспорно да је првостепени орган правилно поступио када је жалиоцу продужио мјеру надзора. Затим, указано је и да је мјера надзора продужавана у складу с поступком који је прописан законом, да су испуњени услови утврђени чланом 99 ст. 1 и 2 ЗКБС-а, те да је то што је апелант лишен слободе у складу и с чланом 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције.

19. Суд БиХ је пресудама број С1 3 У 003634 10 У од 1. децембра 2010. године и број С1 3 У 003931 11 У од 5.

јануара 2011. године одбио као неосноване апелантове тужбе којима је покренуо управне спорове против рјешења Министарства безбједности. У образложењу пресуде је, поред осталог, истакнуто да је у поступку разматрано постојање евентуално нових или измијењених околности које би биле од утицаја на одређену мјеру стављања под надзор, односно престанка основа за њено одређивање. Наиме, на основу увида у спис, образложења оспорених рјешења као и исказа апеланта који је дао пред судом, утврђено је да се нису измијениле околности због којих је апеланту изречена наведена мјера, тј. да се ради о лицу коме је отказано право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања с територије БиХ због тога што је утврђено да због својих контаката и активности представља пријетњу јавном поретку и безбједности БиХ. Даље, указано је да законитост акта којим је апеланту отказано право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања у поступку оцијене у управном спору, такође пред Судом БиХ (у току је управни спор у односу на наведено), па би свако одлучивање о престанку услова за одређивање мјере надзора било преурањено до доношења одлуке у овом спору. У прилог оваквог закључка истакнуто је да је чланом 99 став 1 тачка а) ЗКБС регулисано да странац може да се стави под надзор ради извршења рјешења о протјеривању у случају када му је отказан боравак или под условом из става 2 тачка б) истог члана, односно када постоје основи сумње да би слободно и неограничено кретање странца могло да угрози јавни поредак или јавни ред и мир, безбједност или међународне односе БиХ, у ком случају је одређивање надзора облигаторно. С обзиром да су се у конкретном случају стекли услови за одређивање надзора по два основа, од којих је један и облигаторан, те имајући у виду да акт којим је отказан боравак и изречена мјера протјеривања није стекао правоснажност, као и да постоје основи сумње због којих је првобитно и одређен надзор, закључено је да се нису промијениле околности због којих је апелант стављен под надзор, односно да не постоје разлози да се измијени одлука о стављању под надзор. Као неосновани су оцијењени и апелантови наводи о повреди члана 5 Европске конвенције, те је с тим у вези истакнуто да је у конкретном случају поступак стављања под надзор у цијелости спроведен на законом прописани начин, у складу са ЗКБС, да је испоштована прописана процедура и приликом одређивања и приликом продужења надзора, а због чега мјера надзора и њено продужење у апелантовом случају нису посљедица произвољног поступања надлежних органа. При томе, указано је и да је чланом 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције регулисано лишавање слободе лица с циљем да се спријечи илегални улазак у земљу или лица против ког је покренут поступак депортације или екстрадиције.

Одређивање и продужење мјере надзора

- *Чињенице у предмету број АП 1365/11 и АП 1364/11*

20. Служба за послове са странцима је Рјешењем о стављању под надзор број УП-И/18.5.1-07-3.-69-6/10 од 10. фебруара 2011. године одредила да се апелант стави под надзор с циљем да се спријечи његово слободно и неограничено кретање, јер је утврђено да апелант представља пријетњу по националну безбједност БиХ, и да се обезбједи извршење рјешења о протјеривању. Из образложења рјешења произилази да је Пресудом Суда БиХ број СИ 3 У 004179 11 У од 9. фебруара 2011. године уважена апелантова тужба, укинута првостепено и другостепено рјешење којим је апеланту мјера надзора била продужена за период од 6. фебруара 2011. године до 8. марта 2011. године и предмет враћен на поновно одлучивање.

21. Овако одређена мјера надзора апеланту је продужена Рјешењем Службе за послове са странцима број УП-1/18.5.1-07.3-69-7/10 од 4. марта 2011. године.

22. Из образложења ових рјешења произилази да је у два наврата прибављана Информација ОСА-е која је оцијенила да апелант и даље представља пријетњу за националну безбједност. Затим, указано је да, с обзиром да је Суд БиХ укинуо рјешење о продужењу надзора и предмет вратио на поновно одлучивање овој Служби, апеланту није било могуће продужити мјеру надзора већ је она поново одређена. Одлуку о одређивању, односно продужењу мјере надзора, Служба је засновала на члану 99 став 2 тачка б) и ставу 1 тачка а) ЗКБС-а, јер је апеланту ускраћено право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања, те због тога што представља пријетњу националној безбједности. Затим, указано је на низ активности које су предузете и које се предузимају с циљем да се изврши рјешење о протјеривању, те с тим у вези истакнуто да се нису стекли формални услови за извршење ове мјере. Закључено је и да не постоје услови да се мјера надзора замијени блажом мјером у смислу члана 107 ЗКБС-а. Најзад, закључено је да апеланту нису повријеђене гаранције из члана II/3 тач. д), е), ф), ј) и м) Устава Босне и Херцеговине и чл. 3, 5, 6, 8 и 13 Европске конвенције због тога што је питање кретања странца јавни домен државе и њених органа, па се одређивањем мјере надзора у законом предвиђеној процедури, примјеном законом прописаних овлашћења надлежних органа, не може сматрати повредом наведених права.

23. Против првостепеног рјешења о одређивању мјере надзора апелант је изјавио жалбу Министарству безбједности, које о њој није одлучило у року прописаном чланом 101 став 3 ЗКБС, па је апелант тужбом покренуо управни спор пред Судом БиХ.

24. Министарство безбједности је Рјешењем број УП-2-06-07-2-32/11 од 7. марта 2011. године апелантову жалбу против првостепеног рјешења о продужењу надзора одбило као неосновану. У образложењу овог рјешења је истакнуто да је на основу увида у спис оцијењено да је првостепени орган правилно и потпуно утврдио чињенично стање, правилно примјенио материјално право, правилно утврдио да постоје услови да се апеланту продужи надзор, те донио на закону засновану одлуку. Као неосновани су оцијењени апелантови наводи да првостепено рјешење не садржи образложење о одлучним чињеницама јер се као разлози за апелантово стављање под надзор наводи Информација ОСА-е, односно да ти разлози нису наведени. С тим у вези истакнуто је да је првостепени орган прибавио информацију ОСА-е 2. марта 2011. године која је означена степеном тајности и која је уложена у дио списка који је такође означен степеном тајности, а из које се види да апелант представља пријетњу за националну безбједност БиХ. Затим је указано на овлашћење из члана 7 ЗКБС према ком је ОСА-а овлашћена да врши безбједносне провјере за странце с циљем да се утврди безбједност БиХ. С обзиром на искључиву законску надлежност ОСА-е о овом питању, првостепени и другостепени орган не могу да се упуштају у њену оцјену јер за то нису надлежни. Такође, с обзиром да се ради о информацијама које су означене као тајни подаци, поступање с њима је прописано Законом о заштити тајних података, па би њихово откривање у оваквој врсти поступка било кажњиво по наведеном закону.

25. Суд БиХ је Пресудом број С1 3 У 004565 11 У од 17. фебруара 2011. године одбио као неосновану апелантову тужбу у управном спору против првостепеног рјешења о одређивању мјере надзора, а Пресудом број С1 3 У 004953

11 У од 9. марта 2011. године апелантову тужбу у управном спору против рјешења Министарства безбједности којим је одбијена апелантова жалба на рјешење о продужењу надзора. Из образложења обје пресуде произилази да је оцијењено да је апеланту мјера надзора одређена, односно продужена, у складу с чланом 99 став 1 тачка а) ЗКБС, како би се обезбиједило његово протјеривање, а што је сагласно и с чланом 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције, те да трајање мјере надзора не може да се припише држави јер је предузела и предузима све потребне радње како би апеланта удаљила из БиХ, односно да су испоштоване гаранције у погледу промтности у смислу члана 5 Европске конвенције. Затим, указано је да је апеланту мјера надзора одређена, односно продужавана, на основу члана 99 став 2 тачка б) ЗКБС јер представља пријетњу националној безбједности. У вези с тим указано је да из обавјештења Тужилаштва БиХ од 28. фебруара 2011. године произилази да је обустављена истрага против апеланта због сумње да је починио кривично дјело тероризма из члана 201 Кривичног закона БиХ, а у вези с кривичним дјелом припремања кривичног дјела из члана 248 тог закона, те на информацију ОСА-е сачињену на основу члана 7 ЗКБС, из које произилази да је апелант користио разне идентитете за вријеме боравака у БиХ, да је био повезан с лицима која представљају пријетњу националној безбједности, а што упућује на основаност закључка органа у поступку да апелант представља потенцијалну опасност по безбједност БиХ. Неосновани су оцијењени и наводи о повреди гаранција из члана 8 Европске конвенције, те с тим у вези истакнуто да се у поступку продужења надзора утврђује да ли постоје законски разлози и услови за одређивање ове мјере, односно да се не расправља о праву на породични живот, већ да то може да буде предмет одлучивања у поступку у ком се одлучује о одобрењу односно отказивању боравака или у поступку протјеривања, те на становиште Уставног суда у Одлуци о допустивости број АП 2609/09.

Изузетно продужење мјере надзора

- *Чињенице у предмету број АП 2001/11 и АП 2285/11*

26. Служба за странце је рјешењима о изузетном продужењу надзора број УП-1/18.5.1-07.3-69-8/10 од 4. априла 2011. године и број УП-1/18.5.1-07.3-69-9/10 од 5. маја 2011. године апеланту продужила надзор с циљем да спријечи његово слободно и неограничено кретање, јер је утврђено да он представља пријетњу националној безбједности БиХ, и да осигура да ће се извршити рјешење о протјеривању.

27. У образложењу рјешења је указано да је у поступку утврђено да је апелант лице коме је коначним рјешењем надлежног органа одузето право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања, те да је Суд БиХ Пресудом број С1 3 У 003948 11 У од 16. марта 2011. године апелантову тужбу против овог рјешења одбио као неосновану, чиме је овај поступак окончан. Затим, указано је да према информацијама прибављеним од ОСА-е од 20. јула 2010. године, 10. фебруара 2011. године, 2. марта 2011. године и 31. марта 2011. године апелант представља пријетњу националној безбједности БиХ. Такође, из образложења рјешења произилази да је Служба у периоду од 26. новембра 2010. године па до 4. априла 2011. године службеним каналима (Амбасаде Египта у Сарајеву, Интерпола Сарајево и Каиро, Тужилаштва БиХ) предузимала и да и даље предузима радње с циљем да се апелант што краће задржи у Имиграционом центру, те коначно стекну законски услови да се апеланта удаљи из БиХ, али да Амбасада Египта још увијек није удовољила

захтјеву да се издају визе службеницама обезбјеђења и пратње ове Службе. На основу наведеног закључено је да и даље постоје разлози за надзор у смислу члана 99 став 1 тачка а) и став 2 тачка б) ЗКБС, те имајући у виду члан 102 став 6 ЗКБС, који изузетно дозвољава да се продужи надзор дуже од 180 дана када је удаљење странца онемогућено из других разлога (*немогућност прибављања виза за службенике обезбјеђења и пратње*), апеланту је надзор продужен за наведени период. Затим, указано је да је у складу с чланом 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције, да лице може да буде лишено слободе с циљем да се спријечи илегалан улазак у земљу или када је у току поступак депортације и екстрадиције.

28. Министарство безбједности је рјешењима број УП-2-06-07-2-46/11 од 6. априла 2011. године и број УП-2-06-07-2-62/11 од 9. маја 2011. године апелантове жалбе против првостепених рјешења одбило као неосноване. У образложењу рјешења је истакнуто да је по оцијени овог министарства првостепени орган правилно и потпуно утврдио чињенично стање, правилно примјенио материјално право, те правилно утврдио да постоје услови да се апеланту изузетно продужи надзор. У погледу апелантових навода да у оспореним рјешењима недостају разлози и образложења због чега апелант представља пријетњу за националну безбједност поновљени су идентични ставови који су у овој одлуци наведени у дијелу у ком је презентовано Рјешење Министарства број УП-2-06-07-2-32/11 од 7. марта 2011. године. Апелантови наводи да оспорена рјешења представљају злоупотребу власти и противправно лишавање слободе оцијењени су као неосновани, те је указано да је правоснажним рјешењима надлежног органа апеланту отказано право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања, да он у остављеном року није добровољно поступио по овом рјешењу, те на информацију ОСА-е, из чега произилази да је апелант стављен под надзор на основу члана 99 став 1 тачка а) и став 2 тачка б) ЗКБС. Као неосновани су оцијењени и жалбени наводи о повреди члана 5 Европске конвенције, те с тим у вези указано на став 1 тачка ф, наведене одредбе као и да су ЗКБС детаљно прописани боравак странца у земљи, његово удаљење, стављање под надзор и продужење надзора, ограни власти надлежни за његову примјену, организација установа за прихват странаца. У околностима конкретног случаја закључено је да је апелантово стављање под надзор, продужење надзора, те изузетно продужење надзора спроведено у складу с поступком прописаним ЗКБС, односно да се не ради о самовољном поступању надлежних органа.

29. Суд БиХ је пресудама број С1 3 У 005588 11 У од 12. априла 2011. године и број С1 3 У 005827 11 У од 11. маја 2011. године одбио као неосноване апелантове тужбе у управном спору против рјешења Министарства безбједности. У образложењу пресуда је најприје истакнуто да се у поступку продужења надзора разматра да ли су постојале нове или измијењене околности које би биле од утицаја на одређену мјеру стављања под надзор, односно за њен престанак, а код изузетног продужења надзора и постојање изузетних околности због којих би надзор могао да се продужи. Затим, указано је да у конкретном случају постоје два основа по којим је апеланту одређен надзор смјештајем у Имиграциони центар, а сходно члану 99 став 1 тачка а) и став 2 тачка б) ЗКБС: да би се обезбиједило извршење рјешења о протјеривању јер је апеланту отказан привремени боравак, те због чињенице да апелант представља опасност за безбједност БиХ, у ком случају је одређивање надзора обавезно. С обзиром да је акт којим је апеланту отказан

боравак и изречена мјера протјеривања постао правоснажан, односно да је апелантова тужба у управном спору против овог акта одбијена Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 003948 11 У од 16. марта 2011. године, те да и даље постоје основи сумње због којих је одређен надзор, закључено је да се нису измијенили разлози због којих је апеланту одређена мјера стављања под надзор. Затим, с обзиром да су у оспореним рјешењима исцрпно побројане радње које су надлежни органи предузели с циљем да се апелант што краће задржи у Имиграционом центру и изврши рјешење о протјеривању, односно да су неке од ових радњи без своје кривнице у више наврата и понављали, закључено је да се ради о оправданим разлозима због којих апелант није био удаљен из земље у року од 180 дана, што представља ваљан основ за изузетно продужење надзора у смислу члана 102 став 6 ЗКБС. Као неосновани су оцијењени апелантови наводи о повреди гаранција које су установљене чланом 5 Европске конвенције, те је с тим у вези указано да је у конкретном случају поступак стављања под надзор у цијелости проведен у складу са ЗКБС, те указано да права странаца могу да буду дјелимично или потпуно ограничена у складу са законом, у мјери која је неопходна у демократском друштву у интересу државне или јавне безбједности, ради очувања јавног поретка, спречавања криминала, заштите здравља или морала или заштите права других лица.

Одузимање права на привремени боравак, изрицање мјере протјеривања и протјеривање

- *Чињенице у предмету АП 1602/11 и АП 221/12*

30. Служба за послове са странцима је Рјешењем број УП-1/19.5-07.3-69/10 од 5. октобра 2010. године апеланту отказала право на привремени боравак, које му је било одобрено Рјешењем Службе за послове са странцима број УП-1/19.4.1-07.2-2874/09 од 18. децембра 2009. године. Уз отказ привременог боравка апеланту је изречена мјера протјеривања и мјера забране уласка и боравка на територији БиХ на период од пет година, рачунајући од момента напуштања БиХ, због тога што је утврђено да апелантово присуство у БиХ представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ. Најзад, апелант је обавезан да територију БиХ напусти у року од три дана од дана достављања коначне одлуке. У образложењу рјешења је констатовано да је увидом у Информацију ОСА-е, која је, у складу с чланом 7 ЗКБС надлежна да врши безбједносне провјере за странце с циљем да се утврди безбједност БиХ, утврђено да апелант представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ. На основу наведеног је закључено да постоје оправдани разлози да се поступи у складу с чланом 68 став 1 тачка м) и став 5 наведеног члана ЗКБС, којим је регулисано да ће се странцу отказати боравак у случају кад се утврди да његово присуство представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ, односно да му се уз отказ боравка изрекне и мјера протјеривања. С обзиром да апелант према процјени ОСА-е представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ, а што, сходно члану 68 став 2 ЗКБС представља основ за утврђивање разлога за отказ боравка прописаног ставом 1 тог члана, то је у складу с овлашћењем утврђеним чланом 3 став 2 Закона о Служби за послове са странцима, те на основу чл. 68 и 70 ЗКБС одлучено као у диспозитиву. Најзад, указано је да чињеница да је апелант у браку с држављанком БиХ није могла да буде од утицаја на другачије рјешење, те да се изреченим мјерама не вријеђа апелантово право на породични живот у смислу члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

31. Министарство безбједности је Рјешењем број УП-2-06-07-2-189/10 од 19. новембра 2010. године одбило као

неосновану апелантову жалбу и потврдило рјешење Службе за послове са странцима. У образложењу рјешења је истакнуто да је првостепени орган правилно примијенио члан 68 став 1 тачка м) и став 5 тог члана ЗКБС јер је у поступку утврђено да жалилац представља пријетњу за националну безбједност БиХ. У вези с апелантовим жалбеним наводима да није саслушан у првостепеном поступку указано је да се у спису налази записник о усменој изјави странке од 5. октобра 2010. године, као и на становиште Уставног суда (Одлука број АП 244/05) да право странца да се настани у одређеној земљи спада у домен јавног права, па када буде ускраћено из законом прописаних разлога, то се сматра актом државе који припада њеном јавно-правном домену и не ужива заштиту члана 6 Европске конвенције као грађанско право или обавеза. У вези са жалбеним наводом да у образложењу оспореног рјешења није предочен садржај Информације ОСА-е на ком је оно засновано, указано је да овакво ограничење произилази из чл. 8, 10 и 70 Закона о заштити тајних података, па би навођење садржаја било у супротности с одредбама цитираног закона као и члана 72 став 4 Закона о управном поступку. У вези с апелантовим наводима да ће му, у случају удаљења из БиХ, бити повријеђено право на породични живот из члана 8 Европске конвенције, на основу увида у Информацију ОСА-е, утврђено је да апелант представља лице из члана 68 став 1 тачка м) ЗКБС, па да мијешање јавне власти у вршење права на породични живот представља нужну мјеру неопходну у демократском друштву због заштите националне безбједности, односно да су употребљена средства и жељени циљ у пропорционалном односу, због чега је и оспорено првостепено рјешење оправдано у смислу члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

32. Суд БиХ је Пресудом број С1 3 У 003948 11 У од 16. марта 2011. године апелантову тужбу, којом је покренуо управни спор против рјешења Министарства безбједности, одбио као неосновану. Суд БиХ је неоснованим оцијенио апелантове наводе да у оспореном рјешењу чињенично стање није потпуно и правилно утврђено, те с тим у вези указао да је законска обавеза и првостепеног и другостепеног органа да поступе у складу с Информацијом ОСА-е, као и да немају законску могућност да врше оцјену чињеница које је утврдила ОСА. Као неосноване су оцијењене и апелантове тврдње да у рјешењу нису дате одлучне чињенице из којих произилази да апелант представља пријетњу националној безбједности. С тим у вези је указано на дио списка који носи ознаку "повјерљиво", као и да не постоји нити једна законска одредба која обавезује државне органе за провођење закона да странца обавјештавају да постоје подаци о његовој потенцијалној опасности по јавни поредак, као и да права странаца на слободу кретања могу да буду дјелимично или потпуно ограничена у складу са законом, а у мјери која је неопходна у демократском друштву у интересу државне или јавне безбједности. У складу с тим, безбједносне провјере за странце с циљем да се утврде разлози безбједности БиХ, проводи ОСА-а на основу законског овлашћења. Као неоснован је оцијењен и апелантов навод да су му повријеђена права из члана 8 Европске конвенције, те истакнуто да је питање кретања и боравка странаца јавни домен државе и њених органа, због чега отказ привременог боравка странцу у законом прописаној процедури, као у конкретном случају, не може да се сматра повредом наведеног права. Позивајући се на Одлуку Уставног суда број АП 201/10 од 14. марта 2010. године, Суд БиХ је закључио да права странаца на слободу кретања и боравак

могу да буду дјелимично или потпуно ограничена у складу са законом, у мјери која је неопходна у демократском друштву када је то, поред осталог, у интересу државе или јавне безбједности. Сходно наведеном закључено је да је неоснована и апелантова тврдња о погрешној примјени материјалног права. При томе, Суд БиХ је истакао да нема оправдања да се апелантова супруга и дјеца, који су држављани БиХ, на било који начин приморавају на одлазак из своје земље, односно да ово може да буде ствар њиховог избора, али да ово нису разлози који би оправдали апелантово позивање на повреду члана 8 Европске конвенције. Најзад, Суд БиХ је закључио да апеланту нису повријеђене ни гаранције из члана 6 Европске конвенције, да је апеланту било омогућено да користи правне лијекове, жалбу и тужбу, прописане законом.

33. Служба за послове са странцима је Закључком о дозволи извршења број УП-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 2. јуна 2011. године дозволила извршење Рјешења о отказу права на привремени боравак и изреченој мјери протјеривања број УП-1/19.5-07.3-69/10 од 5. октобра 2010. године, којим је дозвољено извршење принудним путем наведеног рјешења које је постало извршено са 20. октобром 2010. године. Затим, одређено је да ће се извршење обавити 2. јуна 2011. године преко Међународног граничног прелаза "Аеродром Сарајево" у 14:20 часова, на релацији-лету Сарајево-Истанбул-Каиро авиокомпаније Turkish Airlines, као и да жалба не одгађа започето извршење. У образложењу закључка је истакнуто да је апеланту наведено рјешење уручено 5. октобра 2010. године, да је апелантова жалба на ово рјешење одбијена као неоснована Рјешењем Министарства безбједности број УП-2-06-07-2-189/10 од 19. новембра 2010. године, односно да је Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 003948 11 У од 16. марта 2011. године одбијена као неоснована апелантова тужба у управном спору. С обзиром да је апеланту Рјешењем број УП-1/19.5-07.3-69/10 од 5. октобра 2010. године отказан привремени боравак и изречена мјера протјеривања, те наложено да напусти БиХ у року од три дана од дана достављања, а он по томе није добровољно поступио у остављеном року, то је примјеном члана 93 ЗКБС одлучено као у диспозитиву.

34. Министарство безбједности је Рјешењем број УП-2-06-07-2-76/11 од 20. јуна 2011. године одбило као неосновану апелантову жалбу на закључак Службе за послове са странцима од 2. јуна 2011. године. У образложењу рјешења је, поред осталог, истакнуто да је оспорени закључак донесен на основу члана 93 ЗКБС којим је прописано да странац може присилно да се удаљи из БиХ, те да је у складу с чланом 268 став 1 Закона о управном поступку прописано да може да се изјави жалба која се односи само на извршење, односно да у складу с чланом 18 став 3 Правилника о надзору и удаљењу странаца из БиХ жалбом против закључка може да се оспорава само поступак и процедура присилног удаљења, а не и правилност акта који се извршава. С обзиром на наведено закључено је да су неосноване апелантове тврдње да је повријеђен члан 13 Европске конвенције јер му је оспорени закључак уручен 2. јуна 2011. године у 13:11 часова, а извршен је истог дана у 14:20 часова, чиме му је одузето право на ефективни правни лијек јер за један час и девет минута није могао да изјави жалбу. С тим у вези је указано да, сходно члану 93 став 5 ЗКБС, апеланту није била ускраћена могућност да изјави жалбу, али да у складу са ставом 6 цитираног члана жалба не одлаже извршење закључка о дозволи извршења.

35. Суд БиХ је Пресудом број С1 3 У 006552 11 У од 5. септембра 2011. године апелантову тужбу, којом је покренуо управни спор против рјешења Министарства безбједности,

одбио као неосновану. Суд БиХ је закључио да је другостепени орган правилно утврдио чињенично стање и правилно примјенио материјално право. Затим, указано је да је закључак процесна одлука којом се констатује да је одређена управна одлука подобна за извршење, утврђује начин, вријеме и мјесто извршења, те да, као таква, може да буде преиспитивана у жалбеном поступку само у односу на наведене чињенице. Даље, указано је да закон не предвиђа суспензивно дејство ове жалбе, као ни рок који мора да протекне од уручења закључка до његовог стварног извршења, што је и логично с обзиром на сврху његовог доношења. Зато су апелантови приговори да је између уручења закључка о дозволи извршења и његовог извршења протекло само један час и девет минута, због чега му је повријеђено и право на ефективни правни лијек из члана 13 Европске конвенције, оцијенени као неосновани.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

36. Апелант сматра да су му пресудама којим су одбијене његове тужбе у управном спору против рјешења о одређивању, продужењу и изванредном продужавању надзора повријеђена слjedeћа права: право на живот из члана II/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2 Европске конвенције, право да не буде подвргнут мучењу нити нечовјечном или понижавајућем третману или казни из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције, право на личну слободу и безбједност из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције, право на приватни и породични живот, дом и преписку из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

37. Апелант најприје истиче да оспорена одлука не садржи разлоге о одлучним чињеницама с обзиром да је као разлог за одређивање односно продужење надзора наведена непровјерена Информација ОСА-е према којој он представља пријетњу по јавни поредак, мир и безбједност у БиХ. Затим, апелант истиче да ће, у случају извршења рјешења о протјеривању, бити повријеђено не само његово право на породични живот већ и право чланова његове породице, који имају држављанство БиХ. Апелант сматра да његово протјеривање из БиХ у ствари значи и њихово протјеривање, како би могли да остваре право на потпуно породицу и право да живе у потпуној породици. С тим у вези апелант указује на праксу Уставног суда у предмету број АП 1222/07 према којој је "тужена страна дужна да докаже да тужилац представља пријетњу по националну безбједност". Даље, апелант сматра да су оспорене одлуке којим му је одређен и у више наврата продужаван надзор резултат злоупотребе власти и да представљају противправно лишавање слободе. С тим у вези истиче да Министарство безбједности није судска власт, а да у складу с чланом 5 став 3 Европске конвенције "свако ухићен или притворен мора се у најкраћем року извести пред судију или друго законом одређено тијело судске власти", као и да се против њега не води никакав прекршајни или кривични поступак, те најзад да само кривични поступак пружа довољно гаранција за преиспитивање одлуке о хапшењу и лишавању слободе, односно да Закон о управним споровима у том смислу не пружа такве гаранције. С тим у вези апелант је указао на праксу Европског суда, као и на дио Извјештаја Amnesty International из 2010. године за Алжир из ког произилази да власти ове државе не поштују права лица осумњичених за тероризам на поштено и фер суђење, као и да су ова лица изложене мучењу и злостављању, односно да држава не предузима ништа да би овакве притужбе истражила. Такође,

указано је и на дио Извјештаја Amnesty International из 2010. године за БиХ у ком је констатовано да се у БиХ крше права лица која су се овдје настанила у току или послје рата и која су добила бх. држављанство. У овом дијелу је указано и на седам лица којим је Комисија за ревизију одлука о натурализацији одузела држављанство, након чега су смјештени у Имиграциони центар на основу необјашњеног разлога националне безбједности гдје чекају депортацију у земљу поријекла у којој могу бити изложени ризику мучења или смртне казне.

38. Апелант сматра да су му оспореном пресудом, којом је одбијена његова тужба у управном спору против рјешења којим му је отказано право на привремени боравак и изречена мјера удаљења из БиХ, повријеђена следећа права: право на да не буде подвргнут мучењу нити нечовјечном или понижавајућем третману или казни из члана II(3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције, право на личну слободу и безбједност из члана II(3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције, те право на приватни и породични живот, дом и преписку из члана II(3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције. Разлози и образложења о повреди наведених права идентични су разлозима и образложењима у апелацијама којим апелант оспорава рјешења о одређивању односно продужењу надзора.

39. Апелант сматра да му је оспореном пресудом Суда БиХ, којом је одбијена његова тужба у управном спору против рјешења Министарства безбједности, којим је одбијена његова жалба на закључак о дозволи извршења, повријеђено право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, право на приватни и породични живот, дом и преписку из члана II(3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције, те право на ефективни правни лијек из члана 13 Европске конвенције. Апелант сматра да му је право на ефективни правни лијек повријеђено јер му је закључак о дозволи извршења уручен 2. јуна 2011. године у 13:11 часова, те и извршен истог дана у 14:20 часова тако да је депортован из БиХ, што значи да је имао само један час и девет минута да изјави жалбу, а на основу чега закључује да је фактички лиштен могућности да изјави било какав правни лијек. На основу наведеног апелант сматра да му је повријеђено и право на правично суђење, јер оно обухвата и право на изјављивање дјелотворног правног лијека.

б) Одговор на апелацију

40. Суд БиХ је у одговорима на апелације истакао да је при оцјени законитости акта којим је апеланту одређиван односно продужаван надзор утврдио да је чињенично стање правилно утврђено и да је правилно примјењено материјално право, односно да су се у конкретном случају стекли услови из члана 99 став 2 тачка б) ЗКБС за одређивање односно продужење надзора. Иста констатација поновљена је и у односу на оспорене одлуке којим је апеланту одузето право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања у погледу испуњености услова из члана 68 ЗКБС. Затим, истакнуто је да оспореним рјешењем није повријеђен члан 5 Европске конвенције, те с тим у вези указано на став 1 тачку ф. наведеног члана, као и да мјера одређивања и продужења надзора није резултат произвољног поступања надлежних органа, већ поступка који је проведен у складу са ЗКБС. Апелантови наводи о повреди члана 3 оцијењени су као паушални и нису ничим покријепљени. У вези с апелантовим наводима о повреди члана 8 Европске конвенције истакнуто је да питање кретања и боравака странаца улази у домен јавног права, да држава

има право да према апеланту предузима законом прописане мјере на начин и у поступку прописаном ЗКБС, Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом, те да стављање апеланта под надзор има приоритет у односу на приватни и породични живот, односно да евентуална повреда овог права може да буде разматрана у поступку изрицања мјере удаљавања, али не и у поступку одређивања и продужења надзора. У погледу апелантових навода о повреди права гарантованих чланом 8 Европске конвенције у односу на закључак о дозволи извршења рјешења којим је апеланту изречена мјера протјеривања указано је да се ради о поступку који је проведен у складу са законом, да закључак представља само процесну одлуку којом се констатује да је управна одлука подобна за извршење, да апеланту није била ускраћена могућност да и у овом поступку користи правна средства која су дозвољена законом, а због чега су неосновани и наводи о повреди члана 13 Европске конвенције. С тим у вези је указано и да чињеница да су законом прописани рокови за доношење одлука и изјављивање жалбе кратки није, сама по себи, основ за закључак да је тиме апеланту ускраћено право на дјелотворан правни лијек. Најзад, Суд БиХ је још истакао да су апелације у конкретном случају преураћене јер апелант није искористио сва расположива правна средства, те је указано на захтјев за преиспитивање судске одлуке из члана 49 Закона о управним споровима пред Судом БиХ.

41. Министарство безбједности је у одговорима на апелације истакао да су неосновани наводи да у оспореним одлукама не постоје разлози о одлучним чињеницама, те у вези с тим указало на члан 7 ЗКБС према ком ОСА врши безбједносне провјере за странце, да информације прибављене на овај начин носе ознаку степена тајности, а како је прописано Законом о заштити тајних података којим је уређен и начин приступа, коришћења, чувања и заштите ових података, као и да ово Министарство није овлашћено да се упушта у њихову оцјену, односно да је откривање оваквих информација супротно и кажњиво наведеним законом. У вези с апелантовим наводима о повреди права из члана 8 Европске конвенције указано је на став 2 наведеног члана, сходно ком уплитање јавне власти због заштите националног интереса, кад је то нужно у демократском друштву, не представља мијешање у вршењу гарантованог права, због чега стављање жалиоца под надзор, односно одузимање права на привремени боравак и удаљење, имају приоритет у односу на апелантово право на породични живот. У погледу навода о повреди члана 5 Европске конвенције истакнуто је да је апеланту одређена мјера надзора на основу релевантних одредби ЗКБС, на начин и у поступку који је прописан законом, те да апеланту није била ускраћена могућност и судског преиспитивања наведених одлука. Најзад, у вези с апелантовим тврдњама да му је повријеђено право на ефективни правни лијек јер је између уручења закључка о дозволи извршења и извршења овог закључка имао на располагању само један час и девет минута за улагање жалбе указано је да апеланту није било ускраћено право на изјављивање жалбе на закључак у смислу члана 93 став 5 ЗКБС, односно да у смислу става 6 тог члана жалба не одлаже извршење закључка.

42. Служба за послове са странцима је у одговору на апелације истакала да, у складу с чланом 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције, законито лишавање слободе лица с циљем да се спријечи илегални улазак у земљу лица против кој је у току поступак депортације или екстрадиције, те да оспорене одлуке у апелантовом случају нису последица произвољности, већ резултат поступкаведеног у складу са ЗКБС. Затим, указано је да је и апеланту било омогућено

да преиспитује законитост одлука о одређивању односно продужењу мјере надзора у периоду од седам дана прије отпочивања периода за који се мјера надзора продужавала. Такође, указано је да су испоштоване и гаранције из члана 5 став 4 Европске конвенције јер су одлуке првостепеног и другостепеног органа биле предмет преиспитивања пред судом. Апелантови наводи о повреди права из члана 3 Европске конвенције оцијењени су као паушални и ничим покријепљени и у односу на одлуке којим му је одређен односно продужаван надзор, као и у односу на поступак одузимања права на привремени боравак и удаљење. У погледу апелантових навода о повреди права из члана 8 Европске конвенције, као и тврдњи да оспореним одлукама недозвољају разлики о одлучним чињеницама јер се позивају на непровјерену информацију ОСА-е да апелант представља опасност по националну безбједност, изражено је исто становиште као и у одговору Министарства безбједности о овим наводима. При томе, указано је и на члан 72 став 4 ЗКБС којим је јасно дефинисано да се не могу разгледати списи који се воде као повјерљиви уколико је то противно јавном интересу и ако би се тиме могла осујетити сврха поступка.

V. Релевантни прописи

43. Закон о кретању и боравку странаца и азилу ("Службени гласник БиХ" бр. 39/08) у релевантном дијелу гласи:

Члан 4.

(Управни спор)

(1) Против коначних управних аката донесених према овом Закону може се покренути управни спор.

(2) Управни спор покрене се тужбом која се подноси Суду Босне и Херцеговине, у складу са Законом о управним споровима Босне и Херцеговине ако овим Законом није другачије прописано.

Члан 7.

(Слобода кретања)

4) Безбједносно провјеру за странца у сврху утврђивања разлога безбједности БиХ спроводи Обавјештајно-безбједносна агенција Босне и Херцеговине. Правилник о начину спровођења безбједносне провјере доноси генерални директор Обавјештајно-безбједносне агенције Босне и Херцеговине.

Члан 68.

(Разлози за отказ боравка)

(1) Право на боравак отказује се ако:

м) присуство странца у БиХ представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ;

(2) Основ за утврђивање разлога за отказ боравка прописаних ставом (1) овог члана је постојање међународне потјернице, правоснажне судске одлуке, као и подаци и информације које има Служба или обавјештења од стране надлежних органа.

(5) Ако се странцу отказује безвизни или привремени боравак из разлога прописаних ставом (1) тач. а), б), ц), д), е), з), х), л) или м) овог члана, може му се уз отказ боравка изрећи и мјера протјеривања из БиХ.

(6) Странац ком је отказан боравак и изречена мјера протјеривања може се до напуштања БиХ ставити под надзор.

Члан 87.

(Мјера протјеривања)

(1) Протјеривање је мјера којом се странцу налаже излазак из БиХ и забрањује улазак и боравак у БиХ у одређеном временском периоду који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година.

(9) Док рјешење не постане извршно, странац се може ставити под надзор или му се може ограничити кретање на одређено подручје или мјесто и наложити да се у одређеним временским размацима јавља организационој јединици Службе на чијем подручју борави.

Члан 88.

(Разлози за изрицање мјере протјеривања)

(1) Странацу може бити изречена мјера протјеривања из БиХ ако:

с) му је отказан боравак, а у одређеном року није добровољно напустио БиХ у складу с овим Законом;

г) присуство странца представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ;

Члан 93.

(Закључак о дозволи извршења рјешења о протјеривању)

(1) Странац се може присилно удаљити из БиХ.

(3) Кад рјешење о протјеривању постане извршно, Служба доноси закључак о дозволи извршења без одгађања, а најкасније у року од седам дана од дана када су обезбијеђени услови за присилно удаљење странца из БиХ.

(4) Закључком о дозволи извршења утврђује се да је рјешење о протјеривању постало извршно и одређује начин, вријеме и мјесто извршења.

(5) Против закључка о дозволи извршења жалба на извршење може се поднијети Министарству у року од осам дана од дана достављања закључка.

(6) Жалба не одгађа започето извршење.

Члан 99.

(Одређивање стављања под надзор)

(1) Странацу се може одредити стављање под надзор:

а) ради обезбјеђивања извршења рјешења о протјеривању, у случају да му је отказан боравак у БиХ или у другом случају кад му је изречена мјера протјеривања;

(2) Странацу ће се одредити стављање под надзор:

б) ако постоје основи сумње да би слободно и неограничено кретање странца могло угрозити јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност или међународне односе БиХ или представљати пријетњу јавном здрављу у БиХ, односно ако је утврђено да представља пријетњу за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједности БиХ;

Члан 100.

(Рјешење о стављању странца под надзор)

(3) На основу рјешења Службе, странац се може задржати под надзором толико дуго колико је потребно за извршење сврхе надзора, односно док се разлози који су били основ за стављање странца под надзор битно не измијене, али најдуже 30 дана.

Члан 101.

(Правни лијекови против рјешења о стављању под надзор)

(1) Против рјешења о стављању странца под надзор жалба се може поднијети Министарству у року од 24 сата од уручења, односно достављања рјешења.

(3) Ако Министарство у року од 24 сата од подношења жалбе не укине рјешење о стављању странца под надзор или по жалби у том року уопће не одлучи, може се покренути управни спор тужбом пред Судом Босне и Херцеговине.

(4) Тужба се подноси Суду Босне и Херцеговине у року од 24 сата од протекла рока из става (3) овог члана, а Суд Босне и Херцеговине је дужан ове предмете сматрати хитним, саслушати странца и донијети одлуку по тужби у року од три дана од дана подношења тужбе.

Члан 102.

(Извршење рјешења о стављању под надзор и продужење надзора)

(4) По протеку рока од 30 дана из члана 100. (Рјешење о стављању странца под надзор) став (3) овог закона, странац се може задржати под надзором на основу рјешења о продужењу надзора које доноси Служба. Надзор се може продужавати сваки пут највише за 30 дана, уколико постоје услови за одређивање стављања под надзор из члана 99. (Одређивање стављања под надзор) овог закона, тако да укупно трајање надзора странца не може трајати дужи од 180 дана. Рјешење о продужењу надзора може се донијети најкасније седам дана прије протекла рока претходно одређеног надзора.

(5) Изузетно, у случају да странац онемогућава своје удаљење из земље или странца није из других разлога могуће удаљити из земље у року од 180 дана, укупно трајање надзора може се продужити и на период дужи од 180 дана. Рјешење о изузетном продужењу надзора доноси Служба.

(6) Против рјешења о продужењу надзора над странцем могу се поднијети правни лијекови из члана 101. (Правни лијекови против рјешења о стављању под надзор) овог закона.

44. Закон о заштити тајних података ("Службени гласник БиХ" бр. 54/05 и 12/09) у релевантном дијелу гласи:

Члан 4.

(Значење израза)

Изрази коришћени у овом закону имају сљедеће значење:

а) Тајни податак је чињеница или средство које се односи на јавну безбједност, одбрану спољне послове или обавјештајну и безбједносну дјелатност Босне и Херцеговине, који је потребно, у складу с одредбама Закона, заштити од неовлашћених лица и који је овлашћено лице означило ознаком тајности;

б) Приступ је поступак упознавања лица с тајним податком или могућност упознавања лица с тајним податком на основу дозволе за приступ тајним подацима.

Члан 5.

(Приступ тајним подацима)

(1) Изузетно од одредаба Закона, приступ тајним подацима свих степена без безбједносне провере, односно издавања дозволе за приступ тајним подацима имају сљедећа лица:

д) судије Суда БиХ и Уставног суда БиХ;

(2) Лица из става (1) овог члана имају приступ тајним подацима потребним за вршење њихове дужности у складу са Законом и не могу захтијевати приступ документима који се не односе на питања у њиховој надлежности.

(3) Лица из става (1) овог члана не могу захтијевати приступ тајним подацима који се не односе на питања из њихове надлежности како су прописане Уставом, законима и прописима.

(4) Лица из става (1) овог члана почетком мандата, односно при преузимању дужности својеручно потписују изјаву о упознавању са Законом и другим одговарајућим прописима који уређују безбједност тајних података и преузимају обавезе поступања према тајним подацима у складу са Законом и другим одговарајућим прописима.

Члан 10.

(Услови за приступ тајним подацима)

Приступ тајним подацима могућ је само уз услове утврђене Законом и другим подзаконским прописима издатим на основу Закона, односно међународним или регионалним споразумима које је закључила Босна и Херцеговина.

Члан 11.

(Чување тајности податка)

Сви функционери из члана 5. односно члана 6. Закона, као и остали функционери и запосленици који имају законско овлаштење за приступ тајним подацима, имају обавезу да као тајну чувају податке све до скидања с њих ознаке тајности без обзира на то како су до њих дошли, а то важи и након истека њиховог мандата, престанка радног односа, односно престанка вршења дужности или чланства у одговарајућем органу.

Члан 14.

(Овлашћена лица за одређивање тајности података степена ВРЛО ТАЈНО)

Степен ВРЛО ТАЈНО могу одредити само сљедећа овлашћена лица:

с) генерални директор Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ

(2) Лица из става (1) овог члана могу, такође одређивати и степен тајности ИНТЕРНО, ПОВЈЕРЉИВО и ТАЈНО.

Члан 17.

(Поступак одређивања тајности податка)

(1) Овлашћено лице одређује тајност податка у тренутку његовог настанка, односно на почетку активности органа који ствара тајни податак.

(2) Дужност овлашћеног лица при одређивању степена тајности је да донесе оцјену о могућој штетности за безбједност Босне и Херцеговине, односно одговарајуће институције и органа ако би тај податак био доступан неовлашћеном лицу.

Члан 22.

(Укидање тајности податка)

(1) Овлашћено лице дужно је да укине тајност податка када се за то стекну услови одређени Законом.

(2) Образложење одлуке о укидању тајности податка мора бити у писменој форми, а то укидање тајности може да затражи лице ком је одбијен захтјев за добијање тог податка, о чему одлучује овлашћено лице.

Члан 25.

(Престанак тајности податка)

(1) Тајност податка, односно документа престаје:

д) укидањем тајности од стране овлашћеног лица.

45. Закон о Обавјештајно-безбједносној агенцији Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 12/04, 20/04, 56/06 и 12/09) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Овим законом оснива се Обавјештајно-безбједносна агенција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција), која је одговорна за прикупљање, анализирање, обраду и дистрибуцију обавјештајних података у циљу заштите безбједности, укључујући суверенитет, територијални интегритет и уставни поредак Босне и Херцеговине.

Агенција обавља свој рад у складу са одредбама Устава и закона Босне и Херцеговине, укључујући одредбе Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода и њених протокола, те међународне уговоре и споразуме које је Босна и Херцеговина потписала или им је приступила.

Члан 5.

У смислу овог закона, под "пријетњама по безбједност Босне и Херцеговине" сматраће се пријетње суверенитету, територијалном интегритету, уставном поретку, основама економске стабилности Босне и Херцеговине, као и пријетње по глобалну безбједност које су штетне по Босну и Херцеговину, а нарочито (...)

Члан 27.

Генерални директор одговоран је за професионално, законито и благовремено извршавање активности Агенције.

Генерални директор Агенције има сљедећа права и дужности:

да одговори на жалбе које подносе лица у складу са чланом 68. овог закона.

Члан 68.

Лица које сматрају да су њихова права нарушена радњама или пропустима Агенције могу се обратити надлежном суду.

Свака лица у Босни и Херцеговини може поднијети жалбу генералном директору у вези са радњама Агенције.

Члан 87.

Информације које Агенција чува и које су означене као повјерљиве или тајне могу се открити само уз одобрење генералног директора Агенције. Генерални директор може замјенику генералног директора дати овлаштење за доношење одлуке у вези са појединим категоријама откривања.

Ако је информација означена као тајна зато што садржи личне податке, откривање се може одобрити само ако је изричито превиђено законом или ако је испуњен један од сљедећих услова:

а) лице о ком се ради дало је сагласност за откривање;

б) откривање је од виталног интереса за лице о ком се ради; или

с) откривање је нужно због општег јавног интереса који спада у надлежност Агенције.

Као изузетак од одредбе става 1. овог члана, за откривање информација степена ВРЛО ТАЈНО и тајних података о евиденцији сарадника потребна је и сагласност предсједavajuћег Савјета министара.

Члан 88.

У сваком захтјеву за откривање информација мора бити наведен орган или лица која подноси захтјев, као и разлог тражења информација.

Откривена информација се не смије користити у сврхе које нису наведене у захтјеву за откривање информација.

Члан 91.

Агенција је дужна обавијестити грађанина, на његов писани захтјев, да ли су покренуте мјере прикупљања података против њега и да ли Агенција води евиденцију која садржи његове личне податке и да му, на његов захтјев, ту документацију о прикупљеним подацима стави на увид. Та евиденција не смије садржавати информације о припадницима Агенције који су предузели мјере прикупљања података везаних за трећа лица.

Агенција мора дати тражене информације, односно допустити увид у документе наведене у ставу 1. овог члана у року од 60 дана од дана примања захтјева

Агенција може бити ослобођена обавезе из става 1. овог члана уколико:

1. таква информација може угрозити обављање задатака Агенције;

2. таква информација може угрозити безбједност извора или другог лица.

У случајевима када генерални директор ослободи Агенцију од примјене одредби из става 1. овог члана, он доноси одлуку у којој наводи разлоге утврђене у ставу 3. овог члана.

Грађани се могу жалити на такву одлуку према Закону о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини.

46. **Закон о управним споровима** ("Службени гласник БиХ" бр. 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10) у релевантном дијелу гласи:

Члан 8.

Управни спор може се водити само против коначног управног акта.

Коначни управни акт, у смислу овог закона, јесте акт којим надлежна институција из члана 4. овог закона, рјешава о извјешном праву или обавези грађанина или правног лица у некој управној ствари (у даљем тексту: коначни управни акт).

Члан 13.

У управном спору може се тражити и поврат одузетих ствари, као и накнада штете која је тужиоцу нанесена извршењем коначног управног акта који се побија.

Члан 19.

Изузетно од става 1. овога члана, тужба против рјешења о стављању странца под надзор подноси се у року од 24 сата од уручења односно доставе рјешења другостепеног тијела у управном поступку, односно протеком тога рока ако у њему другостепена одлука није донесена. У споровима из овог става Суд одлучује по хитном поступку, саслушава странца и судску одлуку доноси што прије, а најкасније у року од 30 дана од дана подношења тужбе.

Члан 29.

О управним споровима Суд рјешава на нејавној сједници.

Због сложености спорне ствари, или ако иначе нађе да је то потребно ради бољег разјашњења стања ствари, Суд може ријешити да се одржи усмена расправа (у даљем тексту: расправа).

Из разлога наведених у ставу 2. овог члана и странка може предложити да се одржи расправа.

VI. Допустивост

47. У складу с чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

48. У складу са чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

49. Најзад, у складу са чланом 16 став 4 тачка 9 Правила Уставног суда, апелација није допустива ако је *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине.

Одлуке о одређивању, продужењу и изузетном продужењу мјере надзора

(АП 5802/10, АП 301/11, АП 1365/11, АП 1364/11, АП 2001/11, АП 2285/11)

- Допустивост у односу на члан II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члан 5 Европске конвенције

50. Предмет оспоравања апелацијама регистрованим под бројем АП 5802/10, АП 301/11, АП 1364/11, АП 1365/11 и АП 2001/11 су пресуде Суда БиХ број С1 3 У 003634 10 У од 1. децембра 2010. године коју је апелант примио 2. децембра 2010. а апелација је поднесена 23. децембра 2010. године; број С1 3 У 003931 11 У од 5. јануара 2011. године коју је апелант примио 13. јануара 2011. године, а апелација је поднесена 24. јануара 2011. године; број С1 3 У 004953 11 У од 9. марта 2011. године коју је апелант примио 11. марта 2011. године, а апелација је поднесена 22. марта 2011. године; број С1 3 У 004565 од 17. фебруара 2011. године коју је апелант примио 22. фебруара 2011. године, а апелација је поднесена 22. марта 2011. године; број С1 3 У 005588 11 У

од 12. априла 2011. године коју је апелант примио 15. априла 2011. године, а апелација је поднесена 6. маја 2011. године. У предмету АП 2285/11 предмет оспоравања је Пресуда Суда БиХ број С1 3 У 005827 11 У од 11. маја 2011. године, а апелација је поднесена 1. јуна 2011. године. Апелант сматра да му је оспореним одлукама повријеђено право на слободу и безбједност личности.

51. Уставни суд констатује да су предмет оспоравања у свих шест апелација пресуде Суда БиХ против којих нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону, те да су све апелације поднесене у року од 60 дана од дана када је апелант примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио, а како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. Уставни суд је закључио да је и у предмету АП 2285/11, у ком му није предочен датум уручења оспорене пресуде Суда БиХ, апелација поднесена у складу с чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, с обзиром да је оспорена пресуда донесена 11. маја 2011. године, а апелација поднесена 1. јуна 2011. године. Коначно, свих шест апелације у овом дијелу испуњавају и услове из члана 16 ст. 2 и 4 Правила Уставног суда, јер нису очигледно (*prima facie*) неосноване, нити постоји неки други формални разлог због ког апелације у овом дијелу нису допустиве.

52. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 ст. 1, 2 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметне апелације у овом дијелу испуњавају услове у погледу допустивости.

Одлуке о отказивању права на привремени боравак, изрицање мјере протјеривања и протјеривање

(АП 1602/11 и АП 221/11)

- Допустивост у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 Европске конвенције

53. Апелант сматра да му је оспореном Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 006552 11 У од 5. септембра 2011. године (АП 221/12), којом је одбијена његова тужба у управном спору против рјешења Министарства безбједности којим је одбијена жалба против закључка о дозволи извршења мјере протјеривања повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

54. Уставни суд подсјећа да одлуке које се тичу уласка, останка и протјеривања странаца не укључују утврђивање апелантових грађанских права и обавеза или утврђивање постојања кривичне оптужбе против њега у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције (види Европски суд, *Маоуија против Француске*, апликација број 39652/98, ст. 36-40, ЕНСР 2000-Х). Стога, Уставни суд закључује да су наводи из апелације у овом дијелу *ratione materiae* у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1 Европске конвенције.

55. У складу с наведеним, а имајући у виду одредбу члана 16 став 4 тачка 9 Правила Уставног суда, према којој ће се апелација одбацити као недопуштена уколико је *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине, Уставни суд је у овом дијелу одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

- Допустивост у односу на члан II/3б) и ф) Устава Босне и Херцеговине и чл. 8, 3 и 13 Европске конвенције

56. Апелант сматра да му је Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 003948 11 У од 16. марта 2011. године (АП 1602/11) повријеђено право да не буде подвргнут мучењу нити нечовјечном или понижавајућем третману или казни, те право на приватни и породични живот, дом и преписку.

57. Апелант сматра да му је Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 006552 11 У од 5. септембра 2011. године (АП 221/12) повријеђено право на приватни и породични живот, дом и преписку, те право на ефективни правни лијек.

58. Уставни суд примјећује да је предмет оспоравања апелацијом Пресуда Суда БиХ број С1 3 У 003948 11 У од 16. марта 2011. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону, а коју је апелант примио 24. марта 2011. године. Апелација је поднесена 6. априла 2011. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. Затим, апелант оспорава Пресуду Суда БиХ број С1 3 У 006552 11 У од 5. септембра 2011. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Апелант је ову пресуду оспорио апелацијом поднесеном 11. јануара 2012. године, а како Суд БиХ није предочио доказ када је уручена апеланту, Уставни суд је прихватио да је и ова апелација поднесена у року од 60 дана, како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, обје апелација испуњавају и услове из члана 16 ст. 2 и 4 Правила Уставног суда, јер нису очигледно (*prima facie*) неосноване, нити постоји неки други формални разлог због ког апелација није допустива.

59. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 16 ст. 1, 2 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметне апелације у овом дијелу испуњавају услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

60. Апелант побија пресуде Суда БиХ којим су му одбијене тужбе у управном спору против рјешења Министарства безбједности којим му је одређена и у више наврата продужавана мјера надзора, тврдећи да су му тим пресудама повријеђена права из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције.

Право на слободу и безбједност

61. Члан II/3д) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

д) Право на личну слободу и безбједност.

62. Члан 5 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Свако има право на слободу и безбједност личности. Нико не смије бити лишен слободе изузев у ниже наведеним случајевима и у складу са законом прописаним поступком:

ф. законитог хапшења или лишења слободе лица у циљу спречавања илегалног уласка у земљу или лица против које је у току поступак депортације или екстрадиције.

4. Свако коме је ускраћена слобода хапшењем или лишавањем слободе има право да уложи жалбу суду како би суд, у кратком року, размотрио законитост лишавања слободе и уколико оно није било законито наложио ослобађање.

63. Апелант сматра да му је одлукама о одређивању, продужењу и изузетном продужењу надзора повријеђено право на слободу и безбједност личности јер је ову мјеру одређивало и продужавало Министарство безбједности, које не представља "суд" у смислу члана 5 став 3 Европске конвенције, а на основу одлучене чињенице - информације ОСА-е да он представља опасност за националну безбједност БиХ, у погледу које оспорене одлуке не садрже нити једно образложење, мада се против њега не води ни прекршајни ни кривични поступак, односно кривична истрага, те најзад да само кривични поступак пружа довољно

гаранција за преиспитивање одлуке о хапшењу и лишавању слободе. Уставни суд закључује да предметна апелација покреће питање да ли постоји дозвољен основ за лишавања слободе, те питање покретања поступка у ком ће бити суштински и процедурално преиспитана законитост лишавања слободе у смислу члана 5 Европске конвенције.

Члан 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције

64. Уставни суд подсећа да члан 5 Европске конвенције обезбјеђује појединцу заштиту од произвољног мијешања државе у његово право на слободу као фундаментално људско право (види Европски суд, *Aksoy против Турске*, пресуда од 18 децембра 1996, став 76, Извјештаји 1996-VI). Из текста члана 5 јасно произилази да се гаранције које садржи примјењују према "свима". У члану 5 став 1 тач. а. до ф. дата је исцрпна листа дозвољених основа када појединац може бити лишен слободе и када ће лишавања слободе бити законито ако потпада под један од ових основа (види Европски суд, *Saadi против Уједињеног Краљевства* [ГЦ], број 13229/03, став 43, ЕСНХ 2008).

65. Један од изузетака садржаних у члану 5 став 1 тачка ф. дозвољава држави да контролише слободу странаца у имиграционом контексту. Наведена одредба не захтијева да се притвор сматра неопходним, на примјер како би се спријечило да лице почини кривично дјело или побјегне. У том смислу, све што се захтијева је да поступак протјеривања буде у току и да се ажурно води (види Европски суд, *Chahal против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 15. новембра 1996. године, ст. 112-113). Такође, лишавања слободе мора да буде законито. Тамо гдје се постави питање "законитости" притвора, укључујући питање да ли је вођен "законом прописани поступак", Конвенција се у бити позива на национално право и утврђује обавезу да се поштују материјална и процедурална правила националног права. Међутим, поштовање националног права није довољно: свако лишавања слободе, поред тога, треба да буде у складу са сврхом заштите појединца од произвољног поступања - а појам "произвољности" у члану 5 став 1 проширује се и мимо недостатка поштовања националног права, тако да лишавања слободе може да буде законито и у смислу домаћег права али је и даље произвољно и у супротности с Конвенцијом (види Европски суд, *Saadi против Уједињеног Краљевства* (ЦГ), број 13229/03, став 67, 29. јануар 2008. године).

66. У предмету *Ал Хусин против Босне и Херцеговине* (види Европски суд, апликација број 3727/08, пресуда од 7. фебруара 2012. године), апликант је тврдио да је његов притвор био произвољан, с обзиром да је рјешење о протјеривању донесено тек 1. фебруара 2011. године (више од двије године и три мјесеца након његовог хапшења). Он се даље жалио на трајање притвора (види *Ал Хусин*, став 57). Влада је оспоравала ове наводе тврдећи да је апликанту мјера надзора одређена у складу с домаћим законом (члан 99. став 2. тачка б) ЗКБС - *странцу ће се одредити стављање под надзор ако постоје основи сумње: да би слободно и неограничено кретање странца могло угрозити јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност или међународне односе БиХ или представљати пријетњу јавном здрављу у БиХ, односно ако је утврђено да представља пријетњу за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност БиХ*), те да трајање његовог притвора не може да се сматра предугим јер је било у његовом интересу да се сви његови захтјеви детаљно размотре (*захтјев за азил, одобрење привремено боравак и др.*), као и да је период на који се жали обухваћен мјером Европског суда према Правилу 39 Пословника суда (*Ал Хусин*, став 58).

67. У овом предмету Европски суд је поновио раније заузете ставове да члан 5 став 1 тач. а. до ф. садржи исцрпну листу изузетака и да је само уско тумачење тих изузетака компатибилно с циљевима члана 5; према томе, притвор само на основу безбједносних разлога није дозвољен (*А. и други против Уједињеног Краљевства* (ГЦ), број 3455/05, 19. фебруар 2009. године, став 171), те је притвор у смислу цитиране одредбе оправдан само у сврху и за вријеме трајања поступка протјеривања (*Ал Хусин*, став 62). Сходно наведеном, закључено је да период апликантовог притвора од 6. октобра 2008. године (*када је донијето прво рјешење о стављању под надзор у смислу члана 99. став 2. тачка б) ЗКБС - из безбједносних разлога*) до 31. јануара 2011. године до када је из истог разлога апеланту продужаван надзор, није био оправдан у смислу члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције. Затим, указано је и да су у вријеме апликантовог хапшења домаће власти имале могућност да донесу рјешење о протјеривању према члану 88 став 1 тачка х) ЗКБС (*Странцу може да буде изречена мјера протјеривања из БиХ ако присуство странца представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ*), али да Влада није понудила нити једно образложење зашто то није учињено (*Ал Хусин*, став 64). Најзад, указано је да је рјешење о протјеривању апликанта донесено 1. фебруара 2011. године, да су власти жалбе против тог рјешења рјешавале у року од мјесец дана, па је закључено да период од доношења овог рјешења па до данас, за које вријеме је апликант такође био притворен, није претјерано дуг, као и да период од 15. марта 2011. године мора да се посматра засебно јер апликант није био протјеран с обзиром да је у складу с Правилу 39 Пословника Суда била издата привремена мјера, коју су државе чланице, у складу са чланом 34 Европске конвенције обавезне да поштују (*Ал Хусин*, став 67). На основу наведеног, Европски суд је закључио да је од 1. фебруара 2011. године поступак протјеривања био у току, да је вођен строго у складу с домаћим законом, а пошто нема назнака да су власти дјеловале с лошом намјером, да је апликант био притворен у неодговарајућим условима, или да је његово притварање било произвољно из било ког другог разлога, па да не постоји кршење члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције (*Ал Хусин*, став 69). Идентично становиште поновљено је и у предмету *Ал Хамдани против Босне и Херцеговине* (види Европски суд, апликација број 31098/10, пресуда од 7. фебруара 2012. године).

68. Руководећи се праксом Европског суда у предметима *Ал Хусин* и *Ал Хамдани*, Уставни суд ће испитати апелантове наводе којим оспорава законитост одређивања и продужења мјере надзора на основу које је лишен слободе и смјештен у Имиграциони центар.

69. У конкретном случају апеланту је у више наврата одређен и продужен надзор у Имиграционом центру. Надлежни органи су одређивање и продужавање ове мјере заснивали на члану 99 став 1 тачка а) ЗКБС - *а) ради осигурања извршења рјешења о протјеривању, у случају да му је отказан боравак у БиХ или у другом случају кад му је изречена мјера протјеривања; те ставу 2 тачка б) истог члана - да би слободно и неограничено кретање странца могло угрозити јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност или међународне односе БиХ или представљати пријетњу јавном здрављу у БиХ, односно ако је утврђено да представља пријетњу за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност БиХ*.

70. Наиме, апеланту је Рјешењем Службе за послове са странцима број УП-1/19.5-07.3-69/10 од 5. октобра 2010. године отказано право на привремени боравак, те му је изречена мјера протјеривања и мјера забране уласка у БиХ и

боравка на њеној територији на период од пет година, рачунајући од момента напуштања БиХ, због тога што је утврђено да апелантово присуство у БиХ представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ. На основу овог рјешења, а у складу с чланом 99 став 1 тачка а) ЗКБС, апеланту је истог дана одређена и мјера надзора у Имиграционом центру, с циљем да се обезбједи извршење рјешења о протјеривању. Најзад, на основу закључка од 2. јуна 2010. године о дозволи извршења рјешења о отказу права на привремени боравак апелант је и протјеран из БиХ. Дакле, апеланту је у конкретном случају мјера надзора одређена не само зато што је представљао пријетњу по националну безбједност, већ и с циљем да се обезбједи да се изврши изречена мјера протјеривања. У том смислу апелантова ситуација се у свјетлу члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције разликује од ситуације у предметима *Ал Хусин* и *Ал Хамдани* који су у Имиграциони центар смјештени само на основу чињенице да су били пријетња по националну безбједност а да није постојала и одлука којом би се иницирао поступак њихове депортације. С тим у вези, Уставни суд примјеђује да је у апелантовом случају, како произилази из образложења оспорених одлука, рјешење о ускраћивању права на привремени боравак и изреченој мјери протјеривања, и по оцијени надлежних органа и Суда БиХ, представљало наредбу о протјеривању (видјети на примјер одлуку Суда БиХ од 17. децембра 2010. године наведено у тачки 30. горе). У наведеној одлуци Суда БиХ на коју указује Европски суд констатовано је, поред осталог, да одлука којом је одређен рок за добровољно напуштање БиХ не представља одлуку о протјеривању, односно да се таква одлука доноси у посебном поступку када протекне рок за добровољно напуштање. С обзиром да је у конкретном случају мјера надзора изречена (и) с циљем да се обезбједи извршење већ изречене мјере протјеривања, Уставни суд закључује да је у апелантовом случају лишавања слободе и смјештај у Имиграциони центар предузето с циљем депортације, а што и јесте захтјев из члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције.

71. Затим, према становишту Европског суда, свако лишавање слободе у смислу члана 5 став 1 тачка ф. биће оправдано само онолико дуго док је у току поступак депортације. Ако се пак поступак депортације не води с потребном марљивошћу, лишавања слободе више неће бити дозвољено у смислу наведене одредбе. (Види Европски суд, *Quinn против Француске*, пресуда од 22. марта 1995. године, Серија А, бр. 311, п. 19, став 48; *Kolomrac против Белгије*, пресуда од 24. септембра 1992. године, Серија А, бр. 235-Ц, п. 55, став 36.)

72. У конкретном случају, мјера стављања под надзор одређена је 5. октобра 2010. године и трајала је до 2. јуна 2011. године када је апелант депортован из БиХ, односно укупно је трајала седам мјесеци и 27 дана. У наведеном периоду коначно је одлучено да се одбије апелантов захтјев за привремени боравак, те су предузимане мјере и радње с циљем да се апеланта врати у земљу поријекла, односно Египат. Из образложења оспорених рјешења не може да се закључи да су јавне власти занемариле обавезу да поступак депортације воде марљиво, односно да испоштују законом прописану процедуру у погледу услова који морају да буду испоштовани да би једно лице било депортовано из БиХ. У

вези с тим, Уставни суд примјеђује да је одлука којом је ускраћен привремени боравак и изречена мјера протјеривања постала коначна 20. новембра 2010. године, те да је Служба за послове са странцима, с циљем да се апелант што краће задржава у Имиграционом центру као и с циљем да га се коначно удаљи из БиХ, већ 26. новембра 2010. године отпочела процедуру стварања формалних услова за апелантову депортацију, контактирајући Амбасаду Египта, НБЦ Интерпол Сарајево и Интерпол Каиро. При томе, примјетно је да је трајању овог поступка допринијела у највећем дијелу Амбасада Египта својим спорим реакцијама с обзиром да су надлежна тијела БиХ за сваки уложени захтјев морала накнадно да просљеђују и ургенције како би уложеним захтјевима било удовољено. Затим, поступак апелантовог протјеривања је вођен строго у складу са законом, мјера надзора у Имиграционом центру, као специјализованој установи за смјештај странаца, је продужавана на начин и у поступку прописаним законом, те преиспитивана пред Судом БиХ. Одлуке о одређивању односно продужењу надзора доношене су у законом прописаним роковима, уз поштовање обавезе да се ради о поступку који је хитан. Такође, у одлукама није изостала и оцјена оправданости трајања ове мјере, а у смислу мјера и радњи које су надлежни органи предузимали да би извршили мјеру протјеривања, односно да ли је поступак вођен с потребном марљивошћу.

73. Најзад, иако нити у једној фази поступка пред надлежним органима и судом Информација ОСА-е, према којој је апелант представљао пријетњу по националну безбједност а што је био основ да му буде ускраћена дозвола привременог боравак и изречена мјера протјеривања, није презентована апеланту, из свега предоченог Уставном суду произилази да је она била доступна Служби за послове са странцима, Министарству безбједности, те посебно Суду БиХ, чије судије, сходно члану 5 Закона о заштити тајних података, имају приступ информацијама свих степена тајности. С тим у вези, Уставни суд примјеђује да је Суд БиХ, преиспитујући законитост оспорених рјешења о одређивању и продужењу мјере надзора закључио, а на основу увида у дио списка који је носио ознаку тајности (Информација ОСА) да постоје разлози који указују да апелант представља пријетњу за националну безбједност, те да му је изречена мјера протјеривања. Уставни суд сматра да описана процедура обезбјеђује довољно гаранција против арбитрарног поступања, те да су постојали *prima facie* основи да се вјерује да у случају асо апелант, коме је одузето право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања из БиХ, не буде спријечен у слободном и неограниченом кретању, може да буде доведена у питање национална безбједност (види, *mutadis mutandis, Chahal*, став 122).

74. Уставни суд закључује да у конкретном случају то што су надлежни органи одредили и продужили мјеру надзора у Имиграционом центру као установи за прихват и смјештај странаца, на начин и у поступку прописаном законом, те у сврху поступка депортације, није представљало лишавања слободе којим се крши члан 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције.

Члан 5 став 4 Европске конвенције

75. Уставни суд подсећа да члан 5 став 4 даје овлашћење лицу које је лишено слободе да покрене поступак у ком ће бити испитани процедурални и материјални услови који су суштински за "законитост" његовог лишавања слободе. При томе, преиспитивање мора да буде довољно широко у односу на услове који су суштински за "законитост" лишавања слободе у смислу члана 5 став 1 (види Европски суд, *E. против Норвешке*, пресуда од 29.

августа 1990. године, став 50, Серија А бр. 181). Такође, суд који проводи преиспитивање не смије да има само савјетодавну улогу, већ мора да има надлежност да "одлучи" о "законитости" лишавања слободe и да наложи пуштање на слободу, ако је лишавање слободe незаконито (види Европски суд, *Ирска против Уједињеног Краљевства*, став 200, *Weeks против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 2. марта 1987. године, став 61, Серија А, бр. 114, напријед цитирани *Chanal*, став 130).

76. Даље, према становишту Европског суда, захтјев за процедуралном правичношћу у смислу члана 5 став 4 не значи да је увијек неопходно да поступак буде проведен с истим гаранцијама као што то захтјева члан 6 Европске конвенције, али он мора да има судски карактер и да обезбједи гаранције које су одговарајуће за врсту лишавања слободe која је предмет преиспитивања (види Европски суд, *Winterwerp против Холандије*, пресуда од 29. октобра 1979. године, став 57 Серија А бр. 33; *Voiamar против Белгије*, пресуда од 29. фебруара 1988. године ст. 57 и 60; *Wloch против Пољске*, апликација број 27785/95, став 125, ЕCHR 2000-XI; *Reinprecht против Аустрије* апликација број 67175/01, став 31, ЕCHR 2005). С обзиром на наведено, поступак мора да буде адверсарни и увијек мора да обезбједи "једнакост оружја" између странака (види напријед цитирану, *Reinprecht, став 31*). Национално законодавство може овај захтјев да задовољи на различите начине, али друга страна мора да буде свјесна опсервација које су уложене и мора да има стварну могућност да их коментарише (види Европски суд, *mutatis mutandis*, *Brandstetter против Аустрије*, пресуда од 28. августа 1991, Серија А, бр. 211, ст. 27 и 67).

77. Захтјеви у погледу адверсарног поступка проистичу из гаранција које су установљене чланом 6 став 1 Европске конвенције. Међутим, према становишту Европског суда, чак и у предметима у којим се одлучује о кривичној оптужби у смислу члана 6 став 1 ограничења гаранција које пружа адверсарни поступак неће нужно значити и повреду права на правично суђење, а када су таква ограничења установљена у свјетлу компензације оправданог јавног интереса (национална безбједност, потреба за чувањем тајних полицијских метода истраге, заштите фундаменталних права других лица), односно да понекад јавни интерес може да налаже ускраћивање појединих доказа одбрани. Међутим, суђење неће бити правично уколико било која потешкоћа узрокована окривљеном ограничењем његових права није на одговарајући начин уравнотежена процедурама које проводе судски органи (види Европски суд, *Doorson против Холандије*, пресуда од 26. марта 1996. године, став 70, Извјештаји 1996-II; *Van Mechelen и други против Холандије*, пресуда од 23. априла 1997. године, став 58 Извјештаји 1997-III, *Jasper против Уједињеног Краљевства* [ГЦ], апликација број 27052/95, ст. 51-53, ЕCHR 2000-II; *С.Н. против Шведске*, апликација број 34209/96, став 47, ЕCHR 2002-V; *Воттећ и Алати против Уједињеног Краљевства*, апликација број 15187/03, пресуда од 7. јуна 2007. године, став 37).

78. Дакле, док право на правичан кривични поступак по члану 6 Европске конвенције обухвата и право увида у све материјалне доказе које има оптужба, како у корист тако и против апликанта, Европски суд је сматрао да понекад може да буде неопходно да се одбрани ускрате одређени докази по основу јавног интереса.

79. У предмету *Jasper* (види, напријед цитиран, ст. 51-53), Суд је сматрао да је ограничење права на одбрану било довољно избалансирано када је доказе који су били релевантни за одређена питања на суђењу, али које оптужба није намјеравала да изведе, судија размотрио *ex parte* и

одлучио да их не треба дати на увид зато што је јавни интерес да ти докази остану тајни претезао над користима које би одбрана њиховим добијањем имала. Одлучивши да није било кршења члана 6 Европске конвенције, Суд је сматрао значајним да је судија у поступку, који је у потпуности знао о чему се ради, провео тест избалансираности и предузео кораке како би се обезбједило да одбрана буде информисана, да поднесе запажања и да учествује у процесу одлучивања, колико је то могуће, без откривања материјала који је оптужба жељела да задржи тајним (*ibid.*, ст. 55-56).

80. Насупрот томе, у предмету *Edwardsu и Lewisu против Уједињеног Краљевства* [ГЦ], бр. 39647/98 и 40461/98, ст. 46-48, ЕCHR 2004-X, Суд је закључио да *ex parte* поступак пред судијом у поступку није био довољан да обезбједи правично суђење када се тајни материјал односио или је могао да се односи на чињенично питање које је чинило дио предмета оптужбе о ком је морао да одлучи судија а не порота и које је могло да буде одлучујуће важности на исход апликантовог суђења.

81. У предмету *Lucà против Италије* (број 33354/96, став 40, ЕCHR 2001-II) Суд је закључио да није неопходно, супротно члану 6 став 1 Европске конвенције, да се оптужба на суђењу позива на изјаве које су дате током истражне фазе, нарочито да свједок одбије да поново да изјаву јавно из страха за своју безбједност, ако је оптужени имао одговарајућу могућност да те изјаве оспори, било када су дате или у каснијој фази. Суд је, међутим, нагласио да, ако се оптужба заснива искључиво или у одлучујућој мјери на изјави коју је дало лице коју оптужени није имао могућност да испита лично или уз помоћ браниоца, било током истраге или на суђењу, право на одбрану би било ограничено у мјери која је инкомпатибилна гаранцијама прописаним у члану 6 Европске конвенције.

82. У предмету *Doorson* (види напријед цитиран, ст. 68-76) Суд је закључио да није било кршења члана 6 Европске конвенције када је идентитет одређених свједока био сакривен од оптуженог због тога што су се свједоци бојали освете. Чињеница да је бранилац, у одсуству оптуженог, био у могућности да испита анонимне свједоке у жалбеној фази и доведе у сумњу њихову поузданост, те да је Апелациони суд у својој пресуди навео да је изјаве анонимних свједока цијенио с опрезом, било је довољно да се уравнотежи неповољност која је одбрани била проузрокована. Суд је нагласио да кривична осуда не смије да буде заснована искључиво или у одлучујућој мјери на изјавама анонимних свједока (види и *Van Mechelen*, горе цитиран, став 55). У сваком случају, Суд је нагласио да је његова улога да утврди да ли је поступак у цијелости, укључујући и начин на који су узети докази, био правичан (*Doorson*, горе цитиран, став 67).

83. У предмету *Chanal* Европски суд је испитивао апликантове наводе да му је била ускраћена могућност да о законитости његовог притвора одлучи национални суд у смислу члана 5 став 4 Европске конвенције. Апликант је истицао да је ослањање на разлоге националне безбједности као оправдање за његово лишавање слободe до депортације спријечило домаће судове да оцијене да ли је његово лишавање слободe било законито и сврсисходно. У овом случају апликанту је притвор у сврху депортације одређен одмах након што је министар унутрашњих послова одлучио да треба да буде депортован пошто је његово трајно присуство у Уједињеном Краљевству било у супротности с јавним интересом због националне безбједности и других разлога политичке природе, тј. међународне борбе против тероризма. Државни секретар се противио његовој молби за јемство и *habeas corpus* такође из разлога националне

безбједности. Европски суд је прихватио (види *Chahal*, ст. 130-131) да коришћење повјерљивих материјала може да буде неизбјежно кад је у питању национална безбједност, али је сматрао да ово не значи да извршне власти могу да буду ослобођене од ефективне контроле домаћих судова кад год они одлуче да тврде да су укључена питања националне безбједности и тероризма. Суд је утврдио повреду члана 5. став 4. у свјетлу чињенице да Виши суд, који је одлучивао о *habeas corpus*, није имао приступ комплетном материјалу на ком је Државни секретар засновао своју одлуку. Мада су постојале гаранције у виду Савјетодавног панела, којим је предсједавао судија жалбеног суда, који је имао потпуни увид у доказе који су се тicali националне безбједности, Суд је закључио да се овај панел не може сматрати "судом" у смислу члана 5. став 4. зато што апелант није имао право на правно заступање пред њим, зато што је добио само у главним цртама случај који се тicao националне безбједности против њега, те најзад зато што овај панел није имао овлаштење да одлучује и његов савјет Секретару за унутрашње послове није био обавезујући и није био објелодањен. Европски суд је указао (види *Chahal*, ст. 133 и 144) на поднеске трећих страна (*Amnesty International, Liberty, the AIRE Centre, the Joint Council for the Welfare of Immigrants*) у вези с поступком који се примјењује у предметима депортације из разлога националне безбједности у Канади, гдје судија одржава *in camera* претрес свих доказа, о којим се лице које треба да буде депортовано обавјештава извјештајем у ком је сумиран, колико год је то могуће, предмет против њега и који има право на заступање и на предлагање доказа. Повјерљивост тајног материјала обезбјеђује се тиме да се, у случају испитивања оваквих доказа, захтијева да буду одсутни лице која треба да буде депортована и његов представник. Међутим, у оваквим околностима, њихово мјесто заузима савјетник који је прошао безбједносне провере, ког је суд инструисао, а који унакрсно испитује свједоке и генерално асистира суду у испитивању основности државног случаја. Резиме доказа добијених у овом поступку, с неопходним избацивањима, доставља се лицу које треба да буде депортовано. Суд је прокоментаришао да: *придаје значај чињеници да је, као што су интервенисти истакли у вези са чланом 13, ... у Канади развијен много ефикаснији систем судске контроле ове врсте случајева. Овај примјер илуструје да постоје технике које могу бити искоришћене како би се задовољили легитимна забринутост о природи и изворима повјерљивих информација и појединцу омогућиле стварне мјере процедуралне правде.*

84. У предмету *A. и други против Уједињеног Краљевства* 11 апликаната страних држављана, односно лица без држављанства, од којих су неки имали одобрен стални боравак односно избјеглички статус, сматрало је да је њихово лишавање слободе било супротно чл. 3, 5 став 1 и члану 14 Конвенције, те да нису имали на располагању одговарајуће правне лијекове, што је супротно члану 5 став 4 и члану 13 Европске конвенције. Свих 11 лица лишено је слободе на основу Закона о антитероризму и безбједности из 2001. године, који је донесен као резултат проглашене јавне опасности након 11. септембра 2001. године.

85. Наведеним законом су установљена проширена овлашћења за хапшење и притвор страних држављана која су се имала примјењивати у ситуацији када таква лица у датим околностима не могу да се депортују или удаље, па би због ове немогућности њихово притварање било супротно домаћем закону. Проширена овлашћења за хапшење и притварање могла су да се предузму на основу оцјене државног секретара који издаје сертификат да лице које је у

питању представља пријетњу по националну безбједност и да постоји сумња да је међународни терориста. Против овог сертификата лице које је у питању према закону може да изјави жалбу Специјалној имиграционој жалбеној комисији (у даљњем тексту: СИАЦ). Ова комисија установљена је као одговор на одлуку Европског суда у предмету *Chahal* и трибунал је независних судија против чије одлуке је дозвољена жалба Апелационом суду и Дому лордова у вези с примјеном закона. СИАЦ има посебну процедуру која омогућава да се размотре не само материјали који су јавно доступни ("јавни материјал") већ и материјали који, због националне безбједности, то нису ("тајни материјал"). Ни лице које је у питању као ни његов правни заступник не могу да виде тајни материјал. Сходно томе, замјеник државног правобраниоца поставља једног или више адвоката који су прошли безбједносне провере и који се називају "специјални адвокати", да заступају лице које је у питању. Државни секретар доставља СИАЦ "отворену изјаву" у којој су сумиране чињенице у вези с одлуком о сертификацији и онолико доказа колико сматра да може да буде достављено без ризика за националну безбједност, те "тајну изјаву" о чињеницама. У поступку пред СИАЦ лицу које је у питању и његовом адвокату, те специјалном адвокату који му је додијељен, презентује се јавни материјал како би могао да буде размотрен, али се тајни материјал доставља само судијама и специјалном адвокату. Након што им је презентован и тајни материјал, судије и специјални адвокати не могу да контактирају с апликантом или његовим савјетником, изузев по дозволи СИАЦ. Током затворене сједнице улога специјалног адвоката је да у корист апликанта истиче процедуралне приговоре као што је потреба за даљњим сазнањима о предмету против њега, као и приговоре који се тичу суштине предмета. СИАЦ доноси јавну и тајну пресуду. Специјални адвокат може да види обје, али лице које је у питању и његов адвокат могу да виде само јавну пресуду. Такође, СИАЦ има овлашћење да размотри сертификат у редовним интервалима, може да га укине ако сматра да је погрешно издат, те може да одреди јамчевину и пуштање из притвора када је то одговарајуће и уз испуњење услова. Најзад, лице које је лишено слободе сходно наведеном закону може у свако доба да оконча притвор тако што ће пристати да добровољно напусти Уједињено Краљевство.

86. С обзиром да су могли да постоје случајеви када није могуће рећи да су, без обзира на континуирану намјеру удаљавања или протјеривања притвореног лица, предузете "активности у циљу депортације" у смислу значења члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције у смислу тумачења Европског суда у предмету *Chahal*, те како се коришћењем проширених овлашћења не би дошло у сукоб с обавезама које су преузете наведеном одредбом, Влада се послужила правом на дерогацију члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције, која могућност је установљена чланом 15 Европске конвенције, и о томе обавијестила генералног секретара Савјета Европе.

87. Европски суд је, разматрајући наводе свих 11 апликаната у односу на повреду права гарантованих чланом 5 став 4 Европске конвенције, а који су се тicali правичности поступка пред СИАЦ, истакао да, иако су судије у СИАЦ могле да размотре и "јавни" и "тајни" материјал, ниједан од апликаната ни њихових правних заступника није могао да види тајни материјал. Умјесто тога, тајни материјал био је достављен једном или више специјалних адвоката које је поставио замјеник државног

правобраниоца (Solicitor General)¹ да наступају у име сваког од апликаната. Током затворене сједнице пред СИАЦ, специјални адвокати су могли да изнесе запажања у име апликаната, како у погледу процедуралних питања као што је потреба за већим откривањем доказа, тако и у односу на суштину предмета. Међутим, од тренутка кад је специјални адвокат први пут имао увид у тајни материјал, њему више није било дозвољено да има било какав контакт с апликантом и његовим заступником, осим уз дозволу СИАЦ (види напријед цитирану *A. и други против Уједињеног Краљевства*, став 215). Даље, указано је да је, насупротив неспорном јавном интересу да је постојала хитна потреба да се заштити становништво у Уједињеном Краљевству од терористичких напада, стајало право апликаната из члана 5 став 4 Европске конвенције. Иако је закључено да, уз изузетак другог и четвртог апликанта (с обзиром да су добровољно напустили Уједињено Краљевство, Европски суд закључио да се само у односу на њих двојицу може сматрати да је притвор одређен у сврху депортације у смислу члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције), притвор апликаната није потпадао под било коју категорију наведену у тачкама а. до ф. став 1 члана 5, Европски суд је заузео становиште да је судска пракса у вези са судском контролом притвора релевантна, зато што је у сваком предмету који је у питању и основаност сумње против притвореног лица као *sine qua non* (*A. и други против Уједињеног Краљевства*, став 217). Затим, Европски суд је истакао да:

218. На основу наведеног, било је кључно откривање што је могуће више информација о оптужбама и доказима против сваког од апликаната без компромитовања националне безбједности или безбједности других. Када откривање информација није у потпуности могуће, члан 5 став 4 захтијева да се тежиоће које су тиме проузроковане избалансирају, тако да сваки апликант још има могућност дјелотворно оспорити оптужбе против њега.

219. Суд сматра да је СИАЦ, који је у потпуности био независан суд (види став 91. горе) и који је могао испитати све релевантне доказе, и тајне и јавне, био у најбољој позицији да осигура да се ништа од материјала непотребно не ускрати притвореницима. У вези с тим, специјални адвокат је могао пружити значајну, додатну заштиту путем испитивања свједока државе о потреби за тајношћу, те кроз захтијевање од суда да се дају додатни подаци у вези са предметом. На основу материјала који има, Суд нема основа да закључи да је у питању била претјерана и неоправдана тајновитост у вези са било којом од притужби апликаната или да не постоје оправдани разлози за ускраћивање података у сваком предмету.

220. Суд даље сматра да је специјални адвокат могао имати значајну улогу у успостављању равнотеже због ускраћивања давања свих података и ускраћивања пуног, јавног и контрадикторног суђења и то путем испитивања доказа и изношења аргумената у име притвореника током затворених суђења. Међутим, специјални адвокат није могао обављати своју функцију на било какав користан начин осим ако притвореник није имао довољно информација о оптужбама против њега, на основу којих је могао дати дјелотворне упуте специјалном адвокату. Док се о овоме мора одлучити у сваком конкретном предмету, Суд опћенито примјећује да се, када су докази у великој мјери достављени и када је јавни материјал био одлучујући за одлучивање, не може рећи да је апликанту била ускраћена

могућност да дјелотворно оспори оправданост увјерења и сумње Државног секретара о њему. У другим предметима, чак и када су сви темељни докази остали тајни, ако су тврдње које су садржане у јавном материјалу биле довољно одређене, апликанту је требало бити могуће да свом заступнику и специјалном адвокату да информације којим би те доказе побиле, ако су такве информације постојале, без упознавања са детаљима или изворима доказа који су чинили основ оптужби. Примјер би биле оптужбе против неколико апликаната да су били у терористичком кампу за обуку на означеним локацијама и у наведеном периоду; због прецизне природе ове оптужбе, апликанти су могли специјалном адвокату дати ослобађајуће доказе, нпр. алиби или алтернативно објашњење за њихово присуство тамо, што би било довољно да адвокату омогући да дјелотворно оспори такву оптужбу. Ако се, међутим, јавни материјал састојао само од опћих тврдњи, а одлука СИАЦ-а о потврђивању сертификације и продужењу притвора се искључиво или у одлучујућој мјери заснивала на тајном материјалу, онда не би били задовољени процедурални захтјеви члана 5. став 4.

221. Стога, Суд мора оцијенити поступак сертификације у односу на сваког од апликаната у свјетлу наведених критеријума.

222. Суд запажа да јавни материјал против шестог, седмог, осмог, деветог и једанаестог апликаната укључује детаљне оптужбе о, нпр., куповини одређене телекомуникацијске опреме, посједовању одређених докумената повезаних са именованим осумњиченим терористима и састанцима са именованим осумњиченим терористима у одређено вријеме и на одређеним мјестима. Суд сматра да су ове оптужбе биле довољно детаљне да дозволе апликантима да их дјелотворно оспоре. Стога, Суд сматра да нема кршења члана 5 став 4 у односу на шестог, седмог, осмог, деветог и једанаестог апликаната.

223. Главне оптужбе против првог и десетог апликаната тицале су се њихове уплетености у прикупљање средстава за терористичке групе повезана са Ал'Каидом. У предмету првог апликаната постојали су јавни докази о великим сумама новца које су прошле кроз његов банковни рачун, а у односу на десетог апликаната постојали су јавни докази о његовој уплетености у прикупљање новца преварама. Међутим, у сваком од ових предмета докази који су наводно повезивали прикупљени новац и тероризам нису били достављени нити једном апликанту. У таквим околностима, Суд не сматра да су апликанти били у позицији да дјелотворно оспоре оптужбе против њих. Стога, постоји кршење члана 5 став 4 у односу на првог и десетог апликаната.

224. Јавне оптужбе у односу на трећег и петог апликаната биле су опће природе, углавном да су били чланови именованих екстремних исламистичких група повезаних са Ал'Каидом. СИАЦ је примјетио у својим пресудама којима је одбио жалбе ових апликаната да су јавни докази били недовољни и да се одлучујући докази у највећој мјери могу наћи у тајном материјалу. Поново, Суд не сматра да су ови апликанти били у позицији да дјелотворно оспоре оптужбе против њих. Стога, постоји кршење члана 5 став 4 у односу на трећег и петог апликаната.

88. У конкретном случају, Уставни суд ће најприје испитати апелантове наводе у дијелу који се односи на тврдњу да у поступку који је прописао ЗУС не може да се преиспитује "законитост" лишавања слободе, односно да овакве гаранције постоје само у поступку који је регулисан кривично-процесним законом.

¹ „Solicitor General“ је један од правних службеника Круне и заменик државног правобраниоца („Attorney General“)

89. Уставни суд примјећује да су апеланту мјеру надзора одредили и продужили Служба за послове са странцима и Министарство безбједности, као органи извршне власти, који у оквиру обављања послова повјерених законом, доносе управне акте, па тако и рјешење о одређивању односно продужењу мјере надзора. У складу с чланом 4 ЗКБС контрола законитости ових аката обезбијеђена је кроз институт тужбе у управном спору који се покреће пред Судом БиХ. Затим, чланом 101 став 4 ЗКБС изричито је прописано да је Суд БиХ дужан да ове предмете сматра хитним, саслуша странца и донесе одлуку по тужби у року од три дана од дана подношења тужбе. У складу са ЗУС-а Суд БиХ, по тужби у управном спору пресудом одлучује када рјешава меритум ствари. При томе, било због недостатка који се тиче чињеничног утврђења било због пропуста процедуралног карактера, Суд БиХ може да поништи оспорени акт и предмет врати на поновно одлучивање. Међутим, уколико би поновно вођење поступка пред надлежним органом изазвало за тужиоца штету која би тешко могла да се поправи или из стања списа произилази да је чињенично стање очигледно другачије од оног утврђеног у оспореном акту, Суд БиХ је обавезан да сам утврди чињенично стање и на основу тако утврђеног чињеничног стања ријешити управну ствар пресудом или рјешењем. У овом случају пресуда у свему замјењује оспорени управни акт. Из одредби ЗУС-а произилази да и странке могу да траже одржавање расправе пред судом. Даље, у управном спору странке могу да укажу и на чињенице и доказе које су постојале али им нису биле познате у вријеме када је вођен управни поступак, односно из оправданих разлога нису могле да их изнесу, а изузетно могу да изнесу и потпуно нове чињенице и доказе уколико оне несумњиво указују да је чињенично стање очигледно другачије од оног утврђеног у управном поступку. Такође, странка у поступку по тужби у управном спору може да има стручну помоћ адвоката по властитом избору. У управном спору може да се тражи и накнада штете која је странки нанесена извршењем коначног управног акта који се побија.

90. Имајући у виду наведене принципе Европског суда, те одредбе релевантних домаћих прописа, Уставни суд сматра да Суд БиХ представља "суд" који (у поступку управног спора) може да преиспита процедуралне и материјалне услове који су суштински за "законитост" лишавања слободе као резултат мјере надзора, те да има надлежност да "одлучи" о "законитости" лишавања слободе у овом контексту, као и да наложи пуштање на слободу, ако је лишавања слободе незаконито или да умјесто мјере надзора одреди блажу мјеру (види, напријед наведену, *Ал Хамдани против Босне и Херцеговине*, став 26 - пресуда Суда БиХ од 5. априла 2011. године – *наложено апликантово пуштање из Имиграционог центра јер је оцијењено да је незаконито из разлога што нису осигурани нови докази за апликантово даље задржавање, те апликанту наложено свакодневно јављање надлежном органу и неудаљавање са кућне адресе*). Затим, Суд БиХ има законску обавезу да саслуша странца који је у питању, односно да му омогући да изложи своје наводе, те да предочи доказе на којим их заснива. При томе, нити из једне законске одредбе не може да се закључи да се странцу ускраћује могућност да се сам изјасни о наводима супротне стране, односно органа чији је акт предмет оспоравања у управном поступку. Иако је правило да се у поступку по тужби у управном спору одлучује на основу нејавне расправе, од овог правила се очигледно одступа када је у питању одлучивање по тужбама којим се оспорава законитост рјешења о одређивању или продужењу мјере надзора, с обзиром на законску обавезу

Суда БиХ да странца мора да саслуша. Осим тога, ни у овим поступцима није искључена општа одредба из ЗУС-а да може да буде одржана расправа било у ситуацији када то оцијени суд било када то захтијева странка у поступку. Све наведено даје основа за закључак да су у овом поступку заступљени елементи адверсарности.

91. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да у околностима конкретног случаја ни у документима који су му предочени, као ни у апелантовим наводима, нема ништа што би указивало на сумњу да у односу на апеланта нису поштоване наведене процедуре и гаранције, па закључује да су апелантови наводи у дијелу у ком тврди да у поступку прописаним ЗУС-ом не може да се преиспитају законитост мјере стављања под надзор у Имиграциони центар неосновани.

92. Затим, апелант тврди да су се све одлуке о одређивању и продужењу мјере надзора заснивале на само једној одлучној чињеници - Информацији ОСА-е да он представља пријетњу по националну безбједност БиХ, али да изузев пуког позивања на ову чињеницу у образложењима оспорених одлука нема ништа што би упућивало на закључак због чега он представља такву пријетњу.

93. Уставни суд примјећује да, у складу с чланом 7 ЗКБС, безбједносне провере за странце врши ОСА, на начин и у поступку који се ближе уређује посебним правилником који доноси директор ОСА-е. ОСА је успостављена Законом о Обавјештајно-безбједносној агенцији и одговорна је за прикупљање, анализирање, обраду и дистрибуцију обавјештајних података с циљем да заштити безбједност, укључујући суверенитет, територијални интегритет и уставни поредак Босне и Херцеговине. Повјерене послове обавља у складу с одредбама Устава и закона Босне и Херцеговине, укључујући одредбе Европске конвенције и њених протокола, те међународних уговора и споразума које је Босна и Херцеговина потписала или им је приступила. Наведеним законом прописано је, поред осталог, да лица која сматрају да су им права нарушена радњама или пропустима ОСА-е могу да се обрате надлежном суду, односно да свако лице у вези с радњама агенције може да изјави жалбу генералном директору који се налази на њеном челу и који је одговоран за законитост и правилност рада агенције. Такође, информације које ОСА чува и које су означене као повјерљиве или тајне могу да се открију само по одобрењу генералног директора. У захтјеву којим се тражи откривање информације мора да се наведе ко је подносилац захтјева, као и разлог тражења информације. Даље, у складу са Законом о заштити тајних података генерални директор ОСА-е је овлашћен да податак који агенција прикупља или креира значи степеном тајности од најнижег до највишег, и то на почетку активности у којој такав податак настаје. При томе, дужан је да донесе оцјену о могућој штетности за безбједност Босне и Херцеговине, односно одговарајуће институције и органе, ако би тај податак био доступан неовлашћеном лицу. Генерални директор ОСА-е, као овлашћено лице, дужан је да укине тајност податка када се стекну законски услови за то, о чему доноси образложену одлуку у писменој форми. Такође, уколико је тајност одређена зато што садржи лични податак, генерални директор може да одобри укидање уколико је то, поред осталог, од виталног интереса за лице о ком се ради. Укидање тајности податка може да затражи лице ком је одбијен захтјев за приступ таквом податку, о чему одлучује овлашћено лице, односно када је у питању ОСА, њен генерални директор. Најзад, Уставни суд примјећује да против одлука генералног директора којима је одбијен захтјев за скидање тајности податка, за приступ тајном

податку, односно жалба због радњи агенције, лице које је у питању може да се обрати суду.

94. У овој одлуци је већ констатовано, супротно апелантовим тврдњама, да је апеланту мјера надзора одређивана и продужавана по два основа: јер му је изречена мјера протјеривања и јер је представљао пријетњу по националну безбједност. Међутим, мјера протјеривања је изречена јер је апелант представљао пријетњу по националну безбједност, због чега му је и одузето право на привремени боравак, па је Информација ОСА-е и њена процјена да је апелант пријетња по националну безбједност, у његовом случају заиста и била одлучна чињеница. Из свих одлука о одређивању и продужењу мјере надзора несумњиво произилази закључак да апелант представља пријетњу по националну безбједност цијењен на основу Информације ОСА-е која је била уложена у дио апелантовог списка означен као "повјерљиво". Затим, из образложења пресуда Суда БиХ произилази да је апелант означен као пријетња по националну безбједност због својих контаката и активности с лицима која представљају пријетњу по националну безбједност (без било какве ближе одреднице о којим лицима, односно каквим активностима се ради), те зато што је за вријеме боравак у БиХ користио више лажних идентитета.

95. Када се наведено доведе у везу с цитираним ставовима Европског суда у вези с гаранцијама које треба да буду осигуране у смислу члана 5 став 4 Европске конвенције, поставља се питање да ли је апелант, у околностима конкретnog случаја, имао могућност да с успјехом и реализује гаранције из цитиране одредбе.

96. Уставни суд подсјећа да је у својој досадашњој пракси, а у поводу истицања истих или сличних навода (*да "побијане одлуке не нуде разлоге нити чињенице и доказе који потврђују да је (апелант) пријетња по јавну безбједност БиХ; да у погледу одлучне чињенице да апелант представља пријетњу по националну безбједност оспорене одлуке не нуде никакве разлоге нити образложење а посебно јер је апелант постао пријетња за националну безбједност након тридесет година откад се налази у БиХ а на основу извјештаја Обавјештајно-безбједносне агенције; да побијане одлуке не нуде разлоге нити конкретне чињенице и доказе који потврђују да је он пријетња по националну безбједност БиХ нити му је дозвољено да се непосредно суочити са чињеницама које евентуално оправдавају такву квалификацију"*) у контексту члана 5 став 4 Европске конвенције сматрао да су "испоштвана и неопходна процедурална права апеланта, укључујући и *habeas corpus* поступак из става 4 члана 5 Европске конвенције, јер је рјешење о стављању под надзор било предмет судског преиспитивања" (види, поред осталих, Уставни суд, одлуке о допуштивости АП 1470/09 од 24. јуна 2009. године, АП 2306/09 од 17. септембра 2009. године, АП 1499/09 од 24. јуна 2009. године). Оваквом закључку у свим случајевима је претходила оцјена да се радило о законитом лишавању слободе, на начин и у поступку прописаним законом, а у смислу члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције.

97. У овој одлуци је већ закључено да Суд БиХ представља "суд" који може да преиспита и одлучи о законитости лишавања слободе, притвор може да укине или да га замијени благом мјером, те да поступак у ком доноси одлуке о томе пружа гаранције лицу које је у питању да се брани, да износи своје аргументе, те да се изјашњава на наводе супротне стране. Даље, Уставни суд примјећује да, у складу с чланом 5 Закона о заштити тајних података, судије Суда БиХ имају приступ тајним подацима свих степена тајности без обзира ко се појављује у улози овлашћеног лица

које одређује тајност податка. У околностима конкретnog случаја то значи да су судије у вијећу које је одлучивало о тужбама у управном спору имале могућност да се у потпуности упознају са садржајем Информације ОСА-е да је апелант пријетња националној безбједности, те да су ову могућност и искористиле увидом у дио списка означен као "повјерљиво", на чему су и заснивали свој закључак да апелант представља такву пријетњу. Утврђивање одлучне чињенице да апелант представља пријетњу по националну безбједност на напријед описани начин, апелант не доводи у питање нити једним од навода из апелације. С тим у вези, Уставни суд подсјећа и на став изражен у бројним одлукама Европског суда и Уставног суда да задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања. Даље, у складу са Законом о заштити тајних података, судије Суда БиХ имају обавезу да као тајну чувају податке све до скидања с њих ознаке тајности без обзира на то како су до њих дошли, а то важи и након истека њиховог мандата, престанка радног односа, односно престанка вршења дужности или чланства у одговарајућем органу. У том смислу, ни у конкретном случају, Суд БиХ апеланту није могао да презентује сазнања до којих је дошао на основу оствареног увида, односно у том смислу износи опсервације у образложењу пресуда. Дакле, судијама Суда БиХ није ускраћена могућност да цијене материјал означен као повјерљив и да се с њим у цјелини упознају, међутим, они немају овлашћења да одлуче да ли такав материјал треба да задржи ознаку тајности и да ли у цјелини или дјелимично може да буде учињен доступним заинтересованом лицу на које се односи. Међутим, Суд БиХ може, као што је то учињено и у конкретном случају пресудом од 9. фебруара 2011. године, да поништи одлуку о одређивању мјере надзора и наложи да се прибаве информације од ОСА-е о статусу који има лице које је у питању у тренутку одлучивања, односно да ли још увијек представља пријетњу по националну безбједност. У апелантовом случају ова информација је прибављена три пута: 20. јула 2010. године, 10. фебруара 2011. године и 2. марта 2011. године.

98. Питање националне безбједности несумњиво представља питање оправданог јавног интереса ради чије компензације могу да буду успостављена и одређена ограничења у погледу уживања појединих права појединца. У том смислу неоткривање садржаја Информације ОСА-е апеланту у поступку пред надлежним органима и судом служило је заштити јавног интереса. При томе, неоткривање садржаја је и законска обавеза за све учеснике у предметном поступку. Међутим, ова обавеза не постоји у односу на ОСА-у која је креирала и одредила степен тајности наведене информације. Законом о Обавјештајно-безбједносној агенцији и Законом о заштити тајних података прописан је начин и поступак у ком лице које је у питању може да тражи да се открије тајни податак, односно да оспорава радње и активности ОСА-е због којих сматра да су му повријеђена права.

99. Из опширно побројаних ставова и праксе Европског суда у овој одлуци, у суштини произилази да у оквиру испитивања законитости лишавања слободе у смислу члана 5 став 4 Европске конвенције, уз одређене услове, морају да се задовоље гаранције које су установљене чланом 6 Европске конвенције у кривичном поступку. Међутим, карактер поступка одређивања и продужења мјере надзора у домаћем правном систему нема обиљежја кривичног поступка, па стога Уставни суд сматра да у поступку преиспитивања законитости мјере надзора мора да буде удовољено гаранцијама које су установљене чланом 6 Европске конвенције у односу на грађански поступак,

односно да учесницима у поступку мора да буде дана могућност да презентују свој случај, да износе чињенице и доказе на којим заснивају свој захтјев, те да имају могућност да се изјасне о наводима супротне стране. У том смислу, а као што је већ детаљно анализирано у овој одлуци (*види ст. 89-91 у овој одлуци*), поступак пред надлежним органима и Судом БиХ је по свом карактеру контрадикторан и гарантује једнакост странака у поступку. Затим, чињеница да је Информација ОСА-е у вођеним поступцима одређена као повјерљива и да надлежни органи и Суд БиХ нису могли да је открију апеланту иако су могли да се с њом у цјелини упознају и да је цијене, па и да траже нову процјену, не може да се прихвати као апсолутно ускраћивање права апеланту да се с овом Информацијом и упозна, те да је у вођеним поступцима с успјехом оспорава. Наиме, релевантним одредбама Закона о Обавјештајно-безбједносној агенцији и Закона о заштити тајних података прописано је да заинтересованом лицу оваква информација може да буде учињена доступном. Међутим, у конкретном случају апелант не нуди доказ и не наводи да је на било који начин покушао да искористи могућности које нуде наведени закони, те тако себи обезбиједио приступ информацијама које су означене као повјерљиве. Наиме, нити је улагао жалбу генералном директору ОСА-е која је креирала информацију, а за коју у апелацији управо тврди да је "незаконита" евентуално тврдећи да су му њеним радом повријеђена права, нити се обраћао захтјевом да му се обезбиједи приступ наведеној Информацији, односно није тражио скидање ознаке тајности. Дакле, апеланту није била ускраћена могућност да искористи постојеће механизме из Закона о Обавјештајно-безбједносној агенцији и Закона о заштити тајних података и да се евентуално упозна са садржајем Информације коју би онда, у поступку одређивања и продужења мјере надзора пред надлежним управним органима и пред судом, који задовољава критеријуме контрадикторног поступка, могао да оспорава износећи аргументе и доказе у своју корист. При томе, Уставни суд примјећује да је апелант у току цијелог поступка одређивања и продужења мјере надзора и пред надлежним управним органима и пред судом имао и стручну помоћ адвоката.

100. Сходно наведеном, Уставни суд сматра да ни у околностима конкретног случаја не постоје разлози да одступи од раније заузетог става да је удовољено процедуралним гаранцијама у смислу члана 5 став 4 Европске конвенције, односно да апеланту није била ускраћена могућност да се судски преиспитива одлука о одређивању и продужењу мјере надзора.

101. Уставни суд закључује да апеланту није повријеђено право на слободу и безбједност личности из члана II(3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 4 Европске конвенције.

Остали наводи којим се оспоравају одлуке о одређивању и продужењу мјере надзора

102. У апелацијама којим је оспоравао одлуке о одређивању и продужењу мјере надзора апелант је истицао да су му повријеђена и права из члана II(3а), б) и ф) Устава Босне и Херцеговине и чл. 2, 3 и 8 Европске конвенције. С обзиром да се поступак одређивања и продужења мјере надзора није тичао нити једног од наведених права а из навода из апелација не може да се закључи да је било које од наведених права за вријеме апелантовог боравка у Имиграционом центру доведено у питање, Уставни суд сматра да нема потребе да посебно испитује овај дио апелантових навода.

Отказивање права на привремени боравак и изрицање мјере протјеривања

103. Апелант оспорава пресуду Суда БиХ којом је одбијена његова тужба у управном спору против рјешења Министарства безбједности којим му је отказано право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања јер сматра да су му овом пресудом повријеђена права из члана II(3б) и ф) Устава Босне и Херцеговине и чл. 3 и 8 Европске конвенције.

Право на приватни и породични живот, дом и преписку

104. Члан II(3ф) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку

Члан 8 Европске конвенције гласи:

Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

Јавна власт се не мијеша у вршење овог права, осим ако је такво мијешање предвиђено законом и ако је неопходна мјера у демократском друштву у интересу националне безбједности, јавне безбједности, економске добробити земље, спречавања нереда или спречавања злочина, заштите здравља и морала, или заштите права и слобода других.

105. Апелант је истакао да би његовим протјеривањем било повријеђено не само његово право, већ и право на породични живот његове супруге и дјеце који су држављани БиХ. Најзад, апелант је посебно истакао да никад није био упознат с разлозима због којих представља пријетњу за националну безбједност, а на основу чега му је ускраћено право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања.

106. Уставни суд примјећује да је апелант у току поступка пред надлежним органима и Судом БиХ истицао да у БиХ борави од 1994. године. Из докумената предочених Уставном суду произилази да је апелант закључио брак с држављанком БиХ 1997. године, те да имају четворо дјеце. Служба за послове са странцима је Рјешењем број УП-1/19.4.1-07.2-2874/09 од 18. децембра 2009. године апеланту одобрила право на привремени боравак у БиХ по основу брака с држављанком БиХ за период од 11. децембра 2009. године до 10. децембра 2010. године. Рјешењем исте службе број УП-1/19.5-07.3-69/10 од 5. октобра 2010. године апеланту је отказано право на привремени боравак и изречена мјера протјеривања на пет година због тога што је утврђено да представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ. С циљем да се изврши мјера протјеривања апеланту је одређена мјера надзора у Имиграционом центру, да би 2. јуна 2011. године био принудно удаљен из БиХ. Из докумената који су предочени Уставном суду произилази да је апелант успоставио односе који представљају породични живот у смислу члана 8 Европске конвенције, па да изречена, а у вријеме доношења ове одлуке, и извршена мјера протјеривања, представља мијешање у апелантово право на породични живот (види Европски суд, *Al-Nasrigh против Бугарске*, пресуда од 20. јуна 2000. године, ст. 112-115; *Lupsa против Румуније*, апликација број 10337/04, ст. 24, 26. и 27, ЕCHR 2006-VII; *Musa и други против Бугарске*, пресуда од 11. јануара 2007. године, став 58; *Bashir и други против Бугарске*, пресуда од 14. јуна 2007. године, став 37).

107. Да би мијешање у апелантово право на породични живот било у складу с чланом 8 Европске конвенције, оно мора да буде "у складу са законом", мора да слиједи један од "леgitимних циљева" одређених ставом 2 наведеног члана и мора да буде "неопходно у демократском друштву".

108. Према становишту Европског суда, израз "у складу са законом" не захтијева само да мијешање треба да има основ у домаћем праву, већ се тиче и квалитета тог закона, захтијевајући да буде у складу с владавином права. Стога, израз "у складу са законом" претпоставља да домаћи закон мора да буде доступан и предвидив у смислу да је довољно јасан у свом значењу да појединцу може да се да довољно назнака у којим околностима и под којим условима су јавне власти овлашћене да прибегну мјерама које могу да утичу на права из Конвенције. Штавише, закон мора да пружа степен правне заштите од арбитражног мијешања јавне власти. У стварима које се тичу фундаменталних права било би супротно да дискреција додијелена јавним властима буде извршавана у условима неограничене власти. Стога, закон мора да указује на домаћу било ког дискреционог овлашћења које је дато надлежном органу и на начин његовог извршавања с довољном јасноћом, тако да појединцу да адекватну заштиту од арбитражног мијешања (види, поред бројних других, Европски суд, *Malone против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 2. августа 1984. године, Серија А, бр. 82, пп 31-33, ст. 66-68; *Ц.Г. и други против Бугарске*, пресуда од 24. априла 2008. године, став 39).

109. Даље, према становишту Европског суда у погледу мјера које се тичу националне безбједности, захтјев за предвидљивошћу не може да буде исти као у многим другим областима. Такође, захтјев за предвидљивост закона не иде тако далеко да држави намеће обавезу да донесе законе у којим ће до детаља бити наведена сва понашања која могу да повлаче одлуку да појединац буде протјеран због националне безбједности. По природи ствари, пријетње националној безбједности могу да варирају по карактеру и могу да буду непредвидиве и тешко их је унапријед дефинисати. Међутим, чак и када је национална безбједност у питању, концепт законитости и владавине права у демократском друштву захтијева да мјера протјеривања, која погађа фундаментална људска права, буде у одређеном облику предмет адверсарног поступка пред независним органом или судом надлежним да ефективно размотри разлоге за протјеривање и да испита релевантне доказе, а кад је потребно с одговарајућим процедуралним ограничењима у погледу коришћења тајних података. Појединац мора да буде у стању да оспорава оцјену извршне власти да је у питању национална безбједност. Мада ће оцјена извршне власти шта представља пријетњу националној безбједности природно имати значајну тежину, независни орган или суд мора да буде у стању да реагује у случајевима гдје позивање на овај концепт нема разумну основу у чињеницама или указује на тумачење "националне безбједности" које је незаконито или супротно здравом разуму и арбитрарно (види напријед цитиране, *Al-Nasrifu*, ст. 119-124; *Lupsa*, ст. 33 и 34). Чињеница је да идеју "национална безбједност" није могуће исцрпно дефинисати (види *Esheter против Уједињеног Краљевства*, број 18601/91, Одлука Комисије од 2. априла 1993. године, необјављена; *Hewitt и Harman против Уједињеног Краљевства* број 20317/92, Одлука Комисије од 1. септембра 1993. године, необјављена; *Christie против Уједињеног Краљевства*, број 21482/93, Одлука Комисије од 27. јуна 1994. године, ДР 78-А, п. 119, ат п. 134), те да она може да буде са широком слободом процјене која је остављена извршној власти да утврди шта је у интересу безбједности. Међутим то не значи да њен опсег може да

буде развучен мимо њеног природног значења (види Европски суд, *mutatis mutandis*, *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhev против Бугарске*, пресуда од 28. јуна 2007. године, став 84).

110. Најзад, према становишту Европског суда, лице према ком се предузимају мјере на основу забринутости за националну безбједност, не смије да буде лишено свих гаранција против арбитражности. Мора му се, поред осталог, омогућити да мјере које су у питању размотри независно и непристрасно тијело које је надлежно да испита сва релевантна чињенична и правна питања да би се утврдила законитост мјера које су предузете и осудила евентуална злоупотреба од јавних власти. Пред таквим тијелом, лице које је у питању мора да ужива предности адверсарног поступка како би представило своје ставове и побијало аргументе јавне власти (види напријед цитирану, *Al-Nasrifu*, ст. 123-124).

111. У конкретном случају, апеланту су ускраћивање права на привремени боравак и мјера протеривања засновани на члану 68 став 1 тачка м) ЗКБС који прописује да ће странцу боравак бити отказан уколико се утврди да представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ, те на члану 68 ставу 5 истог закона који регулише да, у случају када је странцу боравак отказан због тога што представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ може да буде изречена мјера протјеривања. Дакле, изречене мјере имале су основ у домаћем закону који је објављен у службеном гласилу чиме је задовољен захтјев доступности. Даље, из образложења одлука којим је одлучивано о наведеним мјерама произилази да апелантово присуство у земљи према процјени ОСА-е представља пријетњу националној безбједности, па би навођење њеног садржаја било у супротности са Законом о заштити тајних података. Међутим, судијама Суда БиХ није била ускраћена могућност да остваре увид у Информацију ОСА-е према којој је апелант означен као пријетња националној безбједности и да се упознају с њеним садржајем. У образложењу оспорене одлуке Суда БиХ нема ништа што би упућивало на закључак да је тумачење "националне безбједности" у апелантовом случају било незаконито или супротно здравом разуму, или да се радило о арбитражној процјени. С тим у вези, Уставни суд примјећује да је Информацију сачинила ОСА, која је у складу са Законом о Обавјештајно-безбједносној агенцији одговорна за прику-пљање, анализирање, обраду и дистрибуцију обавјештајних података с циљем заштите безбједности, укључујући суверенитет, територијални интегритет и уставни поредак Босне и Херцеговине, те која свој рад обавља у складу с одредбама Устава и закона Босне и Херцеговине, укључујући одредбе Европске конвенције и њених протокола, те међународне уговоре и споразуме које је Босна и Херцеговина потписала или им је приступила. Затим, Информација је сачињена на основу изричитог овлашћења из члана 7 ЗКБС према ком је обављање безбједносних провјера за странце у надлежности ОСА-е. Апеланту није била ускраћена могућност да преиспита одлуке о ускраћивању права на привремени боравак и изречене мјере протјеривања кроз жалбу, односно тужбу у управном спору пред независним и непристрасним тијелом, односно Судом БиХ, у контрадикторном поступку у ком је апелант уживао све процедуралне гаранције. Чињеница да нити у једној фази поступка ускраћивања права на привремени боравак и изрицања мјере протјеривања апеланту није, макар у назнакама, предочена суштина случаја пријетње по националну безбједност, заснива се на законском ограничењу за учеснике у поступку да, и поред могућности да цијене садржај Информације ОСА-е те да

захтијевају и њено обнављање, не могу да одлучују о скидању тајности ни у дијелу ни у цјелини, односно не могу да је открију и презентују у току поступка, нити да праве опширне опсервације о њеном садржају у образложењу одлуке. Међутим, а као што је већ констатовано у погледу оспораваних одлука о одређивању и продужењу мјере надзора у овој одлуци, Информација ОСА-е није била апсолутно недоступна апеланту. Наиме, апелант ни у овом поступку није користио механизме који су установљени одредбама Закона о Обавјештајно-безбједносној агенцији и Закона о заштити тајних података, те тако евентуално сазнао у чему се састоји његов случај. Тиме је сам себе и лишио могућности да с успјехом оспорава чињеницу да је пријетња по националну безбједност. Наиме, у поступку по тужби у управном спору (види ст. 89-91 у овој одлуци) заинтересовано лице може да изнесе и нове чињенице уколико учини вјероватним да му оне из оправданих разлога нису биле познате, односно ако је очигледно да оне указују на другачије чињенично стање од оног које је утврђено у одлукама које су предмет оспоравања пред Судом БиХ. С обзиром да апелант није користио ове могућности, а да, изузев чињенице да му није откривена Информација ОСА-е, не тврди да му мјера протјеривања није изречена у складу са законом прописаним условима, на начин и у поступку који је такође прописан законом, Уставни суд закључује да је у конкретном случају мијешање у апелантово право на породични живот било законито.

112. Затим, став 2 члана 8 Европске конвенције предвиђа да свако уплитање јавних органа власти у уживање права на приватни и породични живот мора да буде "нужно у демократском друштву у интересу националне безбједности, јавне безбједности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала или ради заштите права и слобода других".

113. Да би се одредило да ли су оспорене одлуке којима је апеланту наређено да напусти територију Босне и Херцеговине компатибилне с поштовањем права на породични живот, мора се размотрити опсег веза које појединац има у држави домаћину и у држави пријема, која је држава поријекла. Неки од фактора који се узимају у обзир су: дужина боравка и познавања језика и културе и једне и друге државе, постојање породичних веза и друштвеног круга у обје земље, ефекат на однос с оним члановима породице који остају, све друге личне околности, као што су здравствени или психолошки фактори, који могу да значе да би депортација имала драстичан ефекат на појединца. Наведени фактори морају да буду у равнотежи с разлозима за депортацију да би се одредило да ли је мијешање у породични живот пропорционално потреби на коју се њиме одговара.

114. У конкретном случају, а као што је већ и констатовано у овој одлуци, неспорно је да је апелант у БиХ боравио од 1994. године, да је ожењен држављанком БиХ (1997. године), те да су у брачној заједници рођена и дјеца. У погледу других веза с државом БиХ апелант Уставном суду није доставио било какве доказе. У погледу веза с Египтом као земљом свог поријекла, Уставни суд примјећује да апелант не тврди да не говори језик земље поријекла или да је пресекао све везе са земљом поријекла. Даље, апелант није Уставном суду доставио било какве доказе о томе да у Египту као земљи свог поријекла има било каквих проблема с јавним властима. Наведено апелант није тврдио ни у поступку пред управним органима и Судом БиХ.

115. Одговарајући на питање да ли је предметно мијешање пропорционално легитимном циљу, односно да ли

представља мјеру неопходну у демократском друштву с циљем поштовања владавине права, Уставни суд налази да је у предметном поступку утврђено да апелант представља пријетњу националној безбједности, да се користио с више лажних идентитета, те да је остваривао контакте с другим лицима која представљају пријетњу националној безбједности. Затим, Суд БиХ је у конкретном случају размотрио апелантове околности у вези с његовим личним приликама као што је брак и породица, те доводећи их у везу с питањима из националне безбједности утврдио да је мјера протјеривања која је изречена апеланту пропорционална уживању апелантовог права на породични живот. Уставни суд сматра да је образложење које је дао Суд БиХ у погледу односа националне безбједности и поштовања апелантовог права на породични живот задовољавајуће и да не указује на било какву произвољност. Одлуке управних органа су биле предмет судске контроле у смислу Европске конвенције, тако да је Суд БиХ у околностима наведеног случаја испитао апелантово опасност по националну безбједност, а да је при томе с друге стране обезбиједио да тајне информације неће бити јавно откривене. Уставни суд сматра да наведено задовољава принцип који је Уставни суд изразио у Одлуци *АП 1222/07*, а то је да судови морају пажљиво да оцијене основе за удаљавање и да размотре да ли се може мијешање у право на приватни и породични живот оправдати у околностима предмета. Такође, Уставни суд налази да је апеланту изречена мјера протјеривања на период од пет године, као и да апелант ничим не доказује да постоји опасност за њега и његову породицу да бораве у Египту. Према томе, Уставни суд сматра да оспорене одлуке представљају мјеру која је неопходна у демократском друштву с циљем поштовања владавине права, те да постоји разуман однос пропорционалности између заштите законитог циља који се тиче заштите јавног поретка и националне безбједности БиХ, с једне стране и, с друге стране, заштите апелантовог права на породични живот.

116. Уставни суд закључује да одузимањем права на привремени боравак и изрицањем односно извршењем мјере протјеривања није повријеђено апелантово право на породични живот из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

Остали наводи којим се оспоравају одлуке о отказивању права на привремени боравак и изрицање мјере протјеривања

117. Апелант сматра да му је изрицањем мјере протјеривања повријеђено и право да не буде подвргнут мучењу нити нечовјечном или понижавајућем третману или казни из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције. У прилог овој тврдњи апелант је указао на праксу Европског суда, као и на дио Извјештаја Amnesty International из 2010. године за Алжир из ког произилази да власти ове државе не поштују права лица осумњичених за тероризам на поштено и фер суђење, као и да су ова лица изложене мучењу и злостављању, односно да држава не предузима ништа да би овакве притужбе истражила. Такође, указано је и на дио Извјештаја Amnesty International из 2010. године за БиХ у ком је констатовано да се у БиХ крше права лица која су се овдје настанила у току или послје рата и која су добила бх. држављанство. У овом дијелу је указано и на седам лица којим је Комисија за ревизију одлука о натурализацији одузела држављанство, након чега су смјештени и Имиграциони центар на основу необјашњеног разлога националне безбједности гдје чекају депортацију у земљу поријекла у којој могу да буду изложени ризику мучења или смртне казне. Међутим,

апелант ничим није образложио и у вези с тим понудио било какав доказ на који начин се дијелови наведених извјештаја односно на његову ситуацију, односно образложио и понудио доказе који би указали да би његовим удаљењем из БиХ у Египат, као земљу поријекла, биле прекршене гаранције из наведеног права. Стога, Уставни суд закључује да нема потребе да посебно разматра апелантове наводе у овом дијелу.

118. Најзад, апелант тврди да му је било ускраћено право на ефективни правни лијек из члана 13 Европске конвенције због чињенице да му је закључак о дозволи извршења рјешења о одузимању права на привремени боравак и мјери протјеривања уручен 2. јуна 2011. године у 13:11 часова, а проведен је истог дана у 14:20 часова због чега сматра да му је била ускраћена могућност да изјави било какав правни лијек.

119. У конкретном случају Уставни суд примјећује да закључак о дозволи извршења представља процесну одлуку којом се констатује да је одређена управна одлука подобна за извршење. Закључком се не одлучује о евентуалном праву или обавези лица које је у питању. Затим, апеланту није била ускраћена могућност да против овог закључка изјави жалбу надлежном другостепеном органу. Чињеница да је између уручења закључка и апелантове депортације протекао само један час и девет минута је без значаја, јер у складу са законом, жалба против закључка не одгађа његово извршење. При томе, Уставни суд примјећује да је у апелантовом случају и Суд БиХ преиспитао законитост одлука Службе за послове са странцима и Министарства безбједности, одбивши апелантову тужбу у управном спору као неосновану, иако закључак о дозволи извршења не представља управни акт којим се одлучује о нечијем праву или обавези заснованој на закону, односно управни акт против ког може да се покрене и води управни спор. Даље, Уставни суд указује да апелант није експлицитно навео у вези с којим правима сматра да постоји кршење права из члана 13. Међутим, из апелације може да се закључи да се наводи о кршењу овог права доводе у везу с правом на породични живот, али апелант није образложио на који начин му је, имајући у виду и наведено, ускраћено право на ефективни правни лијек у односу на право на породични живот, па Уставни суд закључује да нема потребе да се посебно упушта у разматрање овог дјела апелације.

VIII. Закључак

120. Уставни суд закључује да не постоји повреда права из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 1 тачка ф. Европске конвенције када је апеланту мјера надзора која се извршава у Имиграционом центру, као специјализованој установи за прихват и смјештај странаца, изречена с циљем да се обезбједи извршење мјере протјеривања под условима и у поступку прописаном законом, када су за сво вријеме њеног трајања јавне власти с посебном марљивошћу предузимале мјере и радње с циљем да се створе законом прописани услови за извршење мјере протјеривања. Такође, не постоји повреда права из члана 5 став 4 Европске конвенције када апеланту није била ускраћена могућност да ове одлуке испита суд који може и да их укине или замијени блажом мјером, те када поступак у ком се доносе такве одлуке пружа гаранције лицу које је у питању да се брани, да износи своје аргументе, те када су законом обезбјеђени механизми који лицу које је у питању омогућавају да сазна и оспорава и наводе супротне стране који носе ознаку тајности и које у интересу националне безбједности органи у поступку не могу да презентују

апеланту али с којим у потпуности могу да се упознају и на основу властите процјене заснују своју одлуку.

121. Уставни суд закључује да не постоји повреда права на приватни и породични живот, дом и преписку из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције када је одлука о одузимању права на привремени боравак и изреченој и извршеној мјери протјеривања заснована на законом прописаним условима, донесена у поступку прописаном законом у ком је апелант уживао све процедуралне гаранције, те када разлози и образложења из оспорене одлуке недвосмислено упућују на закључак да је предметно мијешање пропорционално легитимном циљу, односно да представља мјеру која је неопходна у демократском друштву с циљем поштовања владавине права.

122. На основу члана 16 ст. 1 и 4 тач. 9, члана 61 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

123. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Проф. др **Миодраг Симовић**, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 5802/10**, rješavajući apelaciju **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. st. 1. i 4. tačka 9, člana 59. stav 2. i člana 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Miodrag Simović, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Constance Grewe, potpredsjednica
Seada Palavrić, potpredsjednica
Tudor Pantiru, sudija
Mato Tadić, sudija
Mirsad Čeman, sudija
Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 30. marta 2012. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU¹

Odbija se kao neosnovana apelacija **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana** podnesena protiv:

- Presuda Suda Bosne i Hercegovine br.: S1 3 U 005827 11 U od 11. maja 2011. godine, S1 3 U 005588 11 U od 12. aprila 2011. godine, S1 3 U 004953 11 U od 9. marta 2011. godine, S1 3 U 004565 od 17. februara 2011. godine, S1 3 U 003931 11 U od 5. januara 2011. godine, S1 3 U 003634 10 U od 1. decembra 2010. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine br.: UP-2-06-07-2-62/11 od 9. maja 2011. godine, UP-2-06-07-2-46/11 od 6. aprila 2011. godine, UP-2-06-07-2-32/11 od 7. marta 2011. godine, UP-2-06-07-2-223/10 od 30. decembra 2010. godine, UP-2-06-07-2-208/10 od 29. novembra 2010. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima br.: UP-1/18.5.1.-07.3-69-9/10 od 5. maja 2011. godine, UP-1/18.5.1-07.3-69-8/10 od 4. aprila 2011. godine, UP-1/18.5.1-07.3-69-7/10 od 4. marta 2011. godine, UP-1/18.5.1-07.3.-69-6/10 od 10. februara 2011. godine,

¹ Одлука објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 38/12

UP-1/19.5-07.3-69-4/10 od 28. decembra 2010. godine, UP-1/19.5-07.3-69-3/10 od 26. novembra 2010. godine;

u odnosu na pravo na slobodu i sigurnost ličnosti iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odbija se kao neosnovana apelacija **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana** podnesena protiv:

- Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine i broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine broj UP-2-06-07-2-76/11 od 20. juna 2011. godine i broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. novembra 2010. godine;

- Zaključka o dozvoli izvršenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima broj UP-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 od 2. juna 2011. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine;

u odnosu na pravo na privatni i porodični život iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana** podnesena protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine, Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine broj UP-2-06-07-2-76/11 od 20. juna 2011. godine i Zaključka o dozvoli izvršenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima broj UP-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 od 2. juna 2011. godine u odnosu na pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Ahmed Mohamed Elfarahiti Othman (u daljnjem tekstu: apelant), državljanin Egipta, kojeg zastupa Osman Mulahalilović, advokat iz Brčkog, podnio je 23. decembra 2010. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud), koja je registrovana pod brojem AP 5802/10, protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj S1 3 U 003634 10 U od 1. decembra 2010. godine. Od apelanta je zatraženo 14. juna 2011. godine da dopuni apelaciju, što je on i učinio 20. juna 2011. godine.

2. Apelant je 24. januara 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu koja je registrovana pod brojem AP 301/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 003931 11 U od 5. januara 2011. godine.

3. Apelant je 22. marta 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu koja je registrovana pod brojem AP 1364/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 004953 11 U od 9. marta 2011. godine. Istog dana apelant je podnio apelaciju koja je registrovana pod brojem AP 1365/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 004565 od 17. februara 2011. godine.

4. Apelant je 6. aprila 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registrovanu pod brojem AP 1602/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine. Od apelanta je zatraženo da dopuni apelaciju 11. aprila 2011. godine, što je on i učinio 18. aprila 2011. godine.

5. Apelant je u predmetu broj AP 1602/11 2. juna 2011. godine faksom, u 12:45 sati podnio zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud "zabranio (*apelantov*) izgon" iz Bosne i Hercegovine do okončanja postupka pred Ustavnim sudom i Evropskim sudom za ljudska prava o njegovim apelacijama, odnosno aplikacijama. Istog dana, faksom, apelant je dopunio zahtjev za donošenje privremene mjere u 13:56 sati dostavljajući kopiju svog zahtjeva za pružanje međunarodne zaštite (azil) u Bosni i Hercegovini.

6. Apelant je 6. maja 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registrovanu pod brojem AP 2001/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 005588 11 U od 12. aprila 2011. godine.

7. Apelant je 1. juna 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registrovanu pod brojem AP 2285/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 005827 11 U od 11. maja 2011. godine.

8. Apelant je 11. januara 2012. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registrovanu pod brojem AP 221/12 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

9. Na osnovu člana 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, u apelacijama registrovanim pod brojem AP 5802/10, AP 301/11, AP 1364/11, AP 1365/11, AP 1602/11, AP 2001/11, AP 2285/11 i AP 221/12 od Suda BiH, Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima zatraženo je u periodu od 15. aprila 2011. godine do 6. februara 2012. godine da dostave odgovore na apelaciju.

10. Sud BiH, Ministarstvo sigurnosti i Služba za poslove sa strancima odgovore na apelacije su dostavili u periodu od 4. maja 2011. godine do 8. marta 2012. godine. Sud BiH nije dostavio odgovor na apelaciju registrovanu pod brojem AP 2285/11.

11. Na osnovu člana 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori na apelacije Suda BiH, Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima dostavljeni su apelantu u periodu od 12. maja 2011. godine do 9. marta 2012. godine.

12. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 1602/11 od 29. juna 2011. godine odbio apelantov zahtjev za donošenje privremene mjere.

13. S obzirom da se apelacije registrovane pod brojem AP 5802/10, AP 301/11, AP 1364/11, AP 1365/11, AP 1602/11, AP 2001/11, AP 2285/11 i AP 221/12 tiču iste činjenične i pravne osnove, Ustavni sud je, u skladu s članom 31. stav 1. Pravila Ustavnog suda, odlučio da spoji svih sedam predmeta u kojima će voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku pod brojem AP 5802/10.

III. Činjenično stanje

14. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Produženje mjere nadzora

- Činjenice u predmetu broj AP 5802/10 i AP 301/11

15. Služba za poslove sa strancima je rješenjima broj UP-1/19.5-07.3-69-3/10 od 26. novembra 2010. godine i broj UP-1/19.5-07.3-69-4/10 od 28. decembra 2010. godine apelantu produžila mjeru nadzora u označenom vremenskom periodu s ciljem da mu spriječi slobodno i neograničeno kretanje, jer je utvrđeno da apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost BiH, ali i da osigura izvršenje rješenja o protjerivanju. Produženje nadzora imalo se izvršiti u Ustanovi za prihvrat i smještaj stranaca Službe za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Imigracioni centar).

16. Iz obrazloženja oba rješenja proizlazi da je Služba za poslove sa strancima na osnovu uvida u spis utvrdila da se nisu izmijenile okolnosti i razlozi zbog kojih je pravosnažnim rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69-1/10 od 5. oktobra 2010. godine apelantu određena mjera nadzora. U prilog ovog zaključka ukazano je na Informaciju Obavještajno-sigurnosne agencije (u daljnjem tekstu: OSA) od 20. jula 2010. godine koja, u skladu s članom 7. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu (u daljnjem tekstu: ZKBS) vrši sigurnosne provjere za strance, s ciljem utvrđivanja sigurnosti, a iz koje proizlazi da apelant i dalje predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost u BiH. Dalje, ukazano je da je apelantu rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine otkazano pravo na privremeni boravak u BiH i izrečena mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH u periodu od pet godina od momenta napuštanja BiH, te da je ovo rješenje potvrđeno rješenjem Ministarstva sigurnosti broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. novembra 2010. godine. Služba za poslove sa strancima je, ukazujući na član 99. stav 1. tačka a) i stav 2. tačka b) ZKBS-a, te član 102. st. 2. i 4. istog zakona, zaključila da se u apelantovom slučaju razlozi zbog kojih je mjera stavljanja pod nadzor određena nisu bitno promijenili, te da se blažom mjerom, imajući u vidu procjenu OSA-a, prema članu 102. stav 7. ZKBS-a, ne može postići svrha nadzora. Najzad, zaključeno je da donošenjem rješenja o produženju mjere nadzora apelantu nisu povrijeđena prava iz člana II/3. tač. d), e), f), j) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 5, 6, 8. i 13. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). S tim u vezi je ukazano da je pitanje kretanja i boravka stranaca javni domen države i njenih organa, pa da donošenje rješenja o produženju nadzora u zakonom predviđenoj proceduri, a primjenom zakonom propisanih ovlaštenja nadležnog organa, ne može predstavljati povredu navedenih prava.

17. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-208/10 od 29. novembra 2010. godine i Rješenjem broj UP-2-06-07-2-223/10 od 30. decembra 2010. godine odbilo kao neosnovane apelantove žalbe na navedena prvostepena rješenja.

18. U obrazloženju rješenja je istaknuto da je na temelju uvida u spis ocijenjeno da je prvostepeni organ pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, pravilno utvrdio da postoje uvjeti za produženje nadzora apelantu, te donio na zakonu zasnovanu odluku. Zatim, ukazano je i da Informacija OSA-e ne može biti detaljno sadržana u obrazloženju osporenih rješenja s obzirom na ograničenja koja su ustanovljena Zakonom o zaštiti tajnih podataka, koji propisuje uvjete pristupa, korištenja, čuvanja i zaštite od neovlaštenog otkrivanja, uništavanja i zloupotrebe tajnih podataka. Također, uvidom u povjerljivi dio spisa, u koji je uložena Informacija OSA-e od 20. jula 2010. godine, utvrđeno je kao nesporno da je prvostepeni organ pravilno postupio kada je žalitelju produžio mjeru nadzora. Zatim, ukazano je i da je mjera nadzora produžavana u skladu s postupkom koji je propisan zakonom, da su ispunjeni uvjeti utvrđeni članom 99. st. 1. i 2. ZKBS-a, te da je to što je apelant lišen slobode u skladu i s članom 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije.

19. Sud BiH je presudama broj S1 3 U 003634 10 U od 1. decembra 2010. godine i broj S1 3 U 003931 11 U od 5. januara 2011. godine odbio kao neosnovane apelantove tužbe kojima je pokrenuo upravne sporove protiv rješenja Ministarstva sigurnosti. U obrazloženju presude je, pored ostalog, istaknuto da je u postupku razmatrano postojanje eventualno novih ili izmijenjenih okolnosti koje bi bile od uticaja na određenu mjeru stavljanja pod nadzor, odnosno prestanka osnova za njeno određivanje. Naime, na temelju uvida u spis, obrazloženja osporenih rješenja kao i iskaza apelanta datog pred sudom, utvrđeno je da se nisu

izmijenile okolnosti zbog kojih je apelantu izrečena navedena mjera, tj. da se radi o osobi kojoj je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja s teritorije BiH zbog toga što je utvrđeno da zbog svojih kontakata i aktivnosti predstavlja prijetnju javnom poretku i bezbjednosti BiH. Dalje, ukazano je da zakonitost akta kojim je apelantu otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja u postupku ocijene u upravnom sporu, također pred Sudom BiH (u toku je upravni spor u odnosu na navedeno), pa bi svako odlučivanje o prestanku uvjeta za određivanje mjere nadzora bilo preuranjeno do donošenja odluke u ovom sporu. U prilog ovakvog zaključka istaknuto je da je članom 99. stav 1. tačka a) ZKBS regulisano da se stranac može staviti pod nadzor radi izvršenja rješenja o protjerivanju u slučaju kada mu je otkazan boravak ili pod uvjetom iz stava 2. tačka b) istog člana, odnosno kada postoje osnovi sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak ili javni red i mir, bezbjednost ili međunarodne odnose BiH, u kojem slučaju je određivanje nadzora obligatorno. S obzirom da su se u konkretnom slučaju stekli uvjeti za određivanje nadzora po dva osnova, od kojih je jedan i obligatoran, te imajući u vidu da akt kojim je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja nije stekao pravosnažnost, kao i da postoje osnovi sumnje zbog kojih je prvobitno i određen nadzor, zaključeno je da se nisu promijenile okolnosti zbog kojih je apelant stavljen pod nadzor, odnosno da ne postoje razlozi za izmjenu odluke o stavljanju pod nadzor. Neosnovanim su ocijenjeni i apelantovi navodi o povredi člana 5. Evropske konvencije, te s tim u vezi istaknuto da je u konkretnom slučaju postupak stavljanja pod nadzor u cijelosti proveden na zakonom propisani način, u skladu sa ZKBS, da je ispoštovana propisana procedura i prilikom određivanja i prilikom produženja nadzora, a zbog čega mjera nadzora i njeno produženje u apelantovom slučaju nisu posljedica proizvoljnog postupanja nadležnih organa. Pri tome, ukazano je i da je članom 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije regulisano lišavanje slobode lica u cilju sprečavanja ilegalnog ulaska u zemlju ili lica protiv kojeg je pokrenut postupak deportacije ili ekstradicije.

Određivanje i produženje mjere nadzora

- Činjenice u predmetu broj AP 1365/11 i AP 1364/11

20. Služba za poslove sa strancima je Rješenjem o stavljanju pod nadzor broj UP-1/18.5.1-07-3-69-6/10 od 10. februara 2011. godine odredila da se apelant stavi pod nadzor s ciljem da se spriječi njegovo slobodno i neograničeno kretanje, jer je utvrđeno da apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost BiH, i da se osigura izvršenje rješenja o protjerivanju. Iz obrazloženja rješenja proizlazi da je Presudom Suda BiH broj SI 3 U 004179 11 U od 9. februara 2011. godine uvažena apelantova tužba, ukinuto prvostepeno i drugostepeno rješenje kojim je apelantu mjera nadzora bila produžena za period od 6. februara 2011. godine do 8. marta 2011. godine i predmet vraćen na ponovno odlučivanje.

21. Ovako određena mjera nadzora apelantu je produžena Rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/18.5.1-07.3-69-7/10 od 4. marta 2011. godine.

22. Iz obrazloženja ovih rješenja proizlazi da je u dva navrata pribavljena Informacija OSA-e koja je ocijenila da apelant i dalje predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost. Zatim, ukazano je da, s obzirom da je Sud BiH ukinuo rješenje o produženju nadzora i predmet vratio na ponovno odlučivanje ovoj Službi, apelantu nije bilo moguće produžiti mjeru nadzora već je ona ponovno određena. Odluku o određivanju, odnosno produženju mjere nadzora, Služba je zasnovala na članu 99. stav 2. tačka b) i stavu 1. tačka a) ZKBS-a, jer je apelantu uskraćeno pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, te zbog toga što predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Zatim,

ukazano je na niz aktivnosti koje su preduzete i koje se preduzimaju u svrhu izvršenja rješenja o protjerivanju, te s tim u vezi istaknuto da se nisu stekli formalni uvjeti za izvršenje ove mjere. Zaključeno je i da ne postoje uvjeti da se mjera nadzora zamijeni blažom mjerom u smislu člana 107. ZKBS-a. Najzad, zaključeno je da apelantu nisu povrijeđene garancije iz člana II/3. tač. d), e), f), j) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 5, 6, 8. i 13. Evropske konvencije zbog toga što je pitanje kretanja stranaca javni domen države i njenih organa, pa se određivanjem mjere nadzora u zakonom predviđenoj proceduri, primjenom zakonom propisanih ovlaštenja nadležnih organa, ne može smatrati povredom navedenih prava.

23. Protiv prvostepenog rješenja o određivanju mjere nadzora apelant je izjavio žalbu Ministarstvu sigurnosti, koje o njoj nije odlučilo u roku propisanom članom 101. stav 3. ZKBS, pa je apelant tužbom pokrenuo upravni spor pred Sudom BiH.

24. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-32/11 od 7. marta 2011. godine apelantovu žalbu protiv prvostepenog rješenja o produženju nadzora odbio kao neosnovanu. U obrazloženju ovog rješenja je istaknuto da je na temelju uvida u spis ocijenjeno da je prvostepeni organ pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, pravilno utvrdio da postoje uvjeti za produženje nadzora apelantu, te donio na zakonu zasnovanu odluku. Neosnovanim su ocijenjeni apelantovi navodi da prvostepeno rješenje ne sadrži obrazloženje o odlučnim činjenicama jer se kao razlozi za apelantovo stavljanje pod nadzor navodi Informacija OSA-e, odnosno da ti razlozi nisu navedeni. S tim u vezi istaknuto je da je prvostepeni organ pribavio informaciju OSA-e 2. marta 2011. godine koja je označena stepenom tajnosti i koja je uložena u dio spisa koji je također označen stepenom tajnosti, a iz koje se vidi da apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost BiH. Zatim je ukazano na ovlaštenje iz člana 7. ZKBS prema kojem je OSA-a ovlaštena da vrši sigurnosne provjere za strance s ciljem utvrđivanja sigurnosti BiH. S obzirom na isključivu zakonsku nadležnost OSA-e o ovom pitanju, prvostepeni i drugostepeni organ se ne mogu upuštati u njenu ocjenu jer za to nisu nadležni. Također, s obzirom da se radi o informacijama koje su označene kao tajni podaci, postupanje s njima je propisano Zakonom o zaštiti tajnih podataka, pa bi njihovo otkrivanje u ovakvoj vrsti postupka bilo kažnjivo po navedenom zakonu.

25. Sud BiH je Presudom broj S1 3 U 004565 11 U od 17. februara 2011. godine odbio kao neosnovanu apelantovu tužbu u upravnom sporu protiv prvostepenog rješenja o određivanju mjere nadzora, a Presudom broj S1 3 U 004953 11 U od 9. marta 2011. godine apelantovu tužbu u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim je odbijena apelantova žalba na rješenje o produženju nadzora. Iz obrazloženja obje presude proizlazi da je ocijenjeno da je apelantu mjera nadzora određena, odnosno produžena, u skladu s članom 99. stav 1. tačka a) ZKBS, kako bi se osiguralo njegovo protjerivanje, a što je saglasno i s članom 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije, te da se trajanje mjere nadzora ne može pripisati državi jer je preduzela i preduzima sve potrebne radnje kako bi apelanta udaljila iz BiH, odnosno da su ispoštovane garancije u pogledu promptnosti u smislu člana 5. Evropske konvencije. Zatim, ukazano je da je apelantu mjera nadzora određena, odnosno produžavana, na temelju člana 99. stav 2. tačka b) ZKBS jer predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. U vezi s tim ukazano je da iz obavijesti Tužilaštva BiH od 28. februara 2011. godine proizlazi da je obustavljena istraga protiv apelanta zbog sumnje da je počinio krivično djelo terorizma iz člana 201. Krivičnog zakona BiH, a u vezi s krivičnim djelom pripremanja krivičnog djela iz člana 248. tog zakona, te na informaciju OSA-e sačinjenu na temelju člana 7. ZKBS, iz koje proizlazi da je apelant koristio razne identitete

za vrijeme boravka u BiH, da je bio povezan s osobama koje predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti, a što upućuje na osnovanost zaključka organa u postupku da apelant predstavlja potencijalnu opasnost po sigurnost BiH. Neosnovanim su ocijenjeni i navodi o povredi garancija iz člana 8. Evropske konvencije, te s tim u vezi istaknuto da se u postupku produženja nadzora utvrđuje postojanje zakonskih razloga i uvjeta za određivanje ove mjere, odnosno da se ne raspravlja o pravu na porodični život, već da to može biti predmet odlučivanja u postupku u kojem se odlučuje o odobrenju odnosno otkazivanju boravka ili u postupku protjerivanja, te na stanovište Ustavnog suda u Odluci o dopustivosti broj AP 2609/09.

Izuzetno produženje mjere nadzora

- Činjenice u predmetu broj AP 2001/11 i AP 2285/11

26. Služba za strance je rješenjima o izuzetnom produženju nadzora broj UP-1/18.5.1-07.3-69-8/10 od 4. aprila 2011. godine i broj UP-1/18.5.1-07.3-69-9/10 od 5. maja 2011. godine apelantu produžila nadzor s ciljem da spriječi njegovo slobodno i neograničeno kretanje, jer je utvrđeno da on predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti BiH, i radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju.

27. U obrazloženju rješenja je ukazano da je u postupku utvrđeno da je apelant lice kojem je konačnim rješenjem nadležnog organa oduzeto pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, te da je Sud BiH Presudom broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine apelantovu tužbu protiv ovog rješenja odbio kao neosnovanu, čime je ovaj postupak okončan. Zatim, ukazano je da prema informacijama pribavljenim od OSA-e od 20. jula 2010. godine, 10. februara 2011. godine, 2. marta 2011. godine i 31. marta 2011. godine apelant predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti BiH. Također, iz obrazloženja rješenja proizlazi da je Služba u periodu od 26. novembra 2010. godine pa do 4. aprila 2011. godine službenim kanalima (Ambasade Egipta u Sarajevu, Interpola Sarajevo i Kairo, Tužilaštva BiH) preduzimala i preduzima radnje s ciljem da se apelant što kraće zadrži u Imigracionom centru, te konačno steknu zakonski uvjeti da se apelanta udalji iz BiH, ali da Ambasada Egipta još uvijek nije udovoljila zahtjevu za izdavanje viza službenicima osiguranja i pratnje ove Službe. Na temelju navedenog zaključeno je da i dalje postoje razlozi za nadzor u smislu člana 99. stav 1. tačka a) i stav 2. tačka b) ZKBS, te imajući u vidu član 102. stav 6. ZKBS, koji izuzetno dozvoljava produženje nadzora duže od 180 dana kada je udaljenje stranca onemogućeno iz drugih razloga (*nemogućnost pribavljanja viza za službenike obezbjeđenja i pratnje*), apelantu je nadzor produžen za navedeni period. Zatim, ukazano je da je u skladu s članom 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije, da lice može biti lišeno slobode s ciljem da se spriječi ilegalan ulazak u zemlju ili kada je u toku postupak deportacije i ekstradicije.

28. Ministarstvo sigurnosti je rješenjima broj UP-2-06-07-2-46/11 od 6. aprila 2011. godine i broj UP-2-06-07-2-62/11 od 9. maja 2011. godine apelantove žalbe protiv prvostepenih rješenja odbilo kao neosnovane. U obrazloženju rješenja je istaknuto da je po ocijeni ovog Ministarstva prvostepeni organ pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, te pravilno utvrdio da postoje uvjeti za izuzetno produženje nadzora apelantu. U pogledu apelantovih navoda da u osporenim rješenjima nedostaju razlozi i obrazloženja zbog čega apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost ponovljeni su identični stavovi koji su u ovoj Odluci navedeni u dijelu u kojem je prezentovano Rješenje Ministarstva broj UP-2-06-07-2-32/11 od 7. marta 2011. godine. Apelantovi navodi da osporena rješenja predstavljaju zloupotrebu vlasti i protivpravno lišavanje slobode ocijenjeni su kao neosnovni, te je ukazano da je pravosnažnim rješenjima

nadležnog organa apelantu otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, da on u ostavljenom roku nije dobrovoljno postupio po ovom rješenju, te na informaciju OSA-e, iz čega proizlazi da je apelant stavljen pod nadzor na temelju člana 99. stav 1. tačka a) i stav 2. tačka b) ZKBS. Kao neosnovani su ocijenjeni i žalbeni navodi o povredi člana 5. Evropske konvencije, te s tim u vezi ukazano na stav 1. tačka f, navedene odredbe kao i da su ZKBS detaljno propisani boravak stranca u zemlji, njegovo udaljenje, stavljanje pod nadzor i produženje nadzora, ograničavanje vlasti nadležni za njegovu primjenu, organizacija ustanova za prihvatanje stranaca. U okolnostima konkretnog slučaja zaključeno je da je apelantovo stavljanje pod nadzor, produženje nadzora, te izuzetno produženje nadzora provedeno u skladu s postupkom propisanim ZKBS, odnosno da se ne radi o samovoljnom postupanju nadležnih organa.

29. Sud BiH je presudama broj S1 3 U 005588 11 U od 12. aprila 2011. godine i broj S1 3 U 005827 11 U od 11. maja 2011. godine odbio kao neosnovane apelantove tužbe u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti. U obrazloženju presuda je najprije istaknuto da se u postupku produženja nadzora razmatra da li su postojale nove ili izmijenjene okolnosti koje bi bile od uticaja na određenu mjeru stavljanja pod nadzor, odnosno za njen prestanak, a kod izuzetnog produženja nadzora i postojanje izuzetnih okolnosti zbog kojih bi se nadzor mogao produžiti. Zatim, ukazano je da u konkretnom slučaju postoje dva osnova po kojim je apelantu određen nadzor smještajem u Imigracioni centar, a shodno članu 99. stav 1. tačka a) i stav 2. tačka b) ZKBS: da bi se obezbijedilo izvršenje rješenja o protjerivanju jer je apelantu otkazan privremeni boravak, te zbog činjenice da apelant predstavlja opasnost za bezbjednost BiH, u kojem slučaju je određivanje nadzora obligatorno. S obzirom da je akt kojim je apelantu otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja postao pravosnažan, odnosno da je apelantova tužba u upravnom sporu protiv ovog akta odbijena Presudom Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine, te da i dalje postoje osnovi sumnje zbog kojih je određen nadzor, zaključeno je da se nisu izmijenili razlozi zbog kojih je apelantu određena mjera stavljanja pod nadzor. Zatim, s obzirom da su u osporenim rješenjima iscrpno pobrojane radnje koje su nadležni organi preduzeli s ciljem da se apelant što kraće zadrži u Imigracionom centru i izvrši rješenje o protjerivanju, odnosno da su neke od ovih radnji bez svoje krivice u više navrata i ponavljali, zaključeno je da se radi o opravdanim razlozima zbog kojih apelant nije bio udaljen iz zemlje u roku od 180 dana, što predstavlja valjan osnov za izuzetno produženje nadzora u smislu člana 102. stav 6. ZKBS. Kao neosnovani su ocijenjeni apelantovi navodi o povredi garancija koje su ustanovljene članom 5. Evropske konvencije, te s tim u vezi ukazano da je u konkretnom slučaju postupak stavljanja pod nadzor u cijelosti proveden u skladu sa ZKBS, te ukazano da prava stranaca mogu biti djelimično ili potpuno ograničena u skladu sa zakonom, u mjeri koja je neophodna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, sprečavanja kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili zaštite prava drugih lica.

Oduzimanje prava na privremeni boravak, izricanje mjere protjerivanja i protjerivanje

- Činjenice u predmetu AP 1602/11 i AP 221/12

30. Služba za poslove sa strancima je Rješenjem broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine apelantu otkazala pravo na privremeni boravak, koje mu je bilo odobreno Rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.4.1-07.2-2874/09 od 18. decembra 2009. godine. Uz otkaz privremenog boravka apelantu je izrečena mjera protjerivanja i mjera zabrane ulaska i boravka na teritoriji BiH na period od pet godina,

računajući od momenta napuštanja BiH, zbog toga što je utvrđeno da apelantovo prisustvo u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH. Najzad, apelant je obavezan da teritoriju BiH napusti u roku od tri dana od dana dostavljanja konačne odluke. U obrazloženju rješenja je konstatovano da je uvidom u Informaciju OSA-e, koja je, u skladu s članom 7. ZKBS nadležna da vrši sigurnosne provjere za strance s ciljem utvrđivanja sigurnosti BiH, utvrđeno da apelant predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH. Na temelju navedenog je zaključeno da postoje opravdani razlozi da se postupi u skladu s članom 68. stav 1. tačka m) i stav 5. navedenog člana ZKBS, kojim je regulisano da će se strancu otkazati boravak u slučaju kad se utvrdi da njegovo prisustvo predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH, odnosno da mu se uz otkaz boravka izrekne i mjera protjerivanja. S obzirom da apelant prema procjeni OSA-e predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH, a što, shodno članu 68. stav 2. ZKBS predstavlja osnov za utvrđivanje razloga za otkaz boravka propisanog stavom 1. tog člana, to je u skladu s ovlaštenjem utvrđenim članom 3. stav 2. Zakona o Službi za poslove sa strancima, te na temelju čl. 68. i 70. ZKBS odlučeno kao u dispozitivu. Najzad, ukazano je da činjenica da je apelant u braku sa državljanicom BiH nije mogla biti od uticaja na drugačije rješenje, te da se izrečenim mjerama ne vrijeđa apelantovo pravo na porodični život u smislu člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

31. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. novembra 2010. godine odbilo kao neosnovanu apelantovu žalbu i potvrdilo rješenje Službe za poslove sa strancima. U obrazloženju rješenja je istaknuto da je prvostepeni organ pravilno primijenio član 68. stav 1. tačka m) i stav 5. tog člana ZKBS jer je u postupku utvrđeno da žalitelj predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost BiH. U vezi s apelantovim žalbenim navodima da nije saslušan u prvostepenom postupku ukazano je da se u spisu nalazi zapisnik o usmenoj izjavi stranke od 5. oktobra 2010. godine, kao i na stanovište Ustavnog suda (Odluka broj AP 244/05) da pravo stranca da se nastani u određenoj zemlji spada u domen javnog prava, pa kada bude uskraćeno iz zakonom propisanih razloga, to se smatra aktom države koji pripada njenom javno-pravnom domenu i ne uživa zaštitu člana 6. Evropske konvencije kao građansko pravo ili obaveza. U vezi sa žalbenim navodom da u obrazloženju osporenog rješenja nije predočen sadržaj Informacije OSA-e na kojem je ono zasnovano, ukazano je da ovakvo ograničenje proizlazi iz čl. 8, 10. i 70. Zakona o zaštiti tajnih podataka, pa bi navođenje sadržaja bilo u suprotnosti s odredbama citiranog zakona kao i člana 72. stav 4. Zakona o upravnom postupku. U vezi s apelantovim navodima da će mu, u slučaju udaljenja iz BiH, biti povrijeđeno pravo na porodični život iz člana 8. Evropske konvencije, na temelju uvida u Informaciju OSA-e, utvrđeno je da apelant predstavlja lice iz člana 68. stav 1. tačka m) ZKBS, pa da miješanje javne vlasti u vršenje prava na porodični život predstavlja nužnu mjeru neophodnu u demokratskom društvu zbog zaštite nacionalne sigurnosti, odnosno da su upotrijebljena sredstva i željeni cilj u proporcionalnom odnosu, zbog čega je i osporeno prvostepeno rješenje opravdano u smislu člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

32. Sud BiH je Presudom broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine apelantovu tužbu, kojom je pokrenuo upravni spor protiv rješenja Ministarstva sigurnosti, odbio kao neosnovanu. Sud BiH je neosnovanim ocijenio apelantove navode da u osporenom rješenju činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno, te s tim u vezi ukazao da je zakonska obaveza i prvostepenog i drugostepenog organa da postupe u skladu s Informacijom OSA-e, kao i da nemaju zakonsku mogućnost da

vrše ocjenu činjenica koje je utvrdila OSA. Kao neosnovane su ocijenjene i apelantove tvrdnje da u rješenju nisu date odlučne činjenice iz kojih proizlazi da apelant predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. S tim u vezi je ukazano na dio spisa koji nosi oznaku "povjerljivo", kao i da ne postoji niti jedna zakonska odredba koja obavezuje državne organe za provođenje zakona da stranca obavještavaju o postojanju podataka o njegovoj potencijalnoj opasnosti po javni poredak, kao i da prava stranaca na slobodu kretanja mogu biti djelimično ili potpuno ograničena u skladu sa zakonom, a u mjeri koja je neophodna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti. U skladu s tim, sigurnosne provjere za strance s ciljem da se utvrdi sigurnost BiH, provodi OSA-a na temelju zakonskog ovlaštenja. Kao neosnovan je ocijenjen i apelantov navod da su mu povrijeđena prava iz člana 8. Evropske konvencije, te istaknuto da je pitanje kretanja i boravka stranaca javni domen države i njenih organa, zbog čega se otkaz privremenog boravka strancu u zakonom propisanoj proceduri, kao u konkretnom slučaju, ne može smatrati povredom navedenog prava. Pozivajući se na Odluku Ustavnog suda broj AP 201/10 od 14. marta 2010. godine, Sud BiH je zaključio da prava stranaca na slobodu kretanja i boravka mogu biti djelimično ili potpuno ograničena u skladu sa zakonom, u mjeri koja je neophodna u demokratskom društvu kada je to, pored ostalog, u interesu države ili javne sigurnosti. Shodno navedenom zaključeno je da je neosnovana i apelantova tvrdnja o pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Pri tome, Sud BiH je istakao da nema opravdanja da se apelantova supruga i djeca, koji su državljani BiH, na bilo koji način primoravaju na odlazak iz svoje zemlje, odnosno da ovo može biti stvar njihovog izbora, ali da ovo nisu razlozi koji bi opravdali apelantovo pozivanje na povredu člana 8. Evropske konvencije. Najzad, Sud BiH je zaključio da apelantu nisu povrijeđene ni garancije iz člana 6. Evropske konvencije, da je apelantu bilo omogućeno da koristi pravne lijekove, žalbu i tužbu, propisane zakonom.

33. Služba za poslove sa strancima je Zaključkom o dozvoli izvršenja broj UP-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 2. juna 2011. godine dozvolila izvršenje Rješenja o otkazu prava na privremeni boravak i izrečenoj mjeri protjerivanja broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine, kojim je dozvoljeno izvršenje prinudnim putem navedenog rješenja koje je postalo izvršno sa 20. oktobrom 2010. godine. Zatim, određeno je da će se izvršenje obaviti 2. juna 2011. godine preko Međunarodnog graničnog prelaza "Aerodrom Sarajevo" u 14:20 sati, na relaciji-letu Sarajevo-Istanbul-Kairo aviokompanije Turkish Airlines, kao i da žalba ne ograđuje započeto izvršenje. U obrazloženju zaključka je istaknuto da je apelantu navedeno rješenje uručeno 5. oktobra 2010. godine, da je apelantova žalba na ovo rješenje odbijena kao neosnovana Rješenjem Ministarstva sigurnosti broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. novembra 2010. godine, odnosno da je Presudom Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine odbijena kao neosnovana apelantova tužba u upravnom sporu. S obzirom da je apelantu Rješenjem broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine otkazan privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, te naloženo da napusti BiH u roku od tri dana od dana dostavljanja, a on po tome nije dobrovoljno postupio u ostavljenom roku, to je primjenom člana 93. ZKBS odlučeno kao u dispozitivu.

34. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-76/11 od 20. juna 2011. godine odbilo kao neosnovanu apelantovu žalbu na zaključak Službe za poslove sa strancima od 2. juna 2011. godine. U obrazloženju rješenja je, pored ostalog, istaknuto da je osporeni zaključak donijet na temelju člana 93. ZKBS kojim je propisano da se stranac može prisilno udaljiti iz BiH, te da je u skladu s članom 268. stav 1. Zakona o upravnom postupku propisano da se može izjaviti žalba koja se odnosi samo

na izvršenje, odnosno da se u skladu s članom 18. stav 3. Pravilnika o nadzoru i udaljenju stranaca iz BiH žalbom protiv zaključka može pobijati samo postupak i procedura prisilnog udaljenja, a ne i pravilnost akta koji se izvršava. S obzirom na navedeno zaključeno je da su neosnovane apelantove tvrdnje da je povrijeđen član 13. Evropske konvencije jer mu je osporeni zaključak uručen 2. juna 2011. godine u 13:11 sati, a izvršen je istog dana u 14:20 sati, čime mu je oduzeto pravo na efektivni pravni lijek jer za jedan sat i devet minuta nije mogao izjaviti žalbu. S tim u vezi je ukazano da, shodno članu 93. stav 5. ZKBS, apelantu nije bila uskraćena mogućnost da izjavi žalbu, ali da u skladu sa stavom 6. citiranog člana žalba ne odlaže izvršenje zaključka o dozvoli izvršenja.

35. Sud BiH je Presudom broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine apelantovu tužbu, kojom je pokrenuo upravni spor protiv rješenja Ministarstva sigurnosti, odbio kao neosnovanu. Sud BiH je zaključio da je drugostepeni organ pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo. Zatim, ukazano je da je zaključak procesna odluka kojom se konstatuje da je određena upravna odluka podobna za izvršenje, utvrđuje način, vrijeme i mjesto izvršenja, te da, kao takva, može biti preispitivana u žalbenom postupku samo u odnosu na navedene činjenice. Dalje, ukazano je da zakon ne predviđa suspenzivno dejstvo ove žalbe, kao ni rok koji mora proteći od uručjenja zaključka do njegovog stvarnog izvršenja, što je i logično s obzirom na svrhu njegovog donošenja. Zato su apelantovi prigovori da je između uručjenja zaključka o dozvoli izvršenja i njegovog izvršenja proteklo samo jedan sat i devet minuta, zbog čega mu je povrijeđeno i pravo na efektivni pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, ocijenjeni kao neosnovani.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

36. Apelant smatra da su mu presudama kojim su odbijene njegove tužbe u upravnom sporu protiv rješenja o određivanju, produženju i izvanrednom produživanju nadzora povrijeđena sljedeća prava: pravo na život iz člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije, pravo da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije, pravo na ličnu slobodu i sigurnost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije, pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

37. Apelant najprije ističe da osporena odluka ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama s obzirom da je kao razlog za određivanje odnosno produženje nadzora navedena neprovjerena Informacija OSA-e prema kojoj on predstavlja prijetnju po javni poredak, mir i sigurnost u BiH. Zatim, apelant ističe da će, u slučaju izvršenja rješenja o protjerivanju, biti povrijeđeno ne samo njegovo pravo na porodični život već i pravo članova njegove porodice, koji imaju državljanstvo BiH. Apelant smatra da njegovo protjerivanje iz BiH u stvari znači i njihovo protjerivanje, kako bi mogli ostvariti pravo na potpunu porodicu i pravo da žive u potpunoj porodici. S tim u vezi apelant ukazuje na praksu Ustavnog suda u predmetu broj AP 1222/07 prema kojoj je "tužena strana dužna dokazati da tužitelj predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost". Dalje, apelant smatra da su osporene odluke kojim mu je određen i u više navrata produžavan nadzor rezultat zloupotrebe vlasti i da predstavljaju protivpravno lišavanje slobode. S tim u vezi ističe da Ministarstvo sigurnosti nije sudska vlast, a da u skladu s članom 5. stav 3. Evropske konvencije "svako uhićen ili pritvoren mora se u najkraćem roku izvesti pred sudiju ili drugo zakonom

određeno tijelo sudske vlasti", kao i da se protiv njega ne vodi nikakav prekršajni ili krivični postupak, te najzad da samo krivični postupak pruža dovoljno garancija za preispitivanje odluke o hapšenju i lišavanju slobode, odnosno da Zakon o upravnim sporovima u tom smislu ne pruža takve garancije. S tim u vezi apelant je ukazao na praksu Evropskog suda, kao i na dio Izvještaja Amnesty International iz 2010. godine za Alžir iz kojeg proizlazi da vlasti ove države ne poštuju prava osoba osumnjičenih za terorizam na pošteno i fer suđenje, kao i da su ove osobe izložene mučenju i zlostavljanju, odnosno da država ne preduzima ništa da bi ovakve pritužbe istražila. Također, ukazano je i na dio Izvještaja Amnesty International iz 2010. godine za BiH u kojem je konstatovano da se u BiH krše prava osoba koje su se ovdje nastanile u toku ili poslije rata i koje su dobile bh. državljanstvo. U ovom dijelu je ukazano i na sedam osoba kojim je Komisija za reviziju odluka o naturalizaciji oduzela državljanstvo, nakon čega su smješteni u Imigracioni centar na osnovu neobjašnjenog razloga nacionalne sigurnosti gdje čekaju deportaciju u zemlju porijekla u kojoj mogu biti izloženi riziku mučenja ili smrtne kazne.

38. Apelant smatra da su mu osporenim presudom, kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja kojim mu je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera udaljenja iz BiH, povrijeđena sljedeća prava: pravo na da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije, pravo na ličnu slobodu i sigurnost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije, te pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije. Razlozi i obrazloženja o povredi navedenih prava identični su razlozima i obrazloženjima u apelacijama kojim apelant osporava rješenja o određivanju odnosno produženju nadzora.

39. Apelant smatra da mu je osporenim presudom Suda BiH, kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti, kojim je odbijena njegova žalba na zaključak o dozvoli izvršenja, povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije, te pravo na efektivni pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije. Apelant smatra da mu je pravo na efektivni pravni lijek povrijeđeno jer mu je zaključak o dozvoli izvršenja uručen 2. juna 2011. godine u 13:11 sati, te i izvršen istog dana u 14:20 sati tako da je deportovan iz BiH, što znači da je imao samo jedan sat i devet minuta da izjavi žalbu, a na temelju čega zaključuje da je faktički lišen mogućnosti da izjavi bilo kakav pravni lijek. Na temelju navedenog apelant smatra da mu je povrijeđeno i pravo na pravično suđenje, jer ono obuhvata i pravo na izjavljivanje djelotvornog pravnog lijeka.

b) Odgovor na apelaciju

40. Sud BiH je u odgovorima na apelacije istakao da je pri ocjeni zakonitosti akta kojim je apelantu određivan odnosno produžavan nadzor utvrdio da je činjenično stanje pravilno utvrđeno i da je pravilno primijenjeno materijalno pravo, odnosno da su se u konkretnom slučaju stekli uvjeti iz člana 99. stav 2. tačka b) ZKBS za određivanje odnosno produženje nadzora. Ista konstatacija ponovljena je i u odnosu na osporene odluke kojim je apelantu oduzeto pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja u pogledu ispunjenosti uvjeta iz člana 68. ZKBS. Zatim, istaknuto je da osporenim rješenjem nije povrijeđen član 5. Evropske konvencije, te s tim u vezi ukazano na stav 1. tačku f. navedenog člana, kao i da mjera određivanja i produženja nadzora nije rezultat proizvoljnog postupanja

nadležnih organa, već postupka koji je proveden u skladu sa ZKBS. Apelantovi navodi o povredi člana 3. ocijenjeni su kao paušalni i nisu ničim pokrijepljeni. U vezi s apelantovim navodima o povredi člana 8. Evropske konvencije istaknuto je da pitanje kretanja i boravka stranaca ulazi u domen javnog prava, da država ima pravo da prema apelantu preduzima zakonom propisane mjere na način i u postupku propisanom ZKBS, Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom, te da stavljanje apelanta pod nadzor ima prioritet u odnosu na privatni i porodični život, odnosno da eventualna povreda ovog prava može biti razmatrana u postupku izricanja mjere udaljavanja, ali ne i u postupku određivanja i produženja nadzora. U pogledu apelantovih navoda o povredi prava garantovanih članom 8. Evropske konvencije u odnosu na zaključak o dozvoli izvršenja rješenja kojim je apelantu izrečena mjera protjerivanja ukazano je da se radi o postupku koji je proveden u skladu sa zakonom, da zaključak predstavlja samo procesnu odluku kojom se konstatuje da je upravna odluka podobna za izvršenje, da apelantu nije bila uskraćena mogućnost da i u ovom postupku koristi pravna sredstva koja su dozvoljena zakonom, a zbog čega su neosnovani i navodi o povredi člana 13. Evropske konvencije. S tim u vezi je ukazano i da činjenica da su zakonom propisani rokovi za donošenje odluka i izjavljivanje žalbe kratki nije, sama po sebi, osnov za zaključak da je time apelantu uskraćeno pravo na djelotvoran pravni lijek. Najzad, Sud BiH je još istakao da su apelacije u konkretnom slučaju preuranjene jer apelant nije iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva, te je ukazano na zahtjev za preispitivanje sudske odluke iz člana 49. Zakona o upravnim sporovima pred Sudom BiH.

41. Ministarstvo sigurnosti je u odgovorima na apelacije istaklo da su neosnovani navodi da u osporenim odlukama ne postoje razlozi o odlučnim činjenicama, te u vezi s tim ukazalo na član 7. ZKBS prema kojem OSA vrši sigurnosne provjere za strance, da informacije pribavljene na ovaj način nose oznaku stepena tajnosti, a kako je propisano Zakonom o zaštiti tajnih podataka kojim je uređen i način pristupa, korištenja, čuvanja i zaštite ovih podataka, kao i da ovo Ministarstvo nije ovlašteno da se upušta u njihovu ocjenu, odnosno da je otkrivanje ovakvih informacija suprotno i kažnjivo navedenim zakonom. U vezi s apelantovim navodima o povredi prava iz člana 8. Evropske konvencije ukazano je na stav 2. navedenog člana, shodno kojem uplitanje javne vlasti zbog zaštite nacionalnog interesa, kad je to nužno u demokratskom društvu, ne predstavlja miješanje u vršenje garantovanog prava, zbog čega stavljanje žalitelja pod nadzor, odnosno oduzimanje prava na privremeni boravak i udaljenje, imaju prioritet u odnosu na apelantovo pravo na porodični život. U pogledu navoda o povredi člana 5. Evropske konvencije istaknuto je da je apelantu određena mjera nadzora na temelju relevantnih odredbi ZKBS, na način i u postupku koji je propisan zakonom, te da apelantu nije bila uskraćena mogućnost i sudskog preispitivanja navedenih odluka. Najzad, u vezi s apelantovim tvrdnjama da mu je povrijeđeno pravo na efektivni pravni lijek jer je između uručenja zaključka o dozvoli izvršenja i izvršenja ovog zaključka imao na raspolaganju samo jedan sat i devet minuta za ulaganje žalbe ukazano je da apelantu nije bilo uskraćeno pravo na izjavljivanje žalbe na zaključak u smislu člana 93. stav 5. ZKBS, odnosno da u smislu stava 6. tog člana žalba ne odlaže izvršenje zaključka.

42. Služba za poslove sa strancima je u odgovoru na apelacije istakla da, u skladu s članom 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije, zakonito lišavanje slobode lica s ciljem da se spriječi ilegalni ulazak u zemlju lica protiv kojeg je u toku postupak deportacije ili ekstradicije, te da osporene odluke u apelantovom slučaju nisu posljedica proizvoljnosti, već rezultat postupka provedenog u skladu sa ZKBS. Zatim, ukazano je da je i apelantu bilo omogućeno da preispituje zakonitost odluka o određivanju

odnosno produženju mjere nadzora u periodu od sedam dana prije otpočinjanja perioda za koji se mjera nadzora produžavala. Također, ukazano je da su ispoštovane i garancije iz člana 5. stav 4. Evropske konvencije jer su odluke prvostepene i drugostepenog organa bile predmet preispitivanja pred sudom. Apelantovi navodi o povredi prava iz člana 3. Evropske konvencije ocijenjeni su kao paušalni i ničim pokrijepljeni i u odnosu na odluke kojim mu je određen odnosno produžavan nadzor, kao i u odnosu na postupak oduzimanja prava na privremeni boravak i udaljenje. U pogledu apelantovih navoda o povredi prava iz člana 8. Evropske konvencije, kao i tvrdnji da osporenim odlukama nedostaju razlozi o odlučnim činjenicama jer se pozivaju na neprovjerenu informaciju OSA-e da apelant predstavlja opasnost po nacionalnu sigurnost, izraženo je isto stanovište kao i u odgovoru Ministarstva sigurnosti o ovim navodima. Pri tome, ukazano je i na član 72. stav 4. ZKBS kojim je jasno definisano da se ne mogu razgledati spisi koji se vode kao povjerljivi ukoliko je to protivno javnom interesu i ako bi se time mogla osujetiti svrha postupka.

V. Relevantni propisi

43. **Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu** ("Službeni glasnik BiH" br. 39/08) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4.

(Upravni spor)

(1) Protiv konačnih upravnih akata donesenih prema ovom Zakonu može se pokrenuti upravni spor.

(2) Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Član 7.

(Sloboda kretanja)

(4) Sigurnosnu provjeru za stranca s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH provodi Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine. Pravilnik o načinu provođenja sigurnosne provjere donosi generalni direktor Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine.

Član 68.

(Razlozi za otkaz boravka)

(1) Pravo na boravak otkazuje se ako:

m) prisustvo stranca u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;

(2) Osnov za utvrđivanje razloga za otkaz boravka propisanih stavom (1) ovog člana je postojanje međunarodne pojernice, pravosnažne sudske odluke, kao i podaci i informacije koje ima Služba ili obavještenja od strane nadležnih organa.

(5) Ako se strancu otkazuje bezvizni ili privremeni boravak iz razloga propisanih stavom (1) tač. a), b), c), d), e), g), h), l) ili m) ovog člana, može mu se uz otkaz boravka izreći i mjera protjerivanja iz BiH.

(6) Stranac kojem je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja može se do napuštanja BiH staviti pod nadzor.

Član 87.

(Mjera protjerivanja)

(1) Protjerivanje je mjera kojom se strancu nalaže izlazak iz BiH i zabranjuje ulazak i boravak u BiH u određenom vremenskom periodu koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina.

(9) Dok rješenje ne postane izvršno, stranac se može staviti pod nadzor ili mu se može ograničiti kretanje na određeno područje ili mjesto i naložiti da se u određenim vremenskim razmacima javlja organizacionoj jedinici Službe na čijem području boravi.

Član 88.

(Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)

(1) Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH ako:

c) mu je otkazan boravak, a u određenom roku nije dobrovoljno napustio BiH u skladu s ovim Zakonom;

h) prisustvo stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;

Član 93.

(Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju)

(1) Stranac se može prisilno udaljiti iz BiH.

(3) Kad rješenje o protjerivanju postane izvršno, Služba donosi zaključak o dozvoli izvršenja bez odgađanja, a najkasnije u roku od sedam dana od dana kada su osigurani uvjeti za prisilno udaljenje stranca iz BiH.

(4) Zaključkom o dozvoli izvršenja utvrđuje se da je rješenje o protjerivanju postalo izvršno i određuje način, vrijeme i mjesto izvršenja.

(5) Protiv zaključka o dozvoli izvršenja žalba na izvršenje može se podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostavljanja zaključka.

(6) Žalba ne odgađa započeto izvršenje.

Član 99.

(Određivanje stavljanja pod nadzor)

(1) Strancu se može odrediti stavljanje pod nadzor:

a) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja;

(2) Strancu će se odrediti stavljanje pod nadzor ako postoje osnovi sumnje:

b) da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;

Član 100.

(Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor)

(3) Na osnovu rješenja Službe, stranac se može zadržati pod nadzorom toliko dugo koliko je potrebno za izvršenje svrhe nadzora, odnosno dok se razlozi koji su bili osnov za stavljanje stranca pod nadzor bitno ne izmijene, ali najduže 30 dana.

Član 101.

(Pravni lijekovi protiv rješenja o stavljanju pod nadzor)

(1) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 24 sata od uručenja, odnosno dostavljanja rješenja.

(3) Ako Ministarstvo u roku od 24 sata od podnošenja žalbe ne ukine rješenje o stavljanju stranca pod nadzor ili po žalbi u tom roku uopće ne odluči, može se pokrenuti upravni spor tužbom pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(4) Tužba se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine u roku od 24 sata od proteka roka iz stava (3) ovog člana, a Sud Bosne i Hercegovine je dužan ove predmete smatrati hitnim, saslušati stranca i donijeti odluku po tužbi u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe.

Član 102.

(Izvršenje rješenja o stavljanju pod nadzor i produženje nadzora)

(4) Po proteku roka od 30 dana iz člana 100. (Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor) stav (3) ovog zakona, stranac se može zadržati pod nadzorom na osnovu rješenja o produženju nadzora koje donosi Služba. Nadzor se može produžavati svaki put najviše za 30 dana, ukoliko postoje uvjeti za određivanje stavljanja pod nadzor iz člana 99. (Određivanje stavljanja pod nadzor) ovog zakona, tako da ukupno trajanje nadzora stranca ne može trajati duže od 180 dana. Rješenje o produženju nadzora može se donijeti najkasnije sedam dana prije proteka roka prethodno određenog nadzora.

(5) Izuzetno, u slučaju da stranac onemogućava svoje udaljenje iz zemlje ili stranca nije iz drugih razloga moguće udaljiti iz zemlje u roku od 180 dana, ukupno trajanje nadzora može se produžiti i na period duži od 180 dana. Rješenje o izuzetnom produženju nadzora donosi Služba.

(6) Protiv rješenja o produženju nadzora nad strancem mogu se podnijeti pravni lijekovi iz člana 101. (Pravni lijekovi protiv rješenja o stavljanju pod nadzor) ovog zakona.

44. **Zakon o zaštiti tajnih podataka** ("Službeni glasnik BiH" br. 54/05 i 12/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4.

(Značenje izraza)

Izrazi korišćeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) Tajni podatak je činjenica ili sredstvo koje se odnosi na javnu bezbjednost, odbranu spoljne poslove ili obavještajnu i bezbjednosnu djelatnost Bosne i Hercegovine, koji je potrebno, u skladu s odredbama Zakona, zaštititi od neovlašćenih lica i koji je ovlašćeno lice označilo oznakom tajnosti;

f) Pristup je postupak upoznavanja lica s tajnim podatkom ili mogućnost upoznavanja lica s tajnim podatkom na osnovu dozvole za pristup tajnim podacima.

Član 5.

(Pristup tajnim podacima)

(1) Izuzetno od odredaba Zakona, pristup tajnim podacima svih stepena bez sigurnosne provjere, odnosno izdavanja dozvole za pristup tajnim podacima imaju sljedeća lica:

d) sudije Suda BiH i Ustavnog suda BiH;

(2) Lica iz stava (1) ovog člana imaju pristup tajnim podacima potrebnim za vršenje njihove dužnosti u skladu sa Zakonom i ne mogu zahtijevati pristup dokumentima koji se ne odnose na pitanja u njihovoj nadležnosti.

(3) Lica iz stava (1) ovog člana ne mogu zahtijevati pristup tajnim podacima koji se ne odnose na pitanja iz njihove nadležnosti kako su propisane Ustavom, zakonima i propisima.

(4) Lica iz stava (1) ovog člana početkom mandata, odnosno pri preuzimanju dužnosti svojeručno potpisuju izjavu o upoznavanju sa Zakonom i drugim odgovarajućim propisima koji uređuju sigurnost tajnih podataka i preuzimaju obaveze postupanja prema tajnim podacima u skladu sa Zakonom i drugim odgovarajućim propisima.

Član 10.

(Uvjeti za pristup tajnim podacima)

Pristup tajnim podacima moguć je samo uz uvjete utvrđene Zakonom i drugim podzakonskim propisima izdatim na osnovu Zakona, odnosno međunarodnim ili regionalnim sporazumima koje je zaključila Bosna i Hercegovina.

Član 11.

(Čuvanje tajnosti podatka)

Svi funkcioneri iz člana 5. odnosno člana 6. Zakona, kao i ostali funkcioneri i zaposlenici koji imaju zakonsko ovlaštenje za pristup tajnim podacima, imaju obavezu da kao tajnu čuvaju podatke sve do skidanja s njih oznake tajnosti bez obzira na to kako su do njih došli, a to važi i nakon isteka njihovog mandata, prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka vršenja dužnosti ili članstva u odgovarajućem organu.

Član 14.

(Ovlašćena lica za određivanje tajnosti podataka stepena VRLO TAJNO)

(1) Stepen VRLO TAJNO mogu odrediti samo sljedeća ovlašćena lica:

c) generalni direktor Obavještajno-bezbjednosne agencije BiH

(2) Lica iz stava (1) ovog člana mogu, također određivati i stepen tajnosti INTERNO, POVJERLJIVO i TAJNO.

Član 17.

(Postupak određivanja tajnosti podatka)

(1) Ovlašćeno lice određuje tajnost podatka u trenutku njegovog nastanka, odnosno na početku aktivnosti organa koji stvara tajni podatak.

(2) Dužnost ovlašćenog lica pri određivanju stepena tajnosti je da donese ocjenu o mogućoj štetnosti za bezbjednosot Bosne i Hercegovine, odnosno odgovarajuće institucije i organa ako bi taj podatak bio dostupan neovlašćenom licu.

Član 22.

(Ukidanje tajnosti podatka)

(1) Ovlašćeno lice dužno je da ukine tajnost podatka kada se za to steknu uvjeti određeni Zakonom.

(2) Obrazloženje odluke o ukidanju tajnosti podatka mora biti u pismenoj formi, a to ukidanje tajnosti može da zatraži lice kojem je odbijen zahtjev za dobijanje tog podatka, o čemu odlučuje ovlašćeno lice.

Član 25.

(Prestanak tajnosti podatka)

(1) Tajnost podatka, odnosno dokumenta prestaje:

d) ukidanjem tajnosti od strane ovlašćenog lica.

45. **Zakon o Obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 12/04, 20/04, 56/06 i 12/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom osniva se Obavještajno-bezbjednosna agencija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija), koja je odgovorna za prikupljanje, analiziranje, obradu i distribuciju obavještajnih podataka u cilju zaštite bezbjednosti, uključujući suverenitet, teritorijalni integritet i ustavni poredak Bosne i Hercegovine.

Agencija obavlja svoj rad u skladu sa odredbama Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, uključujući odredbe Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, te međunarodne ugovore i sporazume koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im je pristupila.

Član 5.

U smislu ovog zakona, pod "prijetnjama po bezbjednost Bosne i Hercegovine" smatraće se prijetnje suverenitetu, teritorijalnom integritetu, ustavnom poretku, osnovama ekonomske stabilnosti Bosne i Hercegovine, kao i prijetnje po globalnu bezbjednost koje su štetne po Bosnu i Hercegovinu, a naročito (...)

Član 27.

Generalni direktor odgovoran je za profesionalno, zakonito i blagovremeno izvršavanje aktivnosti Agencije.

Generalni direktor Agencije ima sljedeća prava i dužnosti:

19. da odgovori na žalbe koje podnose lica u skladu sa članom 68. ovog zakona.

Član 68.

Osobe koje smatraju da su njihova prava narušena radnjama ili propustima Agencije mogu se obratiti nadležnom sudu.

Svaka osoba u Bosni i Hercegovini može podnijeti žalbu generalnom direktoru u vezi sa radnjama Agencije.

Član 87.

Informacije koje Agencija čuva i koje su označene kao povjerljive ili tajne mogu se otkriti samo uz odobrenje generalnog direktora Agencije. Generalni direktor može zamjeniku generalnog direktora dati ovlaštenje za donošenje odluke u vezi sa pojedinim kategorijama otkrivanja.

Ako je informacija označena kao tajna zato što sadrži lične podatke, otkrivanje se može odobriti samo ako je izričito predviđeno zakonom ili ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

a) lice o kojem se radi dalo je saglasnost za otkrivanje;

b) otkrivanje je od vitalnog interesa za lice o kojem se radi;

ili

c) otkrivanje je nužno zbog opšteg javnog interesa koji spada u nadležnost Agencije.

Kao izuzetak od odredbe stava 1. ovog člana, za otkrivanje informacija stepena VRLO TAJNO i tajnih podataka o evidenciji saradnika potrebna je i saglasnost predsjedavajućeg Savjeta ministara.

Član 88.

U svakom zahtjevu za otkrivanje informacija mora biti naveden organ ili osoba koja podnosi zahtjev, kao i razlog traženja informacija.

Otkrivena informacija se ne smije koristiti u svrhe koje nisu navedene u zahtjevu za otkrivanje informacija.

Član 91.

Agencija je dužna obavijestiti građanina, na njegov pisani zahtjev, da li su pokrenute mjere prikupljanja podataka protiv njega i da li Agencija vodi evidenciju koja sadrži njegove lične podatke i da mu, na njegov zahtjev, tu dokumentaciju o prikupljenim podacima stavi na uvid. Ta evidencija ne smije sadržavati informacije o pripadnicima Agencije koji su preduzeli mjere prikupljanja podataka vezanih za treća lica.

Agencija mora dati tražene informacije, odnosno dopustiti uvid u dokumente navedene u stavu 1. ovog člana u roku od 60 dana od dana primanja zahtjeva

Agencija može biti oslobođena obaveze iz stava 1. ovog člana ukoliko:

1. takva informacija može ugroziti obavljanje zadataka Agencije;

2. takva informacija može ugroziti bezbjednost izvora ili drugog lica.

U slučajevima kada generalni direktor oslobodi Agenciju od primjene odredbi iz stava 1. ovog člana, on donosi odluku u kojoj navodi razloge utvrđene u stavu 3. ovog člana.

Građani se mogu žaliti na takvu odluku prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini.

46. **Zakon o upravnim sporovima** ("Službeni glasnik BiH" br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10) u relevantnom dijelu glasi:

Član 8.

Upravni spor može se voditi samo protiv konačnog upravnog akta.

Konačni upravni akt, u smislu ovog zakona, jeste akt kojim nadležna institucija iz člana 4. ovog zakona, rješava o izvjesnom pravu ili obavezi građanina ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari (u daljem tekstu: konačni upravni akt).

Član 13.

U upravnom sporu može se tražiti i povrat oduzetih stvari, kao i naknada štete koja je tužiocu nanesena izvršenjem konačnog upravnog akta koji se pobija.

Član 19.

Izuzetno od stava 1. ovoga člana, tužba protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor podnosi se u roku od 24 sata od uručjenja odnosno dostave rješenja drugostepenog tijela u upravnom postupku, odnosno protekom toga roka ako u njemu drugostepena odluka nije donesena. U sporovima iz ovog stava Sud odlučuje po hitnom postupku, saslušava stranca i sudsku odluku donosi što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja tužbe.

Član 29.

O upravnim sporovima Sud rješava na nejavnoj sjednici.

Zbog složenosti sporne stvari, ili ako inače nađe da je to potrebno radi boljeg razjašnjenja stanja stvari, Sud može riješiti da se održi usmena rasprava (u daljem tekstu: rasprava).

Iz razloga navedenih u stavu 2. ovog člana i stranka može predložiti da se održi rasprava.

VI. Dopustivost

47. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

48. U skladu sa članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

49. Najzad, u skladu sa članom 16. stav 4. tačka 9. Pravila Ustavnog suda, apelacija nije dopustiva ako je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluke o određivanju, produženju i izuzetnom produženju mjere nadzora

(AP 5802/10, AP 301/11, AP 1365/11, AP 1364/11, AP 2001/11, AP 2285/11)

- Dopustivost u odnosu na član II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i član 5. Evropske konvencije

50. Predmet osporavanja apelacijama registrovanim pod brojem AP 5802/10, AP 301/11, AP 1364/11, AP 1365/11 i AP 2001/11 su presude Suda BiH broj S1 3 U 003634 10 U od 1. decembra 2010. godine koju je apelant primio 2. decembra 2010. a apelacija je podnesena 23. decembra 2010. godine; broj S1 3 U 003931 11 U od 5. januara 2011. godine, koju je apelant primio 13. januara 2011. godine, a apelacija je podnesena 24. januara 2011. godine; broj S1 3 U 004953 11 U od 9. marta 2011. godine koju je apelant primio 11. marta 2011. godine, a apelacija je podnesena 22. marta 2011. godine; broj S1 3 U 004565 od 17. februara 2011. godine koju je apelant primio 22. februara 2011. godine a apelacija je podnesena 22. marta 2011. godine; broj S1 3 U 005588 11 U od 12. aprila 2011. godine koju je apelant primio 15. aprila 2011. godine, a apelacija je podnesena 6. maja 2011. godine. U predmetu AP 2285/11 predmet osporavanja je Presuda Suda BiH broj S1 3 U 005827 11 U od 11. maja 2011. godine, a apelacija je podnesena 1. juna 2011. godine. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost ličnosti.

51. Ustavni sud konstatuje da su predmet osporavanja u svih šest apelacija presude Suda BiH protiv kojih nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu, te da su sve apelacije podnesene u roku od 60 dana od dana kada je apelant primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio, a kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Ustavni sud je zaključio da je i u predmetu AP 2285/11, u kojem mu nije predočen datum uručjenja osporene presude Suda BiH, apelacija podnijeta u skladu s članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, s obzirom da je osporena presuda donesena 11. maja 2011. godine, a apelacija podnesena 1. juna 2011. godine. Konačno, svih šest apelacije u ovom dijelu ispunjavaju i uvjete iz člana 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nisu očigledno (*prima facie*) neosnovane, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacije u ovom dijelu nisu dopustive.

52. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetne apelacije u ovom dijelu ispunjavaju uvjete u pogledu dopustivosti.

Odluke o otkazivanju prava na privremeni boravak, izricanje mjere protjerivanja i protjerivanje

(AP 1602/11 i AP 221/11)

- Dopustivost u odnosu na član II/3. e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. Evropske konvencije

53. Apelant smatra da mu je osporen Presudom Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine (AP 221/12), kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim je odbijena žalba protiv zaključka o dozvoli izvršenja mjere protjerivanja povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

54. Ustavni sud podsjeća da odluke koje se tiču ulaska, ostanka i protjerivanja stranaca ne uključuju utvrđivanje apelantovih građanskih prava i obaveza ili utvrđivanje postojanja krivične optužbe protiv njega u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Maaouia protiv Francuske*, aplikacija broj 39652/98, st. 36-40, ECHR 2000-X). Stoga, Ustavni sud zaključuje da su navodi iz apelacije u ovom dijelu *ratione materiae* u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

55. U skladu s navedenim, a imajući u vidu odredbu člana 16. stav 4. tačka 9. Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je u ovom dijelu odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

- Dopustivost u odnosu na član II/3.b) i f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 8. i 13. Evropske konvencije

56. Apelant smatra da mu je Presudom Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine (AP 1602/11) povrijeđeno pravo da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni, te pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku.

57. Apelant smatra da mu je Presudom Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine (AP 221/12) povrijeđeno pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku, te pravo na efektivni pravni lijek.

58. Ustavni sud primjećuje da je predmet osporavanja apelacijom Presuda Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. marta 2011. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu, a koju je apelant primio 24. marta 2011. godine. Apelacija je podnesena 6. aprila 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Zatim, apelant osporava Presudu Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. septembra 2011. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Apelant je ovu presudu osporio apelacijom podnesenom 11. januara 2012. godine, a kako Sud BiH nije predočio dokaz kada je uručena apelantu, Ustavni sud je prihvatio da je i ova apelacija podnesena u roku od 60 dana, kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, obje apelacije ispunjavaju i uvjete iz člana 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nisu očigledno (*prima facie*) neosnovane, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

59. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetne apelacije u ovom dijelu ispunjavaju uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

60. Apelant pobija presude Suda BiH kojim su mu odbijene tužbe u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim mu je određena i u više navrata produžavana mjera nadzora, tvrdeći da su mu tim presudama povrijeđena prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije.

Pravo na slobodu i sigurnost

61. Član II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

d) Pravo na ličnu slobodu i sigurnost.

62. Član 5. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne smije biti lišen slobode izuzev u niže navedenim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

f) zakonitog hapšenja ili lišenja slobode osobe u cilju sprječavanja ilegalnog ulaska u zemlju ili osobe protiv koje je u toku postupak deportacije ili ekstradicije.

4. Svako kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode ima pravo uložiti žalbu sudu kako bi sud, u kratkom roku, razmotrio zakonitost lišavanja slobode i ukoliko ono nije bilo zakonito naložio oslobađanje.

63. Apelant smatra da mu je odlukama o određivanju, produženju i izuzetnom produženju nadzora povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost ličnosti jer je ovu mjeru određivalo i produžavalo Ministarstvo sigurnosti, koje ne predstavlja "sud" u smislu člana 5. stav 3. Evropske konvencije, a na temelju odlučene činjenice - informacije OSA-e da on predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost BiH, u pogledu koje osporene odluke ne sadrže niti jedno obrazloženje, mada se protiv njega ne vodi ni prekršajni ni krivični postupak, odnosno krivična istraga, te najzad da samo krivični postupak pruža dovoljno garancija za preispitivanje odluke o hapšenju i lišavanju slobode. Ustavni sud zaključuje da predmetna apelacija pokreće pitanje postojanja dozvoljenog osnova za lišavanje slobode, te pitanje pokretanja postupka u kojem će biti suštinski i proceduralno preispitana zakonitost lišavanja slobode u smislu člana 5. Evropske konvencije.

Član 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije

64. Ustavni sud podsjeća da član 5. Evropske konvencije osigurava pojedincu zaštitu od proizvoljnog miješanja države u njegovo pravo na slobodu kao fundamentalno ljudsko pravo (vidi Evropski sud, *Aksoy protiv Turkey*, presuda od 18 decembra 1996, stav 76, Izvještaji 1996-VI). Iz teksta člana 5. jasno proizlazi da se garancije koje sadrži primjenjuju prema "svima". U članu 5. stav 1. tač. a. do f. data je iscrpna lista dozvoljenih osnova kada pojedinac može biti lišen slobode i kada će lišavanje slobode biti zakonito ako potpada pod jedan od ovih osnova (vidi Evropski sud, *Saadi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], broj 13229/03, stav 43, ECHR 2008).

65. Jedan od izuzetaka sadržanih u članu 5. stav 1. tačka f. dozvoljava državi da kontroliše slobodu stranaca u imigracionom kontekstu. Navedena odredba ne zahtijeva da se pritvor smatra neophodnim, na primjer kako bi se spriječilo da osoba počini krivično djelo ili pobjegne. U tom smislu, sve što se zahtijeva je da postupak protjerivanja bude u toku i da se ažurno vodi (vidi Evropski sud, *Chahal protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 15. novembra 1996. godine, st. 112-113). Također, lišavanje slobode mora biti zakonito. Tamo gdje se postavi pitanje "zakonitosti" pritvora, uključujući pitanje da li je vođen "zakonom propisani postupak", Konvencija se u biti poziva na nacionalno pravo i utvrđuje obavezu da se poštuju materijalna i proceduralna pravila nacionalnog prava. Međutim, poštivanje nacionalnog prava nije dovoljno: svako lišavanje slobode, pored toga, treba da bude u skladu sa svrhom zaštite pojedinca od proizvoljnog postupanja - a pojam "proizvoljnosti" u članu 5. stav 1. proširuje se i mimo nedostatka poštivanja nacionalnog prava, tako da lišavanje slobode može biti zakonito u smislu domaćeg prava ali je i dalje proizvoljno i u suprotnosti s Konvencijom (vidi Evropski sud, *Saadi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (CG), broj 13229/03, stav 67, 29. januar 2008. godine).

66. U predmetu *Al Husin protiv Bosne i Hercegovine* (vidi Evropski sud, aplikacija broj 3727/08, presuda od 7. februara 2012. godine), aplikant je tvrdio da je njegov pritvor bio proizvoljan, s obzirom da je rješenje o protjerivanju doneseno tek 1. februara 2011. godine (više od dvije godine i tri mjeseca nakon njegovog hapšenja). On se dalje žalio na trajanje pritvora (vidi *Al Husin*, stav 57). Vlada je osporavala ove navode tvrđnjom da je aplikantu mjera nadzora određena u skladu s domaćim zakonom (član 99. stav 2. tačka b) ZKBS - strancu će se odrediti stavljanje pod nadzor ako postoje osnovi sumnje: da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH), te da se trajanje njegovog pritvora ne može smatrati predugim jer je bilo u njegovom interesu da se svi njegovi zahtjevi razmotre detaljno (zahtjev za azil, odobrenje privremenog boravka i dr.), kao i da je period na koji se žali obuhvaćen mjerom Evropskog suda prema Pravilu 39. Poslovnika suda (*Al Husin*, stav 58).

67. U ovom predmetu Evropski sud je ponovio ranije zauzete stavove da član 5. stav 1. tač. a. do f. sadrži iscrpnu listu izuzetaka i da je samo usko tumačenje tih izuzetaka kompatibilno s ciljevima člana 5; prema tome, pritvor samo na osnovu bezbjednosnih razloga nije dozvoljen (*A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (GC), broj 3455/05, 19. februar 2009. godine, stav 171), te je pritvor u smislu citirane odredbe opravdan samo u svrhu i za vrijeme trajanja postupka protjerivanja (*Al Husin*, stav 62). Shodno navedenom, zaključeno je da period aplikantovog pritvora od 6. oktobra 2008. godine (*kada je donijeto prvo rješenje o stavljanju pod nadzor u smislu člana 99. stav 2. tačka b) ZKBS - iz sigurnosnih razloga*) do 31. januara 2011. godine do kada je iz istog razloga apelantu produžavan nadzor, nije bio opravdan u smislu člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije. Zatim, ukazano je i da su u vrijeme aplikantovog hapšenja domaće vlasti imale mogućnost da donesu rješenje o protjerivanju prema članu 88. stav 1. tačka h) ZKBS (*Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH ako prisustvo stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH*), ali da Vlada nije ponudila niti jedno obrazloženje zašto to nije učinjeno (*Al Husin*, stav 64). Najzad, ukazano je da je rješenje o protjerivanju aplikanta donijeto 1. februara 2011. godine, da su vlasti žalbe protiv tog rješenja rješavale u roku od mjesec dana, pa je zaključeno da period od donošenja ovog rješenja pa do danas, za koje vrijeme je aplikant također bio pritvoren, nije pretjerano dug, kao i da se period od 15. marta 2011. godine mora posmatrati zasebno jer aplikant nije bio protjeran s obzirom da je u skladu s Pravilom 39. Poslovnika Suda bila izdata privremena mjera, koju su države članice, u skladu sa članom 34. Evropske konvencije obavezne poštivati (*Al Husin*, stav 67). Na temelju navedenog, Evropski sud je zaključio da je od 1. februara 2011. godine postupak protjerivanja bio u toku, da je vođen strogo u skladu s domaćim zakonom, a pošto nema naznaka da su vlasti djelovale s lošom namjerom, da je aplikant bio pritvoren u neodgovarajućim uvjetima, ili da je njegovo pritvaranje bilo proizvoljno iz bilo kog drugog razloga, pa da ne postoji kršenje člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije (*Al Husin*, stav 69). Identično stanovište ponovljeno je i u predmetu *Al Hamdani protiv Bosne i Hercegovine* (vidi Evropski sud, aplikacija broj 31098/10, presuda od 7. februara 2012. godine).

68. Rukovodeći se praksom Evropskog suda u predmetima *Al Husin i Al Hamdani*, Ustavni sud će ispitati apelantove navode kojim osporava zakonitost određivanja i produženja mjere nadzora na temelju koje je lišen slobode i smješten u Imigracioni centar.

69. U konkretnom slučaju apelantu je u više navrata određen i produžen nadzor u Imigracionom centru. Nadležni organi su određivanje i produžavanje ove mjere temeljili na članu 99. stav 1. tačka a) ZKBS - a) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja; te stavu 2. tačka b) istog člana - da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.

70. Naime, apelantu je Rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine otkazano pravo na privremeni boravak, te mu je izrečena mjera protjerivanja i mjera zabrane ulaska u BiH i boravka na njenoj teritoriji na period od pet godina, računajući od momenta napuštanja BiH, zbog toga što je utvrđeno da apelantovo prisustvo u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH. Na temelju ovog rješenja, a u skladu s članom 99. stav 1. tačka a) ZKBS, apelantu je istog dana određena i mjera nadzora u Imigracionom centru, a u svrhu osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju. Najzad, na temelju zaključka od 2. juna 2010. godine o dozvoli izvršenja rješenja o otkazu prava na privremeni boravak apelant je i protjeran iz BiH. Dakle, apelantu je u konkretnom slučaju mjera nadzora određena ne samo zato što je predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost, već i u svrhu osiguranja izvršenja izrečene mjere protjerivanja. U tom smislu apelantova situacija se u svjetlu člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije razlikuje od situacije u predmetima *Al Husin i Al Hamdani* koji su u Imigracioni centar smješteni samo na temelju činjenice da su bili prijetnja po nacionalnu sigurnost a da nije postojala i odluka kojom bi se inicirao postupak njihove deportacije. S tim u vezi, Ustavni sud primjećuje da je u apelantovom slučaju, kako proizlazi iz obrazloženja osporenih odluka, rješenje o uskraćivanju prava na privremeni boravak i izrečenoj mjeri protjerivanja, i po ocijeni nadležnih organa i Suda BiH, predstavljalo naredbu o protjerivanju, za razliku od situacije u predmetu npr. *Al Husin* (vidi stav 63), gdje je Evropski sud izričito ukazao: *Mada je tačno da je aplikantu bio ostavljen rok za dobrovoljni odlazak 2007. godine u kontekstu postupka za azil i dozvole boravka, Sud se slaže sa nalazom domaćih vlasti da to nije predstavljalo naredbu o protjerivanju (vidjeti na primjer odluku Suda BiH od 17. decembra 2010. godine navedenu u tački 30. gore)*. U navedenoj odluci Suda BiH na koju ukazuje Evropski sud konstatovano je, pored ostalog, da odluka kojom je određen rok za dobrovoljno napuštanje BiH ne predstavlja odluku o protjerivanju, odnosno da se takva odluka donosi u posebnom postupku kada protekne rok za dobrovoljno napuštanje. S obzirom da je u konkretnom slučaju mjera nadzora izrečena (i) radi osiguranja izvršenja već izrečene mjere protjerivanja, Ustavni sud zaključuje da je u apelantovom slučaju lišavanje slobode i smještaj u Imigracioni centar preduzeto u svrhu deportacije, a što i jeste zahtjev iz člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije.

71. Zatim, prema stanovištu Evropskog suda, svako lišavanje slobode u smislu člana 5. stav 1. tačka f. bit će opravdano samo onoliko dugo dok je u toku postupak deportacije. Ako se pak postupak deportacije ne vodi s potrebnom marljivošću, lišavanje slobode više neće biti dozvoljeno u smislu navedene odredbe. (Vidi Evropski sud, *Quinn protiv Francuske*, presuda od 22. marta 1995. godine, Serija A, br. 311, p. 19, stav 48; *Kolompar protiv Belgije*, presuda od 24. septembra 1992. godine, Serija A, br. 235-C, p. 55, stav 36.)

72. U konkretnom slučaju, mjera stavljanja pod nadzor određena je 5. oktobra 2010. godine i trajala je do 2. juna 2011.

godine kada je apelant deportovan iz BiH, odnosno ukupno je trajala sedam mjeseci i 27 dana. U navedenom periodu konačno je odlučeno da se odbije apelantov zahtjev za privremeni boravak, te su preduzimate mjere i radnje u svrhu apelantovog povratka u zemlju porijekla, odnosno Egipat. Iz obrazloženja osporenih rješenja ne može se zaključiti da su javne vlasti zanemarile obavezu da postupak deportacije vode marljivo, odnosno da ispoštuju zakonom propisanu proceduru u pogledu uvjeta koji moraju biti ispoštovani da bi jedno lice bilo deportovano iz BiH. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da je odluka kojom je uskraćen privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja postala konačna 20. novembra 2010. godine, te da je Služba za poslove sa strancima, s ciljem da se apelant što kraće zadržava u Imigracionom centru kao i s ciljem da ga se konačno udalji iz BiH, već 26. novembra 2010. godine otpočela proceduru stvaranja formalnih uvjeta za apelantovu deportaciju, kontaktirajući Ambasadu Egipta, NBC Interpol Sarajevo i Interpol Kairo. Pri tome, primjetno je da je trajanju ovog postupka doprinijela u najvećem dijelu Ambasada Egipta svojim sporim reakcijama s obzirom da su nadležna tijela BiH za svaki uloženi zahtjev morala naknadno prosljeđivati i urgencije kako bi uloženi zahtjevima bilo udovoljeno. Zatim, postupak apelantovog protjerivanja je vođen strogo u skladu sa zakonom, mjera nadzora u Imigracionom centru, kao specijalizovanoj ustanovi za smještaj stranaca, je produžavana na način i u postupku propisanim zakonom, te preispitivana pred Sudom BiH. Odluke o određivanju odnosno produženju nadzora donošene su u zakonom propisanim rokovima, uz poštivanje obaveze da se radi o postupku koji je hitan. Također, u odlukama nije izostala i ocjena o opravdanosti trajanja ove mjere, a u smislu mjera i radnji koje su nadležni organi preduzimali radi izvršenja mjere protjerivanja, odnosno da li je postupak vođen s potrebnom marljivošću.

73. Najzad, iako niti u jednoj fazi postupka pred nadležnim organima i sudom Informacija OSA-e, prema kojoj je apelant predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost a što je bio osnov da mu bude uskraćena dozvola privremenog boravka i izrečena mjera protjerivanja, nije prezentirana apelantu, iz svega predloženoj Ustavnom sudu proizlazi da je ona bila dostupna Službi za poslove sa strancima, Ministarstvu sigurnosti, te posebno Sudu BiH, čije sudije, shodno članu 5. Zakona o zaštiti tajnih podataka, imaju pristup informacijama svih stepena tajnosti. S tim u vezi, Ustavni sud primjećuje da je Sud BiH, preispitujući zakonitost osporenih rješenja o određivanju i produženju mjere nadzora zaključio, a na temelju uvida u dio spisa koji je nosio oznaku tajnosti (Informacija OSA) da postoje razlozi koji ukazuju da apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost, te da mu je izrečena mjera protjerivanja. Ustavni sud smatra da opisana procedura osigurava dovoljno garancija protiv arbitrarnog postupanja, te da su postojali *prima facie* osnovi za vjerovanje da u slučaju ako apelant, kome je oduzeto pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja iz BiH, ne bude spriječen u slobodnom i neograničenom kretanju, može biti dovedena u pitanje nacionalna sigurnost (vidi, *mutatis mutandis*, *Chahal*, stav 122).

74. Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju to što su nadležni organi odredili i produžili mjeru nadzora u Imigracionom centru kao ustanovi za prihvata i smještaj stranaca, na način i u postupku propisanom zakonom, te u svrhu postupka deportacije, nije predstavljalo lišavanje slobode kojim se krši član 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije.

Član 5. stav 4. Evropske konvencije

75. Ustavni sud podsjeća da član 5. stav 4. daje ovlaštenje osobi lišenoj slobode da pokrene postupak u kojem će biti ispitani proceduralni i materijalni uvjeti koji su suštinski za "zakonitost" njegovog lišavanja slobode. Pri tome, preispitivanje mora da

bude dovoljno široko u odnosu na uvjete koji su suštinski za "zakonitost" lišavanja slobode u smislu člana 5. stav 1. (vidi Evropski sud, *E. protiv Norveške*, presuda od 29. augusta 1990. godine, stav 50, Serija A br. 181). Također, sud koji provodi preispitivanje ne smije imati samo savjetodavnu ulogu, već mora imati nadležnost da "odluči" o "zakonitosti" lišavanja slobode i da naloži puštanje na slobodu, ako je lišavanje slobode nezakonito (vidi Evropski sud, *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 200, *Weeks protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. marta 1987. godine, stav 61, Serija A, br. 114, naprijed citirani *Chahal*, stav 130).

76. Dalje, prema stanovištu Evropskog suda, zahtjev za proceduralnom pravičnošću u smislu člana 5. stav 4. ne znači da je uvijek neophodno da postupak bude proveden s istim garancijama kao što to zahtijeva član 6. Evropske konvencije, ali on mora imati sudski karakter i osigurati garancije koje su odgovarajuće za vrstu lišavanja slobode koja je predmet preispitivanja (vidi Evropski sud, *Winterwerp protiv Holandije*, presuda od 29. oktobra 1979. godine, stav 57. Serija A br. 33; *Bouamar protiv Belgije*, presuda od 29. februara 1988. godine st. 57. i 60; *Wloch protiv Poljske*, aplikacija broj 27785/95, stav 125, ECHR 2000-XI; *Reinprecht protiv Austrije* aplikacija broj 67175/01, stav 31, ECHR 2005). S obzirom na navedeno, postupak mora biti adversarni i uvijek mora osigurati "jednakost oružja" između stranaka (vidi naprijed citiranu, *Reinprecht*, stav 31). Nacionalno zakonodavstvo može ovaj zahtjev zadovoljiti na različite načine, ali druga strana mora biti svjesna opservacija koje su uložene i mora imati stvarnu mogućnost da ih komentariše (vidi Evropski sud, *mutatis mutandis*, *Brandstetter protiv Austrije*, presuda od 28. augusta 1991, Serija A, br. 211, st. 27. i 67).

77. Zahtjevi u pogledu adversarnog postupka proističu iz garancija ustanovljenih članom 6. stav 1. Evropske konvencije. Međutim, prema stanovištu Evropskog suda, čak i u predmetima u kojim se odlučuje o krivičnoj optužbi u smislu člana 6. stav 1. ograničenja garancija koje pruža adversarni postupak neće nužno značiti i povredu prava na pravično suđenje, a kada su takva ograničenja ustanovljena u svjetlu kompenziranja opravdanog javnog interesa (nacionalna sigurnost, potreba za čuvanjem tajnih policijskih metoda istrage, zaštita fundamentalnih prava drugih osoba), odnosno da ponekad javni interes može nalagati uskraćivanje pojedinih dokaza odbrani. Međutim, suđenje neće biti pravično ukoliko bilo koja poteškoća uzrokovana okrivljenom ograničenjem njegovih prava nije na odgovarajući način uravnotežena procedurama koje provode sudski organi (vidi Evropski sud, *Doorson protiv Holandije*, presuda od 26. marta 1996. godine, stav 70, Izvještaji 1996-II; *Van Mechelen i drugi protiv Holandije*, presuda od 23. aprila 1997. godine, stav 58. Izvještaji 1997-III, *Jasper protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], aplikacija broj 27052/95, st. 51-53, ECHR 2000-II; *S.N. protiv Švedske*, aplikacija broj 34209/96, stav 47, ECHR 2002-V; *Botmeh i Alami protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 15187/03, presuda od 7. juna 2007. godine, stav 37).

78. Dakle, dok pravo na pravičan krivični postupak po članu 6. Evropske konvencije obuhvata i pravo uvida u sve materijalne dokaze koje ima optužba, kako u korist tako i protiv aplikanta, Evropski sud je smatrao da ponekad može biti neophodno da se odbrani uskrate određeni dokazi po osnovu javnog interesa.

79. U predmetu *Jasper* (vidi, naprijed citiran, st. 51-53), Sud je smatrao da je ograničenje prava na odbranu bilo dovoljno izbalansirano kada je dokaze koji su bili relevantni za određena pitanja na suđenju, ali koje optužba nije namjeravala izvesti, sudija razmotrio *ex parte* i odlučio da ih ne treba dati na uvid zato što je javni interes da ti dokazi ostanu tajni pretežao nad koristima koje bi odbrana njihovim dobijanjem imala. Odlučivši

da nije bilo kršenja člana 6. Evropske konvencije, Sud je smatrao značajnim da je sudija u postupku, koji je u potpunosti znao o čemu se radi, proveo test izbalansiranosti i preduzeo korake kako bi se osiguralo da odbrana bude informisana, da podnese zapažanja i da učestvuje u procesu odlučivanja, koliko je to moguće, bez otkrivanja materijala koji je optužba željela zadržati tajnim (ibid., st. 55-56).

80. Nasuprot tome, u predmetu *Edwardsu i Lewisu protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 39647/98 i 40461/98, st. 46-48, ECHR 2004-X, Sud je zaključio da *ex parte* postupak pred sudijom u postupku nije bio dovoljan da osigura pravično suđenje kada se tajni materijal odnosio ili se mogao odnositi na činjenično pitanje koje je činilo dio predmeta optužbe o kojem je morao odlučiti sudija a ne porota i koje je moglo biti od odlučujuće važnosti na ishod aplikantovog suđenja.

81. U predmetu *Lucà protiv Italije* (broj 33354/96, stav 40, ECHR 2001-II) Sud je zaključio da nije neophodno, suprotno članu 6. stav 1. Evropske konvencije, da se optužba na suđenju poziva na izjave koje su date tokom istražne faze, naročito da svjedok odbije ponovo dati izjavu javno iz straha za svoju sigurnost, ako je optuženi imao odgovarajuću mogućnost da te izjave ospori, bilo kada su date ili u kasnijoj fazi. Sud je, međutim, naglasio da, ako se optužba zasniva isključivo ili u odlučujućoj mjeri na izjavi koju je dala osoba koju optuženi nije imao mogućnost ispitati lično ili uz pomoć branioca, bilo tokom istrage ili na suđenju, pravo na odbranu bi bilo ograničeno u mjeri koja je inkompatibilna garancijama propisanim u članu 6. Evropske konvencije.

82. U predmetu *Doorson* (vidi naprijed citiran, st. 68-76) Sud je zaključio da nije bilo kršenja člana 6. Evropske konvencije kada je identitet određenih svjedoka bio sakriven od optuženog zbog toga što su se svjedoci bojali osвете. Činjenica da je branitelj, u odsustvu optuženog, bio u mogućnosti da ispita anonimne svjedoke u žalbenoj fazi i dovede u sumnju njihovu pouzdanost, te da je Apelacioni sud u svojoj presudi naveo da je izjave anonimnih svjedoka cijenio s oprezom, bilo je dovoljno da se uravnoteži nepovoljnost koja je odbrani bila prouzrokovana. Sud je naglasio da krivična osuda ne smije biti zasnovana isključivo ili u odlučujućoj mjeri na izjavama anonimnih svjedoka (vidi i *Van Mechelen*, gore citiran, stav 55). U svakom slučaju, Sud je naglasio da je njegova uloga da utvrdi da li je postupak u cijelosti, uključujući i način na koji su uzeti dokazi, bio pravičan (*Doorson*, gore citiran, stav 67).

83. U predmetu *Chanal* Evropski sud je ispitivao aplikantove navode da mu je bila uskraćena mogućnost da o zakonitosti njegovog pritvora odluči nacionalni sud u smislu člana 5. stav 4. Evropske konvencije. Aplikant je isticao da je oslanjanje na razloge nacionalne sigurnosti kao opravdanje za njegovo lišavanje slobode do deportacije spriječilo domaće sudove da ocijene da li je njegovo lišavanje slobode bilo zakonito i svrsishodno. U ovom slučaju aplikantu je pritvor u svrhu deportacije određen odmah nakon što je ministar unutrašnjih poslova odlučio da treba biti deportovan pošto je njegovo trajno prisustvo u Ujedinjenom Kraljevstvu bilo u suprotnosti s javnim interesom zbog nacionalne sigurnosti i drugih razloga političke prirode, tj. međunarodne borbe protiv terorizma. Državni sekretar se protivio njegovoj molbi za jamstvo i *habeas corpus* također iz razloga nacionalne sigurnosti. Evropski sud je prihvatio (vidi *Chahal*, st. 130-131) da korištenje povjerljivih materijala može biti neizbježno kad je u pitanju nacionalna sigurnost, ali je smatrao da ovo ne znači da izvršne vlasti mogu biti oslobođene od efektivne kontrole domaćih sudova kad god oni odluče tvrditi da su uključena pitanja nacionalne sigurnosti i terorizma. *Sud je utvrdio povredu člana 5. stav 4. u svjetlu činjenice da Viši sud, koji je odlučivao o habeas corpus, nije imao pristup kompletom materijalu na kom je Državni sekretar zasnovao svoju odluku.*

Mada su postojale garancije u vidu Savjetodavnog panela, kojim je predsjedavao sudija žalbenog suda, koji je imao potpuni uvid u dokaze koji su se ticali nacionalne sigurnosti, Sud je zaključio da se ovaj panela ne može smatrati "sudom" u smislu člana 5. stav 4. zato što apelant nije imao pravo na pravno zastupanje pred njim, zato što je dobio samo u glavnim crtama slučaj koji se ticao nacionalne sigurnosti protiv njega, te najzad zato što ovaj panel nije imao ovlaštenje da odlučuje i njegov savjet Sekretaru za unutrašnje poslove nije bio obavezujući i nije bio objelodanjen. Evropski sud je ukazao (vidi *Chahal*, st. 133. i 144) na podneske trećih strana (Amnesty International, Liberty, the AIRE Centre, the Joint Council for the Welfare of Immigrants) u vezi s postupkom koji se primjenjuje u predmetima deportacije iz razloga nacionalne sigurnosti u Kanadi, gdje sudija održava *in camera* pretres svih dokaza, o kojim se osoba koja treba biti deportovana obavještava izvještajem u kojem je sumiran, koliko god je to moguće, predmet protiv njega i koji ima pravo na zastupanje i na predlaganje dokaza. Povjerljivost tajnog materijala osigurava se time što se, u slučaju ispitivanja ovakvih dokaza, zahtijeva odsutnost osobe koja treba biti deportovana i njenog predstavnika. Međutim, u ovakvim okolnostima, njihovo mjesto zauzima savjetnik koji je prošao sigurnosne provjere, koji je instruiran od suda, a koji unakrsno ispituje svjedoke i generalno asistira sudu u ispitivanju osnovanosti državnog slučaja. Rezime dokaza dobijenih u ovom postupku, s neophodnim izbacivanjima, dostavlja se osobi koja treba biti deportovana. Sud je prokomentarisao da: *pridaje značaj činjenici da je, kao što su interventi istakli u vezi sa članom 13... u Kanadi razvijen mnogo efikasniji sistem sudske kontrole ove vrste slučajeve. Ovaj primjer ilustruje da postoje tehnike koje mogu biti iskorištene kako bi se zadovoljili legitimna zabrinutost o prirodi i izvorima povjerljivih informacija i pojedincu omogućile stvarne mjere proceduralne pravde.*

84. U predmetu *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* 11 aplikanata stranih državljana, odnosno lica bez državljanstva, od kojih su neki imali odobren stalni boravak odnosno izbjeglički status, smatralo je da je njihovo lišavanje slobode bilo suprotno čl. 3, 5. stav 1. i članu 14. Konvencije, te da nisu imali na raspolaganju odgovarajuće pravne lijekove, što je suprotno članu 5. stav 4. i članu 13. Evropske konvencije. Svih 11 lica lišeno je slobode na temelju Zakona o antiterorizmu i sigurnosti iz 2001. godine, koji je donesen kao rezultat proglašene javne opasnosti nakon 11. septembra 2001. godine.

85. Navedenim zakonom su ustanovljene proširene ovlasti za hapšenje i pritvor stranih državljana koje su se imale primjenjivati u situaciji kada se takva lica u datim okolnostima ne mogu deportovati ili udaljiti, pa bi zbog ove nemogućnosti njihovo pritvaranje bilo suprotno domaćem zakonu. Proširene ovlasti za hapšenje i pritvaranje mogle su se preduzeti na temelju ocjene državnog sekretara koji izdaje certifikat da osoba koja je u pitanju predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost i da postoji sumnja da je međunarodni terorista. Protiv ovog certifikata osoba koja je u pitanju prema zakonu može izjaviti žalbu Specijalnoj imigracionoj žalbenoj komisiji (u daljnjem tekstu: SIAC). Ova komisija ustanovljena je kao odgovor na odluku Evropskog suda u predmetu *Chahal* i tribunal je nezavisnih sudija protiv čije odluke je dozvoljena žalba Apelacionom sudu i Domu lordova u vezi s primjenom zakona. SIAC ima posebnu proceduru koja omogućava da se razmotre ne samo materijali koji su javno dostupni ("javni materijal") već i materijali koji, zbog nacionalne sigurnosti, to nisu ("tajni materijal"). Ni osoba koja je u pitanju kao ni njen pravni zastupnik ne može vidjeti tajni materijal. Shodno tome, zamjenik državnog pravobranice postavlja jednog ili više advokata koji su prošli sigurnosne provjere i koji se nazivaju "specijalni advokati", da zastupaju osobu koja je u pitanju. Državni sekretar dostavlja SIAC "otvorenu izjavu" u

kojoj su sumirane činjenice u vezi s odlukom o certifikaciji i onoliko dokaza koliko smatra da može biti dostavljeno bez rizika za nacionalnu sigurnost, te "tajnu izjavu" o činjenicama. U postupku pred SIAC osobi koja je u pitanju i njenom advokatu, te specijalnom advokatu koji joj je dodijeljen, prezentuje se javni materijal kako bi mogao da bude razmotren, ali se tajni materijal dostavlja samo sudijama i specijalnom advokatu. Nakon što im je prezentovan i tajni materijal, sudije i specijalni advokati ne mogu kontaktirati s aplikantom ili njegovim savjetnikom, izuzev po dozvoli SIAC. Tokom zatvorene sjednice uloga specijalnog advokata je da u korist aplikanta ističe proceduralne prigovore kao što je potreba za daljnjim saznanjima o predmetu protiv njega, kao i prigovore koji se tiču suštine predmeta. SIAC donosi javnu i tajnu presudu. Specijalni advokat može vidjeti obje, ali osoba koja je u pitanju i njen advokat mogu vidjeti samo javnu presudu. Također, SIAC ima ovlasti da razmotri certifikat u redovnim intervalima, može ga ukinuti ako smatra da je pogrešno izdat, te može da odredi jamčevinu i puštanje iz pritvora kada je to odgovarajuće i uz ispunjenje uvjeta. Najzad, osoba koja je lišena slobode shodno navedenom zakonu može u svako doba da okonča pritvor tako što će pristati da dobrovoljno napusti Ujedinjeno Kraljevstvo.

86. S obzirom da su mogli postojati slučajevi kada nije moguće reći da su, bez obzira na kontinuiranu namjeru udaljšavanja ili protjerivanja pritvorene osobe, preduzete "aktivnosti u cilju deportacije" u smislu značenja člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije u smislu tumačenja Evropskog suda u predmetu *Chahal*, te kako se korištenjem proširenih ovlasti ne bi došlo u sukob s obavezama preuzetim navedenom odredbom, Vlada se poslužila pravom na derogaciju člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije, koja mogućnost je ustanovljena članom 15. Evropske konvencije, i o tome obavijestila generalnog sekretara Vijeća Evrope.

87. Evropski sud je, razmatrajući navode svih 11 aplikanata u odnosu na povredu prava garantovanih članom 5. stav 4. Evropske konvencije, a koji su se ticali pravičnosti postupka pred SIAC, istakao da, iako su sudije u SIAC mogle razmotriti i "javni" i "tajni" materijal, nijedan od aplikanata ni njihovih pravnih zastupnika nije mogao vidjeti tajni materijal. Umjesto toga, tajni materijal je bio dostavljen jednom ili više specijalnih advokata koje je postavio zamjenik državnog pravobranioca (Solicitor General)¹ da nastupaju u ime svakog od aplikanata. Tokom zatvorene sjednice pred SIAC, specijalni advokati su mogli iznositi zapažanja u ime aplikanata, kako u pogledu proceduralnih pitanja kao što je potreba za većim otkrivanjem dokaza, tako i u odnosu na suštinu predmeta. Međutim, od trenutka kad je specijalni advokat prvi put imao uvid u tajni materijal, njemu više nije bilo dozvoljeno da ima bilo kakav kontakt s aplikantom i njegovim zastupnikom, osim uz dozvolu SIAC (vidi naprijed citiranu *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 215). Dalje, ukazano je da je, nasuprot nespornom javnom interesu da je postojala hitna potreba da se zaštiti stanovništvo u Ujedinjenom Kraljevstvu od terorističkih napada, stajalo pravo aplikanata iz člana 5 stav 4. Evropske konvencije. Iako je zaključeno da, uz izuzetak drugog i četvrtog aplikanta (s obzirom da su dobrovoljno napustili Ujedinjeno Kraljevstvo, Evropski sud zaključio da se samo u odnosu na njih dvojicu može smatrati da je pritvor određen u svrhu deportacije u smislu člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije), pritvor aplikanata nije potpadao pod bilo koju kategoriju navedenu u tačkama a. do f. stav 1. člana 5, Evropski sud je zauzeo stanovište da je sudska praksa u vezi sa sudsom kontrolom pritvora relevantna, zato što je u svakom predmetu koji je u pitanju i

osnovanost sumnje protiv pritvorene osobe kao *sine qua non* (*A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 217). Zatim, Evropski sud je istakao da:

1. Na osnovu navedenog, bilo je ključno otkrivanje što je moguće više informacija o optužbama i dokazima protiv svakog od aplikanata bez kompromitovanja nacionalne sigurnosti ili sigurnosti drugih. Kada otkrivanje informacija nije u potpunosti moguće, član 5 stav 4 zahtijeva da se teškoće koje su time prouzrokovane izbalansiraju, tako da svaki aplikant još ima mogućnost djelotvorno osporiti optužbe protiv njega.

2. Sud smatra da je SIAC, koji je u potpunosti bio nezavisan sud (vidi stav 91. gore) i koji je mogao ispitati sve relevantne dokaze, i tajne i javne, bio u najboljoj poziciji da osigura da se ništa od materijala nepotrebno ne uskrati pritvorenima. U vezi s tim, specijalni advokat je mogao pružiti značajnu, dodatnu zaštitu putem ispitivanja svjedoka države o potrebi za tajnošću, te kroz zahtijevanje od suda da se daju dodatni podaci u vezi sa predmetom. Na osnovu materijala koji ima, Sud nema osnova da zaključi da je u pitanju bila pretjerana i neopravdana tajnovitost u vezi sa bilo kojom od pritužbi aplikanata ili da ne postoje opravdani razlozi za uskraćivanje podataka u svakom predmetu.

3. Sud dalje smatra da je specijalni advokat mogao imati značajnu ulogu u uspostavljanju ravnoteže zbog uskraćivanja davanja svih podataka i uskraćivanja punog, javnog i kontradiktornog suđenja i to putem ispitivanja dokaza i iznošenja argumenata u ime pritvorenika tokom zatvorenih suđenja. Međutim, specijalni advokat nije mogao obavljati svoju funkciju na bilo kakav koristan način osim ako pritvorenik nije imao dovoljno informacija o optužbama protiv njega, na osnovu kojih je mogao dati djelotvorne upute specijalnom advokatu. Dok se o ovome mora odlučiti u svakom konkretnom predmetu, Sud općenito primjećuje da se, kada su dokazi u velikoj mjeri dostavljeni i kada je javni materijal bio odlučujući za odlučivanje, ne može reći da je aplikantu bila uskraćena mogućnost da djelotvorno ospori opravdanost uvjerenja i sumnje Državnog sekretara o njemu. U drugim predmetima, čak i kada su svi temeljni dokazi ostali tajni, ako su tvrdnje koje su sadržane u javnom materijalu bile dovoljno određene, aplikantu je trebalo biti moguće da svom zastupniku i specijalnom advokatu da informacije kojim bi te dokaze pobili, ako su takve informacije postojale, bez upoznavanja sa detaljima ili izvorima dokaza koji su činili osnov optužbi. Primjer bi bile optužbe protiv nekoliko aplikanata da su bili u terorističkom kampu za obuku na označenim lokacijama i u navedenom periodu; zbog precizne prirode ove optužbe, aplikanti su mogli specijalnom advokatu dati oslobađajuće dokaze, npr. alibi ili alternativno objašnjenje za njihovo prisustvo tamo, što bi bilo dovoljno da advokatu omoguću da djelotvorno ospori takvu optužbu. Ako se, međutim, javni materijal sastojao samo od općih tvrdnji, a odluka SIAC-a o potvrđivanju certifikacije i produženju pritvora se isključivo ili u odlučujućoj mjeri zasnivala na tajnom materijalu, onda ne bi bili zadovoljeni proceduralni zahtjevi člana 5. stav 4.

4. Stoga, Sud mora ocijeniti postupak certifikacije u odnosu na svakog od aplikanata u svjetlu navedenih kriterija.

5. Sud zapaža da javni materijal protiv šestog, sedmog, osmog, devetog i jedanaestog aplikanta uključuje detaljne optužbe o, npr., kupovini određene telekomunikacijske opreme, posjedovanju određenih dokumenata povezanih sa imenovanim osumnjičenim teroristima i sastancima sa imenovanim osumnjičenim teroristima u određeno vrijeme i na određenim mjestima. Sud smatra da su ove optužbe bile dovoljno detaljne da dozvole aplikantima da ih djelotvorno ospore. Stoga, Sud smatra da nema kršenja člana 5 stav 4 u odnosu na šestog, sedmog, osmog, devetog i jedanaestog aplikanta.

6. Glavne optužbe protiv prvog i desetog aplikanta ticale su se njihove upletenosti u prikupljanje sredstava za terorističke

¹ „Solicitor General“ je jedan od pravnih službenika Krune i zamjenik državnog pravobranitelja („Attorney General“)

grupe povezana sa Al'Kaidom. U predmetu prvog aplikanta postojali su javni dokazi o velikim sumama novca koje su prošle kroz njegov bankovni račun, a u odnosu na desetog aplikanta postojali su javni dokazi o njegovoj upletenosti u prikupljanje novca prevarama. Međutim, u svakom od ovih predmeta dokazi koji su navodno povezivali prikupljeni novac i terorizam nisu bili dostavljeni niti jednom aplikantu. U takvim okolnostima, Sud ne smatra da su aplikanti bili u poziciji da djelotvorno ospore optužbe protiv njih. Stoga, postoji kršenje člana 5 stav 4 u odnosu na prvog i desetog aplikanta.

7. Javne optužbe u odnosu na trećeg i petog aplikanta bile su opće prirode, uglavnom da su bili članovi imenovanih ekstremnih islamističkih grupa povezanih sa Al'Kaidom. SIAC je primijetio u svojim presudama kojima je odbio žalbe ovih aplikanta da su javni dokazi bili nedovoljni i da se odlučujući dokazi u najvećoj mjeri mogu naći u tajnom materijalu. Ponovo, Sud ne smatra da su ovi aplikanti bili u poziciji da djelotvorno ospore optužbe protiv njih. Stoga, postoji kršenje člana 5 stav 4 u odnosu na trećeg i petog aplikanta.

88. U konkretnom slučaju, Ustavni sud će najprije ispitati apelantove navode u dijelu koji se odnosi na tvrdnju da se u postupku propisanom ZUS-a ne može preispitivati "zakonitost" lišavanja slobode, odnosno da ovakve garancije postoje samo u postupku regulisanom krivično-procesnim zakonom.

89. Ustavni sud primjećuje da su apelantu mjeru nadzora odredili i produžili Služba za poslove sa strancima i Ministarstvo sigurnosti, kao organi izvršne vlasti, koji u okviru obavljanja poslova povjerenih zakonom, donose upravne akte, pa tako i rješenje o određivanju odnosno produženju mjere nadzora. U skladu s članom 4. ZKBS kontrola zakonitosti ovih akata osigurana je kroz institut tužbe u upravnom sporu koji se pokreće pred Sudom BiH. Zatim, članom 101. stav 4. ZKBS izričito je propisano da je Sud BiH dužan da ove predmete smatra hitnim, sasluša stranca i donese odluku po tužbi u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe. U skladu sa ZUS-a Sud BiH, po tužbi u upravnom sporu presudom odlučuje kada rješava meritum stvari. Pri tome, bilo zbog nedostatka koji se tiče činjeničnog utvrđenja bilo zbog propusta proceduralnog karaktera, Sud BiH može da poništi osporeni akt i predmet vratiti na ponovno odlučivanje. Međutim, ukoliko bi ponovno vođenje postupka pred nadležnim organom izazvalo za tužioca štetu koja bi se teško mogla popraviti ili iz stanja spisa proizlazi da je činjenično stanje očigledno drugačije od onog utvrđenog u osporenom aktu, Sud BiH je obavezan da sam utvrdi činjenično stanje i na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja riješi upravnu stvar presudom ili rješenjem. U ovom slučaju presuda u svemu zamjenjuje osporeni upravni akt. Iz odredbi ZUS-a proizlazi da i stranke mogu tražiti održavanje rasprave pred sudom. Dalje, u upravnom sporu stranke mogu ukazivati i na činjenice i dokaze koje su postojale ali im nisu bile poznate u vrijeme kada je vođen upravni postupak, odnosno iz opravdanih razloga ih nisu mogle iznijeti, a izuzetno mogu iznositi i potpuno nove činjenice i dokaze ukoliko one nesumnjivo ukazuju da je činjenično stanje očigledno drugačije od onog utvrđenog u upravnom postupku. Također, stranka u postupku po tužbi u upravnom sporu može imati stručnu pomoć advokata po vlastitom izboru. U upravnom sporu može se tražiti i naknada štete koja je stranki nanesena izvršenjem konačnog upravnog akta koji se pobija.

90. Imajući u vidu navedene principe Evropskog suda, te odredbe relevantnih domaćih propisa, Ustavni sud smatra da Sud BiH predstavlja "sud" koji (u postupku upravnog spora) može preispitati proceduralne i materijalne uvjete koji su suštinski za "zakonitost" lišavanja slobode kao rezultat mjere nadzora, te da ima nadležnost da "odluči" o "zakonitosti" lišavanja slobode u ovom kontekstu, kao i da naloži puštanje na slobodu, ako je lišavanje slobode nezakonito ili da umjesto mjere nadzora odredi

blažu mjeru (vidi, naprijed navedenu, *Al Hamdani protiv Bosne i Hercegovine*, stav 26. - presuda Suda BiH od 5. aprila 2011. godine – naloženo aplikantovo puštanje iz Imigracionog centra jer je ocijenjeno da je nezakonito iz razloga što nisu osigurani novi dokazi za aplikantovo dalje zadržavanje, te aplikantu naloženo svakodnevno javljanje nadležnom organu i neudaljavanje sa kućne adrese). Zatim, Sud BiH ima zakonsku obavezu da sasluša stranca koji je u pitanju, odnosno da mu omogući da izloži svoje navode, te da predoči dokaze na kojim ih zasniva. Pri tome, niti iz jedne zakonske odredbe se ne može zaključiti da se strancu uskraćuje mogućnost da se sam izjasni o navodima suprotne strane, odnosno organa čiji je akt predmet osporavanja u upravnom postupku. Iako je pravilo da se u postupku po tužbi u upravnom sporu odlučuje na osnovu nejavne rasprave, od ovog pravila se očigledno odstupa kada je u pitanju odlučivanje po tužbama kojim se osporava zakonitost rješenja o određivanju ili produženju mjere nadzora, s obzirom na zakonsku obavezu Suda BiH da stranca mora saslušati. Osim toga, ni u ovim postupcima nije isključena opća odredba iz ZUS-a da može biti održana rasprava bilo u situaciji kada to ocijeni sud bilo kada to zahtijeva stranka u postupku. Sve navedeno daje osnova za zaključak da su u ovom postupku zastupljeni elementi adversarnosti.

91. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da u okolnostima konkretnog slučaja ni u dokumentima koji su mu predočeni, kao ni u apelantovim navodima, nema ništa što bi ukazivalo na sumnju da u odnosu na apelanta nisu poštovane navedene procedure i garancije, pa zaključuje da su apelantovi navodi u dijelu u kojem tvrdi da se u postupku propisanim ZUS-om ne može preispitivati zakonitost mjere stavljanja pod nadzor u Imigracioni centar neosnovani.

92. Zatim, apelant tvrdi da su se sve odluke o određivanju i produženju mjere nadzora temeljile na samo jednoj odlučnoj činjenici - Informaciji OSA-e da on predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost BiH, ali da izuzev pukog pozivanja na ovu činjenicu u obrazloženjima osporenih odluka nema ništa što bi upućivalo na zaključak zbog čega on predstavlja takvu prijetnju.

93. Ustavni sud primjećuje da, u skladu s članom 7. ZKBS, sigurnosne provjere za strance vrši OSA, na način i u postupku koji se bliže uređuje posebnim pravilnikom koji donosi direktor OSA-e. OSA je uspostavljena Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i odgovorna je za prikupljanje, analiziranje, obradu i distribuciju obavještajnih podataka s ciljem da zaštiti sigurnost, uključujući suverenitet, teritorijalni integritet i ustavni poredak Bosne i Hercegovine. Povjerenje poslove obavlja u skladu s odredbama Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, uključujući odredbe Evropske konvencije i njenih protokola, te međunarodnih ugovora i sporazuma koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im je pristupila. Navedenim zakonom propisano je, pored ostalog, da osobe koje smatraju da su im prava narušena radnjama ili propustima OSA-e mogu da se obrate nadležnom sudu, odnosno da svaka osoba u vezi s radnjama agencije može izjaviti žalbu generalnom direktoru koji se nalazi na njenom čelu i koji je odgovaran za zakonitost i pravilnost rada agencije. Također, informacije koje OSA čuva i koje su označene kao povjerljive ili tajne mogu se otkriti samo po odobrenju generalnog direktora. U zahtjevu kojim se traži otkrivanje informacije mora se navesti ko je podnosilac zahtjeva, kao i razlog traženja informacije. Dalje, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka generalni direktor OSA-e je ovlašten da podatak koji agencija prikuplja ili kreira označi stepenom tajnosti od najnižeg do najvišeg, i to na početku aktivnosti u kojoj takav podatak nastaje. Pri tome, dužan je da donese ocjenu o mogućoj štetnosti za bezbjednost Bosne i Hercegovine, odnosno odgovarajuće institucije i organe, ako bi taj podatak bio dostupan neovlaštenom licu. Generalni direktor OSA-e, kao ovlašteno lice,

dužan je da ukine tajnost podatka kada se steknu zakonski uvjeti za to, o čemu donosi obrazloženu odluku u pismenoj formi. Također, ukoliko je tajnost određena zato što sadrži lični podatak, generalni direktor može odobriti ukidanje ukoliko je to, pored ostalog, od vitalnog interesa za lice o kojem se radi. Ukidanje tajnosti podatka može da zatraži lice kojem je odbijen zahtjev za pristup takvom podatku, o čemu odlučuje ovlašteno lice, odnosno kada je u pitanju OSA, njen generalni direktor. Najzad, Ustavni sud primjećuje da se protiv odluka generalnog direktora kojima je odbijen zahtjev za skidanje tajnosti podatka, za pristup tajnom podatku, odnosno žalba zbog radnji agencije, osoba koja je u pitanju može obratiti sudu.

94. U ovoj odluci je već konstatovano, suprotno apelantovim tvrdnjama, da je apelantu mjera nadzora određivana i produžavana po dva osnova: jer mu je izrečena mjera protjerivanja i jer je predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost. Međutim, mjera protjerivanja je izrečena jer je apelant predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost, zbog čega mu je i oduzeto pravo na privremeni boravak, pa je Informacija OSA-e i njena procjena da je apelant prijetnja po nacionalnu sigurnost, u njegovom slučaju zaista i bila odlučna činjenica. Iz svih odluka o određivanju i produženju mjere nadzora nesumnjivo proizlazi zaključak da apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost cijenen na temelju Informacije OSA-e koja je bila uložena u dio apelantovog spisa označen kao "povjerljivo". Zatim, iz obrazloženja presuda Suda BiH proizlazi da je apelant označen kao prijetnja po nacionalnu sigurnost zbog svojih kontakata i aktivnosti s osobama koje predstavljaju prijetnju po nacionalnu sigurnost (bez bilo kakve bliže odrednice o kojim osobama, odnosno kakvim aktivnostima se radi), te zato što je za vrijeme boravka u BiH koristio više lažnih identiteta.

95. Kada se navedeno dovede u vezu s citiranim stavovima Evropskog suda u vezi s garancijama koje trebaju biti osigurane u smislu člana 5. stav 4. Evropske konvencije, postavlja se pitanje da li je apelant, u okolnostima konkretnog slučaja, imao mogućnost da s uspjehom i realizuje garancije iz citirane odredbe.

96. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi, a u povodu isticanja istih ili sličnih navoda (*da "pobijane odluke ne nude razloge niti činjenice i dokaze koji potvrđuju da je (apelant) prijetnja po javnu sigurnost BiH; da u pogledu odlučne činjenice da apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost osporene odluke ne nude nikakve razloge niti obrazloženje a posebno jer je apelant postao prijetnja za nacionalnu sigurnost nakon trideset godina otkad se nalazi u BiH a na osnovu izvještaja Obavještajno-sigurnosne agencije; da pobijane odluke ne nude razloge niti konkretne činjenice i dokaze koji potvrđuju da je on prijetnja po nacionalnu sigurnost BiH niti mu je dozvoljeno da se neposredno suočiti sa činjenicama koje eventualno opravdavaju takvu kvalifikaciju"*) u kontekstu člana 5. stav 4. Evropske konvencije smatrao da su "ispoštovana i neophodna proceduralna prava apelanta, uključujući i *habeas corpus* postupak iz stava 4. člana 5. Evropske konvencije, jer je rješenje o stavljanju pod nadzor bilo predmet sudskog preispitivanja" (vidi, pored ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti AP 1470/09 od 24. juna 2009. godine, AP 2306/09 od 17. septembra 2009. godine, AP 1499/09 od 24. juna 2009. godine). Ovakvom zaključku u svim slučajevima je prethodila ocjena da se radilo o zakonitom lišavanju slobode, na način i u postupku propisanim zakonom, a u smislu člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije.

97. U ovoj odluci je već zaključeno da Sud BiH predstavlja "sud" koji može preispitati i odlučiti o zakonitosti lišavanja slobode, da pritvor može ukinuti ili ga zamijeniti blažom mjerom, te da postupak u kojem donosi odluke o tome pruža garancije licu koje je u pitanju da se brani, da iznosi svoje argumente, te da se

izjašnjava na navode suprotne strane. Dalje, Ustavni sud primjećuje da, u skladu s članom 5. Zakona o zaštiti tajnih podataka, sudije Suda BiH imaju pristup tajnim podacima svih stepena tajnosti bez obzira ko se pojavljuje u ulozi ovlaštenog lica koje određuje tajnost podatka. U okolnostima konkretnog slučaja to znači da su sudije u vijeću koje je odlučivalo o tužbama u upravnom sporu imale mogućnost da se u potpunosti upoznaju sa sadržajem Informacije OSA-e da je apelant prijetnja nacionalnoj sigurnosti, te da su ovu mogućnost i iskoristile uvidom u dio spisa označen kao "povjerljivo", na čemu su i temeljili svoj zaključak da apelant predstavlja takvu prijetnju. Utvrđivanje odlučne činjenice da apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost na naprijed opisani način, apelant ne dovodi u pitanje niti jednim od navoda iz apelacije. S tim u vezi, Ustavni sud podsjeća i na stav izražen u brojnim odlukama Evropskog suda i Ustavnog suda da zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja. Dalje, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka, sudije Suda BiH imaju obavezu da kao tajnu čuvaju podatke sve do skidanja s njih oznake tajnosti bez obzira na to kako su do njih došli, a to važi i nakon isteka njihovog mandata, prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka vršenja dužnosti ili članstva u odgovarajućem organu. U tom smislu, ni u konkretnom slučaju, Sud BiH nije apelantu mogao prezentovati saznanja do kojih je došao na temelju ostvarenog uvida, odnosno u tom smislu iznositi opservacije u obrazloženju presuda. Dakle, sudijama Suda BiH nije uskraćena mogućnost da cijene materijal označen kao povjerljiv i da se s njim u cjelini upoznaju, međutim, oni nemaju ovlaštenja da odluče da li takav materijal treba da zadrži oznaku tajnosti i da li u cjelini ili djelimično može da bude učinjen dostupnim zainteresovanom licu na koje se odnosi. Međutim, Sud BiH može, kao što je to učinjeno i u konkretnom slučaju presudom od 9. februara 2011. godine, poništiti odluku o određivanju mjere nadzora i naložiti pribavljanje informacije od OSA-e o statusu koji ima lice koje je u pitanju u trenutku odlučivanja, odnosno da li još uvijek predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost. U apelantovom slučaju ova informacija je pribavljena tri puta: 20. jula 2010. godine, 10. februara 2011. godine i 2. marta 2011. godine.

98. Pitanje nacionalne sigurnosti nesumnjivo predstavlja pitanje opravdanog javnog interesa radi čijeg kompenziranja mogu biti uspostavljena i određena ograničenja u pogledu uživanja pojedinih prava pojedinca. U tom smislu neotkrivanje sadržaja Informacije OSA-e apelantu u postupku pred nadležnim organima i sudom služilo je zaštititi javnog interesa. Pri tome, neotkrivanje sadržaja je i zakonska obaveza za sve učesnike u predmetnom postupku. Međutim, ova obaveza ne postoji u odnosu na OSA-u koja je kreirala i odredila stepen tajnosti navedene informacije. Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakonom o zaštiti tajnih podataka propisan je način i postupak u kojem osoba koja je u pitanju može tražiti otkrivanje tajnog podatka, odnosno osporavati radnje i aktivnosti OSA-e zbog kojih smatra da su joj povrijeđena prava.

99. Iz opširno pobrojanih stavova i prakse Evropskog suda u ovoj odluci, u suštini proizlazi da se u okviru ispitivanja zakonitosti lišavanja slobode u smislu člana 5. stav 4. Evropske konvencije, uz određene uvjete, moraju zadovoljiti garancije koje su ustanovljene članom 6. Evropske konvencije u krivičnom postupku. Međutim, karakter postupka određivanja i produženja mjere nadzora u domaćem pravnom sistemu nema obilježja krivičnog postupka, pa stoga Ustavni sud smatra da u postupku preispitivanja zakonitosti mjere nadzora mora biti udovoljeno garancijama ustanovljenim članom 6. Evropske konvencije u odnosu na građanski postupak, odnosno da učesnicima u postupku mora biti dana mogućnost da prezentuju svoj slučaj, da iznose činjenice i dokaze na kojim zasnivaju svoj zahtjev, te da

imaju mogućnost da se izjasne o navodima suprotne strane. U tom smislu, a kao što je već detaljno analizirano u ovoj odluci (vidi st. 89-91. u ovoj odluci), postupak pred nadležnim organima i Sudom BiH je po svom karakteru kontradiktoran i garantuje jednakost stranaka u postupku. Zatim, činjenica da je Informacija OSA-e u vođenim postupcima određena kao povjerljiva i da nadležni organi i Sud BiH nisu mogli da je otkriju apelantu iako su mogli da se s njom u cjelini upoznaju i da je cijene, pa i da traže novu procjenu, ne može se prihvatiti kao apsolutno uskraćivanje prava apelantu da se s ovom Informacijom i upozna, te da je u vođenim postupcima s uspjehom osporava. Naime, relevantnim odredbama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakona o zaštiti tajnih podataka propisano je da zainteresovanom licu ovakva informacija može biti učinjena dostupnom. Međutim, u konkretnom slučaju apelant ne nudi dokaz i ne navodi da je na bilo koji način pokušao iskoristiti mogućnosti koje nude navedeni zakoni, te tako sebi obezbijedio pristup informacijama koje su označene kao povjerljive. Naime, niti je ulagao žalbu generalnom direktoru OSA-e koja je kreirala informaciju, a za koju u apelaciji upravo tvrdi da je "nezakonita" eventualno tvrdeći da su mu njenim radom povrijeđena prava, niti se obraćao zahtjevom da mu se obezbijedi pristup navedenoj Informaciji, odnosno nije tražio skidanje oznake tajnosti. Dakle, apelantu nije bila uskraćena mogućnost da iskoristi postojeće mehanizme iz Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakona o zaštiti tajnih podataka i da se eventualno upozna sa sadržajem Informacije koju bi onda, u postupku određivanja i produženja mjere nadzora pred nadležnim upravnim organima i pred sudom, koji zadovoljava kriterije kontradiktornog postupka, mogao osporavati iznoseći argumente i dokaze u svoju korist. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da je apelant u toku cijelog postupka određivanja i produženja mjere nadzora i pred nadležnim upravnim organima i pred sudom imao i stručnu pomoć advokata.

100. Shodno navedenom, Ustavni sud smatra da ni u okolnostima konkretnog slučaja ne postoje razlozi da odstupa od ranije zauzetog stava da je udovoljeno proceduralnim garancijama u smislu člana 5. stav 4. Evropske konvencije, odnosno da apelantu nije bila uskraćena mogućnost sudskog preispitivanja odluka o određivanju i produženju mjere nadzora.

101. Ustavni sud zaključuje da apelantu nije povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost ličnosti iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 4. Evropske konvencije.

Ostali navodi kojim se osporavaju odluke o određivanju i produženju mjere nadzora

102. U apelacijama kojim je osporavao odluke o određivanju i produženju mjere nadzora apelant je isticao da su mu povrijeđena i prava iz člana II/3.a), b) i f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 2, 3. i 8. Evropske konvencije. S obzirom da se postupak određivanja i produženja mjere nadzora nije ticao niti jednog od navedenih prava a iz navoda iz apelacija ne može se zaključiti da je bilo koje od navedenih prava za vrijeme apelantovog boravka u Imigracionom centru dovedeno u pitanje, Ustavni sud smatra da nema potrebe da posebno ispituje ovaj dio apelantovih navoda.

Otkazivanje prava na privremeni boravak i izricanje mjere protjerivanja

103. Apelant pobija presudu Suda BiH kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim mu je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja jer smatra da su mu ovom presudom povrijeđena prava iz člana II/3.b) i f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3. i 8. Evropske konvencije.

Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku

104. Član II/3. f) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

f) Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku

Član 8. Evropske konvencije glasi:

1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.

2. Javna vlast se ne miješa u vršenje ovog prava, osim ako je takvo miješanje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mjera u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, ekonomske dobrobiti zemlje, sprječavanja nereda ili sprječavanja zločina radi zaštite zdravlja i morala, ili zaštite prava i sloboda drugih.

105. Apelant je istakao da bi njegovim protjerivanjem bilo povrijeđeno ne samo njegovo pravo, već i pravo na porodični život njegove supruge i djece koji su državljani BiH. Najzad, apelant je posebno istakao da nikad nije bio upoznat s razlozima zbog kojih predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost, a na temelju čega mu je uskraćeno pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja.

106. Ustavni sud primjećuje da je apelant u toku postupka pred nadležnim organima i Sudom BiH isticao da u BiH boravi od 1994. godine. Iz dokumenata predloženih Ustavnom sudu proizlazi da je apelant zaključio brak s državljankom BiH 1997. godine, te da imaju četvoro djece. Služba za poslove sa strancima je Rješenjem broj UP-1/19.4.1-07.2-2874/09 od 18. decembra 2009. godine apelantu odobrila pravo na privremeni boravak u BiH po osnovu braka s državljankom BiH za period od 11. decembra 2009. godine do 10. decembra 2010. godine. Rješenjem iste službe broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. oktobra 2010. godine apelantu je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja na pet godina zbog toga što je utvrđeno da predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH. U svrhu izvršenja mjere protjerivanja apelantu je određena mjera nadzora u Imigracionom centru, da bi 2. juna 2011. godine bio prinudno udaljen iz BiH. Iz predloženih dokumenata Ustavnom sudu proizlazi da je apelant uspostavio odnose koji predstavljaju porodični život u smislu člana 8. Evropske konvencije, pa da izrečena, a u vrijeme donošenja ove odluke, i izvršena mjera protjerivanja, predstavlja miješanje u apelantovo pravo na porodični život (vidi Evropski sud, *Al-Nashif protiv Bugarske*, presuda od 20. juna 2000. godine, st. 112-115; *Lupsa protiv Rumunije*, aplikacija broj 10337/04, st. 24, 26. i 27, ECHR 2006-VII; *Musa i drugi protiv Bugarske*, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 58; *Bashir i drugi protiv Bugarske*, presuda od 14. juna 2007. godine, stav 37).

107. Da bi miješanje u apelantovo pravo na porodični život bilo u skladu s članom 8. Evropske konvencije, ono mora biti "u skladu sa zakonom", mora slijediti jedan od "legitimnih ciljeva" određenih stavom 2. navedenog člana i mora biti "neophodno u demokratskom društvu".

108. Prema stanovištu Evropskog suda, izraz "u skladu sa zakonom" ne zahtijeva samo da miješanje treba da ima osnov u domaćem pravu, već se tiče i kvaliteta tog zakona, zahtijevajući da bude u skladu sa vladavinom prava. Stoga, izraz "u skladu sa zakonom" pretpostavlja da domaći zakon mora biti dostupan i predvidiv u smislu da je dovoljno jasan u svom značenju da pojedincu može dati dovoljno naznaka u kojim okolnostima i pod kojim uvjetima su javne vlasti ovlaštene pribjeći mjerama koje mogu uticati na prava iz Konvencije. Štaviše, zakon mora pružati stepen pravne zaštite od arbitrarnog miješanja javne vlasti. U stvarima koje se tiču fundamentalnih prava bilo bi suprotno da diskrecija dodijeljena javnim vlastima bude izvršavana u uvjetima neograničene vlasti. Stoga, zakon mora ukazivati na

domašaj bilo kojeg diskrecionog ovlaštenja datog nadležnom organu i na način njegovog izvršavanja s dovoljnom jasnoćom, tako da pojedincu da adekvatnu zaštitu od arbitrarnog miješanja (vidi, pored brojnih drugih, Evropski sud, *Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. augusta 1984. godine, Serija A, br. 82, pp 31-33, st. 66-68; *C.G. i drugi protiv Bugarske*, presuda od 24. aprila 2008. godine, stav 39).

109. Dalje, prema stanovištu Evropskog suda u pogledu mjera koje se tiču nacionalne sigurnosti, zahtjev za predvidljivošću ne može biti isti kao u mnogim drugim oblastima. Također, zahtjev za predvidljivost zakona ne ide tako daleko da državi nameće obavezu donošenja zakona u kojim će do detalja biti navedena sva ponašanja koja mogu povlačiti odluku da pojedinac bude protjeran zbog nacionalne sigurnosti. Po prirodi stvari, prijetnje nacionalnoj sigurnosti mogu varirati po karakteru i mogu biti nepredvidive i teško ih je unaprijed definisati. Međutim, čak i kada je nacionalna sigurnost u pitanju, koncept zakonitosti i vladavine prava u demokratskom društvu zahtijeva da mjera protjerivanja, koja pogađa fundamentalna ljudska prava, bude u određenom obliku predmet adversarnog postupka pred nezavisnim organom ili sudom nadležnim da efektivno razmotri razloge za protjerivanje i da ispita relevantne dokaze, a kad je potrebno s odgovarajućim proceduralnim ograničenjima u pogledu korištenja tajnih podataka. Pojedinac mora biti u stanju da osporava ocjenu izvršne vlasti da je u pitanju nacionalna sigurnost. Mada će ocjena izvršne vlasti šta predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti prirodno imati značajnu težinu, nezavisni organ ili sud mora biti u stanju reagovati u slučajevima gdje pozivanje na ovaj koncept nema razumnu osnovu u činjenicama ili ukazuje na tumačenje "nacionalne sigurnosti" koje je nezakonito ili suprotno zdravom razumu i arbitrarno (vidi naprijed citirane, *Al-Nashif*, st. 119-124; *Lupsa*, st. 33. i 34). Činjenica je da ideju "nacionalna sigurnost" nije moguće iscrpno definisati (vidi *Esbester protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, broj 18601/91, Odluka Komisije od 2. aprila 1993. godine, neobjavljena; *Hewitt i Harman protiv Ujedinjenog Kraljevstva* broj 20317/92, Odluka Komisije od 1. septembra 1993. godine, neobjavljena; *Christie protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, broj 21482/93, Odluka Komisije od 27. juna 1994. godine, DR 78-A, p. 119, at p. 134), te da ona može biti sa širokom slobodom procjene ostavljenoj izvršnoj vlasti da utvrdi šta je u interesu sigurnosti. Međutim to ne znači da njen opseg može biti razvučen mimo njenog prirodnog značenja (vidi Evropski sud, *mutatis mutandis*, *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhev protiv Bugarske*, presuda od 28. juna 2007. godine, stav 84).

110. Najzad, prema stanovištu Evropskog suda, osoba prema kojoj se preduzimaju mjere na temelju zabrinutosti za nacionalnu sigurnost, ne smije biti lišena svih garancija protiv arbitarnosti. Mora joj se, pored ostalog, omogućiti da mjere koje su u pitanju razmotri nezavisno i nepristrasno tijelo koje je nadležno da ispita sva relevantna činjenična i pravna pitanja da bi se utvrdila zakonitost preduzetih mjera i osudila eventualna zloupotreba od javnih vlasti. Pred takvim tijelom, osoba koja je u pitanju mora uživati prednosti adversarnog postupka kako bi predstavila svoje stavove i pobijala argumente javne vlasti (vidi naprijed citiranu, *Al-Nashif*, st. 123-124).

111. U konkretnom slučaju, apelantu su uskraćivanje prava na privremeni boravak i mjera protjerivanja zasnovani na članu 68. stav 1. tačka m) ZKBS koji propisuje da će strancu boravak biti otkazan ukoliko se utvrdi da predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH, te na članu 68. stavu 5. istog zakona koji reguliše da, u slučaju kada je strancu boravak otkazan zbog toga što predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH može biti izrečena mjera protjerivanja. Dakle, izrečene mjere imale su osnov u domaćem zakonu koji je objavljen u službenom

glasilu čime je zadovoljen zahtjev dostupnosti. Dalje, iz obrazloženja odluka kojim je odlučivano o navedenim mjerama proizlazi da apelantovo prisustvo u zemlji prema procjeni OSA-e predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, pa bi navođenje njenog sadržaja bilo u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka. Međutim, sudijama Suda BiH nije bila uskraćena mogućnost da ostvare uvid u Informaciju OSA-e prema kojoj je apelant označen kao prijetnja nacionalnoj sigurnosti i da se upoznaju s njenim sadržajem. U obrazloženju osporene odluke Suda BiH nema ništa što bi upućivalo na zaključak da je tumačenje "nacionalne sigurnosti" u apelantovom slučaju bilo nezakonito ili suprotno zdravom razumu, ili da se radilo o arbitrarnoj procjeni. S tim u vezi, Ustavni sud primjećuje da je Informaciju sačinila OSA, koja je u skladu sa Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji odgovorna za prikupljanje, analiziranje, obradu i distribuciju obavještajnih podataka s ciljem zaštite sigurnosti, uključujući suverenitet, teritorijalni integritet i ustavni poredak Bosne i Hercegovine, te koja svoj rad obavlja u skladu s odredbama Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, uključujući odredbe Evropske konvencije i njenih protokola, te međunarodne ugovore i sporazume koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im je pristupila. Zatim, Informacija je sačinjena na temelju izričitog ovlaštenja iz člana 7. ZKBS prema kojoj je obavljanje sigurnosnih provjera za strance u nadležnosti OSA-e. Apelantu nije bila uskraćena mogućnost preispitivanja odluke o uskraćivanju prava na privremeni boravak i izrečene mjere protjerivanja kroz žalbu, odnosno tužbu u upravnom sporu pred nezavisnim i nepristranim tijelom, odnosno Sudom BiH, u kontradiktornom postupku u kojem je apelant uživao sve proceduralne garancije. Činjenica da niti u jednoj fazi postupka uskraćivanja prava na privremeni boravak i izricanja mjere protjerivanja apelantu nije, makar u naznakama, predočena suština slučaja prijetnje po nacionalnu sigurnost, temelji se na zakonskom ograničenju za učesnike u postupku da, i pored mogućnosti da cijene sadržaj Informacije OSA-e da zahtijevaju i njeno obnavljanje, ne mogu odlučivati o skidanju tajnosti ni u dijelu ni u cjelini, odnosno ne mogu je otkriti i prezentovati u toku postupka, niti praviti opširne opservacije o njenom sadržaju u obrazloženju odluke. Međutim, a kao što je već konstatovano u pogledu osporavanih odluka o određivanju i produženju mjere nadzora u ovoj odluci, Informacija OSA-e nije bila apsolutno nedostupna apelantu. Naime, apelant ni u ovom postupku nije koristio mehanizme ustanovljene odredbama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakona o zaštiti tajnih podataka, te tako eventualno saznao u čemu se sastoji njegov slučaj. Time je sam sebe i lišio mogućnosti da s uspjehom osporava činjenicu da je prijetnja po nacionalnu sigurnost. Naime, u postupku po tužbi u upravnom sporu (vidi st. 89-91. u ovoj odluci) zainteresovano lice može iznositi i nove činjenice ukoliko učini vjerovatnim da mu one iz opravdanih razloga nisu bile poznate, odnosno ako je očigledno da one ukazuju na drugačije činjenično stanje od onog koje je utvrđeno u odlukama koje su predmet osporavanja pred Sudom BiH. S obzirom da apelant nije koristio ove mogućnosti, a da, izuzev činjenice da mu nije otkrivena Informacija OSA-e, ne tvrdi da mu mjera protjerivanja nije izrečena u skladu sa zakonom propisanim uvjetima, na način i u postupku koji je također propisan zakonom, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju miješanje u apelantovo pravo na porodični život bilo zakonito.

112. Zatim, stav 2. člana 8. Evropske konvencije predviđa da svako uplitanje javnih organa vlasti u uživanje prava na privatni i porodični život mora biti "nužno u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih".

113. Da bi se odredilo jesu li osporene odluke kojima je apelantu naredeno da napusti teritoriju Bosne i Hercegovine kompatibilne s poštivanjem prava na porodični život, mora se razmotriti opseg veza koje pojedinac ima u državi domaćinu i u državi prijema, koja je država porijekla. Neki od faktora koji se uzimaju u obzir su: dužina boravka i poznavanja jezika i kulture i jedne i druge države, postojanje porodičnih veza i društvenog kruga u obje zemlje, efekat na odnos s onim članovima porodice koji ostaju, sve druge lične okolnosti, kao što su zdravstveni ili psihološki faktori, koji mogu značiti da bi deportacija imala drastičan efekat na pojedinca. Navedeni faktori moraju biti u ravnoteži s razlozima za deportaciju da bi se odredilo da li je miješanje u porodični život proporcionalno potrebi na koju se njime odgovara.

114. U konkretnom slučaju, a kao što je već i konstatovano u ovoj odluci, nesporno je da je apelant u BiH boravio od 1994. godine, da je oženjen državljankom BiH (1997. godine), te da su u bračnoj zajednici rođena i djeca. U pogledu drugih veza s državom BiH apelant Ustavnom sudu nije dostavio bilo kakve dokaze. U pogledu veza s Egiptom kao zemljom svog porijekla, Ustavni sud primjećuje da apelant ne tvrdi da ne govori jezik zemlje porijekla ili da je presjekao sve veze sa zemljom porijekla. Dalje, apelant nije Ustavnom sudu dostavio bilo kakve dokaze o tome da u Egiptu kao zemlji svog porijekla ima bilo kakvih problema s javnim vlastima. Navedeno apelant nije tvrdio ni u postupku pred upravnim organima i Sudom BiH.

115. Odgovarajući na pitanje da li je predmetno miješanje proporcionalno legitimnom cilju, odnosno da li predstavlja mjeru neophodnu u demokratskom društvu s ciljem poštivanja vladavine prava, Ustavni sud nalazi da je u predmetnom postupku utvrđeno da apelant predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, da se koristio s više lažnih identiteta, te da je ostvarivao kontakte s drugim osobama koje predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Zatim, Sud BiH je u konkretnom slučaju razmotrio apelantove okolnosti u vezi s njegovim ličnim prilikama kao što je brak i porodica, te dovodeći ih u vezu s pitanjima iz nacionalne sigurnosti utvrdio da je mjera protjerivanja koja je izrečena apelantu proporcionalna uživanju apelantovog prava na porodični život. Ustavni sud smatra da je obrazloženje koje je dao Sud BiH u pogledu odnosa nacionalne sigurnosti i poštivanja apelantovog prava na porodični život zadovoljavajuće i da ne ukazuje na bilo kakvu proizvoljnost. Odluke upravnih organa su bile predmet sudske kontrole u smislu Evropske konvencije, tako da je Sud BiH u okolnostima navedenog slučaja ispitao apelantovu opasnost po nacionalnu sigurnost, a da je pri tome s druge strane osigurao da tajne informacije neće biti javno otkrivene. Ustavni sud smatra da navedeno zadovoljava princip koji je Ustavni sud izrazio u Odluci AP 1222/07, a to je da sudovi moraju pažljivo ocijeniti osnove za udaljavanje i razmotriti može li se miješanje u pravo na privatni i porodični život opravdati u okolnostima predmeta. Također, Ustavni sud nalazi da je apelantu izrečena mjera protjerivanja na period od pet godine, kao i da apelant ničim ne dokazuje da postoji opasnost za njega i njegovu porodicu da borave u Egiptu. Prema tome, Ustavni sud smatra da osporene odluke predstavljaju mjeru neophodnu u demokratskom društvu s ciljem poštivanja vladavine prava, te da postoji razuman odnos proporcionalnosti između zaštite zakonitog cilja koji se tiče zaštite javnog poretka i nacionalne sigurnosti BiH, s jedne strane i, s druge strane, zaštite apelantovog prava na porodični život.

116. Ustavni sud zaključuje da oduzimanjem prava na privremeni boravak i izricanjem odnosno izvršenjem mjere protjerivanja nije povrijeđeno apelantovo pravo na porodični život iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

Ostali navodi kojim se osporavaju odluke o otkazivanju prava na privremeni boravak i izricanje mjere protjerivanja

117. Apelant smatra da mu je izricanjem mjere protjerivanja povrijeđeno i pravo da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije. U prilog ovoj tvrdnji apelant je ukazao na praksu Evropskog suda, kao i na dio Izvještaja Amnesty International iz 2010. godine za Alžir iz kojeg proizlazi da vlasti ove države ne poštuju prava osoba osumnjičenih za terorizam na pošteno i fer suđenje, kao i da su ove osobe izložene mučenju i zlostavljanju, odnosno da država ne preduzima ništa da bi ovakve pritužbe istražila. Također, ukazano je i na dio Izvještaja Amnesty International iz 2010. godine za BiH u kojem je konstatovano da se u BiH krše prava osoba koje su se ovdje nastanile u toku ili poslije rata i koje su dobile bh. državljanstvo. U ovom dijelu je ukazano i na sedam osoba kojim je Komisija za reviziju odluka o naturalizaciji oduzela državljanstvo, nakon čega su smješteni i Imigracioni centar na osnovu neobjašnjenog razloga nacionalne sigurnosti gdje čekaju deportaciju u zemlju porijekla u kojoj mogu biti izloženi riziku mučenja ili smrtne kazne. Međutim, apelant ničim nije obrazložio i u vezi s tim ponudio bilo kakav dokaz na koji način se dijelovi navedenih izvještaja odnose na njegovu situaciju, odnosno obrazložio i ponudio dokaze koji bi ukazali da bi njegovim udaljenjem iz BiH u Egipat, kao zemlju porijekla, bile prekršene garancije iz navedenog prava. Stoga, Ustavni sud zaključuje da nema potrebe da posebno razmatra apelantove navode u ovom dijelu.

118. Najzad, apelant tvrdi da mu je bilo uskraćeno pravo na efektivni pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije zbog činjenice da mu je zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o oduzimanju prava na privremeni boravak i mjeri protjerivanja uručen 2. juna 2011. godine u 13:11 sati, a proveden je istog dana u 14:20 sati zbog čega smatra da mu je bilo uskraćeno izjavljivanje bilo kakvog pravnog lijeka.

119. U konkretnom slučaju Ustavni sud primjećuje da zaključak o dozvoli izvršenja predstavlja procesnu odluku kojom se konstatuje da je određena upravna odluka podobna za izvršenje. Zaključkom se ne odlučuje o eventualnom pravu ili obavezi osobe koja je u pitanju. Zatim, apelantu nije bila uskraćena mogućnost da protiv ovog zaključka izjavi žalbu nadležnom drugostepenom organu. Činjenica da je između uručenja zaključka i apelantove deportacije protekao samo jedan sat i devet minuta je bez značaja, jer u skladu sa zakonom, žalba protiv zaključka ne odgađa njegovo izvršenje. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da je u apelantovom slučaju i Sud BiH preispitao zakonitost odluka Službe za poslove sa strancima i Ministarstva sigurnosti, odbivši apelantovu tužbu u upravnom sporu kao neosnovanu, iako zaključak o dozvoli izvršenja ne predstavlja upravni akt kojim se odlučuje o nečijem pravu ili obavezi zasnovanoj na zakonu, odnosno upravni akt protiv kojeg se može pokrenuti i voditi upravni spor. Dalje, Ustavni sud ukazuje da apelant nije eksplicitno naveo u vezi s kojim pravima smatra da postoji kršenje prava iz člana 13. Međutim, iz apelacije se može zaključiti da se navodi o kršenju ovog prava dovode u vezu s pravom na porodični život, ali apelant nije obrazložio na koji način mu je, imajući u vidu i navedeno, uskraćeno pravo na efektivni pravni lijek u odnosu na pravo na porodični život, pa Ustavni sud zaključuje da nema potrebe da se posebno upušta u razmatranje ovog djela apelacije.

VIII. Zaključak

120. Ustavni sud zaključuje da ne postoji povreda prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1. tačka f. Evropske konvencije kada je apelantu mjera nadzora koja se izvršava u Imigracionom centru, kao specijalizovanoj ustanovi za

prihvat i smještaj stranaca, izrečena u svrhu osiguranja izvršenja mjere protjerivanja pod uvjetima i u postupku propisanom zakonom, kada su za sve vrijeme njenog trajanja javne vlasti s posebnom marljivošću preduzimale mjere i radnje u svrhu stvaranja zakonom propisanih uvjeta za izvršenje mjere protjerivanja. Također, ne postoji povreda prava iz člana 5. stav 4. Evropske konvencije kada apelantu nije bila uskraćena mogućnost da ove odluke ispita sud koji ih može i ukinuti ili zamijeniti blažom mjerom, te kada postupak u kojem se donose takve odluke pruža garancije licu koje je u pitanju da se brani, da iznosi svoje argumente, te kada su zakonom osigurani mehanizmi koji licu koje je u pitanju omogućavaju da sazna i osporava i navode suprotne strane koji nose oznaku tajnosti i koje u interesu nacionalne sigurnosti organi u postupku ne mogu prezentovati apelantu ali s kojim se u potpunosti mogu upoznati i na temelju vlastite procjene zasnovati svoju odluku.

121. Ustavni sud zaključuje da ne postoji povreda prava na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije kada je odluka o oduzimanju prava na privremeni boravak i izrečenoj i izvršenoj mjeri protjerivanja zasnovana na zakonom propisanim uvjetima, donijeta u postupku propisanom zakonom u kojem je apelant uživao sve proceduralne garancije, te kada razlozi i obrazloženja iz osporene odluke nedvosmisleno upućuju na zaključak da je predmetno miješanje proporcionalno legitimnom cilju, odnosno da predstavlja mjeru neophodnu u demokratskom društvu s ciljem poštivanja vladavine prava.

122. Na osnovu člana 16. st. 1. i 4. tač. 9, člana 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

123. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Prof. dr. **Miodrag Simović**, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 5802/10**, rješavajući apelaciju **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. st. 1. i 4. točka 9, članka 59. stavak 2. alineja 2. i članka 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Miodrag Simović, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Constance Grewe, dopredsjednica
Seada Palavrić, dopredsjednica
Tudor Pantiru, sudac
Mato Tadić, sudac
Mirsad Čeman, sudac
Margarita Čaca-Nikolovska, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 30. ožujka 2012. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU¹

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana** podnesena protiv:

- Presuda Suda Bosne i Hercegovine br.: S1 3 U 005827 11 U od 11. svibnja 2011. godine, S1 3 U 005588 11 U od 12. travnja 2011. godine, S1 3 U 004953 11 U od 9. ožujka 2011. godine, S1 3 U 004565 od 17. veljače 2011. godine, S1 3 U

003931 11 U od 5. siječnja 2011. godine, S1 3 U 003634 10 U od 1. prosinca 2010. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine br.: UP-2-06-07-2-62/11 od 9. svibnja 2011. godine, UP-2-06-07-2-46/11 od 6. travnja 2011. godine, UP-2-06-07-2-32/11 od 7. ožujka 2011. godine, UP-2-06-07-2-223/10 od 30. prosinca 2010. godine, UP-2-06-07-2-208/10 od 29. studenoga 2010. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima br.: UP-1/18.5.1.-07.3-69-9/10 od 5. svibnja 2011. godine, UP-1/18.5.1-07.3-69-8/10 od 4. travnja 2011. godine, UP-1/18.5.1-07.3-69-7/10 od 4. ožujka 2011. godine, UP-1/18.5.1-07.3.-69-6/10 od 10. veljače 2011. godine, UP-1/19.5-07.3-69-4/10 od 28. prosinca 2010. godine, UP-1/19.5-07.3-69-3/10 od 26. studenoga 2010. godine;

u odnosu na pravo na slobodu i sigurnost osobnosti iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana** podnesena protiv:

- Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine i broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine broj UP-2-06-07-2-76/11 od 20. lipnja 2011. godine i broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. studenoga 2010. godine;

- Zaključka o dozvoli izvršenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima broj UP-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 od 2. lipnja 2011. godine;

- Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine;

u odnosu na pravo na osobni i obiteljski život iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Ahmeda Mohameda Elfarahitija Othmana** podnesena protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine, Rješenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine broj UP-2-06-07-2-76/11 od 20. lipnja 2011. godine i Zaključka o dozvoli izvršenja Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine – Službe za poslove sa strancima broj UP-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 od 2. lipnja 2011. godine u odnosu na pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Ahmed Mohamed Elfarahiti Othman (u daljnjem tekstu: apelant), državljanin Egipta, kojeg zastupa Osman Mulahalilović, odvjetnik iz Brčkog, podnio je 23. prosinca 2010. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud), koja je registrirana pod brojem AP 5802/10, protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj S1 3 U 003634 10 U od 1. prosinca 2010. godine. Od apelanta je zatraženo 14. lipnja 2011. godine da dopuni apelaciju, što je on i učinio 20. lipnja 2011. godine.

2. Apelant je 24. siječnja 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu koja je registrirana pod brojem AP 301/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 003931 11 U od 5. siječnja 2011. godine.

¹ Odluka objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 38/12

3. Apelant je 22. ožujka 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu koja je registrirana pod brojem AP 1364/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 004953 11 U od 9. ožujka 2011. godine. Istog dana apelant je podnio apelaciju koja je registrirana pod brojem AP 1365/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 004565 od 17. veljače 2011. godine.

4. Apelant je 6. travnja 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registriranu pod brojem AP 1602/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine. Od apelanta je zatraženo da dopuni apelaciju 11. travnja 2011. godine, što je on i učinio 18. travnja 2011. godine.

5. Apelant je u predmetu broj AP 1602/11 2. lipnja 2011. godine faksom, u 12:45 sati podnio zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud "zabranio (*apelantov*) izgon" iz Bosne i Hercegovine do okončanja postupka pred Ustavnim sudom i Europskim sudom za ljudska prava o njegovim apelacijama, odnosno aplikacijama. Istog dana, faksom, apelant je dopunio zahtjev za donošenje privremene mjere u 13:56 sati dostavljajući presliku svoga zahtjeva za pružanje međunarodne zaštite (azil) u Bosni i Hercegovini.

6. Apelant je 6. svibnja 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registriranu pod brojem AP 2001/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 005588 11 U od 12. travnja 2011. godine.

7. Apelant je 1. lipnja 2011. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registriranu pod brojem AP 2285/11 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 005827 11 U od 11. svibnja 2011. godine.

8. Apelant je 11. siječnja 2012. godine podnio apelaciju Ustavnom sudu registriranu pod brojem AP 221/12 protiv Presude Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

9. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, u apelacijama registriranim pod brojem AP 5802/10, AP 301/11, AP 1364/11, AP 1365/11, AP 1602/11, AP 2001/11, AP 2285/11 i AP 221/12 od Suda BiH, Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima zatraženo je u razdoblju od 15. travnja 2011. godine do 6. veljače 2012. godine da dostave odgovore na apelaciju.

10. Sud BiH, Ministarstvo sigurnosti i Služba za poslove sa strancima odgovore na apelacije su dostavili u razdoblju od 4. svibnja 2011. godine do 8. ožujka 2012. godine. Sud BiH nije dostavio odgovor na apelaciju registriranu pod brojem AP 2285/11.

11. Na temelju članka 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori na apelacije Suda BiH, Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima su dostavljeni apelantu u razdoblju od 12. svibnja 2011. godine do 9. ožujka 2012. godine.

12. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 1602/11 od 29. lipnja 2011. godine odbio apelantov zahtjev za donošenje privremene mjere.

13. S obzirom da se apelacije registrirane pod brojem AP 5802/10, AP 301/11, AP 1364/11, AP 1365/11, AP 1602/11, AP 2001/11, AP 2285/11 i AP 221/12 tiču iste činjenične i pravne osnove, Ustavni sud je, sukladno članku 31. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, odlučio spojiti svih sedam predmeta u kojima će voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku pod brojem AP 5802/10.

III. Činjenično stanje

14. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata podastrih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Produljenje mjere nadzora

- Činjenice u predmetu broj AP 5802/10 i AP 301/11

15. Služba za poslove sa strancima je rješenjima broj UP-1/19.5-07.3-69-3/10 od 26. studenoga 2010. godine i broj UP-1/19.5-07.3-69-4/10 od 28. prosinca 2010. godine apelantu produljila mjeru nadzora u označenom vremenskom razdoblju s ciljem sprečavanja slobodnog i neograničenog kretanja, jer je utvrđeno da apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost BiH, ali i kako bi se osiguralo izvršenje rješenja o protjerivanju. Produljenje nadzora imalo se izvršiti u Ustanovi za prihvrat i smještaj stranaca Službe za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Imigracijski centar).

16. Iz obrazloženja oba rješenja proizlazi kako je Služba za poslove sa strancima na temelju uvida u spis utvrdila da se nisu izmijenile okolnosti i razlozi zbog kojih je pravomoćnim rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69-1/10 od 5. listopada 2010. godine apelantu određena mjera nadzora. U prilog ovog zaključka ukazano je na Informaciju Obavještajno-sigurnosne agencije (u daljnjem tekstu: OSA) od 20. srpnja 2010. godine koja, sukladno članku 7. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu (u daljnjem tekstu: ZKBS) vrši sigurnosne provjere za strance, s ciljem utvrđivanja sigurnosti, a iz koje proizlazi kako apelant i dalje predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost u BiH. Dalje, ukazano je kako je apelantu rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine otkazano pravo na privremeni boravak u BiH i izrečena mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH u razdoblju od pet godina od momenta napuštanja BiH, te kako je ovo rješenje potvrđeno rješenjem Ministarstva sigurnosti broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. studenoga 2010. godine. Služba za poslove sa strancima je, ukazujući na članak 99. stavak 1. točka a) i stavak 2. točka b) ZKBS-a, te članak 102. st. 2. i 4. istog zakona, zaključila kako se u apelantovome slučaju razlozi zbog kojih je mjera stavljanja pod nadzor određena nisu bitno promijenili, te kako se blažom mjerom, imajući u vidu procjenu OSA-a, prema članku 102. stavak 7. ZKBS-a, ne može postići svrha nadzora. Najzad, zaključeno je kako donošenjem rješenja o produljenju mjere nadzora apelantu nisu povrijeđena prava iz članka II/3. toč. (d), (e), (f), (j) i (m) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 5, 6, 8. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). S tim u svezi je ukazano kako je pitanje kretanja i boravka stranaca javna domena države i njezinih organa, pa kako donošenje rješenja o produljenju nadzora u zakonom predviđenoj proceduri, a primjenom zakonom propisanih ovlasti nadležnog organa, ne može predstavljati povredu navedenih prava.

17. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-208/10 od 29. studenoga 2010. godine i Rješenjem broj UP-2-06-07-2-223/10 od 30. prosinca 2010. godine odbilo kao neutemeljene apelantove prizive na navedena prvostupajnska rješenja.

18. U obrazloženju rješenja je istaknuto kako je na temelju uvida u spis ocijenjeno da je prvostupajnski organ pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, pravilno utvrdio postojanje uvjeta za produljenje nadzora apelantu, te donio na zakonu utemeljenu odluku. Potom, ukazano je i da Informacija OSA-e ne može biti detaljno sadržana u obrazloženju pobijanih rješenja s obzirom na ograničenja koja su ustanovljena Zakonom o zaštiti tajnih podataka, koji propisuje uvjete pristupa, korištenja, čuvanja i zaštite od neovlaštenog otkrivanja, uništavanja i zlouporabe tajnih podataka. Također je, uvidom u povjerljivi dio spisa, u koji je uložena Informacija OSA-e od 20. srpnja 2010. godine, utvrđeno kao neprijeporno da je prvostupajnski organ pravilno postupio kada je žalitelju produljio mjeru nadzora. Potom, ukazano je i kako je mjera nadzora produljivana sukladno

postupku koji je propisan zakonom, kako su ispunjeni uvjeti utvrđeni člankom 99. st. 1. i 2. ZKBS-a, te kako je to što je apelant lišen slobode sukladno članku 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije.

19. Sud BiH je presudama broj S1 3 U 003634 10 U od 1. prosinca 2010. godine i broj S1 3 U 003931 11 U od 5. siječnja 2011. godine odbio kao neutemeljene apelantove tužbe kojima je pokrenuo upravne sporove protiv rješenja Ministarstva sigurnosti. U obrazloženju presude je, pored ostaloga, istaknuto kako je u postupku razmatrano postojanje eventualno novih ili izmijenjenih okolnosti koje bi bile od uticaja na određenu mjeru stavljanja pod nadzor, odnosno prestanka osnova za njezino određivanje. Naime, na temelju uvida u spis, obrazloženja pobijanih rješenja kao i iskaza apelanta danog pred sudom, utvrđeno je kako se nisu izmijenile okolnosti zbog kojih je apelantu izrečena navedena mjera, tj. kako se radi o osobi kojoj je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja s teritorija BiH zbog toga što je utvrđeno kako zbog svojih kontakata i aktivnosti predstavlja prijetnju javnom poretku i sigurnosti BiH. Dalje, ukazano je kako je zakonitost akta kojim je apelantu otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja u postupku ocijene u upravnom sporu, također pred Sudom BiH (u tijeku je upravni spor u odnosu na navedeno), pa bi svako odlučivanje o prestanku uvjeta za određivanje mjere nadzora bilo preuranjeno do donošenja odluke u ovome sporu. U prilog ovakvoga zaključka je istaknuto kako je člankom 99. stavak 1. točka a) ZKBS regulirano kako se stranac može staviti pod nadzor radi izvršenja rješenja o protjerivanju u slučaju kada mu je otkazan boravak ili pod uvjetom iz stavka 2. točka b) istoga članka, odnosno kada postoje osnovi sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak ili javni red i mir, sigurnost ili međunarodne odnose BiH, u kojem slučaju je određivanje nadzora obligatorno. S obzirom da su se u konkretnom slučaju stekli uvjeti za određivanje nadzora po dva osnova, od kojih je jedan i obligatoran, te imajući u vidu da akt kojim je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja nije stekao pravomoćnost, kao i da postoje osnovi sumnje zbog kojih je prvobitno i određen nadzor, zaključeno je kako se nisu promijenile okolnosti zbog kojih je apelant stavljen pod nadzor, odnosno kako ne postoje razlozi za izmjenu odluke o stavljanju pod nadzor. Neutemeljenim su ocijenjeni i apelantovi navodi o povredi članka 5. Europske konvencije, te s tim u svezi istaknuto kako je u konkretnom slučaju postupak stavljanja pod nadzor u cijelosti proveden na zakonom propisani način, sukladno ZKBS, kako je ispoštovana propisana procedura i prigodom određivanja i prigodom produljenja nadzora, a zbog čega mjera nadzora i njezino produljenje u apelantovome slučaju nisu posljedica proizvoljnog postupanja nadležnih organa. Pri tome, ukazano je i kako je člankom 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije regulirano lišavanje slobode osobe s ciljem sprečavanja ilegalnoga ulaska u zemlju ili osobe protiv koje je pokrenut postupak deportacije ili ekstradicije.

Određivanje i produljenje mjere nadzora

- Činjenice u predmetu broj AP 1365/11 i AP 1364/11

20. Služba za poslove sa strancima je Rješenjem o stavljanju pod nadzor broj UP-I/18.5.1-07-3.-69-6/10 od 10. veljače 2011. godine odredila da se apelant stavi pod nadzor s ciljem sprečavanja njegovoga slobodnog i neograničenog kretanja, jer je utvrđeno kako apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost BiH, i kako bi se osiguralo izvršenje rješenja o protjerivanju. Iz obrazloženja rješenja proizlazi kako je Presudom Suda BiH broj SI 3 U 004179 11 U od 9. veljače 2011. godine uvažena apelantova tužba, ukinuto prvostupajnsko i drugostupajnsko rješenje kojim je apelantu mjera nadzora bila

produljena za razdoblje od 6. veljače 2011. godine do 8. ožujka 2011. godine i predmet vraćen na ponovno odlučivanje.

21. Ovako određena mjera nadzora apelantu je produljena Rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/18.5.1-07.3.-69-7/10 od 4. ožujka 2011. godine.

22. Iz obrazloženja ovih rješenja proizlazi kako je u dva navrata pribavljena Informacija OSA-e koja je ocijenila kako apelant i dalje predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost. Potom, ukazano je kako, s obzirom da je Sud BiH ukinuo rješenje o produljenju nadzora i predmet vratio na ponovno odlučivanje ovoj Službi, apelantu nije bilo moguće produljiti mjeru nadzora već je ona ponovno određena. Odluku o određivanju, odnosno produljenju mjere nadzora, Služba je temeljila na članku 99. stavak 2. točka b) i stavku 1. točka a) ZKBS-a, jer je apelantu uskraćeno pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, te zbog toga što predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Potom, ukazano je na niz aktivnosti koje su poduzete i koje se poduzimaju u svrhu izvršenja rješenja o protjerivanju, te s tim u svezi istaknuto kako se nisu stekli formalni uvjeti za izvršenje ove mjere. Zaključeno je i kako ne postoje uvjeti da se mjera nadzora zamijeni blažom mjerom u smislu članka 107. ZKBS-a. Najzad, zaključeno je kako apelantu nisu povrijeđene garancije iz članka II/3. toč. (d), (e), (f), (j) i (m) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 5, 6, 8. i 13. Europske konvencije zbog toga što je pitanje kretanja stranaca javna domena države i njezinih organa, pa se određivanjem mjere nadzora u zakonom predviđenoj proceduri, primjenom zakonom propisanih ovlasti nadležnih organa, ne može smatrati povredom navedenih prava.

23. Protiv prvostupajnskog rješenja o određivanju mjere nadzora apelant je izjavio priziv Ministarstvu sigurnosti, koje o njoj nije odlučilo u roku propisanom člankom 101. stavak 3. ZKBS, pa je apelant tužbom pokrenuo upravni spor pred Sudom BiH.

24. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-32/11 od 7. ožujka 2011. godine apelantov priziv protiv prvostupajnskoga rješenja o produljenju nadzora odbilo kao neutemeljen. U obrazloženju ovoga rješenja je istaknuto kako je na temelju uvida u spis ocijenjeno da je prvostupajnski organ pravilno i potpuno ustvrdio činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, pravilno ustvrdio postojanje uvjeta za produljenje nadzora apelantu, te donio na zakonu utemeljenu odluku. Neutemeljenim su ocijenjeni apelantovi navodi kako prvostupajnsko rješenje ne sadrži obrazloženje o odlučnim činjenicama jer se kao razlozi za apelantovo stavljanje pod nadzor navodi Informacija OSA-e, odnosno kako ti razlozi nisu navedeni. S tim u svezi je istaknuto kako je prvostupajnski organ pribavio informaciju OSA-e 2. ožujka 2011. godine koja je označena stupnjem tajnosti i koja je uložena u dio spisa koji je također označen stupnjem tajnosti, a iz koje se vidi kako apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost BiH. Potom je ukazano na ovlasti iz članka 7. ZKBS prema kojemu je OSA-a ovlaštena vršiti sigurnosne provjere za strance s ciljem utvrđivanja sigurnosti BiH. S obzirom na isključivu zakonsku nadležnost OSA-e o ovom pitanju, prvostupajnski i drugostupajnski organ se ne mogu upuštati u njezinu ocjenu jer za to nisu nadležni. Također, s obzirom da se radi o informacijama koje su označene kao tajni podaci, postupanje s njima je propisano Zakonom o zaštiti tajnih podataka, pa bi njihovo otkrivanje u ovakvoj vrsti postupka bilo kažnjivo po navedenom zakonu.

25. Sud BiH je Presudom broj S1 3 U 004565 11 U od 17. veljače 2011. godine odbio kao neutemeljenu apelantovu tužbu u upravnom sporu protiv prvostupajnskoga rješenja o određivanju mjere nadzora, a Presudom broj S1 3 U 004953 11 U od 9. ožujka 2011. godine apelantovu tužbu u upravnome sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim je odbijen apelantov priziv

na rješenje o produljenju nadzora. Iz obrazloženja obje presude proizlazi kako je ocijenjeno da je apelantu mjera nadzora određena, odnosno produljena, sukladno članku 99. stavak 1. točka a) ZKBS, kako bi se osiguralo njegovo protjerivanje, a što je suglasno i s člankom 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije, te kako se trajanje mjere nadzora ne može pripisati državi jer je poduzela i poduzima sve potrebne radnje kako bi apelanta udaljila iz BiH, odnosno da su ispoštovane garancije glede promptnosti u smislu članka 5. Europske konvencije. Potom, ukazano je kako je apelantu mjera nadzora određena, odnosno produljivana, na temelju članka 99. stavak 2. točka b) ZKBS jer predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. U svezi s tim je ukazano kako iz obavijesti Tužiteljstva BiH od 28. veljače 2011. godine proizlazi da je obustavljena istraga protiv apelanta zbog sumnje da je počinio kazneno djelo terorizma iz članka 201. Kaznenog zakona BiH, a u svezi s kaznenim djelom pripremanja kaznenoga djela iz članka 248. toga zakona, te na informaciju OSA-e sačinjenu na temelju članka 7. ZKBS, iz koje proizlazi kako je apelant koristio razne identitete za vrijeme boravka u BiH, kako je bio povezan s osobama koje predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti, a što upućuje na utemeljenost zaključka organa u postupku da apelant predstavlja potencijalnu opasnost po sigurnost BiH. Neutemeljenim su ocijenjeni i navodi o povredi garancija iz članka 8. Europske konvencije, te s tim u svezi istaknuto kako se u postupku produljenja nadzora utvrđuje postojanje zakonskih razloga i uvjeta za određivanje ove mjere, odnosno kako se ne raspravlja o pravu na obiteljski život, već da to može biti predmetom odlučivanja u postupku u kojemu se odlučuje o odobrenju odnosno otkazivanju boravka ili u postupku protjerivanja, te na stajalište Ustavnog suda u Odluci o dopustivosti broj AP 2609/09.

Izuzetno produljenje mjere nadzora

- Činjenice u predmetu broj AP 2001/11 i AP 2285/11

26. Služba za strance je rješenjima o izuzetnom produljenju nadzora broj UP-1/18.5.1-07.3-69-8/10 od 4. travnja 2011. godine i broj UP-1/18.5.1-07.3-69-9/10 od 5. svibnja 2011. godine apelantu produljila nadzor s ciljem sprečavanja njegovoga slobodnog i neograničenog kretanja, jer je utvrđeno kako on predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti BiH, i radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju.

27. U obrazloženju rješenja je ukazano kako je u postupku utvrđeno da je apelant osoba kojoj je konačnim rješenjem nadležnoga organa oduzeto pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, te kako je Sud BiH Presudom broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine apelantovu tužbu protiv ovoga rješenja odbio kao neutemeljenu, čime je ovaj postupak okončan. Potom, ukazano je kako prema informacijama pribavljenim od OSA-e od 20. srpnja 2010. godine, 10. veljače 2011. godine, 2. ožujka 2011. godine i 31. ožujka 2011. godine apelant predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti BiH. Također, iz obrazloženja rješenja proizlazi kako je Služba u razdoblju od 26. studenoga 2010. godine pa do 4. travnja 2011. godine službenim kanalima (Veleposlanstva Egipta u Sarajevu, Interpolu Sarajevo i Kairo, Tužiteljstva BiH) poduzimala i poduzima radnje s ciljem da se apelant što kraće zadrži u Imigracijskom centru, te konačno steknu zakonski uvjeti da se apelanta udalji iz BiH, ali kako Veleposlanstvo Egipta još uvijek nije udovoljilo zahtjevu za izdavanjem viza službenicama osiguranja i pratnje ove Službe. Na temelju navedenoga je zaključeno kako i dalje postoje razlozi za nadzor u smislu članka 99. stavak 1. točka a) i stavak 2. točka b) ZKBS, te imajući u vidu članak 102. stavak 6. ZKBS, koji izuzetno dopušta produljenje nadzora dulje od 180 dana kada je udaljenje stranca onemogućeno iz drugih razloga (*nemogućnost pribavljanja viza za službenike obezbjeđenja i pratnje*), apelantu je nadzor produljen za navedeno razdoblje.

Potom, ukazano je kako je sukladno članku 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije, da osoba može biti lišena slobode s ciljem sprečavanja ilegalnog ulaska u zemlju ili kada je u tijeku postupak deportacije i ekstradicije.

28. Ministarstvo sigurnosti je rješenjima broj UP-2-06-07-2-46/11 od 6. travnja 2011. godine i broj UP-2-06-07-2-62/11 od 9. svibnja 2011. godine apelantove prizive protiv prvostupajskih rješenja odbilo kao neutemeljene. U obrazloženju rješenja je istaknuto kako je po ocijeni ovoga Ministarstva prvostupajski organ pravilno i potpuno ustvrdio činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, te pravilno ustvrdio kako postoje uvjeti za izuzetno produljenje nadzora apelantu. Glede apelantovih navoda kako u pobijanim rješenjima nedostaju razlozi i obrazloženja zbog čega apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost ponovljeni su identični stavovi koji su u ovoj Odluci navedeni u dijelu u kojemu je prezentirano Rješenje Ministarstva broj UP-2-06-07-2-32/11 od 7. ožujka 2011. godine. Apelantovi navodi kako pobijana rješenja predstavljaju zlouporabu vlasti i protupravno lišavanje slobode ocijenjeni su kao neutemeljeni, te je ukazano kako je pravomoćnim rješenjima nadležnoga organa apelantu otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, kako on u ostavljenome roku nije dragovoljno postupio po ovome rješenju, te na informaciju OSA-e, iz čega proizlazi kako je apelant stavljen pod nadzor na temelju članka 99. stavak 1. točka a) i stavak 2. točka b) ZKBS. Kao neutemeljeni su ocijenjeni i prizivni navodi o povredi članka 5. Europske konvencije, te s tim u svezi ukazano na stavak 1. točka f. navedene odredbe, kao i da su ZKBS detaljno propisani boravak stranca u zemlji, njegovo udaljenje, stavljanje pod nadzor i produljenje nadzora, ograničeni nadležni za njegovu primjenu, organizacija ustanova za prihvatanje stranaca. U okolnostima konkretnog slučaja je zaključeno kako je apelantovo stavljanje pod nadzor, produljenje nadzora, te izuzetno produljenje nadzora provedeno sukladno postupku propisanom ZKBS, odnosno kako se ne radi o samovoljnom postupanju nadležnih organa.

29. Sud BiH je presudama broj S1 3 U 005588 11 U od 12. travnja 2011. godine i broj S1 3 U 005827 11 U od 11. svibnja 2011. godine odbio kao neutemeljene apelantove tužbe u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti. U obrazloženju presuda je najprije istaknuto kako se u postupku produljenja nadzora razmatra jesu li postojale nove ili izmijenjene okolnosti koje bi bile od uticaja na određenu mjeru stavljanja pod nadzor, odnosno za njezin prestanak, a kod izuzetnog produljenja nadzora i postojanja izuzetnih okolnosti zbog kojih bi se nadzor mogao produljiti. Potom, ukazano je kako u konkretnom slučaju postoje dva osnova po kojima je apelantu određen nadzor smještajem u Imigracijski centar, a prema članku 99. stavak 1. točka a) i stavak 2. točka b) ZKBS: kako bi se osiguralo izvršenje rješenja o protjerivanju jer je apelantu otkazan privremeni boravak, te zbog činjenice da apelant predstavlja opasnost za sigurnost BiH, u kojem slučaju je određivanje nadzora obligatorno. S obzirom da je akt kojim je apelantu otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja postao pravomoćan, odnosno da je apelantova tužba u upravnom sporu protiv ovoga akta odbijena Presudom Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine, te kako i dalje postoje osnovi sumnje zbog kojih je određen nadzor, zaključeno je kako se nisu izmijenili razlozi zbog kojih je apelantu određena mjera stavljanja pod nadzor. Potom, s obzirom da su u pobijanim rješenjima iscrpno pobrojane radnje koje su nadležni organi poduzeli s ciljem da se apelant što kraće zadrži u Imigracijskom centru i izvrši rješenje o protjerivanju, odnosno da su neke od ovih radnji bez svoje krivnje u više navrata i ponavljali, zaključeno je kako se radi o opravdanim razlozima zbog kojih apelant nije bio udaljen iz zemlje u roku od 180 dana, što

predstavlja valjan osnov za izuzetno produljenje nadzora u smislu članka 102. stavak 6. ZKBS. Kao neutemeljeni su ocijenjeni apelantovi navodi o povреди garancija koje su ustanovljene člankom 5. Europske konvencije, te s tim u svezi ukazano kako je u konkretnom slučaju postupak stavljanja pod nadzor u cijelosti proveden sukladno ZKBS, te ukazano kako prava stranaca mogu biti djelomično ili potpuno ograničena sukladno zakonu, u mjeri koja je nužna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, sprečavanja kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili zaštite prava drugih osoba.

Oduzimanje prava na privremeni boravak, izricanje mjere protjerivanja i protjerivanje

- Činjenice u predmetu AP 1602/11 i AP 221/12

30. Služba za poslove sa strancima je Rješenjem broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine apelantu otkazala pravo na privremeni boravak, koje mu je bilo odobreno Rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.4.1-07.2-2874/09 od 18. prosinca 2009. godine. Uz otkaz privremenog boravka apelantu je izrečena mjera protjerivanja i mjera zabrane ulaska i boravka na teritoriju BiH na razdoblje od pet godina, računajući od momenta napuštanja BiH, zbog toga što je utvrđeno kako apelantova nazočnost u BiH predstavlja prijetnju javnome poretku ili sigurnosti BiH. Najzad, apelant je obavezan teritorij BiH napustiti u roku od tri dana od dana dostavljanja konačne odluke. U obrazloženju rješenja je konstatirano kako je uvidom u Informaciju OSA-e, koja je, sukladno članku 7. ZKBS nadležna vršiti sigurnosne provjere za strance s ciljem utvrđivanja sigurnosti BiH, utvrđeno kako apelant predstavlja prijetnju javnome poretku ili sigurnosti BiH. Na temelju navedenoga je zaključeno kako postoje opravdani razlozi da se postupi sukladno članku 68. stavak 1. točka m) i stavak 5. navedenoga članka ZKBS, kojim je regulirano da će se strancu otkazati boravak u slučaju kada se utvrdi kako njegova nazočnost predstavlja prijetnju javnome poretku ili sigurnosti BiH, odnosno da mu se uz otkaz boravka izrekne i mjera protjerivanja. S obzirom da apelant prema procjeni OSA-e predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH, a što, prema članku 68. stavak 2. ZKBS predstavlja osnovu za utvrđivanje razloga za otkaz boravka propisanog stavkom 1. toga članka, to je, sukladno ovlastima utvrđenim člankom 3. stavak 2. Zakona o Službi za poslove sa strancima, te na temelju čl. 68. i 70. ZKBS odlučeno kao u dispozitivu. Najzad, ukazano je kako činjenica da je apelant u braku s državljanicom BiH nije mogla biti od uticaja na drukčije rješenje, te kako se izrečenim mjerama ne vrijeđa apelantovo pravo na obiteljski život u smislu članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

31. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. studenoga 2010. godine odbilo kao neutemeljen apelantov priziv i potvrdilo rješenje Službe za poslove sa strancima. U obrazloženju rješenja je istaknuto kako je prvostupanjski organ pravilno primijenio članak 68. stavak 1. točka m) i stavak 5. tog članka ZKBS jer je u postupku utvrđeno kako žalitelj predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost BiH. U svezi s apelantovim prizivnim navodima kako nije saslušan u prvostupanjskome postupku ukazano je da se u spisu nalazi zapisnik o usmenoj izjavi stranke od 5. listopada 2010. godine, kao i na stajalište Ustavnog suda (Odluka broj AP 244/05) kako pravo stranca da se nastani u određenoj zemlji spada u domen javnoga prava, pa kada bude uskraćeno iz zakonom propisanih razloga, to se smatra aktom države koji pripada njenoj javno-pravnom domeni i ne uživa zaštitu članka 6. Europske konvencije kao građansko pravo ili obveza. U svezi s prizivnim navodom kako u obrazloženju pobijanoga rješenja nije podastrt sadržaj Informacije OSA-e na kojoj je ono utemeljeno, ukazano je kako

ovakvo ograničenje proizlazi iz čl. 8, 10. i 70. Zakona o zaštiti tajnih podataka, pa bi navođenje sadržaja bilo oprečno odredbama citiranog zakona kao i članka 72. stavak 4. Zakona o upravnom postupku. U svezi s apelantovim navodima kako će mu, u slučaju udaljenja iz BiH, biti povrijeđeno pravo na obiteljski život iz članka 8. Europske konvencije, na temelju uvida u Informaciju OSA-e, utvrđeno je kako apelant predstavlja lice iz članka 68. stavak 1. točka m) ZKBS, pa da miješanje javne vlasti u vršenje prava na obiteljski život predstavlja nužnu mjeru nužnu u demokratskom društvu zbog zaštite nacionalne sigurnosti, odnosno kako su uporabljena sredstva i željeni cilj u proporcionalnom odnosu, zbog čega je i pobijano prvostupanjsko rješenje opravdano u smislu članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

32. Sud BiH je Presudom broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine apelantovu tužbu, kojom je pokrenuo upravni spor protiv rješenja Ministarstva sigurnosti, odbio kao neutemeljenu. Sud BiH je neutemeljenim ocijenio apelantove navode kako u pobijanom rješenju činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno, te s tim u svezi ukazao kako je zakonska obveza i prvostupanjskog i drugostupanjskog organa postupiti sukladno Informaciji OSA-e, kao i kako nemaju zakonsku mogućnost vršiti ocjenu činjenica koje je utvrdila OSA. Kao neutemeljene su ocijenjene i apelantove tvrdnje kako u rješenju nisu date odlučne činjenice iz kojih proizlazi kako apelant predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. S tim u svezi je ukazano na dio spisa koji nosi oznaku "povjerljivo", kao i da ne postoji niti jedna zakonska odredba koja obvezuje državne organe za provedbu zakona da stranca obavještavaju o postojanju podataka o njegovoj potencijalnoj opasnosti po javni poredak, kao i da prava stranaca na slobodu kretanja mogu biti djelomično ili potpuno ograničena sukladno zakonu, a u mjeri koja je nužna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti. Sukladno tome, sigurnosne provjere za strance s ciljem utvrđivanja sigurnosti BiH, provodi OSA-a na temelju zakonske ovlasti. Kao neutemeljen je ocijenjen i apelantov navod kako su mu povrijeđena prava iz članka 8. Europske konvencije, te istaknuto kako je pitanje kretanja i boravka stranaca javna domena države i njezinih organa, zbog čega se otkaz privremenoga boravka strancu u zakonom propisanoj proceduri, kao u konkretnom slučaju, ne može smatrati povredom navedenoga prava. Pozivajući se na Odluku Ustavnog suda broj AP 201/10 od 14. ožujka 2010. godine, Sud BiH je zaključio kako prava stranaca na slobodu kretanja i boravka mogu biti djelomično ili potpuno ograničena sukladno zakonu, u mjeri koja je nužna u demokratskome društvu kada je to, pored ostaloga, u interesu države ili javne sigurnosti. Prema navedenom, zaključeno je kako je neutemeljena i apelantova tvrdnja o pogrešnoj primjeni materijalnoga prava. Pri tome, Sud BiH je istaknuo kako nema opravdanja da se apelantova supruga i djeca, koji su državljani BiH, na bilo koji način primoravaju na odlazak iz svoje zemlje, odnosno kako ovo može biti stvar njihovoga izbora, ali kako ovo nisu razlozi koji bi opravdali apelantovo pozivanje na povredu članka 8. Europske konvencije. Najzad, Sud BiH je zaključio kako apelantu nisu povrijeđene ni garancije iz članka 6. Europske konvencije, kako mu je bilo omogućeno koristiti pravne lijekove, priziv i tužbu, propisane zakonom.

33. Služba za poslove sa strancima je Zaključkom o dozvoli izvršenja broj UP-1/18.6.1.-07.3-69-10/10 2. lipnja 2011. godine dozvolila izvršenje Rješenja o otkazu prava na privremeni boravak i izrečenoj mjeri protjerivanja broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine, kojim je dozvoljeno izvršenje prinudnim putem navedenoga rješenja koje je postalo izvršno sa 20. listopada 2010. godine. Potom, određeno je da će se izvršenje obaviti 2. lipnja 2011. godine preko Međunarodnog graničnog prijelaza "Aerodrom Sarajevo" u 14:20 sati, na relaciji-

letu Sarajevo-Istambul-Kairo aviokompanije Turkish Airlines, kao i da priziv ne odgađa započeto izvršenje. U obrazloženju zaključka je istaknuto kako je apelantu navedeno rješenje uručeno 5. listopada 2010. godine, kako je apelantov priziv na ovo rješenje odbijen kao neutemeljen Rješenjem Ministarstva sigurnosti broj UP-2-06-07-2-189/10 od 19. studenoga 2010. godine, odnosno kako je Presudom Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine odbijena kao neutemeljena apelantova tužba u upravnome sporu. S obzirom da je apelantu Rješenjem broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine otkazan privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja, te naloženo da napusti BiH u roku od tri dana od dana dostavljanja, a on po tome nije dragovoljno postupio u ostavljenome roku, to je primjenom članka 93. ZKBS odlučeno kao u dispozitivu.

34. Ministarstvo sigurnosti je Rješenjem broj UP-2-06-07-2-76/11 od 20. lipnja 2011. godine odbilo kao neutemeljen apelantov priziv na zaključak Službe za poslove sa strancima od 2. lipnja 2011. godine. U obrazloženju rješenja je, pored ostalog, istaknuto kako je pobijani zaključak donijet na temelju članka 93. ZKBS kojim je propisano da se stranac može prisilno udaljiti iz BiH, te da je sukladno članku 268. stavak 1. Zakona o upravnom postupku propisano da se može izjaviti priziv koji se odnosi samo na izvršenje, odnosno da se sukladno članku 18. stavak 3. Pravilnika o nadzoru i udaljenju stranaca iz BiH prizivom protiv zaključka može pobijati samo postupak i procedura prisilnog udaljenja, a ne i pravilnost akta koji se izvršava. S obzirom na navedeno zaključeno je da su neutemeljene apelantove tvrdnje da je povrijeđen članak 13. Europske konvencije jer mu je pobijani zaključak uručen 2. lipnja 2011. godine u 13:11 sati, a izvršen je istog dana u 14:20 sati, čime mu je oduzeto pravo na efektivni pravni lijek jer za jedan sat i devet minuta nije mogao izjaviti priziv. S tim u svezi je ukazano kako, prema članku 93. stavak 5. ZKBS, apelantu nije bila uskraćena mogućnost izjavljivanja priziva, ali kako sukladno stavku 6. citiranoga članka priziv ne odlaže izvršenje zaključka o dozvoli izvršenja.

35. Sud BiH je Presudom broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine apelantovu tužbu, kojom je pokrenuo upravni spor protiv rješenja Ministarstva sigurnosti, odbio kao neutemeljenu. Sud BiH je zaključio kako je drugostupanjski organ pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo. Potom, ukazano je kako je zaključak procesna odluka kojom se konstatira da je određena upravna odluka podobna za izvršenje, utvrđuje način, vrijeme i mjesto izvršenja, te da, kao takva, može biti preispitivana u prizivnome postupku samo u odnosu na navedene činjenice. Dalje, ukazano je kako zakon ne predviđa suspenzivno dejstvo ovoga priziva, kao ni rok koji mora proteći od uručjenja zaključka do njegovoga stvarnog izvršenja, što je i logično s obzirom na svrhu njegovoga donošenja. Zato su apelantovi prigovori da je između uručjenja zaključka o dozvoli izvršenja i njegovoga izvršenja proteklo samo jedan sat i devet minuta, zbog čega mu je povrijeđeno i pravo na efektivni pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, ocijenjeni kao neutemeljeni.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

36. Apelant smatra kako su mu presudama kojima su odbijene njegove tužbe u upravnome sporu protiv rješenja o određivanju, produljenju i izvanrednom produljivanju nadzora povrijeđena sljedeća prava: pravo na život iz članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Europske konvencije, pravo da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije, pravo na osobnu slobodu i sigurnost iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine

i članka 5. Europske konvencije, pravo na osobni i obiteljski život, dom i prepisku iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

37. Apelant najprije ističe da pobijana odluka ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama s obzirom da je kao razlog za određivanje odnosno produljenje nadzora navedena neprovjerena Informacija OSA-e prema kojoj on predstavlja prijetnju po javni poredak, mir i sigurnost u BiH. Potom, apelant ističe da će, u slučaju izvršenja rješenja o protjerivanju, biti povrijeđeno ne samo njegovo pravo na obiteljski život već i pravo članova njegove obitelji, koji imaju državljanstvo BiH. Apelant smatra da njegovo protjerivanje iz BiH u stvari znači i njihovo protjerivanje, kako bi mogli ostvariti pravo na potpunu obitelj i pravo da žive u potpunoj obitelji. S tim u svezi apelant ukazuje na praksu Ustavnog suda u predmetu broj AP 1222/07 prema kojoj je "tužena strana dužna dokazati da tužitelj predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost". Dalje, apelant smatra kako su pobijane odluke kojima mu je određen i u više navrata produljivan nadzor rezultat zlorabe vlasti i kako predstavljaju protupravno lišavanje slobode. S tim u svezi ističe kako Ministarstvo sigurnosti nije sudbena vlast, a kako sukladno članku 5. stavak 3. Europske konvencije "svako uhićen ili pritvoren mora se u najkraćem roku izvesti pred suca ili drugo zakonom određeno tijelo sudbene vlasti", te kako se protiv njega ne vodi nikakav prekršajni ili kazneni postupak, i najzad da samo kazneni postupak pruža dovoljno garancija za preispitivanje odluke o hapšenju i lišavanju slobode, odnosno da Zakon o upravnim sporovima u tome smislu ne pruža takve garancije. S tim u svezi apelant je ukazao na praksu Europskog suda, kao i na dio Izvješća Amnesty International iz 2010. godine za Alžir iz kojega proizlazi da vlasti ove države ne poštuju prava osoba osumnjičenih za terorizam na pošteno i fer suđenje, kao i da su ove osobe izložene mučenju i zlostavljanju, odnosno kako država ne poduzima ništa da bi ovakve pritužbe istražila. Također, ukazano je i na dio Izvješća Amnesty International iz 2010. godine za BiH u kojemu je konstatirano kako se u BiH krše prava osoba koje su se ovdje nastanile u tijeku ili poslije rata i koje su dobile bh. državljanstvo. U ovom dijelu je ukazano i na sedam osoba kojima je Povjerenstvo za reviziju odluka o naturalizaciji oduzelo državljanstvo, nakon čega su smješteni u Imigracijski centar na temelju neobjašnjenog razloga nacionalne sigurnosti gdje čekaju deportaciju u zemlju podrijetla u kojoj mogu biti izloženi riziku mučenja ili smrtno kazne.

38. Apelant smatra kako su mu pobijanom presudom, kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja kojima mu je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera udaljenja iz BiH, povrijeđena sljedeća prava: pravo na da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije, pravo na osobnu slobodu i sigurnost iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije, te pravo na osobni i obiteljski život, dom i prepisku iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije. Razlozi i obrazloženja o povredi navedenih prava su identični razlozima i obrazloženjima u apelacijama kojima apelant pobija rješenja o određivanju odnosno produljenju nadzora.

39. Apelant smatra kako mu je pobijanom presudom Suda BiH, kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti, kojim je odbijen njegov priziv na zaključak o dozvoli izvršenja, povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, pravo na osobni i obiteljski život, dom i prepisku iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije, te pravo na efektivni pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije. Apelant smatra kako mu je

pravo na efektivni pravni lijek povrijeđeno jer mu je zaključak o dozvoli izvršenja uručen 2. lipnja 2011. godine u 13:11 sati, te i izvršen istoga dana u 14:20 sati tako da je deportiran iz BiH, što znači da je imao samo jedan sat i devet minuta za izjaviti priziv, a na temelju čega zaključuje kako je faktički lišen mogućnosti izjavljivanja bilo kakvog pravnog lijeka. Na temelju navedenoga apelant smatra kako mu je povrijeđeno i pravo na pravično suđenje, jer ono obuhvaća i pravo na izjavljivanje učinkovitog pravnog lijeka.

b) Odgovor na apelaciju

40. Sud BiH je u odgovorima na apelacije istaknuo kako je pri ocjeni zakonitosti akta kojim je apelantu određivan odnosno produljivan nadzor utvrdio kako je činjenično stanje pravilno utvrđeno i kako je pravilno primijenjeno materijalno pravo, odnosno kako su se u konkretnom slučaju stekli uvjeti iz članka 99. stavak 2. točka b) ZKBS za određivanje odnosno produljenje nadzora. Ista konstatacija je ponovljena i u odnosu na pobijane odluke kojima je apelantu oduzeto pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja glede ispunjenosti uvjeta iz članka 68. ZKBS. Potom, istaknuto je kako pobijanim rješenjem nije povrijeđen članak 5. Europske konvencije, te s tim u svezi ukazano na stavak 1. točku f. navedenoga članka, kao i da mjera određivanja i produljenja nadzora nije rezultat proizvoljnog postupanja nadležnih organa, već postupka koji je proveden sukladno ZKBS. Apelantovi navodi o povredi članka 3. su ocijenjeni kao paušalni i nisu ničim pokrijepljeni. U svezi s apelantovim navodima o povredi članka 8. Europske konvencije je istaknuto kako pitanje kretanja i boravka stranaca ulazi u domenu javnog prava, kako država ima pravo prema apelantu poduzimati zakonom propisane mjere na način i u postupku propisanom ZKBS, Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom, te kako stavljanje apelanta pod nadzor ima prioritet u odnosu na osobni i obiteljski život, odnosno kako eventualna povreda ovog prava može biti razmatrana u postupku izricanja mjere udaljenja, ali ne i u postupku određivanja i produljenja nadzora. Glede apelantovih navoda o povredi prava garantiranih člankom 8. Europske konvencije u odnosu na zaključak o dozvoli izvršenja rješenja kojim je apelantu izrečena mjera protjerivanja ukazano je kako se radi o postupku koji je proveden sukladno zakonu, kako zaključak predstavlja samo procesnu odluku kojom se konstatira da je upravna odluka podobna za izvršenje, kako apelantu nije bila uskraćena mogućnost i u ovom postupku koristiti pravna sredstva koja su dozvoljena zakonom, a zbog čega su neutemeljeni i navodi o povredi članka 13. Europske konvencije. S tim u svezi je ukazano i kako činjenica da su zakonom propisani rokovi za donošenje odluka i izjavljivanje priziva kratki nije, sama po sebi, osnova za zaključak kako je time apelantu uskraćeno pravo na učinkovit pravni lijek. Najzad, Sud BiH je još istaknuo kako su apelacije u konkretnom slučaju preuranjene jer apelant nije iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva, te je ukazano na zahtjev za preispitivanje sudbene odluke iz članka 49. Zakona o upravnim sporovima pred Sudom BiH.

41. Ministarstvo sigurnosti je u odgovorima na apelacije istaknulo kako su neutemeljeni navodi da u pobijanim odlukama ne postoje razlozi o odlučnim činjenicama, te u svezi s tim ukazalo na članak 7. ZKBS prema kojemu OSA vrši sigurnosne provjere za strance, kako informacije pribavljene na ovaj način nose oznaku stupnja tajnosti, a kako je propisano Zakonom o zaštiti tajnih podataka kojima je uređen i način pristupa, korištenja, čuvanja i zaštite ovih podataka, kao i da ovo Ministarstvo nije ovlašteno upuštati se u njihovu ocjenu, odnosno kako je otkrivanje ovakvih informacija oprečno i kažnjivo navedenim zakonom. U svezi s apelantovim navodima o povredi prava iz članka 8. Europske konvencije ukazano je na stavak 2.

navedenoga članka, prema kojemu uplitanje javne vlasti zbog zaštite nacionalnog interesa, kada je to nužno u demokratskom društvu, ne predstavlja miješanje u vršenju garantiranoga prava, zbog čega stavljanje žalitelja pod nadzor, odnosno oduzimanje prava na privremeni boravak i udaljenje, imaju prioritet u odnosu na apelantovo pravo na obiteljski život. Glede navoda o povredi članka 5. Europske konvencije je istaknuto kako je apelantu određena mjera nadzora na temelju relevantnih odredbi ZKBS, na način i u postupku koji je propisan zakonom, te kako apelantu nije bila uskraćena mogućnost i sudbenoga preispitivanja navedenih odluka. Najzad, u svezi s apelantovim tvrdnjama kako mu je povrijeđeno pravo na efektivni pravni lijek jer je između uručjenja zaključka o dozvoli izvršenja i izvršenja ovog zaključka imao na raspolaganju samo jedan sat i devet minuta za ulaganje priziva ukazano je kako apelantu nije bilo uskraćeno pravo na izjavljivanje priziva na zaključak u smislu članka 93. stavak 5. ZKBS, odnosno kako u smislu stavka 6. toga članka priziv ne odlaže izvršenje zaključka.

42. Služba za poslove sa strancima je u odgovoru na apelacije istaknula kako, sukladno članku 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije, zakonito lišavanje slobode osobe s ciljem sprečavanja ilegalnog ulaska u zemlju osobe protiv koje je u tijeku postupak deportacije ili ekstradicije, te kako pobijane odluke u apelantovome slučaju nisu posljedica proizvoljnosti, već rezultat postupka provedenoga sukladno ZKBS. Potom je ukazano kako je i apelantu bilo omogućeno preispitati zakonitost odluka o određivanju odnosno produljenju mjere nadzora u razdoblju od sedam dana prije otpočinjanja razdoblja za koje se mjera nadzora produljivala. Također, ukazano je kako su ispoštovane i garancije iz članka 5. stavak 4. Europske konvencije jer su odluke prvostupanjskog i drugostupanjskog organa bile predmetom preispitivanja pred sudom. Apelantovi navodi o povredi prava iz članka 3. Europske konvencije su ocijenjeni kao paušalni i ničim pokrijepljeni i u odnosu na odluke kojima mu je određen odnosno produljivan nadzor, kao i u odnosu na postupak oduzimanja prava na privremeni boravak i udaljenje. Glede apelantovih navoda o povredi prava iz članka 8. Europske konvencije, kao i tvrdnji kako pobijanim odlukama nedostaju razlozi o odlučnim činjenicama jer se pozivaju na neprovjerenu informaciju OSA-e da apelant predstavlja opasnost po nacionalnu sigurnost, izraženo je isto stajalište kao i u odgovoru Ministarstva sigurnosti o ovim navodima. Pri tome, je ukazano i na članak 72. stavak 4. ZKBS kojim je jasno definirano kako se ne mogu razgledati spisi koji se vode kao povjerljivi ukoliko je to protivno javnom interesu i ako bi se time mogla osujetiti svrha postupka.

V. Relevantni propisi

43. **Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu** ("Službeni glasnik BiH" br. 39/08) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 4.

(Upravni spor)

(1) Protiv konačnih upravnih akata donesenih prema ovome Zakonu može se pokrenuti upravni spor.

(2) Upravni spor pokreće se podnošenjem tužbe Sudu Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 7.

(Sloboda kretanja)

(4) Sigurnosnu provjeru za stranca, u svrhu utvrđivanja razloga sigurnosti BiH, provodi Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine. Pravilnik o načinu provođenja sigurnosne provjere donosi glavni ravnatelj Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine.

Članak 68.

(Razlozi za otkaz boravka)

(1) Pravo na boravak otkazuje se u sljedećim slučajevima:
m) ako nazočnost stranca u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;

(2) Osnova za utvrđivanje razloga za otkaz boravka propisanih stavkom (1) ovoga članka je postojanje međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke, kao i podaci i informacije kojima Služba raspolaže ili obavijesti nadležnog tijela.

(5) Ako se strancu otkazuje bezvizni ili privremeni boravak iz razloga propisanih stavkom (1) toč. a), b), c), d), e), g), h), l) ili m) ovog članka, uz otkaz boravka može mu se izreći i mjera protjerivanja iz BiH.

(6) Stranac kojem je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja može biti stavljen pod nadzor do napuštanja BiH.

Članak 87.

(Mjera protjerivanja)

(1) Protjerivanje je mjera kojom se strancu nalaže izlazak iz BiH i zabranjuje ulazak i boravak u BiH u određenom vremenskom razdoblju koji ne može biti kraći od jedne ni dulji od pet godina.

(9) Dok rješenje ne postane izvršno, stranac može biti stavljen pod nadzor ili mu se može ograničiti kretanje na određeno područje ili mjesto i naložiti da se u određenim vremenskim

razmacima javlja organizacijskoj jedinici Službe na čijem području boravi.

Članak 88.

(Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)

(1) Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH u sljedećih razloga:

c) ako mu je otkazan boravak, a u određenom roku nije dobrovoljno napustio BiH sukladno ovome Zakonu;

h) ako nazočnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH.

Članak 93.

(Zaključak o dozvoli ovrhe rješenja o protjerivanju)

(1) Stranac može biti prisilno udaljen iz BiH.

(3) Kada rješenje o protjerivanju postane ovršno, Služba donosi zaključak o dozvoli ovrhe bez odgode, a najkasnije u roku od sedam dana od dana kada su osigurani uvjeti za prisilno udaljenje stranca iz BiH.

(4) Zaključkom o dozvoli ovrhe utvrđuje se da je rješenje o protjerivanju postalo ovršno i određuju način, vrijeme i mjesto ovrhe.

(5) Protiv zaključka o dozvoli ovrhe može se uložiti žalba na ovrhu Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave zaključka.

(6) Žalba ne odgađa započeto izvršenje.

Članak 99.

(Određivanje stavljanja pod nadzor)

(1) Strancu može biti određeno stavljanje pod nadzor:

a) radi osiguranja provođenja rješenja o protjerivanju, u slučaju kada mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kada mu je izrečena mjera protjerivanja;

(2) Strancu će biti određeno stavljanje pod nadzor iz sljedećih razloga:

b) ako postoje osnovi sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH ili c) ako postoje osnovi sumnje u istinitost navoda stranca o njegovu identitetu ili se inače identitet stranca ne može utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije.

Članak 100.

(Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor)

(3) Na temelju rješenja Službe, stranac može biti zadržan pod nadzorom toliko dugo koliko je potrebno za ispunjenje svrhe nadzora, odnosno dok se razlozi koji su bili osnova za stavljanje stranca pod nadzor bitno ne izmijene, ali najdulje 30 dana.

Članak 101.

(Pravni lijekovi protiv rješenja o stavljanju pod nadzor)

(1) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 24 sata od uručenja, odnosno dostave rješenja.

(3) Ako Ministarstvo u roku od 24 sata od ulaganja žalbe ne ukine rješenje o stavljanju stranca pod nadzor ili u tome roku uopće ne odluči po žalbi, može se pokrenuti upravni spor tužbom pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(4) Tužba se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine u roku od 24 sata od isteka roka iz stavka (3) ovoga članka, a Sud je dužan ove predmete smatrati žurnim, saslušati stranca i donijeti odluku po tužbi u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe.

Članak 102.

(Izvršenje rješenja o stavljanju pod nadzor i produljenje nadzora)

(4) Po isteku roka od 30 dana iz članka 100. (Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor) stavak (3) ovoga Zakona, stranac može biti zadržan pod nadzorom na temelju rješenja o produljenju nadzora, koje donosi Služba. Nadzor se može produljivati svaki puta za najviše 30 dana, ukoliko postoje uvjeti za određivanje stavljanja pod nadzor iz članka 99. (Određivanje stavljanja pod nadzor) ovoga Zakona, tako da ukupno trajanje nadzora stranca ne može trajati dulje od 180 dana. Rješenje o produljenju nadzora može biti doneseno najkasnije sedam dana prije isteka roka prethodno određenog nadzora.

(5) Iznimno, u slučaju kada stranac onemogućuje svoje udaljenje iz zemlje ili ga iz drugih razloga nije moguće udaljiti iz zemlje u roku od 180 dana, ukupno trajanje nadzora može se produljiti i na razdoblje dulje od 180 dana. Služba donosi rješenje o iznimnom produljenju nadzora.

(6) Protiv rješenja o produljenju nadzora nad strancem mogu se podnijeti pravni lijekovi iz članka 101. (Pravni lijekovi protiv rješenja o stavljanju pod nadzor) ovoga Zakona.

44. **Zakon o zaštiti tajnih podataka** ("Službeni glasnik BiH" br. 54/05 i 12/09) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 4.

(Značenje izraza)

Izrazi rabljeni u Zakonu imaju sljedeća značenja:

a) tajni podatak je činjenica ili sredstvo koje se odnosi na javnu sigurnost, obranu, vanjske poslove ili obavještajnu i sigurnosnu djelatnost Bosne i Hercegovine, kojega je potrebno, sukladno odredbama Zakona, zaštititi od neovlaštenih osoba i koji je ovlaštena osoba označila oznakom tajnosti;

f) pristup je postupak upoznavanja osobe s tajnim podatkom ili mogućnost upoznavanja osobe s tajnim podatkom na temelju dozvole za pristup tajnim podacima;

Članak 5.

(Pristup tajnim podacima svih stupnjeva)

(1) Iznimno od odredaba Zakona, pristup tajnim podacima svih stupnjeva bez sigurnosne provjere, odnosno izdavanja dozvole za pristup tajnim podacima, imaju sljedeće osobe:

d) suci Suda BiH i Ustavnog suda BiH;

(2) Osobe iz stavka (1) ovoga članka imaju pristup isključivo tajnim podacima potrebnim za obnašanje njihovih dužnosti sukladno Zakonu i ne mogu zahtijevati pristup dokumentima

koji se ne odnose na pitanja u njihovoj mjerodavnosti.

(3) Osobe iz stavka (1) ovog članka ne mogu zahtijevati pristup tajnim podacima koji se ne odnose na pitanja iz njihove nadležnosti kako su propisane Ustavom, zakonima i propisima.

(4) Osobe iz stavka (1) ovog članka početkom mandata, odnosno pri preuzimanju dužnosti svojeručno potpisuju izjavu o upoznavanju sa Zakonom i drugim odgovarajućim propisima koji uređuju sigurnost tajnih podataka i preuzimaju obaveze postupanja prema tajnim podacima sukladno Zakonu i drugim odgovarajućim propisima.

Članak 10.

(Uvjeti za pristup tajnim podacima)

Pristup tajnim podacima moguć je samo uz uvjete utvrđene Zakonom i drugim podzakonskim propisima izdanim na temelju Zakona, odnosno međunarodnim ili regionalnim sporazumima koje je zaključila Bosna i Hercegovina.

Članak 11.

(Čuvanje tajnosti podataka)

(1) Svi dužnosnici iz članka 5., odnosno članka 6. Zakona, kao i ostali dužnosnici i zaposlenici koji imaju zakonsku ovlast za pristup tajnim podacima, imaju obvezu čuvati tajne podatke sve do skidanja s njih oznake tajnosti, bez obzira na to kako su do njih došli, a to vrijedi i nakon isteka njihova mandata, prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka

obnašanja dužnosti ili članstva u odgovarajućem tijelu.

Članak 14.

(Ovlaštene osobe za određivanje tajnosti podataka stupnja VRLO TAJNO)

(1) Stupanj VRLO TAJNO mogu odrediti samo sljedeće ovlaštene osobe:

c) generalni direktor Obavještajno-sigurnosne agencije BiH

(2) Osobe iz stavka (1) ovoga članka mogu, također, određivati i stupanj tajnosti INTERNO, POVJERLJIVO i TAJNO.

Članak 17.

(Postupak određivanja tajnosti podataka)

(1) Ovlaštena osoba određuje tajnost podatka u trenutku njegova nastanka, odnosno na početku aktivnosti tijela koje stvara tajni podatak.

(2) Dužnost je ovlaštene osobe u određivanju stupnja tajnosti donijeti ocjenu o mogućoj štetnosti za sigurnost Bosne i Hercegovine, odnosno odgovarajuće institucije i tijela, ako bi taj podatak bio dostupan neovlaštenoj osobi.

Članak 22.

(Ukidanje tajnosti podataka)

(1) Ovlaštena je osoba dužna ukinuti tajnost podatka kada se za to steknu uvjeti određeni Zakonom.

(2) Obrazloženje odluke o ukidanju tajnosti podatka mora biti u pisanom obliku, a to ukidanje tajnosti može zatražiti osoba kojoj je odbijen zahtjev za dobivanje toga podatka, o čemu odlučuje ovlaštena osoba.

Članak 25.

(Prestanak tajnosti podataka)

(1) Tajnost podatka, odnosno dokumenta, prestaje:

d) kada ovlaštena osoba ukine tajnost.

45. Zakon o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 12/04, 20/04, 56/06 i 12/09) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

Ovim se zakonom osniva Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), koja je odgovorna za prikupljanje, analiziranje i distribuciju obavještajnih podataka u svrhu zaštite sigurnosti, uključujući

suverenitet, teritorijalni integritet i ustavni poredak Bosne i Hercegovine.

Agencija obavlja svoj rad sukladno odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, uključujući odredbe Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njezinih protokola, te međunarodne ugovore i sporazume koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im je pristupila.

Članak 5.

U smislu ovoga zakona, pod "prijetnjama po sigurnost Bosne i Hercegovine" smatrat će se prijetnje suverenitetu, teritorijalnom integritetu, ustavnom poretku, osnovama ekonomske stabilnosti Bosne i Hercegovine, kao i prijetnje po globalnu sigurnost koje su štetne po Bosnu i Hercegovinu, uključujući:

Članak 27.

Generalni direktor odgovoran je za profesionalno, zakonito i pravodobno izvršavanje aktivnosti Agencije.

Generalni direktor Agencije ima sljedeća prava i dužnosti:

19. da odgovori na prizive koje podnose osobe sukladno članku 68. ovoga zakona.

Članak 68.

Osobe koje smatraju da su njihova prava narušena radnjama ili propustima Agencije mogu se obratiti mjerodavnom sudu.

Svaka osoba u Bosni i Hercegovini može podnijeti priziv generalnom direktoru u svezi s radnjama Agencije.

Članak 87.

Informacije koje Agencija čuva i koje su označene kao povjerljive ili tajne mogu se otkriti samo uz odobrenje generalnog direktora Agencije. Generalni direktor može zamjeniku generalnog direktora dati ovlasti za donošenje odluke u svezi s pojedinim kategorijama otkrivanja.

Ako je informacija označena kao povjerljiva zato što sadrži osobne podatke, otkrivanje se može odobriti samo ako je izričito predviđeno zakonom ili ako je ispunjen jedan od

sljedećih uvjeta:

a) osoba o kojoj se radi dala je suglasnost za otkrivanje;

b) otkrivanje je od vitalnog interesa za osobu o kojoj se radi; ili

c) otkrivanje je nužno zbog općeg javnog interesa koji spada u djelokrug Agencije.

Kao izuzetak od odredbe stavka 1. ovog članka, za otkrivanje informacija stupnja VRLO TAJNO i tajnih podataka o evidenciji suradnika potrebna je i suglasnost predsjedavajućeg Vijeća ministara.

Članak 88.

U svakom zahtjevu za otkrivanje informacija mora biti naveden organ ili osoba koja podnosi zahtjev, kao i razlog traženja informacija.

Otkrivena informacija ne smije se koristiti u svrhe koje nisu navedene u zahtjevu za otkrivanje informacija.

Članak 91.

Agencija je dužna izvjestiti građanina, na njegov pisani zahtjev, jesu li pokrenute mjere prikupljanja podataka protiv njega i vodi li Agencija evidenciju koja sadrži njegove osobne podatke i da mu, na njegov zahtjev, tu dokumentaciju o prikupljenim podacima stavi na uvid. Ta evidencija ne smije sadržavati informacije o pripadnicima Agencije koji su poduzeli mjere prikupljanja podataka vezanih za treće osobe.

Agencija mora dati tražene informacije, odnosno dopustiti uvid u dokumente navedene u stavku 1. ovoga članka u roku od 60 dana od dana primanja zahtjeva.

Agencija može biti oslobođena obveze iz stavka 1. ovoga članka ako:

1. takva informacija može ugroziti obavljanje zadataka Agencije;

2. takva informacija može ugroziti sigurnost izvora ili druge osobe.

U slučajevima kada generalni direktor oslobodi Agenciju od primjene odredaba iz stavka 1. ovoga članka, on donosi odluku u kojoj navodi razloge utvrđene u stavku 3. ovoga članka.

Generalni direktor izvješćuje glavnog inspektora o svim takvim odlukama, koje se čuvaju u arhivi Agencije. Građani se mogu žaliti na takvu odluku prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini.

46. **Zakon o upravnim sporovima** ("Službeni glasnik BiH" br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 8.

Upravni spor može se voditi samo protiv konačnoga upravnog akta.

Konačni upravni akt, u smislu ovoga zakona, jeste akt kojim mjerodavna institucija iz članka 4. ovog zakona, rješava o izvjesnom pravu ili obvezi građanina ili pravne osobe u nekoj upravnoj stvari (u daljnjem tekstu: konačni upravni akt).

Članak 13.

U upravnom sporu može se tražiti i povrat oduzetih stvari, kao i naknada štete koja je tužitelju nanesena izvršenjem konačnoga upravnog akta koji se pobija.

Članak 19.

Izuzetno od stavka 1. ovoga članka, tužba protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor podnosi se u roku od 24 sata od uručenja odnosno dostave rješenja drugostupanskog tijela u upravnom postupku, odnosno protekom toga roka ako u njemu drugostupanska odluka nije donesena. U sporovima iz ovog stava Sud odlučuje po hitnom postupku, saslušava stranca i sudbenu odluku donosi što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja tužbe.

Članak 29.

O upravnim sporovima Sud rješava na nejavnoj sjednici.

Zbog složenosti prijeporne stvari, ili ako inače nađe da je to potrebno radi boljeg razjašnjenja stanja stvari, Sud može riješiti da se održi usmena rasprava (u daljnjem tekstu: rasprava).

Iz razloga navedenih u stavku 2. ovoga članka i stranka može predložiti da se održi rasprava.

VI. Dopustivost

47. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

48. Sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojega je koristio.

49. Najzad, sukladno članku 16. stavak 4. točka 9. Pravila Ustavnog suda, apelacija nije dopustiva ako je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluke o određivanju, produljenju i izuzetnom produljenju mjere nadzora

(AP 5802/10, AP 301/11, AP 1365/11, AP 1364/11, AP 2001/11, AP 2285/11)

- Dopustivost u odnosu na članak II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 5. Europske konvencije

50. Predmet osporavanja apelacijama registriranim pod brojem AP 5802/10, AP 301/11, AP 1364/11, AP 1365/11 i AP 2001/11 su presude Suda BiH broj S1 3 U 003634 10 U od 1. prosinca 2010. godine koju je apelant primio 2. prosinca 2010. a apelacija je podnesena 23. prosinca 2010. godine; broj S1 3 U 003931 11 U od 5. siječnja 2011. godine koju je apelant primio 13. siječnja 2011. godine, a apelacija je podnesena 24. siječnja 2011. godine; broj S1 3 U 004953 11 U od 9. ožujka 2011. godine koju je apelant primio 11. ožujka 2011. godine, a apelacija je podnesena 22. ožujka 2011. godine; broj S1 3 U 004565 od 17. veljače 2011. godine koju je apelant primio 22. veljače 2011. godine, a apelacija je podnesena 22. ožujka 2011. godine; broj S1 3 U 005588 11 U od 12. travnja 2011. godine koju je apelant primio 15. travnja 2011. godine, a apelacija je podnesena 6. svibnja 2011. godine. U predmetu AP 2285/11 predmet osporavanja je Presuda Suda BiH broj S1 3 U 005827 11 U od 11. svibnja 2011. godine, a apelacija je podnesena 1. lipnja 2011. godine. Apelant smatra da mu je pobijanim odlukama povrijeđeno pravo na slobodu i osobnu sigurnost.

51. Ustavni sud konstatira kako su predmet osporavanja u svih šest apelacija presude Suda BiH protiv kojih nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu, te kako su sve apelacije podnesene u roku od 60 dana od dana kada je apelant primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku koji je koristio, a kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Ustavni sud je zaključio da je i u predmetu AP 2285/11, u kojem mu nije dat nadnevak uručenja pobijane presude Suda BiH, apelacija podnijeta sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, s obzirom da je pobijana presuda donesena 11. svibnja 2011. godine, a apelacija podnesena 1. lipnja 2011. godine. Konačno, svih šest apelacije u ovom dijelu ispunjavaju i uvjete iz članka 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nisu očevidno (*prima facie*) neutemeljene, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacije u ovom dijelu nisu dopustive.

52. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio kako predmetne apelacije u ovome dijelu ispunjavaju uvjete glede dopustivosti.

Odluke o otkazivanju prava na privremeni boravak, izricanje mjere protjerivanja i protjerivanje

(AP 1602/11 i AP 221/11)

- Dopustivost u odnosu na član II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. Europske konvencije

53. Apelant smatra kako mu je pobijanom Presudom Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine (AP 221/12), kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim je odbijen priziv protiv zaključka o dozvoli izvršenja mjere protjerivanja povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

54. Ustavni sud podsjeća da odluke koje se tiču ulaska, ostanka i protjerivanja stranaca ne uključuju utvrđivanje apelantovih građanskih prava i obveza ili utvrđivanje postojanja kaznene optužbe protiv njega u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Maaouia protiv Francuske*, aplikacija broj 39652/98, st. 36-40, EHCR 2000-X). Stoga, Ustavni sud zaključuje da su navodi iz apelacije u ovom dijelu *ratione materiae* u odnosu na članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

55. Sukladno navedenom, a imajući u vidu odredbu članka 16. stavak 4. točka 9. Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se

apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je u ovom dijelu odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

- Dopustivost u odnosu na članak II/3.(b) i f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 8. i 13. Europske konvencije

56. Apelant smatra kako mu je Presudom Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine (AP 1602/11) povrijeđeno pravo da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni, te pravo na osobni i obiteljski život, dom i prepisku.

57. Apelant smatra kako mu je Presudom Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine (AP 221/12) povrijeđeno pravo na osobni i obiteljski život, dom i prepisku, te pravo na efektivni pravni lijek.

58. Ustavni sud primjećuje kako je predmet osporavanja apelacijom Presuda Suda BiH broj S1 3 U 003948 11 U od 16. ožujka 2011. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu, a koju je apelant primio 24. ožujka 2011. godine. Apelacija je podnesena 6. travnja 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Potom, apelant osporava Presudu Suda BiH broj S1 3 U 006552 11 U od 5. rujna 2011. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Apelant je ovu presudu osporio apelacijom podnesenom 11. siječnja 2012. godine, a kako Sud BiH nije predočio dokaz kada je uručena apelantu, Ustavni sud je prihvatio kako je i ova apelacija podnesena u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, obje apelacije ispunjavaju i uvjete iz članka 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nisu očividno (*prima facie*) neutemeljene, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojega apelacija nije dopustiva.

59. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio kako predmetne apelacije u ovome dijelu ispunjavaju uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

60. Apelant pobija presude Suda BiH kojima su mu odbijene tužbe u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim mu je određena i u više navrata produljivana mjera nadzora, tvrdeći da su mu tim presudama povrijeđena prava iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije.

Pravo na slobodu i sigurnost

61. Članak II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2., što uključuje:

(d) Pravo na slobodu i sigurnost osobe.

62. Članak 5. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne smije biti lišen slobode izuzev u niže navedenim slučajevima i sukladno zakonom propisanim postupkom:

f. zakonitog hapšenja ili lišenja slobode osobe u cilju sprječavanja ilegalnog ulaska u zemlju ili osobe protiv koje je u tijeku postupak u cilju deportacije ili ekstradicije.

4. Svako kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode ima pravo uložiti žalbu sudu kako bi sud, u kratkom roku, razmotrio zakonitost lišavanja slobode i ukoliko ono nije bilo zakonito naložio oslobađanje.

63. Apelant smatra kako mu je odlukama o određivanju, produljenju i izuzetnom produljenju nadzora povrijeđeno pravo na slobodu i osobnu sigurnost jer je ovu mjeru određivalo i

produljivalo Ministarstvo sigurnosti, koje ne predstavlja "sud" u smislu članka 5. stavak 3. Europske konvencije, a na temelju odlučene činjenice - informacije OSA-e kako on predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost BiH, glede koje pobijane oduke ne sadrže niti jedno obrazloženje, mada se protiv njega ne vodi ni prekršajni ni kazneni postupak, odnosno kaznena istraga, te najzad kako samo kazneni postupak pruža dovoljno garancija za preispitivanje odluke o hapšenju i lišavanju slobode. Ustavni sud zaključuje kako predmetna apelacija pokreće pitanje postojanja dozvoljene osnove za lišavanje slobode, te pitanje pokretanja postupka u kojemu će biti suštinski i proceduralno preispitana zakonitost lišavanja slobode u smislu članka 5. Europske konvencije.

Članak 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije

64. Ustavni sud podsjeća kako članak 5. Europske konvencije osigurava pojedincu zaštitu od proizvoljnog miješanja države u njegovo pravo na slobodu kao fundamentalno ljudsko pravo (vidi Europski sud, *Aksoy protiv Turkey*, presuda od 18. prosinca 1996. stavak 76, Izvješća 1996-VI). Iz teksta članka 5. jasno proizlazi kako se garancije koje sadrži primjenjuju prema "svima". U članku 5. stavak 1. toč. a. do f. data je iscrpna lista dopuštenih osnova kada pojedinac može biti lišen slobode i kada će lišavanje slobode biti zakonito ako potpada pod jednu od ovih osnova (vidi Europski sud, *Saadi protiv Ujedinjenog Kraljevstva [GC]*, broj 13229/03, stavak 43, ECHR 2008).

65. Jedan od izuzetaka sadržanih u članku 5. stavak 1. točka f. dopušta državi kontrolirati slobodu stranaca u imigracijskom kontekstu. Navedena odredba ne zahtijeva da se pritvor smatra nužnim, primjerice kako bi se spriječilo da osoba počinu kazneno djelo ili pobjegne. U tome smislu, sve što se zahtijeva je da postupak protjerivanja bude u tijeku i da se ažurno vodi (vidi Europski sud, *Chahal protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 15. studenoga 1996. godine, st. 112-113). Također, lišavanje slobode mora biti zakonito. Tamo gdje se postavi pitanje "zakonitosti" pritvora, uključujući pitanje je li vođen "zakonom propisani postupak", Konvencija se u biti poziva na nacionalno pravo i utvrđuje obvezu poštivanja materijalnih i proceduralnih pravila nacionalnog prava. Međutim, poštivanje nacionalnog prava nije dovoljno: svako lišavanje slobode, pored toga, treba biti sukladno svrsi zaštite pojedinca od proizvoljnog postupanja - a pojam "proizvoljnosti" u članku 5. stavak 1. proširuje se i mimo nedostatka poštivanja nacionalnog prava, tako da lišavanje slobode može biti zakonito u smislu domaćega prava ali je i dalje proizvoljno i oprečno Konvenciji (vidi Europski sud, *Saadi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (CG), broj 13229/03, stavak 67, 29. siječanj 2008. godine).

66. U predmetu *Al Husin protiv Bosne i Hercegovine* (vidi Europski sud, aplikacija broj 3727/08, presuda od 7. veljače 2012. godine), aplikant je tvrdio kako je njegov pritvor bio proizvoljan, s obzirom da je rješenje o protjerivanju doneseno tek 1. veljače 2011. godine (više od dvije godine i tri mjeseca nakon njegovoga hapšenja). On se dalje žalio na trajanje pritvora (vidi *Al Husin*, stavak 57). Vlada je osporavala ove navode tvrdnjom kako je aplikantu mjera nadzora određena sukladno domaćem zakonu (članak 99. stavak 2. točka b) ZKBS - strancu će se odrediti stavljanje pod nadzor ako postoje osnovi sumnje: da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH), te da se trajanje njegovog pritvora ne može smatrati predužim jer je bilo u njegovom interesu da se svi njegovi zahtjevi razmotre detaljno (zahtjev za azil, odobrenje privremenog boravka i dr.), kao i da je razdoblje na koje se žali obuhvaćeno mjerom Europskog suda prema Pravilu 39. Poslovnika suda (*Al Husin*, stavak 58).

67. U ovom predmetu Europski sud je ponovio ranije zauzete stavove da članak 5. stavak 1. toč. a. do f. sadrži iscrpnu listu izuzetaka i da je samo usko tumačenje tih izuzetaka kompatibilno s ciljevima članka 5; prema tome, pritvor samo na temelju sigurnosnih razloga nije dozvoljen (*A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (GC), broj 3455/05, 19. veljače 2009. godine, stavak 171), te je pritvor u smislu citirane odredbe opravdan samo u svrhu i za vrijeme trajanja postupka protjerivanja (*Al Husin*, stavak 62). Prema navedenome, zaključeno je kako razdoblje aplikantovoga pritvora od 6. listopada 2008. godine (*kada je donijeto prvo rješenje o stavljanju pod nadzor u smislu članka 99. stavak 2. točka b) ZKBS - iz sigurnosnih razloga*) do 31. siječnja 2011. godine do kada je iz istog razloga apelantu produljivan nadzor, nije bio opravdan u smislu članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije. Potom, ukazano je i kako su u vrijeme aplikantovog hapšenja domaće vlasti imale mogućnost donijeti rješenje o protjerivanju prema članku 88. stavak 1. točka h) ZKBS (*Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH ako nazočnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH*), ali kako Vlada nije ponudila niti jedno obrazloženje zašto to nije učinjeno (*Al Husin*, stavak 64). Najzad, ukazano je kako je rješenje o protjerivanju aplikanta donijeto 1. veljače 2011. godine, da su vlasti prizive protiv tog rješenja rješavale u roku od mjesec dana, pa je zaključeno da razdoblje od donošenja ovog rješenja pa do danas, za koje vrijeme je aplikant također bio pritvoren, nije pretjerano dug, kao i da se razdoblje od 15. ožujka 2011. godine mora posmatrati zasebno jer aplikant nije bio protjeran s obzirom da je sukladno Pravilu 39. Poslovnika Suda bila izdata privremena mjera, koju su države članice, sukladno članku 34. Europske konvencije obvezne poštivati (*Al Husin*, stavak 67). Na temelju navedenoga, Europski sud je zaključio kako je od 1. veljače 2011. godine postupak protjerivanja bio u tijeku, kako je vođen strogo sukladno domaćem zakonu, a pošto nema naznaka da su vlasti djelovale s lošom namjerom, da je aplikant bio pritvoren u neodgovarajućim uvjetima, ili da je njegovo pritvaranje bilo proizvoljno iz bilo kojeg drugog razloga, ne postoji kršenje članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije (*Al Husin*, stavak 69). Identično stajalište je ponovljeno i u predmetu *Al Hamdani protiv Bosne i Hercegovine* (vidi Europski sud, aplikacija broj 31098/10, presuda od 7. veljače 2012. godine).

68. Rukovodeći se praksom Europskog suda u predmetima *Al Husin* i *Al Hamdani*, Ustavni sud će ispitati apelantove navode kojima osporava zakonitost određivanja i produljenja mjere nadzora na temelju koje je lišen slobode i smješten u Imigracijski centar.

69. U konkretnom slučaju apelantu je u više navrata određen i produljen nadzor u Imigracijskom centru. Nadležni organi su određivanje i produljivanje ove mjere temeljili na članku 99. stavak 1. točka a) ZKBS - a) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja; te stavku 2. točka b) istog članka - da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.

70. Naime, apelantu je Rješenjem Službe za poslove sa strancima broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine otkazano pravo na privremeni boravak, te mu je izrečena mjera protjerivanja i mjera zabrane ulaska u BiH i boravka na njezinome teritoriju na razdoblje od pet godina, računajući od momenta napuštanja BiH, zbog toga što je utvrđeno kako apelantova nazočnost u BiH predstavlja prijetnju javnome poretku ili sigurnosti BiH. Na temelju ovoga rješenja, a sukladno

članku 99. stavak 1. točka a) ZKBS, apelantu je istoga dana određena i mjera nadzora u Imigracijskom centru, a u svrhu osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju. Najzad, na temelju zaključka od 2. lipnja 2010. godine o dozvoli izvršenja rješenja o otkazu prava na privremeni boravak apelant je i protjeran iz BiH. Dakle, apelantu je u konkretnom slučaju mjera nadzora određena ne samo zato što je predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost, već i u svrhu osiguranja izvršenja izrečene mjere protjerivanja. U tome smislu apelantova situacija se u svjetlu članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije razlikuje od situacije u predmetima *Al Husin* i *Al Hamdani* koji su u Imigracijski centar smješteni samo na temelju činjenice da su bili prijetnja po nacionalnu sigurnost a da nije postojala i odluka kojom bi se inicirao postupak njihove deportacije. S tim u svezi, Ustavni sud primjećuje kako je u apelantovom slučaju, kako proizlazi iz obrazloženja pobijanih odluka, rješenje o uskraćivanju prava na privremeni boravak i izrečenoj mjeri protjerivanja, i po ocijeni nadležnih organa i Suda BiH, predstavljalo naredbu o protjerivanju, za razliku od situacije u predmetu npr. *Al Husin* (vidi stavak 63), gdje je Europski sud izričito ukazao: *Mada je točno da je aplikantu bio ostavljen rok za dobrovoljni odlazak 2007. godine u kontekstu postupka za azil i dozvole boravka, Sud se slaže sa nalazom domaćih vlasti da to nije predstavljalo naredbu o protjerivanju (vidjeti na primjer odluku Suda BiH od 17. prosinca 2010. godine navedenu u točki 30. gore)*. U navedenoj odluci Suda BiH na koju ukazuje Europski sud konstatirano je, pored ostalog, da odluka kojom je određen rok za dobrovoljno napuštanje BiH ne predstavlja odluku o protjerivanju, odnosno da se takva odluka donosi u posebnom postupku kada protekne rok za dobrovoljno napuštanje. S obzirom da je u konkretnom slučaju mjera nadzora izrečena (i) radi osiguranja izvršenja već izrečene mjere protjerivanja, Ustavni sud zaključuje kako je u apelantovom slučaju lišavanje slobode i smještaj u Imigracijski centar poduzeto u svrhu deportacije, a što i jeste zahtjev iz članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije.

71. Potom, prema stajalištu Europskog suda, svako lišavanje slobode u smislu članka 5. stavak 1. točka f. bit će opravdano samo onoliko dugo dok je u tijeku postupak deportacije. Ako se pak postupak deportacije ne vodi s potrebnom marljivošću, lišavanje slobode više neće biti dozvoljeno u smislu navedene odredbe. (Vidi Europski sud, *Quinn protiv Francuske*, presuda od 22. ožujka 1995. godine, Serija A, br. 311, p. 19, stavak 48; *Kolompar protiv Belgije*, presuda od 24. rujna 1992. godine, Serija A, br. 235-C, p. 55, stavak 36.)

72. U konkretnom slučaju, mjera stavljanja pod nadzor je određena 5. listopada 2010. godine i trajala je do 2. lipnja 2011. godine kada je apelant deportiran iz BiH, odnosno ukupno je trajala sedam mjeseci i 27 dana. U navedenome razdoblju konačno je odlučeno da se odbije apelantov zahtjev za privremeni boravak, te su poduzimane mjere i radnje u svrhu apelantovog povratka u zemlju podrijetla, odnosno Egipat. Iz obrazloženja pobijanih rješenja se ne može zaključiti kako su javne vlasti zanemarile obvezu da postupak deportacije vode marljivo, odnosno da ispoštuju zakonom propisanu proceduru glede uvjeta koji moraju biti ispoštovani kako bi jedna osoba bila deportirana iz BiH. U svezi s tim, Ustavni sud primjećuje kako je odluka kojom je uskraćen privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja postala konačna 20. studenoga 2010. godine, te kako je Služba za poslove sa strancima, s ciljem da se apelant što kraće zadržava u Imigracijskom centru kao i s ciljem da ga se konačno udalji iz BiH, već 26. studenoga 2010. godine otpočela proceduru stvaranja formalnih uvjeta za apelantovu deportaciju, kontaktirajući Veleposlanstvo Egipta, NBC Interpol Sarajevo i Interpol Kairo. Pri tome, primjetno je kako je trajanju ovog

postupka doprinijelo u najvećem dijelu Veleposlanstvo Egipta svojim sporim reakcijama s obzirom da su nadležna tijela BiH za svaki uloženi zahtjev morala naknadno prosljeđivati i urgencije kako bi uložnim zahtjevima bilo udovoljeno. Potom, postupak apelantovog protjerivanja je vođen strogo sukladno zakonu, mjera nadzora u Imigracijskom centru, kao specijaliziranoj ustanovi za smještaj stranaca, je produljivana na način i u postupku propisanim zakonom, te preispitivana pred Sudom BiH. Odluke o određivanju odnosno produljenju nadzora donošene su u zakonom propisanim rokovima, uz poštivanje obveze da se radi o postupku koji je žuran. Također, u odlukama nije izostala i ocjena o opravdanosti trajanja ove mjere, a u smislu mjera i radnji koje su nadležni organi poduzimali radi izvršenja mjere protjerivanja, odnosno je li postupak vođen s potrebnom marljivošću.

73. Najzad, iako niti u jednoj fazi postupka pred nadležnim organima i sudom Informacija OSA-e, prema kojoj je apelant predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost a što je bila osnova da mu bude uskraćena dozvola privremenog boravka i izrečena mjera protjerivanja, nije prezentirana apelantu, iz svega podastrtog Ustavnom sudu proizlazi da je ona bila dostupna Službi za poslove sa strancima, Ministarstvu sigurnosti, te posebice Sudu BiH, čiji suci, prema članku 5. Zakona o zaštiti tajnih podataka, imaju pristup informacijama svih stupnjeva tajnosti. S tim u svezi, Ustavni sud primjećuje kako je Sud BiH, preispitujući zakonitost pobijanih rješenja o određivanju i produljenju mjere nadzora zaključio, a na temelju uvida u dio spisa koji je nosio oznaku tajnosti (Informacija OSA) da postoje razlozi koji ukazuju kako apelant predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost, te da mu je izrečena mjera protjerivanja. Ustavni sud smatra da opisana procedura osigurava dovoljno garancija protiv arbitrarnog postupanja, te da su postojali *prima facie* osnovi za vjerovanje kako u slučaju ako apelant, kojemu je oduzeto pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja iz BiH, ne bude spriječen u slobodnom i neograničenom kretanju, može biti dovedena u pitanje nacionalna sigurnost (vidi, *mutatis mutandis*, *Chahal*, stavak 122).

74. Ustavni sud zaključuje kako u konkretnom slučaju to što su nadležni organi odredili i produljili mjeru nadzora u Imigracijskom centru kao ustanovi za prihvati i smještaj stranaca, na način i u postupku propisanim zakonom, te u svrhu postupka deportacije, nije predstavljalo lišavanje slobode kojim se krši članak 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije.

Članak 5. stavak 4. Europske konvencije

75. Ustavni sud podsjeća da članak 5. stavak 4. daje ovlasti osobi lišenoj slobode da pokrene postupak u kojem će biti ispitani proceduralni i materijalni uvjeti koji su suštinski za "zakonitost" njegovoga lišavanja slobode. Pri tome, preispitivanje mora biti dovoljno široko u odnosu na uvjete koji su suštinski za "zakonitost" lišavanja slobode u smislu članka 5. stavak 1. (vidi Europski sud, *E. protiv Norveške*, presuda od 29. kolovoza 1990. godine, stavak 50, Serija A br. 181). Također, sud koji provodi preispitivanje ne smije imati samo savjetodavnu ulogu, već mora imati nadležnost "odlučiti" o "zakonitosti" lišavanja slobode i naložiti puštanje na slobodu, ako je lišavanje slobode nezakonito (vidi Europski sud, *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stavak 200, *Weeks protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. ožujka 1987. godine, stavak 61, Serija A, br. 114, naprijed citirani *Chahal*, stavak 130).

76. Dalje, prema stajalištu Europskog suda, zahtjev za proceduralnom pravičnošću u smislu članka 5. stavak 4. ne znači kako je uvijek nužno da postupak bude proveden s istim garancijama kao što to zahtijeva članak 6. Europske konvencije, ali on mora imati sudbeni karakter i osigurati garancije koje su odgovarajuće za vrstu lišavanja slobode koja je predmetom preispitivanja (vidi Europski sud, *Winterwerp protiv Nizozemske*,

presuda od 29. listopada 1979. godine, stavak 57. Serija A br. 33; *Bouamar protiv Belgije*, presuda od 29. veljače 1988. godine st. 57. i 60; *Wloch protiv Poljske*, aplikacija broj 27785/95, stavak 125, ECHR 2000-XI; *Reinprecht protiv Austrije* aplikacija broj 67175/01, stavak 31, ECHR 2005). S obzirom na navedeno, postupak mora biti adversarni i uvijek mora osigurati "jednakost oružja" između stranaka (vidi naprijed citiranu, *Reinprecht, stavak 31*). Nacionalno zakonodavstvo može ovaj zahtjev zadovoljiti na različite načine, ali druga strana mora biti svjesna opservacija koje su uložene i mora imati stvarnu mogućnost komentirati ih (vidi Europski sud, *mutatis mutandis*, *Brandstetter protiv Austrije*, presuda od 28. kolovoza 1991, Serija A, br. 211, st. 27. i 67).

77. Zahtjevi glede adversarnog postupka proističu iz garancija ustanovljenih člankom 6. stavak 1. Europske konvencije. Međutim, prema stajalištu Europskog suda, čak i u predmetima u kojima se odlučuje o kazenoj optužbi u smislu članka 6. stavak 1. ograničenja garancija koje pruža adversarni postupak neće nužno značiti i povredu prava na pravično suđenje, a kada su takva ograničenja ustanovljena u svjetlu kompenziranja opravdanog javnog interesa (nacionalna sigurnost, potreba za čuvanjem tajnih policijskih metoda istrage, zaštita fundamentalnih prava drugih osoba), odnosno da ponekad javni interes može nalagati uskraćivanje pojedinih dokaza obrani. Međutim, suđenje neće biti pravično ukoliko bilo koja poteškoća prouzročena okrivljenom ograničenjem njegovih prava nije na odgovarajući način uravnotežena procedurama koje provode sudbeni organi (vidi Europski sud, *Doorson protiv Nizozemske*, presuda od 26. ožujka 1996. godine, stavak 70, Izvješća 1996-II; *Van Mechelen i drugi protiv Nizozemske*, presuda od 23. travnja 1997. godine, stavak 58, Izvješća 1997-III, *Jasper protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], aplikacija broj 27052/95, st. 51-53, ECHR 2000-II; *S.N. protiv Švedske*, aplikacija broj 34209/96, stavak 47, ECHR 2002-V; *Botmeh i Alami protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 15187/03, presuda od 7. lipnja 2007. godine, stavak 37).

78. Dakle, dok pravo na pravičan kazneni postupak po članku 6. Europske konvencije obuhvaća i pravo uvida u sve materijalne dokaze koje ima optužba, kako u korist tako i protiv aplikanta, Europski sud je smatrao da ponekad može biti nužno obrani uskratiti određene dokaze temeljem javnoga interesa.

79. U predmetu *Jasper* (vidi, naprijed citiran, st. 51-53), Sud je smatrao da je ograničenje prava na obranu bilo dovoljno izbalansirano kada je dokaze koji su bili relevantni za određena pitanja na suđenju, ali koje optužba nije namjeravala izvesti, sudac razmotrio *ex parte* i odlučio da ih ne treba dati na uvid zato što je javni interes da ti dokazi ostanu tajni pretežno nad koristima koje bi obrana njihovim dobijanjem imala. Odlučivši da nije bilo kršenja članka 6. Europske konvencije, Sud je smatrao značajnim da je sudac u postupku, koji je u potpunosti znao o čemu se radi, proveo test izbalansiranosti i poduzeo korake kako bi se osiguralo da obrana bude informirana, da podnese zapažanja i sudjeluje u procesu odlučivanja, koliko je to moguće, bez otkrivanja materijala koji je optužba željela zadržati tajnim (ibid., st. 55-56).

80. Unatoč tome, u predmetu *Edwardsu i Lewisu protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 39647/98 i 40461/98, st. 46-48, ECHR 2004-X, Sud je zaključio da *ex parte* postupak pred sućem u postupku nije bio dovoljan da osigura pravično suđenje kada se tajni materijal odnosio ili se mogao odnositi na činjenično pitanje koje je činilo dio predmeta optužbe o kojemu je morao odlučiti sudac a ne protora i koje je moglo biti od odlučujuće važnosti na ishod aplikantovoga suđenja.

81. U predmetu *Lucà protiv Italije* (broj 33354/96, stavak 40, ECHR 2001-II) Sud je zaključio kako nije nužno, oprečno članku 6. stavak 1. Europske konvencije, da se optužba na

sudnju poziva na izjave koje su date tijekom istražne faze, osobito da svjedok odbije ponovno dati izjavu javno iz straha za svoju sigurnost, ako je optuženi imao odgovarajuću mogućnost te izjave osporiti, bilo kada su date ili u kasnijoj fazi. Sud je, međutim, naglasio da, ako se optužba temelji isključivo ili u odlučujućoj mjeri na izjavi koju je dala osoba koju optuženi nije imao mogućnost ispitati osobno ili uz pomoć branitelja, bilo tijekom istrage ili na sudu, pravo na obranu bi bilo ograničeno u mjeri koja je inkompatibilna garancijama propisanim u članku 6. Europske konvencije.

82. U predmetu *Doorson* (vidi naprijed citiran, st. 68-76) Sud je zaključio kako nije bilo kršenja članka 6. Europske konvencije kada je identitet određenih svjedoka bio sakriven od optuženog zbog toga što su se svjedoci bojali osvete. Činjenica da je branitelj, u izočnosti optuženoga, bio u mogućnosti ispitati anonimne svjedoke u prizivnoj fazi i dovesti u sumnju njihovu pouzdanost, te da je Apelacioni sud u svojoj presudi naveo kako je izjave anonimnih svjedoka cijenio s oprezom, bilo je dovoljno da se uravnoteži nepovoljnost koja je obrani bila prouzročena. Sud je naglasio kako kaznena osuda ne smije biti utemeljena isključivo ili u odlučujućoj mjeri na izjavama anonimnih svjedoka (vidi i *Van Mechelen*, gore citiran, stavak 55). U svakom slučaju, Sud je naglasio kako je njegova uloga utvrditi je li postupak u cijelosti, uključujući i način na koji su uzeti dokazi, bio pravičan (*Doorson*, gore citiran, stavak 67).

83. U predmetu *Chahal* Europski sud je ispitivao aplikantove navode da mu je bila uskraćena mogućnost da o zakonitosti njegovoga pritvora odluči nacionalni sud u smislu članka 5. stavak 4. Europske konvencije. Aplikant je isticao kako je oslanjanje na razloge nacionalne sigurnosti kao opravdanje za njegovo lišavanje slobode do deportacije spriječilo domaće sudove da ocijene je li njegovo lišavanje slobode bilo zakonito i svrsishodno. U ovome slučaju aplikantu je pritvor u svrhu deportacije određen odmah nakon što je ministar unutarnjih poslova odlučio da treba biti deportiran pošto je njegova trajna nazočnost u Ujedinjenom Kraljevstvu bila oprečna javnome interesu zbog nacionalne sigurnosti i drugih razloga političke naravi, tj. međunarodne borbe protiv terorizma. Državni tajnik se protivio njegovoj molbi za jamstvo i *habeas corpus* također iz razloga nacionalne sigurnosti. Europski sud je prihvatio (vidi *Chahal*, st. 130-131) kako korištenje povjerljivih materijala može biti neizbježno kada je u pitanju nacionalna sigurnost, ali je smatrao kako ovo ne znači da izvršne vlasti mogu biti oslobođene od efektivne kontrole domaćih sudova kad god oni odluče tvrditi da su uključena pitanja nacionalne sigurnosti i terorizma. *Sud je utvrdio povredu članka 5. stavak 4. u svjetlu činjenice da Viši sud, koji je odlučivao o habeas corpus, nije imao pristup kompletnom materijalu na kojem je Državni tajnik zasnovao svoju odluku. Mada su postojale garancije u vidu Savjetodavnog panela, kojim je predsjedavao sudac prizivnog suda, koji je imao potpuni uvid u dokaze koji su se ticali nacionalne sigurnosti, Sud je zaključio da se ovaj panel ne može smatrati "sudom" u smislu članka 5. stavak 4. zato što apelant nije imao pravo na pravno zastupanje pred njim, zato što je dobio samo u glavnim crtama slučaj koji se ticao nacionalne sigurnosti protiv njega, te najzad zato što ovaj panel nije imao ovlaštenje odlučivati i njegov savjet Tajniku za unutrašnje poslove nije bio obvezujući i nije bio objelodanjen.* Europski sud je ukazao (vidi *Chahal*, st. 133. i 144) na podneske trećih strana (Amnesty International, Liberty, the AIRE Centre, the Joint Council for the Welfare of Immigrants) u svezi s postupkom koji se primjenjuje u predmetima deportacije iz razloga nacionalne sigurnosti u Kanadi, gdje sudac održava *in camera* pretres svih dokaza, o kojima se osoba koja treba biti deportirana obavještava izvješćem u kojemu je sumiran, koliko god je to moguće, predmet protiv njega i koji ima pravo na zastupanje i na predlaganje dokaza. Povjerljivost tajnog

materijala osigurava se time što se, u slučaju ispitivanja ovakvih dokaza, zahtijeva izočnost osobe koja treba biti deportirana i njezinoga predstavnika. Međutim, u ovakvim okolnostima, njihovo mjesto zauzima savjetnik koji je prošao sigurnosne provjere, koji je instruiran od suda, a koji unakrsno ispituje svjedoke i općenito asistira sudu u ispitivanju utemeljenosti državnog slučaja. Rezime dokaza dobijenih u ovom postupku, s nužnim izbacivanjima, dostavlja se osobi koja treba biti deportirana. Sud je prokomentirao da: *pridaje značaj činjenici da je, kao što su interveniti istakli u svezi sa članom 13, ... u Kanadi razvijen mnogo efikasniji sustav sudbene kontrole ove vrste slučajeva. Ovaj primjer ilustruje da postoje tehnike koje mogu biti iskorištene kako bi se zadovoljili legitimna zabrinutost o privodi i izvorima povjerljivih informacija i pojedincu omogućile stvarne mjere proceduralne pravde.*

84. U predmetu *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* 11 aplikantata stranih državljana, odnosno osobe bez državljanstva, od kojih su neki imali odobren stalni boravak odnosno odnosno izbjeglički status, smatralo je da je njihovo lišavanje slobode bilo oprečno čl. 3, 5. stavak 1. i članku 14. Konvencije, te da nisu imali na raspolaganju odgovarajuće pravne lijekove, što je oprečno članku 5. stavak 4. i članku 13. Europske konvencije. Svih 11 osoba lišeno je slobode na temelju Zakona o antiterorizmu i sigurnosti iz 2001. godine, koji je donesen kao rezultat proglašene javne opasnosti nakon 11. rujna 2001. godine.

85. Navedenim zakonom su ustanovljene proširene ovlasti za hapšenje i pritvor stranih državljana koje su se imale primjenjivati u situaciji kada se takve osobe u datim okolnostima ne mogu deportirati ili udaljiti, pa bi zbog ove nemogućnosti njihovo pritvaranje bilo oprečno domaćem zakonu. Proširene ovlasti za hapšenje i pritvaranje mogle su se poduzeti na temelju ocjene državnog tajnika koji izdaje certifikat da osoba koja je u pitanju predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost i kako postoji sumnja da je međunarodni terorist. Protiv ovog certifikata osoba koja je u pitanju prema zakonu može izjaviti priziv Specijalnom imigracijskom prizivnom povjerenstvu (u daljnjem tekstu: SIAC). Ovo povjerenstvo je ustanovljeno kao odgovor na odluku Europskog suda u predmetu *Chahal* i tribunal je neovisnih sudaca protiv čije odluke je dozvoljen priziv Apelacionom sudu i Domu lordova u svezi s primjenom zakona. SIAC ima posebnu proceduru koja omogućuje razmatranje ne samo materijala koji su javno dostupni ("javni materijal") već i materijala koji, zbog nacionalne sigurnosti, to nisu ("tajni materijal"). Ni osoba koja je u pitanju kao ni njezin pravni zastupnik ne može vidjeti tajni materijal. Prema tome, zamjenik državnog pravobranitelja postavlja jednog ili više odvjetnika koji su prošli sigurnosne provjere i koji se nazivaju "specijalni odvjetnici", da zastupaju osobu koja je u pitanju. Državni tajnik dostavlja SIAC "otvorenu izjavu" u kojoj su sumirane činjenice u svezi s odlukom o certifikaciji i onoliko dokaza koliko smatra da može biti dostavljeno bez rizika za nacionalnu sigurnost, te "tajnu izjavu" o činjenicama. U postupku pred SIAC osobi koja je u pitanju i njezinome odvjetniku, te specijalnom odvjetniku koji joj je dodijeljen, prezentira se javni materijal kako bi mogao biti razmotren, ali se tajni materijal dostavlja samo sucima i specijalnom odvjetniku. Nakon što im je prezentiran i tajni materijal, suci i specijalni odvjetnici ne mogu kontaktirati s aplikantom ili njegovim savjetnikom, izuzev po dozvoli SIAC. Tijekom zatvorene sjednice uloga specijalnog odvjetnika je da u korist aplikanta ističe proceduralne prigovore kao što je potreba za daljnjim saznanjima o predmetu protiv njega, kao i prigovore koji se tiču suštine predmeta. SIAC donosi javnu i tajnu presudu. Specijalni odvjetnik može vidjeti obje, ali osoba koja je u pitanju i njezin odvjetnik mogu vidjeti samo javnu presudu. Također, SIAC ima ovlasti razmotriti certifikat u redovitim intervalima, može ga ukinuti ako smatra da je pogrešno izdat, te može odrediti

jamčevinu i puštanje iz pritvora kada je to odgovarajuće i uz ispunjenje uvjeta. Najzad, osoba koja je lišena slobode prema navedenoj zakonu može u svako doba okončati pritvor tako što će pristati dragovoljno napustiti Ujedinjeno Kraljevstvo.

86. S obzirom da su mogli postojati slučajevi kada nije moguće reći da su, bez obzira na kontinuiranu namjeru udaljavanja ili protjerivanja pritvorene osobe, poduzete "aktivnosti u cilju deportacije" u smislu značenja članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije u smislu tumačenja Europskog suda u predmetu *Chahal*, te kako se korištenjem proširenih ovlasti ne bi došlo u sukob s obvezama preuzetim navedenom odredbom, Vlada se poslužila pravom na derogiranje članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije, koja mogućnost je ustanovljena člankom 15. Europske konvencije, i o tome obavijestila glavnoga tajnika Vijeća Europe.

87. Europski sud je, razmatrajući navode svih 11 aplikanata u odnosu na povredu prava garantiranih člankom 5. stavak 4. Europske konvencije, a koji su se ticali pravičnosti postupka pred SIAC, istaknuo kako, iako su suci u SIAC mogli razmotriti i "javni" i "tajni" materijal, nijedan od aplikanata ni njihovih pravnih zastupnika nije mogao vidjeti tajni materijal. Umjesto toga, tajni materijal je bio dostavljen jednom ili više specijalnih odvjetnika koje je postavio zamjenik državnog pravobranitelja (Solicitor General)¹ da nastupaju u ime svakoga od aplikanata. Tijekom zatvorene sjednice pred SIAC, specijalni odvjetnici su mogli iznositi opažanja u ime aplikanata, kako glede proceduralnih pitanja kao što je potreba za većim otkrivanjem dokaza, tako i u odnosu na suštinu predmeta. Međutim, od trenutka kad je specijalni odvjetnik prvi put imao uvid u tajni materijal, njemu više nije bilo dopušteno imati bilo kakav kontakt s aplikantom i njegovim zastupnikom, osim uz dopuštenje SIAC (vidi naprijed citiranu *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stavak 215). Dalje, ukazano je da je, nasuprot neprijepornom javnom interesu da je postojala žurna potreba za zaštitom stanovništva u Ujedinjenom Kraljevstvu od terorističkih napada, stajalo pravo aplikanata iz članka 5 stavak 4. Europske konvencije. Iako je zaključeno kako, uz izuzetak drugog i četvrtog aplikanta (*s obzirom da su dobrovoljno napustili Ujedinjeno Kraljevstvo, Europski sud zaključio da se samo u odnosu na njih dvojicu može smatrati da je pritvor određen u svrhu deportacije u smislu članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije*), pritvor aplikanata nije potpadao pod bilo koju kategoriju navedenu u točkama a. do f. stavak 1. članka 5, Europski sud je zauzeo stajalište da je sudbena praksa u svezi sa sudbenom kontrolom pritvora relevantna, zato što je u svakom predmetu koji je u pitanju i utemeljenost sumnje protiv pritvorene osobe kao *sine qua non* (*A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stavak 217). Potom, Europski sud je istaknuo da:

1. Na temelju navedenog, bilo je ključno otkrivanje što je moguće više informacija o optužbama i dokazima protiv svakog od aplikanata bez kompromitovanja nacionalne sigurnosti ili sigurnosti drugih. Kada otkrivanje informacija nije u potpunosti moguće, član 5 stav 4 zahtijeva da se teškoće koje su time proprouzročene izbalansiraju, tako da svaki aplikant još ima mogućnost učinkovito osporiti optužbe protiv njega.

2. Sud smatra da je SIAC, koji je u potpunosti bio neovisan sud (vidi stav 91. gore) i koji je mogao ispitati sve relevantne dokaze, i tajne i javne, bio u najboljoj poziciji da osigura da se ništa od materijala nepotrebno ne uskrati pritvorenicima. U svezi s tim, specijalni odvjetnik je mogao pružiti značajnu, dodatnu zaštitu putem ispitivanja svjedoka države o potrebi za tajnošću, te kroz zahtijevanje od suda da se daju dodatni podaci u svezi sa predmetom. Na temelju materijala koji ima, Sud nema osnova da

zaključiti da je u pitanju bila pretjerana i neopravdana tajnovitost u svezi sa bilo kojom od optužbi aplikanata ili da ne postoje opravdani razlozi za uskraćivanje podataka u svakom predmetu.

3. Sud dalje smatra da je specijalni odvjetnik mogao imati značajnu ulogu u uspostavljanju ravnoteže zbog uskraćivanja davanja svih podataka i uskraćivanja punog, javnog i kontradiktornog suđenja i to putem ispitivanja dokaza i iznošenja argumenata u ime pritvorenika tijekom zatvorenih suđenja. Međutim, specijalni odvjetnik nije mogao obavljati svoju funkciju na bilo kakav koristan način osim ako pritvorenik nije imao dovoljno informacija o optužbama protiv njega, na temelju kojih je mogao dati učinkovite upute specijalnom odvjetniku. Dok se o ovome mora odlučiti u svakom konkretnom predmetu, Sud općenito primjećuje da se, kada su dokazi u velikoj mjeri dostavljeni i kada je javni materijal bio odlučujući za odlučivanje, ne može reći da je aplikantu bila uskraćena mogućnost da učinkovito ospori opravdanost uvjerenja i sumnje Državnog tajnika o njemu. U drugim predmetima, čak i kada su svi temeljni dokazi ostali tajni, ako su tvrdnje koje su sadržane u javnom materijalu bile dovoljno određene, aplikantu je trebalo biti moguće da svom zastupniku i specijalnom odvjetniku da informacije kojim bi te dokaze pobili, ako su takve informacije postojale, bez upoznavanja sa detaljima ili izvorima dokaza koji su činili osnov optužbi. Primjer bi bile optužbe protiv nekoliko aplikanata da su bili u terorističkom kampu za obuku na označenim lokacijama i u navedenom razdoblju; zbog precizne prirode ove optužbe, aplikanti su mogli specijalnom odvjetniku dati oslobađajuće dokaze, npr. alibi ili alternativno objašnjenje za njihovo nazočnost tamo, što bi bilo dovoljno da odvjetniku omogući da učinkovito ospori takvu optužbu. Ako se, međutim, javni materijal sastojao samo od općih tvrdnji, a odluka SIAC-a o potvrđivanju certifikacije i produljenju pritvora se isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljila na tajnom materijalu, onda ne bi bili zadovoljeni proceduralni zahtjevi članka 5. stav 4.

4. Stoga, Sud mora ocijeniti postupak certifikacije u odnosu na svakog od aplikanata u svjetlu navedenih kriterija.

5. Sud zapaža da javni materijal protiv šestog, sedmog, osmog, devetog i jedanaestog aplikanta uključuje detaljne optužbe o, npr., kupovini određene telekomunikacijske opreme, posjedovanju određenih dokumenata povezanih sa imenovanim osumnjičenim teroristima i sastancima sa imenovanim osumnjičenim teroristima u određeno vrijeme i na određenim mjestima. Sud smatra da su ove optužbe bile dovoljno detaljne da dozvole aplikantima da ih učinkovito pobija. Stoga, Sud smatra da nema kršenja članka 5 stav 4 u odnosu na šestog, sedmog, osmog, devetog i jedanaestog aplikanta.

6. Glavne optužbe protiv prvog i desetog aplikanta ticale su se njihove upletenosti u prikupljanje sredstava za terorističke grupe povezana sa Al'Kaidom. U predmetu prvog aplikanta postojali su javni dokazi o velikim sumama novca koje su prošle kroz njegov bankovni račun, a u odnosu na desetog aplikanta postojali su javni dokazi o njegovoj upletenosti u prikupljanje novca prevarama. Međutim, u svakom od ovih predmeta dokazi koji su navodno povezivali prikupljeni novac i terorizam nisu bili dostavljeni niti jednom aplikantu. U takvim okolnostima, Sud ne smatra da su aplikanti bili u poziciji da učinkovito pobija optužbe protiv njih. Stoga, postoji kršenje članka 5 stav 4 u odnosu na prvog i desetog aplikanta.

7. Javne optužbe u odnosu na trećeg i petog aplikanta bile su opće prirode, uglavnom da su bili članovi imenovanih ekstremnih islamističkih grupa povezanih sa Al'Kaidom. SIAC je primijetio u svojim presudama kojima je odbio žalbe ovih aplikanata da su javni dokazi bili nedovoljni i da se odlučujući dokazi u najvećoj mjeri mogu naći u tajnom materijalu. Ponovno, Sud ne smatra da su ovi aplikanti bili u poziciji da učinkovito

¹ „Solicitor General“ je jedan od pravnih službenika Krune i zamjenik državnog pravobranitelja („Attorney General“)

pobija optužbe protiv njih. Stoga, postoji kršenje članka 5 stav 4 u odnosu na trećeg i petog aplikanta.

88. U konkretnom slučaju, Ustavni sud će najprije ispitati apelantove navode u dijelu koji se odnosi na tvrdnju da se u postupku propisanom ZUS-a ne može preispitivati "zakonitost" lišavanja slobode, odnosno da ovakve garancije postoje samo u postupku reguliranom kazneno-procesnim zakonom.

89. Ustavni sud primjećuje da su apelantu mjeru nadzora odredili i produljili Služba za poslove sa strancima i Ministarstvo sigurnosti, kao organi izvršne vlasti, koji u okviru obavljanja poslova povjerenih zakonom, donose upravne akte, pa tako i rješenje o određivanju odnosno produljenju mjere nadzora. Sukladno članku 4. ZKBS kontrola zakonitosti ovih akata je osigurana kroz institut tužbe u upravnom sporu koji se pokreće pred Sudom BiH. Potom, člankom 101. stavak 4. ZKBS izričito je propisano da je Sud BiH dužan ove predmete smatrati žurnim, saslušati stranca i donijeti odluku o tužbi u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe. Sukladno ZUS-a Sud BiH, po tužbi u upravnom sporu presudom odlučuje kada rješava meritum stvari. Pri tome, bilo zbog nedostatka koji se tiče činjenično utvrđenja bilo zbog propusta proceduralnog karaktera, Sud BiH može poništiti pobijani akt i predmet vratiti na ponovno odlučivanje. Međutim, ukoliko bi ponovno vođenje postupka pred nadležnim organom izazvalo za tužitelja štetu koja bi se teško mogla popraviti ili iz stanja spisa proizlazi kako je činjenično stanje očividno drugačije od onog utvrđenoga u pobijanom aktu, Sud BiH je obavezan sam utvrditi činjenično stanje i na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja riješiti upravnu stvar presudom ili rješenjem. U ovom slučaju presuda u svemu zamjenjuje pobijani upravni akt. Iz odredbi ZUS-a proizlazi kako i stranke mogu tražiti održavanje rasprave pred sudom. Dalje, u upravnom sporu stranke mogu ukazivati i na činjenice i dokaze koje su postojale ali im nisu bile poznate u vrijeme kada je vođen upravni postupak, odnosno iz opravdanih razloga ih nisu mogle iznijeti, a izuzetno mogu iznositi i potpuno nove činjenice i dokaze ukoliko one nesumnjivo ukazuju da je činjenično stanje očividno drugačije od onog utvrđenog u upravnom postupku. Također, stranka u postupku po tužbi u upravnom sporu može imati stručnu pomoć odvjetnika po vlastitom izboru. U upravnom sporu može se tražiti i naknada štete koja je stranki nanesena izvršenjem konačnog upravnog akta koji se pobija.

90. Imajući u vidu navedena načela Europskog suda, te odredbe relevantnih domaćih propisa, Ustavni sud smatra kako Sud BiH predstavlja "sud" koji (u postupku upravnog spora) može preispitati proceduralne i materijalne uvjete koji su suštinski za "zakonitost" lišavanja slobode kao rezultat mjere nadzora, te da ima nadležnost "odlučiti" o "zakonitosti" lišavanja slobode u ovom kontekstu, kao i da naloži puštanje na slobodu, ako je lišavanje slobode nezakonito ili da umjesto mjere nadzora odredi blažu mjeru (vidi, naprijed navedenu, *Al Hamdani protiv Bosne i Hercegovine*, stavak 26. - presuda Suda BiH od 5. travnja 2011. godine - *naloženo aplikantovo puštanje iz Imigracijskog centra jer jer je ocijenjeno da je nezakonito iz razloga što nisu osigurani novi dokazi za aplikantovo dalje zadržavanje, te aplikantu naloženo svakodnevno javljanje nadležnom organu i neudaljavanje sa kućne adrese*). Potom, Sud BiH ima zakonsku obvezu saslušati stranca koji je u pitanju, odnosno omogućiti mu izložiti svoje navode, te predložiti dokaze na kojima ih temelji. Pri tome, niti iz jedne zakonske odredbe se ne može zaključiti kako se strancu uskraćuje mogućnost da se sam izjasni o navodima oprečne strane, odnosno organa čiji je akt predmet osporavanja u upravnom postupku. Iako je pravilo u postupku po tužbi u upravnom sporu odlučivati na temelju nejavne rasprave, od ovoga pravila se očividno odstupa kada je u pitanju odlučivanje po tužbama kojima se osporava zakonitost rješenja o određivanju ili produljenju mjere nadzora, s obzirom na zakonsku obvezu

Suda BiH da stranca mora saslušati. Osim toga, ni u ovim postupcima nije isključena opća odredba iz ZUS-a kako može biti održana rasprava bilo u situaciji kada to ocijeni sud bilo kada to zahtijeva stranka u postupku. Sve navedeno daje osnova za zaključak da su u ovom postupku zastupljeni elementi adversarnosti.

91. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra kako u okolnostima konkretnog slučaja ni u dokumentima koji su mu podastri, kao ni u apelantovim navodima, nema ništa što bi ukazivalo na sumnju da u odnosu na apelanta nisu poštovane navedene procedure i garancije, pa zaključuje da su apelantovi navodi u dijelu u kojem tvrdi da se u postupku propisanim ZUS-om ne može preispitivati zakonitost mjere stavljanja pod nadzor u Imigracijski centar neutemeljeni.

92. Potom, apelant tvrdi kako su se sve odluke o određivanju i produljenju mjere nadzora temeljile na samo jednoj odlučnoj činjenici - Informaciji OSA-e da on predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost BiH, ali da izuzev pukog pozivanja na ovu činjenicu u obrazloženjima pobijanih odluka nema ništa što bi upućivalo na zaključak zbog čega on predstavlja takvu prijetnju.

93. Ustavni sud primjećuje da, sukladno članku 7. ZKBS, sigurnosne provjere za strance vrši OSA, na način i u postupku koji se bliže uređuje posebnim pravilnikom koji donosi ravnatelj OSA-e. OSA je uspostavljena Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i odgovorna je za prikupljanje, analiziranje, obradu i distribuciju obavještajnih podataka s ciljem zaštite sigurnosti, uključujući suverenitet, teritorijalni integritet i ustavni poredak Bosne i Hercegovine. Povjerene poslove obavlja sukladno odredbama Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, uključujući odredbe Europske konvencije i njezinih protokola, te međunarodnih ugovora i sporazuma koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im je pristupila. Navedenim zakonom je propisano, pored ostaloga, da se osobe koje smatraju da su im prava narušena radnjama ili propustima OSA-e mogu obratiti nadležnome sudu, odnosno da svaka osoba u svezi s radnjama agencije može izjaviti priziv glavnom ravnatelju koji se nalazi na njezinome čelu i koji je odgovaran za zakonitost i pravilnost rada agencije. Također, informacije koje OSA čuva i koje su označene kao povjerljive ili tajne mogu se otkriti samo po odobrenju glavnoga ravnatelja. U zahtjevu kojim se traži otkrivanje informacije mora se navesti tko je podnositelj zahtjeva, kao i razlog traženja informacije. Dalje, sukladno Zakonu o zaštiti tajnih podataka glavni ravnatelj OSA-e je ovlašten podatak koji agencija prikuplja ili kreira označiti stupnjem tajnosti od najnižeg do najvišeg, i to na početku aktivnosti u kojoj takav podatak nastaje. Pri tome, dužan je donijeti ocjenu o mogućoj štetnosti za sigurnost Bosne i Hercegovine, odnosno odgovarajuće institucije i organe, ako bi taj podatak bio dostupan neovlaštenoj osobi. Glavni ravnatelj OSA-e, kao ovlaštena osoba, dužan je ukinuti tajnost podatka kada se steknu zakonski uvjeti za to, o čemu donosi obrazloženu odluku u pismenoj formi. Također, ukoliko je tajnost određena zato što sadrži osobni podatak, glavni ravnatelj može odobriti ukidanje ukoliko je to, pored ostaloga, od vitalnog interesa za osobu o kojoj se radi. Ukidanje tajnosti podatka može zatražiti osoba kojoj je odbijen zahtjev za pristup takvome podatku, o čemu odlučuje ovlaštena osoba, odnosno kada je u pitanju OSA, njezin glavni ravnatelj. Najzad, Ustavni sud primjećuje da se protiv odluka glavnog ravnatelja kojima je odbijen zahtjev za skidanje tajnosti podatka, za pristup tajnom podatku, odnosno priziv zbog radnji agencije, osoba koja je u pitanju može obratiti sudu.

94. U ovoj odluci je već konstatirano, oprečno apelantovim tvrdnjama, kako je apelantu mjera nadzora određivana i produljivana po dva osnova: jer mu je izrečena mjera protjerivanja i jer je predstavljao prijetnju po nacionalnu

sigurnost. Međutim, mjera protjerivanja je izrečena jer je apelant predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost, zbog čega mu je i oduzeto pravo na privremeni boravak, pa je Informacija OSA-e i njezina procjena da je apelant prijetnja po nacionalnu sigurnost, u njegovom slučaju doista i bila odlučna činjenica. Iz svih odluka o određivanju i produljenju mjere nadzora nesumnjivo proizlazi zaključak da apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost cijenen na temelju Informacije OSA-e koja je bila uložena u dio apelantovoga spisa označen kao "povjerljivo". Potom, iz obrazloženja presuda Suda BiH proizlazi da je apelant označen kao prijetnja po nacionalnu sigurnost zbog svojih kontakata i aktivnosti s osobama koje predstavljaju prijetnju po nacionalnu sigurnost (bez bilo kakve bliže odrednice o kojim osobama, odnosno kakvim aktivnostima se radi), te zato što je za vrijeme boravka u BiH koristio više lažnih identiteta.

95. Kada se navedeno dovede u vezu s citiranim stavovima Europskog suda u svezi s garancijama koje trebaju biti osigurane u smislu članka 5. stavak 4. Europske konvencije, postavlja se pitanje je li apelant, u okolnostima konkretnog slučaja, imao mogućnost s uspjehom realizirati garancije iz citirane odredbe.

96. Ustavni sud podsjeća kako je u svojoj dosadašnjoj praksi, a u povodu isticanja istih ili sličnih navoda (*da "pobijane odluke ne nude razloge niti činjenice i dokaze koji potvrđuju da je (apelant) prijetnja po javnu sigurnost BiH; da glede odlučne činjenice da apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost pobijane odluke ne nude nikakve razloge niti obrazloženje a posebno jer je apelant postao prijetnja za nacionalnu sigurnost nakon trideset godina otkad se nalazi u BiH a na temelju izvješća Obavještajno-sigurnosne agencije; da pobijane odluke ne nude razloge niti konkretne činjenice i dokaze koji potvrđuju da je na prijetnja po nacionalnu sigurnost BiH niti mu je dozvoljeno da se neposredno suočiti sa činjenicama koje eventualno opravdavaju takvu kvalifikaciju"*) u kontekstu članka 5. stavak 4. Europske konvencije smatrao kako su "ispoštovana i nužna proceduralna prava apelanta, uključujući i *habeas corpus* postupak iz stavka 4. članka 5. Europske konvencije, jer je rješenje o stavljanju pod nadzor bilo predmet sudbenog preispitivanja" (vidi, pored ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti AP 1470/09 od 24. lipnja 2009. godine, AP 2306/09 od 17. rujna 2009. godine, AP 1499/09 od 24. lipnja 2009. godine). Ovakvom zaključku u svim slučajevima je prethodila ocjena kako se radilo o zakonitom lišavanju slobode, na način i u postupku propisanim zakonom, a u smislu članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije.

97. U ovoj odluci je već zaključeno da Sud BiH predstavlja "sud" koji može preispitati i odlučiti o zakonitosti lišavanja slobode, da pritvor može ukinuti ili ga zamijeniti blažom mjerom, te da postupak u kojemu donosi odluke o tome pruža garancije osobi koja je u pitanju da se brani, da iznosi svoje argumente, te da se izjašnjava na navode oprečne strane. Dalje, Ustavni sud primjećuje kako, sukladno članku 5. Zakona o zaštiti tajnih podataka, suci Suda BiH imaju pristup tajnim podacima svih stupnjeva tajnosti bez obzira tko se pojavljuje u ulozi ovlaštene osobe koja određuje tajnost podatka. U okolnostima konkretnog slučaja to znači da su suci u vijeću koje je odlučivalo o tužbama u upravnom sporu imale mogućnost u potpunosti se upoznati sa sadržajem Informacije OSA-e da je apelant prijetnja nacionalnoj sigurnosti, te da su ovu mogućnost i iskoristile uvidom u dio spisa označen kao "povjerljivo", na čemu su i temeljili svoj zaključak da apelant predstavlja takvu prijetnju. Utvrđivanje odlučne činjenice kako apelant predstavlja prijetnju po nacionalnu sigurnost na naprijed opisani način, apelant ne dovodi u pitanje niti jednim od navoda iz apelacije. S tim u svezi, Ustavni sud podsjeća i na stav izražen u brojnim odlukama Europskog suda i Ustavnog suda da zadaća ovih sudova nije preispitivati zaključke redovitih sudova glede činjeničnoga stanja.

Dalje, sukladno Zakonu o zaštiti tajnih podataka, suci Suda BiH imaju obvezu kao tajnu čuvati podatke sve do skidanja s njih oznake tajnosti bez obzira na to kako su do njih došli, a to važi i nakon isteka njihovoga mandata, prestanka radnoga odnosa, odnosno prestanka vršenja dužnosti ili članstva u odgovarajućem organu. U tome smislu, ni u konkretnom slučaju, Sud BiH nije apelantu mogao prezentirati spoznaje do kojih je došao na temelju ostvarenoga uvida, odnosno u tome smislu iznositi opservacije u obrazloženju presuda. Dakle, sucima Suda BiH nije uskraćena mogućnost ocjenjivanja materijala označenog kao povjerljiv i upoznavanja s njim u cjelini, međutim, oni nemaju ovlasti odlučivati treba li takav materijal zadržati oznaku tajnosti i može li u cjelini ili djelomično biti učinjen dostupnim zainteresiranoj osobi na koju se odnosi. Međutim, Sud BiH može, kao što je to učinjeno i u konkretnom slučaju presudom od 9. veljače 2011. godine, poništiti odluku o određivanju mjere nadzora i naložiti pribavljanje informacije od OSA-e o statusu koji ima osoba koja je u pitanju u trenutku odlučivanja, odnosno predstavljati li još uvijek prijetnju po nacionalnu sigurnost. U apelantovome slučaju ova informacija je pribavljena tri puta: 20. srpnja 2010. godine, 10. veljače 2011. godine i 2. ožujka 2011. godine.

98. Pitanje nacionalne sigurnosti nesumnjivo predstavlja pitanje opravdanog javnog interesa radi čijeg kompenziranja mogu biti uspostavljena i određena ograničenja glede uživanja pojedinih prava pojedinca. U tome smislu neotkrivanje sadržaja Informacije OSA-e apelantu u postupku pred nadležnim organima i sudom je služilo zaštitu javnog interesa. Pri tome, neotkrivanje sadržaja je i zakonska obveza za sve sudionike u predmetnome postupku. Međutim, ova obveza ne postoji u odnosu na OSA-u koja je kreirala i odredila stupanj tajnosti navedene informacije. Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakonom o zaštiti tajnih podataka propisan je način i postupak u kojemu osoba koja je u pitanju može tražiti otkrivanje tajnoga podatka, odnosno osporavati radnje i aktivnosti OSA-e zbog kojih smatra da su joj povrijeđena prava.

99. Iz opširno pobrojanih stavova i prakse Europskog suda u ovoj odluci, u suštini proizlazi da se u okviru ispitivanja zakonitosti lišavanja slobode u smislu članka 5. stavak 4. Europske konvencije, uz određene uvjete, moraju zadovoljiti garancije koje su ustanovljene člankom 6. Europske konvencije u kaznenome postupku. Međutim, karakter postupka određivanja i produljenja mjere nadzora u domaćem pravnom sustavu nema obilježja kaznenoga postupka, pa stoga Ustavni sud smatra kako u postupku preispitivanja zakonitosti mjere nadzora mora biti udovoljeno garancijama ustanovljenim člankom 6. Europske konvencije u odnosu na građanski postupak, odnosno kako sudionicima u postupku mora biti dana mogućnost prezentiranja svoga slučaja, iznošenja činjenica i dokaza na kojima temelje svoje zahtjeve, te mogućnost izjašnjavanja o navodima oprečne strane. U tome smislu, a kao što je već detaljno analizirano u ovoj odluci (*vidi st. 89-91. u ovoj odluci*), postupak pred nadležnim organima i Sudom BiH je po svome karakteru kontradiktoran i garantira jednakost stranaka u postupku. Potom, činjenica da je Informacija OSA-e u vođenim postupcima određena kao povjerljiva i da ju nadležni organi i Sud BiH nisu mogli apelantu otkriti iako su se mogli s njom u cjelini upoznati i je cijenti ju, pa i tražiti novu procjenu, ne može se prihvatiti kao apsolutno uskraćivanje prava apelantu da se s ovom Informacijom i upozna, te da je u vođenim postupcima s uspjehom osporava. Naime, relevantnim odredbama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakona o zaštiti tajnih podataka je propisano da zainteresiranoj osobi ovakva informacija može biti učinjena dostupnom. Međutim, u konkretnom slučaju apelant ne nudi dokaz i ne navodi kako je na bilo koji način pokušao iskoristiti mogućnosti koje nude navedeni zakoni, te tako sebi osigurati

pristup informacijama koje su označene kao povjerljive. Naime, niti je ulagao priziv glavnom ravnatelju OSA-e koja je kreirala informaciju, a za koju u apelaciji upravo tvrdi kako je "nezakonita" eventualno tvrdeći kako su mu njezinim radom povrijeđena prava, niti se obraćao zahtjevom da mu se osigura pristup navedenoj Informaciji, odnosno nije tražio skidanje oznake tajnosti. Dakle, apelantu nije bila uskraćena mogućnost iskorištavanja postojećih mehanizama iz Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakona o zaštiti tajnih podataka i eventualnog upoznavanja sa sadržajem Informacije koju bi onda, u postupku određivanja i produljenja mjere nadzora pred nadležnim upravnim organima i pred sudom, koji zadovoljava kriterije kontradiktornog postupka, mogao osporavati iznoseći argumente i dokaze u svoju korist. Pri tome, Ustavni sud primjećuje kako je apelant u tijeku cijelog postupka određivanja i produljenja mjere nadzora i pred nadležnim upravnim organima i pred sudom imao i stručnu pomoć odvjetnika.

100. Prema navedenom, Ustavni sud smatra kako ni u okolnostima konkretnog slučaja ne postoje razlozi za odstupanjem od ranije zauzetoga stava kako je udovoljeno proceduralnim garancijama u smislu članka 5. stavak 4. Europske konvencije, odnosno kako apelantu nije bila uskraćena mogućnost sudbenoga preispitivanja odluka o određivanju i produljenju mjere nadzora.

101. Ustavni sud zaključuje kako apelantu nije povrijeđeno pravo na slobodu i osobnu sigurnost iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 4. Europske konvencije.

Ostali navodi kojima se osporavaju odluke o određivanju i produljenju mjere nadzora

102. U apelacijama kojima je osporavao odluke o određivanju i produljenju mjere nadzora apelant je isticao kako su mu povrijeđena i prava iz članka II/3.(a), (b) i (f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 2, 3. i 8. Europske konvencije. S obzirom da se postupak određivanja i produljenja mjere nadzora nije ticao niti jednoga od navedenih prava a iz navoda iz apelacija se ne može zaključiti da je bilo koje od navedenih prava za vrijeme apelantovoga boravka u Imigracijskom centru dovedeno u pitanje, Ustavni sud smatra kako nema potrebe posebice ispitivati ovaj dio apelantovih navoda.

Otkazivanje prava na privremeni boravak i izricanje mjere protjerivanja

103. Apelant pobija presudu Suda BiH kojom je odbijena njegova tužba u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva sigurnosti kojim mu je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja jer smatra da su mu ovom presudom povrijeđena prava iz članka II/3.(b) i (f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3. i 8. Europske konvencije.

Pravo na osobni i obiteljski život, dom i prepisku

104. Članak II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2., što uključuje:

(f) Pravo na privatni i obiteljski život, dom i dopisivanje.

Članak 8. Europske konvencije glasi:

1. Svako ima pravo na štovanje svog privatnog i obiteljskog života, doma i prepiske.

2. Javna vlast se ne miješa u vršenje ovog prava, osim ako je takvo miješanje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mjera u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, gospodarske dobrobiti zemlje, sprječavanje nereda ili sprječavanja zločina, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i sloboda drugih.

105. Apelant je istaknuo kako bi njegovim protjerivanjem bilo povrijeđeno ne samo njegovo pravo, već i pravo na obiteljski

život njegove supruge i djece koji su državljani BiH. Najzad, apelant je posebice istaknuo kako nikad nije bio upoznat s razlozima zbog kojih predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost, a na temelju čega mu je uskraćeno pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja.

106. Ustavni sud primjećuje kako je apelant u tijeku postupka pred nadležnim organima i Sudom BiH isticao kako u BiH boravi od 1994. godine. Iz dokumenata podastrih Ustavnom sudu proizlazi kako je apelant zaključio brak s državljankom BiH 1997. godine, te kako imaju četvoro djece. Služba za poslove sa strancima je Rješenjem broj UP-1/19.4.1-07.2-2874/09 od 18. prosinca 2009. godine apelantu odobrila pravo na privremeni boravak u BiH temeljem braka s državljankom BiH za razdoblje od 11. prosinca 2009. godine do 10. prosinca 2010. godine. Rješenjem iste službe broj UP-1/19.5-07.3-69/10 od 5. listopada 2010. godine apelantu je otkazano pravo na privremeni boravak i izrečena mjera protjerivanja na pet godina zbog toga što je utvrđeno kako predstavlja prijetnju javnome poretku ili sigurnosti BiH. U svrhu izvršenja mjere protjerivanja apelantu je određena mjera nadzora u Imigracijskom centru, da bi 2. lipnja 2011. godine bio prinudno udaljen iz BiH. Iz podastrih dokumenata Ustavnom sudu proizlazi kako je apelant uspostavio odnose koji predstavljaju obiteljski život u smislu članka 8. Europske konvencije, pa da izrečena, a u vrijeme donošenja ove odluke, i izvršena mjera protjerivanja, predstavlja miješanje u apelantovo pravo na obiteljski život (vidi Europski sud, *Al-Nashif protiv Bugarske*, presuda od 20. lipnja 2000. godine, st. 112-115; *Lupsa protiv Rumunjske*, aplikacija broj 10337/04, st. 24, 26. i 27, ECHR 2006-VII; *Musa i drugi protiv Bugarske*, presuda od 11. siječnja 2007. godine, stavak 58; *Bashir i drugi protiv Bugarske*, presuda od 14. lipnja 2007. godine, stavak 37).

107. Da bi miješanje u apelantovo pravo na obiteljski život bilo sukladno članku 8. Europske konvencije, ono mora biti "sukladno zakonu", mora slijediti jedan od "legitimnih ciljeva" određenih stavkom 2. navedenoga članka i mora biti "nužno u demokratskom društvu".

108. Prema stajalištu Europskog suda, izraz "sukladno zakonu" ne zahtijeva samo da miješanje treba imati osnovu u domaćem pravu, već se tiče i kvalitete toga zakona, zahtijevajući da bude sukladno vladavini prava. Stoga, izraz "sukladno zakonu" pretpostavlja kako domaći zakon mora biti dostupan i predvidiv u smislu da je dovoljno jasan u svome značenju da pojedincu može dati dovoljno naznaka u kojim okolnostima i pod kojim uvjetima su javne vlasti ovlaštene pribjeći mjerama koje mogu uticati na prava iz Konvencije. Štaviše, zakon mora pružati stupanj pravne zaštite od arbitrnog miješanja javne vlasti. U stvarima koje se tiču fundamentalnih prava bilo bi oprečno da diskrecija dodijeljena javnim vlastima bude izvršavana u uvjetima neograničene vlasti. Stoga, zakon mora ukazivati na domašaj bilo koje diskrecijske ovlasti date nadležnome organu i na način njegovoga izvršavanja s dovoljnom jasnoćom, tako da pojedincu da adekvatnu zaštitu od arbitrnog miješanja (vidi, pored brojnih drugih, Europski sud, *Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. kolovoza 1984. godine, Serija A, br. 82, pp 31-33, st. 66-68; *C.G. i drugi protiv Bugarske*, presuda od 24. travnja 2008. godine, stavak 39).

109. Dalje, prema stajalištu Europskog suda glede mjera koje se tiču nacionalne sigurnosti, zahtjev za predvidljivošću ne može biti isti kao u mnogim drugim oblastima. Također, zahtjev za predvidljivost zakona ne ide tako daleko da državi nameće obvezu donošenja zakona u kojima će do detalja biti navedena sva ponašanja koja mogu povlačiti odluku da pojedinac bude protjeran zbog nacionalne sigurnosti. Po prirodi stvari, prijetnje nacionalnoj sigurnosti mogu varirati po karakteru i mogu biti nepredvidive i teško ih je unaprijed definirati. Međutim, čak i kada je nacionalna sigurnost u pitanju, koncept zakonitosti i

vladavine prava u demokratskom društvu zahtijeva da mjera protjerivanja, koja pogađa fundamentalna ljudska prava, bude u određenom obliku predmetom adversarnog postupka pred neovisnim organom ili sudom nadležnim da efektivno razmotri razloge za protjerivanje i ispita relevantne dokaze, a kada je potrebno s odgovarajućim proceduralnim ograničenjima glede korištenja tajnih podataka. Pojedinaac mora biti u stanju osporavati ocjenu izvršne vlasti da je u pitanju nacionalna sigurnost. Mada će ocjena izvršne vlasti šta predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti prirodno imati značajnu težinu, neovisni organ ili sud mora biti u stanju reagirati u slučajevima gdje pozivanje na ovaj koncept nema razumnu osnovu u činjenicama ili ukazuje na tumačenje "nacionalne sigurnosti" koje je nezakonito ili oprečno zdravome razumu i arbitrarno (vidi naprijed citirane, *Al-Nashif*, st. 119-124; *Lupsa*, st. 33. i 34). Činjenica je da ideju "nacionalna sigurnost" nije moguće iscrpno definirati (vidi *Esbester protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, broj 18601/91, Odluka Povjerenstva od 2. travnja 1993. godine, neobjavljena; *Hewitt i Harman protiv Ujedinjenog Kraljevstva* broj 20317/92, Odluka Povjerenstva od 1. rujna 1993. godine, neobjavljena; *Christie protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, broj 21482/93, Odluka Povjerenstva od 27. lipnja 1994. godine, DR 78-A, p. 119, at p. 134), te da ona može biti sa širokom slobodom procjene ostavljenoj izvršnoj vlasti da utvrdi šta je u interesu sigurnosti. Međutim to ne znači kako njezin opseg može biti razvučen mimo njezinoga prirodnog značenja (vidi Europski sud, *mutatis mutandis*, *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhev protiv Bugarske*, presuda od 28. lipnja 2007. godine, stavak 84).

110. Najzad, prema stajalištu Europskog suda, osoba prema kojoj se poduzimaju mjere na temelju zabrinutosti za nacionalnu sigurnost, ne smije biti lišena svih garancija protiv arbitarnosti. Mora joj se, pored ostaloga, omogućiti da mjere koje su u pitanju razmotri neovisno i nepristrano tijelo koje je nadležno ispitati sva relevantna činjenična i pravna pitanja kako bi se utvrdila zakonitost poduzetih mjera i osudila eventualna zlouporaba od javnih vlasti. Pred takvim tijelom, osoba koja je u pitanju mora uživati prednosti adversarnog postupka kako bi predstavila svoje stavove i pobijala argumente javne vlasti (vidi naprijed citiranu, *Al-Nashif*, st. 123-124).

111. U konkretnom slučaju, apelantu su uskraćivanje prava na privremeni boravak i mjera protjerivanja utemeljeni na članku 68. stavak 1. točka m) ŽKBS koji propisuje kako će strancu boravak biti otkazan ukoliko se utvrdi da predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH, te na članku 68. stavku 5. istog zakona koji regulira da, u slučaju kada je strancu boravak otkazan zbog toga što predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH može biti izrečena mjera protjerivanja. Dakle, izrečene mjere su imale osnovu u domaćem zakonu koji je objavljen u službenome glasilu čime je zadovoljen zahtjev dostupnosti. Dalje, iz obrazloženja odluka kojima je odlučivano o navedenim mjerama proizlazi kako apelantova nazočnost u zemlji prema procjeni OSA-e predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, pa bi navođenje njezinoga sadržaja bilo oprečno Zakonu o zaštiti tajnih podataka. Međutim, sucima Suda BiH nije bila uskraćena mogućnost ostvarivanja uvida u Informaciju OSA-e prema kojoj je apelant označen kao prijetnja nacionalnoj sigurnosti i upoznavanje s njenim sadržajem. U obrazloženju pobijane odluke Suda BiH nema ništa što bi upućivalo na zaključak kako je tumačenje "nacionalne sigurnosti" u apelantovome slučaju bilo nezakonito ili oprečno zdravom razumu, ili kako se radilo o arbitrarnoj procjeni. S tim u svezi, Ustavni sud primjećuje da je Informaciju sačinila OSA, koja je sukladno Zakonu o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji odgovorna za prikupljanje, analiziranje, obradu i distribuciju obavještajnih podataka s ciljem zaštite sigurnosti, uključujući suverenitet, teritorijalni integritet i

ustavni poredak Bosne i Hercegovine, te koja svoj rad obavlja sukladno odredbama Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, uključujući odredbe Europske konvencije i njezinih protokola, te međunarodne ugovore i sporazume koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im je pristupila. Potom, Informacija je sačinjena na temelju izričite ovlasti iz članka 7. ŽKBS prema kojoj je obavljanje sigurnosnih provjera za strance u nadležnosti OSA-e. Apelantu nije bila uskraćena mogućnost preispitivanja odluke o uskraćivanju prava na privremeni boravak i izrečene mjere protjerivanja kroz priziv, odnosno tužbu u upravnom sporu pred neovisnim i nepristranim tijelom, odnosno Sudom BiH, u kontradiktornom postupku u kojemu je apelant uživao sve proceduralne garancije. Činjenica da niti u jednoj fazi postupka uskraćivanja prava na privremeni boravak i izricanja mjere protjerivanja apelantu nije, makar u naznakama, podastarta suština slučaja prijetnje po nacionalnu sigurnost, temelji se na zakonskom ograničenju za sudionike u postupku da, i pored mogućnosti da cijene sadržaj Informacije OSA-e te da zahtijevaju i njezino obnavljanje, ne mogu odlučivati o skidanju tajnosti ni u dijelu ni u cjelini, odnosno ne mogu je otkriti i prezentirati u tijeku postupka, niti praviti opširne opservacije o njezinome sadržaju u obrazloženju odluke. Međutim, a kao što je već konstatirano glede osporavanih odluka o određivanju i produljenju mjere nadzora u ovoj odluci, Informacija OSA-e nije bila apsolutno nedostupna apelantu. Naime, apelant ni u ovome postupku nije koristio mehanizme ustanovljene odredbama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji i Zakona o zaštiti tajnih podataka, te tako eventualno saznao u čemu se sastoji njegov slučaj. Time je sam sebe i lišio mogućnosti da s uspjehom osporava činjenicu da je prijetnja po nacionalnu sigurnost. Naime, u postupku po tužbi u upravnom sporu (vidi st. 89-91. u ovoj odluci) zainteresirana osoba može iznositi i nove činjenice ukoliko učini vjerojatnim kako mu one iz opravdanih razloga nisu bile poznate, odnosno ako je očevidno kako one ukazuju na drugačije činjenično stanje od onoga koje je utvrđeno u odlukama koje su predmetom osporavanja pred Sudom BiH. S obzirom da apelant nije koristio ove mogućnosti, a da, izuzev činjenice da mu nije otkrivena Informacija OSA-e, ne tvrdi kako mu mjera protjerivanja nije izrečena sukladno zakonu propisanim uvjetima, na način i u postupku koji je također propisan zakonom, Ustavni sud zaključuje kako je u konkretnom slučaju miješanje u apelantovo pravo na obiteljski život bilo zakonito.

112. Potom, stavak 2. članka 8. Europske konvencije predviđa kako svako uplitanje javnih organa vlasti u uživanje prava na osobni i obiteljski život mora biti "nužno u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih".

113. Da bi se odredilo jesu li pobijane odluke kojima je apelantu naredeno napuštanje teritorija Bosne i Hercegovine kompatibilne s poštivanjem prava na obiteljski život, mora se razmotriti opseg veza koje pojedinac ima u državi domaćinu i u državi prijema, koja je država podrijetla. Neki od čimbenika koji se uzimaju u obzir su: duljina boravka i poznavanja jezika i kulture i jedne i druge države, postojanje obiteljskih veza i društvenoga kruga u obje zemlje, efekt na odnos s onim članovima obitelji koji ostaju, sve druge osobne okolnosti, kao što su zdravstveni ili psihološki čimbenici, koji mogu značiti kako bi deportacija imala drastičan efekt na pojedinca. Navedeni čimbenici moraju biti u ravnoteži s razlozima za deportaciju kako bi se odredilo je li miješanje u obiteljski život proporcionalno potrebi na koju se njime odgovara.

114. U konkretnom slučaju, a kao što je već i konstatirano u ovoj odluci, neprijeporno je kako je apelant u BiH boravio od 1994. godine, da je oženjen državljanom BiH (1997. godine), te

da su u bračnoj zajednici rođena i djeca. Glede drugih veza s državom BiH apelant Ustavnom sudu nije dostavio bilo kakve dokaze. Glede veza s Egiptom kao zemljom svoga podrijetla, Ustavni sud primjećuje kako apelant ne tvrdi da ne govori jezik zemlje podrijetla ili da je presjekao sve veze sa zemljom podrijetla. Dalje, apelant nije Ustavnom sudu dostavio bilo kakve dokaze o tome kako u Egiptu kao zemlji svoga podrijetla ima bilo kakvih problema s javnim vlastima. Navedeno apelant nije tvrdio ni u postupku pred upravnim organima i Sudom BiH.

115. Odgovarajući na pitanje je li predmetno miješanje proporcionalno legitimnom cilju, odnosno predstavlja li mjeru nužnu u demokratskom društvu s ciljem poštivanja vladavine prava, Ustavni sud nalazi kako je u predmetnom postupku utvrđeno da apelant predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, kako se koristio s više lažnih identiteta, te kako je ostvarivao kontakte s drugim osobama koje predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Potom, Sud BiH je u konkretnom slučaju razmotrio apelantove okolnosti u svezi s njegovim osobnim prilikama kao što je brak i obitelj, te dovodeći ih u vezu s pitanjima iz nacionalne sigurnosti utvrdio kako je mjera protjerivanja koja je izrečena apelantu proporcionalna uživanju apelantovoga prava na obiteljski život. Ustavni sud smatra kako je obrazloženje koje je dao Sud BiH glede odnosa nacionalne sigurnosti i poštivanja apelantovoga prava na obiteljski život zadovoljavajuće i kako ne ukazuje na bilo kakvu proizvoljnost. Odluke upravnih organa su bile predmetom sudbene kontrole u smislu Europske konvencije, tako da je Sud BiH u okolnostima navedenoga slučaja ispitao apelantovu opasnost po nacionalnu sigurnost, a kako je pri tome s druge strane osigurao da tajne informacije neće biti javno otkrivene. Ustavni sud smatra kako navedeno zadovoljava načelo koje je Ustavni sud izrazio u Odluci AP 1222/07, a to je da sudovi moraju pažljivo ocijeniti osnove za udaljšavanje i razmotriti može li se miješanje u pravo na osobni i obiteljski život opravdati u okolnostima predmeta. Također, Ustavni sud nalazi kako je apelantu izrečena mjera protjerivanja na razdoblje od pet godine, kao i da apelant ničim ne dokazuje kako postoji opasnost za njega i njegovu obitelj ako borave u Egiptu. Prema tome, Ustavni sud smatra kako pobijane odluke predstavljaju mjeru nužnu u demokratskom društvu s ciljem poštivanja vladavine prava, te kako postoji razuman odnos proporcionalnosti između zaštite zakonitoga cilja koji se tiče zaštite javnoga poretka i nacionalne sigurnosti BiH, s jedne strane i, s druge strane, zaštite apelantovoga prava na obiteljski život.

116. Ustavni sud zaključuje kako oduzimanjem prava na privremeni boravak i izricanjem odnosno izvršenjem mjere protjerivanja nije povrijeđeno apelantovo pravo na obiteljski život iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

Ostali navodi kojima se osporavaju odluke o otkazivanju prava na privremeni boravak i izricanje mjere protjerivanja

117. Apelant smatra kako mu je izricanjem mjere protjerivanja povrijeđeno i pravo da ne bude podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije. U prilog ovoj tvrdnji apelant je ukazao na praksu Europskog suda, kao i na dio Izvješća Amnesty International iz 2010. godine za Alžir iz kojega proizlazi kako vlasti ove države ne poštuju prava osoba osumnjičenih za terorizam na pošteno i fer suđenje, kao i da su ove osobe izložene mučenju i zlostavljanju, odnosno kako država ne poduzima ništa da bi ovakve pritužbe istražila. Također, ukazano je i na dio Izvješća Amnesty International iz 2010. godine za BiH u kojemu je konstatirano kako se u BiH krše prava osoba koje su se ovdje nastanile u tijeku ili poslije rata i koje su dobile bh. državljanstvo. U ovome dijelu je ukazano i na sedam osoba kojima je

Povjerenstvo za reviziju odluka o naturalizaciji oduzelo državljanstvo, nakon čega su smješteni i Imigracijski centar na temelju neobjašnjenog razloga nacionalne sigurnosti gdje čekaju deportaciju u zemlju podrijetla u kojoj mogu biti izloženi riziku mučenja ili smrtne kazne. Međutim, apelant ničim nije obrazložio i u svezi s tim ponudio bilo kakav dokaz na koji način se dijelovi navedenih izvješća odnose na njegovu situaciju, odnosno obrazložio i ponudio dokaze koji bi ukazali kako bi njegovim udaljšanjem iz BiH u Egipt, kao zemlju podrijetla, bile prekršene garancije iz navedenoga prava. Stoga, Ustavni sud zaključuje kako nema potrebe za posebnim razmatranjem apelantovih navoda u ovome dijelu.

118. Najzad, apelant tvrdi kako mu je bilo uskraćeno pravo na efektivni pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije zbog činjenice da mu je zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o oduzimanju prava na privremeni boravak i mjeri protjerivanja uručen 2. lipnja 2011. godine u 13:11 sati, a proveden je istoga dana u 14:20 sati zbog čega smatra kako mu je bilo uskraćeno izjavljivanje bilo kakvog pravnog lijeka.

119. U konkretnom slučaju Ustavni sud primjećuje kako zaključak o dozvoli izvršenja predstavlja procesnu odluku kojom se konstatira da je određena upravna odluka podobna za izvršenje. Zaključkom se ne odlučuje o eventualnom pravu ili obvezi osobe koja je u pitanju. Potom, apelantu nije bila uskraćena mogućnost izjaviti priziv protiv ovoga zaključka nadležnom drugostupanjskom organu. Činjenica kako je između uručivanja zaključka i apelantove deportacije protekao samo jedan sat i devet minuta je bez značaja, jer sukladno zakonu, priziv protiv zaključka ne odgađa njegovo izvršenje. Pri tome, Ustavni sud primjećuje kako je u apelantovome slučaju i Sud BiH preispitao zakonitost odluka Službe za poslove sa strancima i Ministarstva sigurnosti, odbivši apelantovu tužbu u upravnome sporu kao neutemeljenu, iako zaključak o dozvoli izvršenja ne predstavlja upravni akt kojim se odlučuje o nečijem pravu ili obvezi utemeljenoj na zakonu, odnosno upravni akt protiv kojega se može pokrenuti i voditi upravni spor. Dalje, Ustavni sud ukazuje kako apelant nije eksplicitno naveo u svezi s kojim pravima smatra da postoji kršenje prava iz članka 13. Međutim, iz apelacije se može zaključiti kako se navodi o kršenju ovoga prava dovode u vezu s pravom na obiteljski život, ali apelant nije obrazložio na koji način mu je, imajući u vidu i navedeno, uskraćeno pravo na efektivni pravni lijek u odnosu na pravo na obiteljski život, pa Ustavni sud zaključuje kako nema potrebe posebno se upuštati u razmatranje ovoga djela apelacije.

VIII. Zaključak

120. Ustavni sud zaključuje kako ne postoji povreda prava iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 1. točka f. Europske konvencije kada je apelantu mjera nadzora koja se izvršava u Imigracijskom centru, kao specijaliziranoj ustanovi za prihvata i smještaj stranaca, izrečena u svrhu osiguranja izvršenja mjere protjerivanja pod uvjetima i u postupku propisanom zakonom, kada su za sve vrijeme njezinoga trajanja javne vlasti s posebnom marljivošću poduzimale mjere i radnje u svrhu stvaranja zakonom propisanih uvjeta za izvršenje mjere protjerivanja. Također, ne postoji povreda prava iz članka 5. stavak 4. Europske konvencije kada apelantu nije bila uskraćena mogućnost da ove odluke ispita sud koji ih može i ukinuti ili zamijeniti blažom mjerom, te kada postupak u kojemu se donose takve odluke pruža garancije osobi koja je u pitanju da se brani i iznosi svoje argumente, te kada su zakonom osigurani mehanizmi koji osobi koja je u pitanju omogućuju da sazna i osporava i navode sučeljene strane koji nose oznaku tajnosti i koje u interesu nacionalne sigurnosti organi u postupku ne mogu prezentirati apelantu ali s kojim se u potpunosti mogu upoznati i na temelju vlastite procjene zasnovati svoju odluku.

121. Ustavni sud zaključuje kako ne postoji povreda prava na osobni i obiteljski život, dom i prepisku iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije kada je odluka o oduzimanju prava na privremeni boravak i izrečenoj i izvršenoj mjeri protjerivanja utemeljena na zakonom propisanim uvjetima, donijeta u postupku propisanom zakonom u kojemu je apelant uživao sve proceduralne garancije, te kada razlozi i obrazloženja iz pobijane odluke nedvosmisleno upućuju na zaključak kako je predmetno miješanje proporcionalno legitimnom cilju, odnosno kako predstavlja mjeru nužnu u demokratskom društvu s ciljem poštivanja vladavine prava.

122. Na temelju članka 16. st. 1. i 4. toč. 9, članka 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

123. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Prof. dr. **Miodrag Simović**, v. r.

ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КАЛЕСИЈА

1175

Upravni odbor JU Centra za socijalni rad Kalesija, na osnovu člana 27. i 29. Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama ("Službeni list RBiH", broj 6/92 i 13/94), člana 25. Pravila JU Centra za socijalni rad Kalesija, kao i Saglasnosti osnivača broj: 02-05-1740/12 od 05.06.2012. godine, na svojoj 28. redovnoj sjednici, donosi

ODLUKU

O IMENOVANJU DIREKTORA JAVNE USTANOVE CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KALESIJA

Član 1.

Ovom Odlukom vrši se imenovanje direktora Javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija.

Član 2.

Za direktora Javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija imenuje se Hadžić Izet, sin Sulejmana iz Seljublja, općina Kalesija, po zanimanju diplomirani socijalni radnik.

Mandat direktora Javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija traje četiri (4) godine a započinje dana 06.06.2012. godine.

Član 3.

Na osnovu ove Odluke, Upravni odbor Javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija će sklopiti poseban Ugovor kojim će se detaljnije regulisati prava i obaveze direktora Javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija.

Član 4.

Ova Odluka će se objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-05-2-229/12

05. juna/lipnja
2012. godine

Predsjednik U. O.
Hidajet Sakić, s. r.

(SI-628/12-F)

САДРЖАЈ

ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 1152 Уредба о правилима за учешће заинтересираних јавности у поступку припреме федералних правних прописа и других аката (српски језик) 1
Уредба о правилима за учешће заинтересираних јавности у поступку припреме федералних правних прописа и других аката (босански језик) 4
Уредба о правилима за судјеловање заинтересираних јавности у поступку припреме федералних правних прописа и других аката (хрватски језик) 6
1153 Уредба о измјенама и допуни Уредбе о накнадама које немају карактер плаће 8
1154 Оdlука о давању сагласности на Оdlуку Надзорног одбора ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине друштво са ограниченом одговорношћу Мостар о усвајању новог текста Статута ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине друштво са ограниченом одговорношћу Мостар (српски језик) 9
Оdlука о давању сагласности на Оdlуку Надзорног одбора ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине друштво са ограниченом одговорношћу Мостар о усвајању новог текста Статута ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине друштво са ограниченом одговорношћу Мостар (босански језик) 9

- Оdlука о давању сагласности на Оdlуку Надзорног одбора ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине друштво са ограниченом одговорношћу Мостар о усвајању новог текста Статута ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине друштво са ограниченом одговорношћу Мостар (хрватски језик) 10
1155 Оdlука о давању претходне сагласности на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора привредног друштва "Босналијек" д.д. Сарајево (српски језик) 10
Оdlука о давању претходне сагласности на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора привредног друштва "Босналијек" д.д. Сарајево (босански језик) 10
Оdlука о давању претходне сагласности на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора господарског друштва "Босналијек" д.д. Сарајево (хрватски језик) 11
1156 Оdlука о давању сагласности на приједлог Протокола о сарадњи између Владе Федерације Босне и Херцеговине и ImmoFinanzCenter-International finance Management 11
1157 Оdlука о давању сагласности на Приједлог споразума о измјенама Споразума између Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске о преносу надлежности и наставку финансирања и рада Комисије за имовинске захтјеве раселjenih osoba и избјеглица у складу са чланом XVI Анекса VII Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини 11

1158	Odluka o usvajanju Programa "Realizacije projekata održivosti povratka za 2012. godinu na prostoru Republike Srpske" iz sredstava utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta i Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica	1163	Odluka o usvajanju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (srpski jezik)	21
1159	Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije obveznica Federacije Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	11	Odluka o usvajanju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (bosanski jezik)	23
	Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije obveznica Federacije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	14	Odluka o usvajanju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenih proračunom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (hrvatski jezik)	26
	Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije obveznica Federacije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	14		
1160	Odluka o davanju prethodne saglasnosti Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za razrješene dužnosti članova Uprave JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo (srpski jezik)	15	1164 Odluka o odobravanju utroška sredstava sa pozicije-ostala domaća pozajmljivanja, Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (srpski jezik)	28
	Odluka o davanju prethodne saglasnosti Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za razrješene dužnosti članova Uprave JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo (bosanski jezik)	16	Odluka o odobravanju utroška sredstava sa pozicije - ostala domaća pozajmljivanja, Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (bosanski jezik)	29
	Odluka o davanju prethodne suglasnosti Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za razrješene dužnosti članova Uprave JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo (hrvatski jezik)	16	Odluka o odobravanju utroška sredstava sa pozicije - ostala domaća pozajmljivanja, Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (hrvatski jezik)	30
1161	Odluka o davanju prethodne saglasnosti Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za imenovanje vršioca dužnosti direktora u JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo (bosanski jezik)	17	1165 Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava iz "Tekuće rezerve Vlade Federacije" Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke (bosanski jezik)	31
	Odluka o davanju prethodne saglasnosti Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za imenovanje vršioca dužnosti direktora u JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo (bosanski jezik)	17	Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava iz "Tekuće rezerve Vlade Federacije" Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke (bosanski jezik)	31
	Odluka o davanju prethodne suglasnosti Nadzornom odboru JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo za imenovanje vršioca dužnosti direktora u JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo (hrvatski jezik)	17	Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava iz "Tekuće pričuve Vlade Federacije" Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke (hrvatski jezik)	31
1162	Odluka o usvajanju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenog Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (srpski jezik)	18	1166 Odluka o davanju prethodne saglasnosti na prijedlog za privremeno imenovanje članova Nadzornog odbora Javnog preduzeća ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo (srpski jezik)	32
	Odluka o usvajanju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenog Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (bosanski jezik)	19	Odluka o davanju prethodne saglasnosti na prijedlog za privremeno imenovanje članova Nadzornog odbora Javnog preduzeća Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo (bosanski jezik)	32
	Odluka o usvajanju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava tekućeg transfera utvrđenog Proračunom Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (hrvatski jezik)	20	Odluka o davanju prethodne suglasnosti na prijedlog za privremeno imenovanje članova Nadzornog odbora Javnog poduzeća ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo (hrvatski jezik)	32

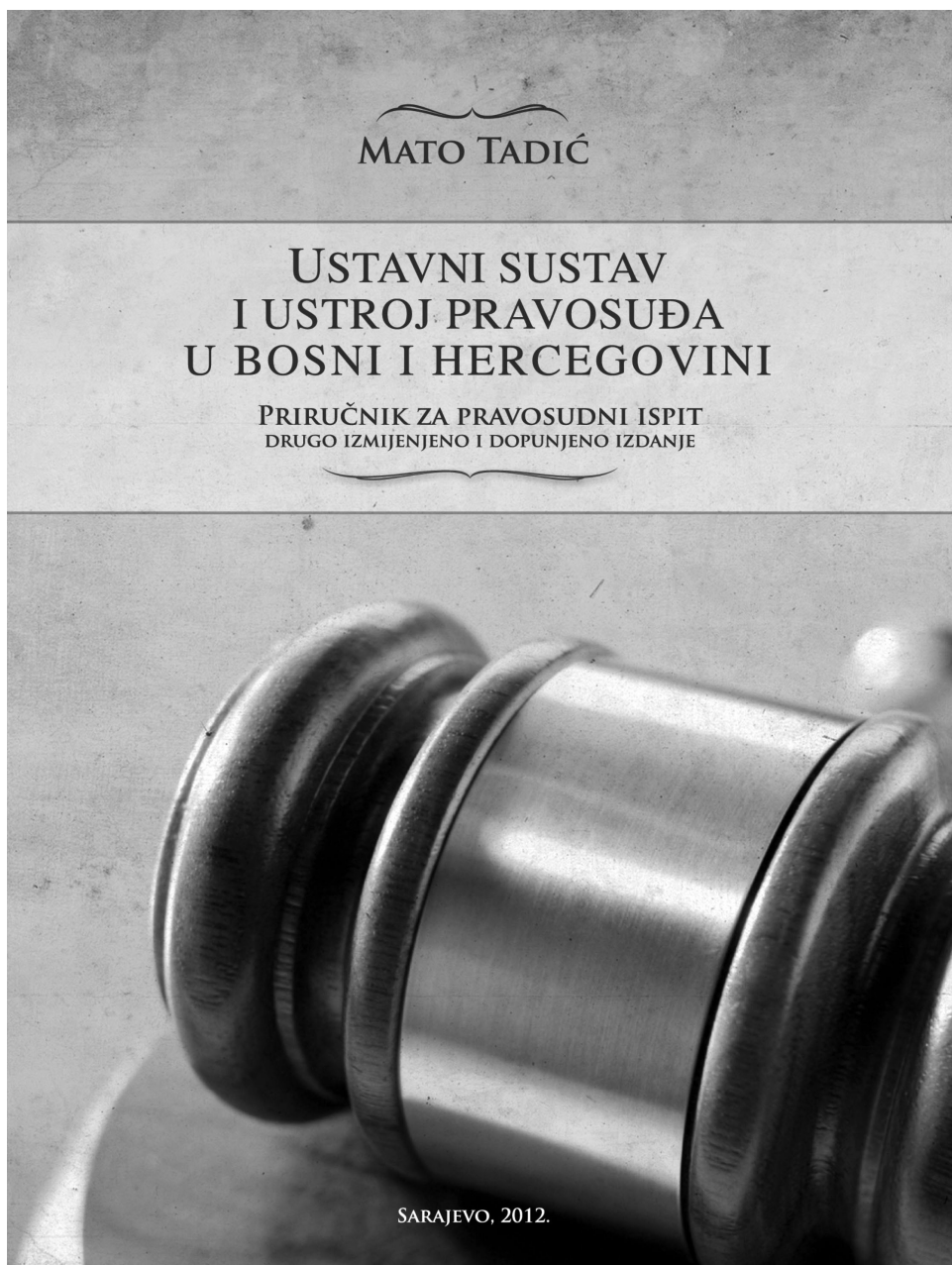
1167	Одлука о давању претходне сагласности на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Мостар (српски језик)		
	Одлука о давању претходне сагласности на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Мостар (bosanski jezik)		
	Одлука о давању претходне сагласности на приједлог за привремено именовање чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Мостар (hrvatski jezik)	33	
1168	Одлука о давању сагласности на Приједлог споразума о uvjetima i načinu realizacije Programa "Realizacija projekata održivosti povratka za 2012. godinu na prostoru Republike Srpske"	33	
ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ, РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ			
1169	Правилник о начину прикупљања, евидентирања, обраде, кориштења и размјене података за геолошку базу података, формирање Фонда стручне документације о Геолошким истраживањима и организације геоинформацијског система (српски језик)		
	Правилник о начину прикупљања, евидентирања, обраде, кориштења и размјене података за геолошку базу података, формирање Фонда стручне документације о геолошким истраживањима и организације геоинформацијског система (bosanski jezik)		
	Правилник о начину прикупљања, евидентирања, обраде, кориштења и размјене података за геолошку базу података, формирање Фонда стручне документације о геолошким истраживањима и организације геоинформацијског система (hrvatski jezik)	34	
		38	
		42	
ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА			
	1170 Рјешење о produženju važnosti привремено обустављеног одржавања поласка или возног реда и привремено регистrirаних возних редова	33	46
УРЕД ВЛАДЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО И УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ/ЕУРОПСКЕ УНИЈЕ			
	1171 Одлука о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника борачких популација - Пречишћени текст- (српски језик)	33	46
	Одлука о оснивању Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника бораčkih популација -Преčišћени текст- (bosanski jezik)	33	48
	Одлука о utemeljenju Фондације за пружање помоћи у рјешавању стамбених питања припадника braniteljskih популација -Pročišћени текст- (hrvatski jezik)	33	49
КОМИСИЈА ЗА КОНЦЕСИЈЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ			
	1172 Рјешење о именовању комисије за јавне набавке		50
УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ			
	1173 Одлука број АП 133/09 (српски језик)		50
	Одлука број АП 133/09 (bosanski jezik)		56
	Одлука број АП 133/09 (hrvatski jezik)		61
	1174 Одлука број АП 5802/10 (српски језик)		67
	Одлука број АП 5802/10 (bosanski jezik)		88
	Одлука број АП 5802/10 (hrvatski jezik)		108
ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КАЛЕСИЈА			
	1175 Одлука о именовању директора Јавне установе Центар за социјални рад Kalesija		128

Nikola Sladoje

**PRAKTIKUM
ZA PRUŽANJE
MEĐUNARODNE
PRAVNE POMOĆI
U KRIVIČNIM
STVARIMA**

Sarajevo, 2012.

Издавач: Јавно предузеће Новинско-издавачка организација Службени лист БиХ - Сарајево, улица Џемала Биједића 39/III - Поштански фах 3 - Директор и одговорни уредник: Драган Прусина - Телефони: Централна: 722-030 - Директор: 722-061 - Претплата: 722-054, факс: 722-071 - Огласни одјел: 722-049, 722-050, факс: 722-074 - Служба за правне и опште послове: 722-051 - Рачуноводство: 722-04, 722-046 - Комерцијала: 722-042 - Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши УНАПРИЈЕД у корист рачуна: UNICREDIT BANK ДД 338 320 22000052 11 - ВАКУФСКА БАНКА д.д. Сарајево 160 200 00005746 51 - НУРО-ALPE-ADRIA-BANK А.Д. Бања Лука филијала Брчко 552-000-00000017-12 - RAIFFEISEN BANK д.д. БиХ Сарајево 161-000-00071700-57 - Графичка припрема: ЈП НИО Службени лист БиХ Сарајево - Штампач: ГИК "ОКО" д.д. Сарајево - За штампариију: Мевлудин Хамзић - Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од изласка листа. "Службене новине Федерације БиХ", су уписане у евиденцију јавних гласила под редним бројем 414. Упис у судски регистар код Кантоналног суда у Сарајеву, број УФ 2168/97 од 10.07.1997. године. - Идентификацијски број 4200226120002. - Порезни број 01071019. - ПДВ број 200226120002. Молимо претплатнике да обавезно доставе свој ПДВ број ради издавања пореске фактуре.

Издање на српском, босанском и хрватском језику. Претплата за I полугодиште 2012. године на "Службене новине Федерације БиХ" 110,00 КМ. Претплата за I полугодиште 2012. године на "Службени гласник БиХ" и "Међународне уговоре" 120,00 КМ,

Web издање: <http://www.sluzbenenovine.ba> - годишња претплата 200,00 КМ по кориснику